Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	
Titel | Title:	Skuespil til Brug for den danske Skueplads : [Den Gyldendalske Samling].
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 5
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Gyldendal, 1775-89
Fysiske størrelse | Physical extent:	12 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

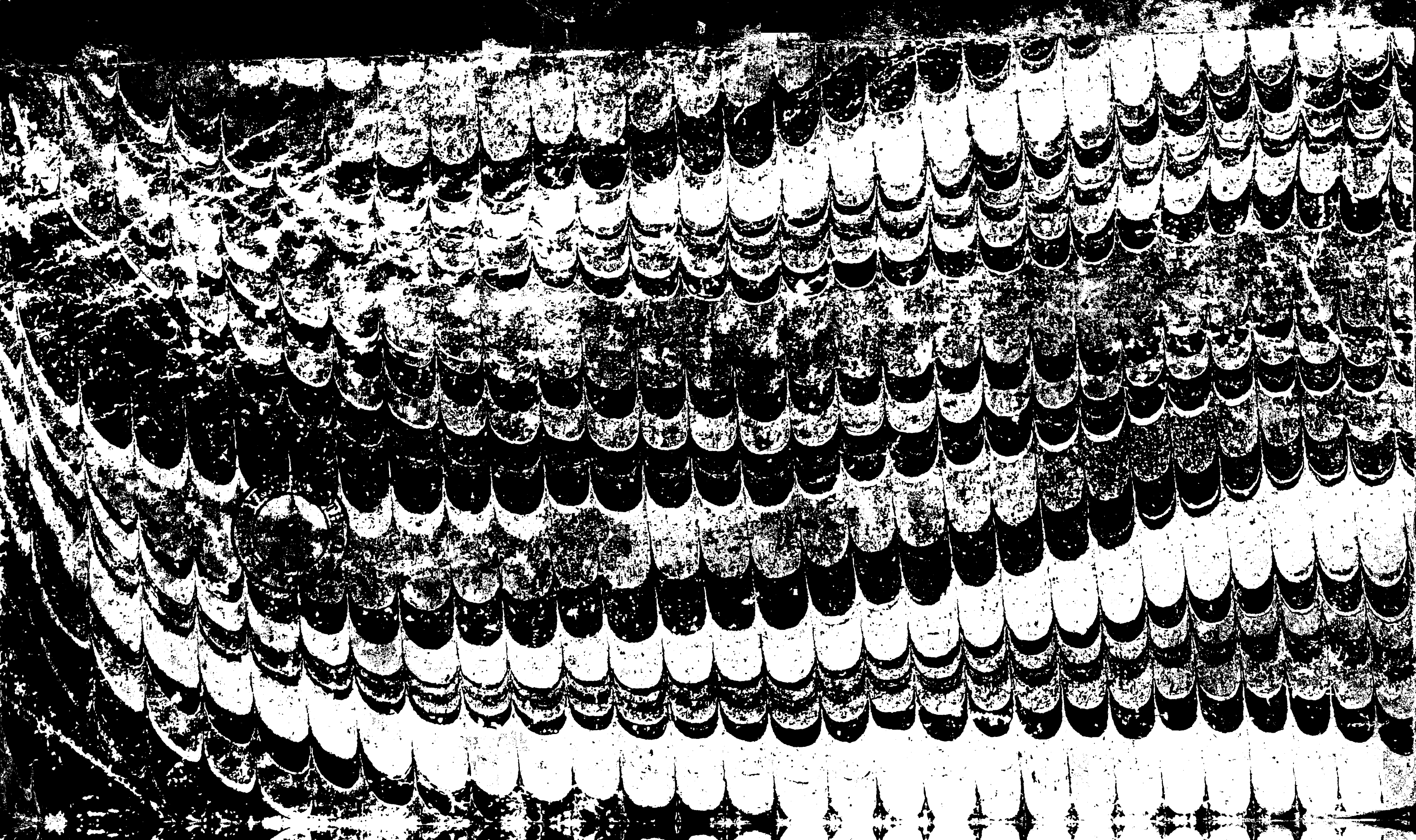

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021442829

55, – 3

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Skuespil

til Brug

for

den danske Skueplads.

Femte Bind.

Kiøbenhavn, 1779.

Trykt paa Gyldendals Forlag.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Fortegnelse

paa

de Skuespil, som findes i dette Bind.

Den bedragede Formynder, Comoedie i sem Acter, af Cailhavas.

Menechmi eller Tvilling-Brødrene, Comoedie i sem Acter, Af Regnard.

Faderen, Comoedie i sem Acter, af Diderot.

Mødrenes Skole, Comoedie i een Act, af Marivaux.

Hver Mands Ven, Comoedie i een Act, af Le Grand.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Den
Bedragede Formynder.

Comoedie i fem Acter

efter

CAILHAVA'S le Tuteur dupe

af

Frideric Schwartz.

Personerne:

Richard, Formynder for Emilie, som han er forelsket i.
Mad. Argante, Faster til Emilie.
Emilie, Damis's Kiæreste.
Damis, Emiliæ Elsker.
Marton, Pige hos Emilie.
Merlin, Richards Tiener.
Notarius og hans Fuldmægtig.
Jørgen, Gartner hos Richard.

* * *

Handlingen tildrager sig paa Landet tæt ved en Bonde-Bye i Nærheden af Staden. Det Bageste af Skuepladsen forestiller tvende Huuse under eet Tag; men ere af forskiellig Architectur. Den ene Dør er noget fra den anden.

Første Act.

Scene 1.

Merlin. (allene.)
(kommer ud af Richards Huus.)

Min kiære Merlin! jeg troer paa min Ære, at Lykken vil igien forlige sig med dine Fortienester. I Morges, da jeg satte et Bord op til Væggen i Emilies Værelse, troer jeg at have bemærket af den Lyd, som Muuren gav, at den er huul. Disse tvende Lystgaarde har fordum hørt en vis Mondor til, en riig Gnier. Gnierne skiule gemeenligen deres Penge. Døden kommer bag paa dem, og deres Skat hører den til, som snuser den op. Jeg troer at have fundet Mondors, og jeg bier kun paa et gunstigt Øieblik, for at give den en nye Boepæl. Jeg smager allerede de Fornøielser, som Rigdom haver i Følge med sig. Hvilken Opsigt, hvilke Heste og Vogne! Jeg vil, at min forrige Herre skal misunde mig min Lykke — — Der har vi Marton; jeg vil i en Hast underrette hende om den Lykke, jeg vil deele med hende — — Stop — Lad os betænke os lidt; Fruentimmer ere ikke forsigtige nok, til at kunne tie med deres egne Hemmeligheder.

Scene 2.

Merlin, Marton.

Merlin.

God Dag, Dronning for alle Kammerpiger! Maae man vide, hvad du har havt at bestille hos vores Naboe?

Marton.

Hr. Richart, min Herre, og ogsaa din, er gaaet ud i Landsbyen med sin Gartner; jeg benytter mig af hans Fraværelse, for at handle med dig om en vis Sag, som jeg vil underrette dig om.

Merlin.

Fremfor alleting hør mig først: jeg har en hemmelig Indskydelse, at jeg snart vil giøre Lykke; og jeg ønskede — —.

Marton.

Og jeg, jeg er kommen hid for at foreslaae dig et Middel, som kan giøre din Indskydelse virkelig. Vil du fortiene 2000 Rigsdaler?

Merlin.

For en Ulykke! 3000 Rdlr., om det skal gielde.

Marton.

Tiltroer du dig saa mange fornødne Gaver, at du kan bedrage en gammel forliebt Formynder, og at tiene to unge Elskende?

Merlin.

Det er just i Hurtighed og Behændighed, at jeg er stærk. Jeg har aldrig faaet nogen anden Arvedeel af mine Forfædre, som alle have udmærket sig paa denne Bane;

Bane; og jeg har ikke stræbt efter andet, end paa en værdig Maade at træde i deres Fodspor.

Marton.

Denne ædle Nidkiærhed behager mig, og jeg vil nu fortælle dig mange Ting.

Merlin.

Giør mig en klar og jevn Beskrivelse om Sagernes Tilstand, saa kan vi bedre følge hinanden.

Marton.

Mondor, som eiede disse tvende Lystgaarde, efterlod sig, da han døde, tvende Søsterbørn, som ere Tvillinger, og som, Nota bene, ligne hinanden fuldkommen af Ansigt og Skabning, men aldeles ikke af Gemyt.

Merlin.

Ja, jeg har ogsaa hørt snakke om saadant noget.

Marton.

Mondor betroede Hortence til hans Søster, Mad. Argante, og Emilie til din gamle Herre, Monsieur Richard. Han gav enhver af disse Piger een af Lystgaardene, og overlod til din Herre, ved hans Testamente, det øvrige af hans Midler, for at deele det imellem dem, naar de givtede sig; men med den udtrykkelige Betingelse, at ifald een af dem givtede sig uden Hr. Richards Tilladelse, da at give hendes Andeel til den anden.

Merlin.

Jeg seer med Bedrøvelse, at Formynderens Tilladelse er meget nødvendig — — bliv ved.

Marton.

Din Herre, som har været nødt til, ofte at besøge Fasteren, tilbød sig, at givte sig med hende: den gode

Frue, som i lang Tid har været keed af Enkestanden, tog imod Tilbudet; og Hr. Richart forskrev sig til at ægte hende inden tvende Maaneder.

Merlin.

Ha, ha! Nu begynder jeg at lugte Lunten. Da Tiden var udløben, saa sadlede han vel om?

Marton.

Nei! han sammenlignede Mad. Argantes Yndigheder, som er 60 Aar, med Emilies, som kun er 18 Aar gammel, og efter anstillet Sammenligning gav han Søsterdatteren Fortrinet.

Merlin.

Og Søsterdatteren sammenligner en ung Mandspersons Behageligheder med min antiqve Herres Ubehageligheder; efter anstillet Sammenligning giver hun den unge Mandsperson Fortrinet? det kan man ogsaa giette sig til.

Marton.

Ah! Merlin, hun elsker Damis, en ung Greve, men en Greve — som man aldrig saae Magen til. Han er hverken opblæst eller letsindig, hverken fremfusende eller fræk; han har Forstand, og det uden at det skeer paa den sunde Fornufts Bekostning; han har Midler, og er af en forneinme Familie. Skulde du troe, at han aldrig taler om sine Forfædre, eller om sine Bedrifter?

Merlin.

Maaskee han betaler ogsaa rigtig sin Gield?

Marton.

Han giør det, som er endnu bedre, han giør ingen Gield.

Merlin.

Merlin.

For Diævelen! er det sandt, du siger? det er jo en Fugl Phoenix af en Greve.

Marton.

Saasnart hørde han ikke, at Hr. Richard havde nødt os til at forlade Kiøbenhavn, førend han ilede hid, for at kaste sig for Fasterens Fødder. Den gode Frue har ogsaa fortalt ham hendes Fortred. De ere begge blevne enige, og har taget den Beslutning at sætte sig imod din Herres forliebte Forsæt, og de ere ankomne i Morges til denne Lystgaard, der hører Mad. Argante til, som Hortences Formynderinde.

Merlin.

Er da denne Hortence ogsaa med i Følget?

Marton.

Nei! man lader hende blive i Klosteret, til der tilbyder sig et Partie for hende.

Merlin.

Men sig mig, hvorfor forsøger Mad. Argante ikke, i Kraft af Hr. Richards skrivtlige Løvte, at tvinge ham til at ægte sig?

Marton.

Hun sætter det altid op, fordi at Publikum, som hun siger, har slette Tanker om et Fruentimmers Yndigheder, som er nødt til at føre Proces, for at faae en Mand.

Merlin.

Hun har Ret, og Publikum ogsaa.

Marton.

Nu vel, dersom du kan givte Emilie med Greven, og Tanten med din gamle Herre, saa lover man dig 2000 Rdlr.

Merlin. (gravitetisk.)

Saasom Hr. Richard har lovet at ægte Mad. Argante, og eftersom de unge Elskende elske hinanden af Hiertens Grund, saa bør enhver brav Karl giøre sig deelagtig i at see disse tvende Givtermaal bragte til Virkelighed. Jeg beslutter altsaa: jeg vil, jeg paastaaer, at de med det snareste skal være bragt til Ende, og jeg kan, uden at krænke min Philosophie, anvende alle mine Kræfter, for at det skal lykkes.

Marton.

Richard veed, at Fasteren er her, og han har forbuden Emilie og mig, at besøge hende, men han er uvidende om hans Rivals Ankomst, som med Flid holder sig skiult her, og som har ladet sine Folk blive tilbage i Bondebyen.

Merlin.

Den Forsigtighed er god.

Marton.

Man maae, førend Formynderen kommer tilbage, forskaffe de unge Forliebte en Sammenkomst; de have ikke seet hinanden i 14 lange, lange Dage. Damis kommer herhid, jeg venter paa ham. Løb hurtig hen til min Frøken, og sig hende, at hun uden Frygt kan komme herhid.

Merlin.

Af mit ganske Hierte — (sagte.) O Lykke! du tiener os dog aldrig halv! Jeg kan i Emilies Fraværelse meget magelig bortføre min Skat.

Scene 3.

Scene 3.

Marton, Damis, og siden Emilie.

Damis.

Nu vel! Marton, har jeg dig for min Lykke at takke?

Marton.

Jeg har tvende gode Tidender at sige Dem: først at Merlin er paa vores Side, og at Froken Emilie kommer strax.

Damis.

Dom af den store Tieneste, du har beviist mig, hvor stoer min Erkiendtlighed maae være — — Der er din deilige Froken, mit Hierte iler hende imøde.

Emilie.

Ak! Damis, jeg skiælver, for at man maatte overrumple os her.

Marton.

Vær kun ikke bange. Aldrig har nogen Kammerpige vidst bedre at staae Skildvagt. Jeg har al min Tid tient hos mistænkelige Mænd.

Damis.

Deilige Emilie! hvor har ikke Deres Bortreise bedrøvet mig!

Emilie.

Nu jeg seer Dem, er jeg trøstet.

Damis.

Men trøst De nu ogsaa mig, jeg beder! Den for Elskeren grusomme Skilsmisse, har den ikke været mig ugunstig? Elsker De mig endnu?

Emilie.

Ja! og det i saa høi en Grad, at de Forhindringer, som man lægger i Veien for min Ømhed, kan ikke andet, end forøge den endnu meere.

Damis.

Hvor rører Deres Godhed mig ikke! og vær vis paa, at mit Hierte veed at sætte den rette Priis derpaa.

Marton.

Har De glemt, at der i Verden ere knarvurne og mistænkelige Formyndere til, med eet Ord, Richard?

Emilie.

Ak! nei.

Damis.

Ja, den Grumme! han lader os alt for levende føle, at han er til.

Marton.

Naa! saa benyt Dem da af de faa Øieblikke, som Leiligheden giver Dem, og tænk paa Midler, for at slide Dem løs af hans Tyrannie.

Damis.

Min Beslutning er taget. Madame Argante beskytter vores Kiærlighed, lader os bede hende, at krone vores Ønsker.

Emilie.

Men, hvad kan hun giøre? Har de glemt, at naar jeg giver mig uden min Formynders Tilladelse, saa taber jeg den Lykke, at deele min Arv med Dem, som — —

Damis.

Hvad kommer mig Deres Rigdom ved? Troer De, at jeg fattes noget, naar jeg har den Lykke at eie Dem?

Emilie.

Emilie.

Deres Uegennyttighed rører mig; men da Lykken ved Fødselen har været mig gunstig, hvorfor skal jeg da lade den Fornøielse fare, at deele den med Dem?

Damis.

Understøt i det mindste min ømme Utaalmodighed. Lad os ile til Deres Tante, og lad os med hende udfinde et Middel til at overtale, eller at tvinge Deres Formynder.

Emilie.

Kom da; gid det maae lykkes os!

Marton.

Hvor forliebte Folk dog ere uforsigtige! bie! det er alt noget siden, at Hr. Richard er gaaet ud, og han kan i dette Øieblik komme tilbage; han har jo forbudet Dem at gaae til Deres Tante. Kan jeg, uagtet min Aarvaagenhed, faae Tid til at underrette Dem derom; og De at komme tilbage, uden at han seer os? Hans Jalousie vil opvække tusende Mistanker hos ham; og han vil siden komme efter alle de Skridt, De giør, saa at De aldrig meer kan tale sammen, eller engang skrive hinanden til.

Emilie.

Ak! du kommer mig til at skielve!

Damis.

Min kiære Marton!

Marton.

Min kiære Herre! jeg synes Dem, at være gruesom; men nei, nei, jeg er det ikke. Oppebie et gunstigere Øieblik, det byder Forsigtigheden. Men see, der er Merlin: hvor han seer bedrøvet ud.

Scene 4.

Scene 4.

De Forrige. Merlin.

Merlin. (hulkende.)

Ak! ømme Elskende, hvor I ere lykkelige!

Damis.

Vi, Merlin?

Merlin.

De selv. Jeg kommer, for at bringe Dem den allerbehageligste Tidende.

Emilie.

Hvorledes skal man troe det, da du græder uden Ophør?

Merlin.

Glæd De Dem, siger jeg, og lad mig græde i Fred.

Damis.

Denne klynkende Tone stemmer slet overeens med den glædelige Tidende, som du siger, du bringer os.

Merlin.

Aha! jeg har en Bedrøvelse — — som er saa fuld af Bedrøvelse.

Emilie.

Forklar dig dog, jeg beder dig.

Damis.

Fortæl os da, hvorover vi skal glæde os.

Marton.

Siig mig Aarsagen til din Graad.

Merlin.

Jeg vil forøge Eder alle tre. Naar jeg fortæller Eder min Hændelse, saa vil I lee af det, som synes

Eder

Eder latterligt, og jeg vil raabe Ak og Vee over de Stød, som den barbariske Skiæbne overvælder Helten med i Historien.

Damis.

Nu, skynd dig.

Merlin.

Tusende Omstændigheder har kommet mig til at troe, at der i Væggen i Frøkenens Kammer laae skiult en Skat; jeg havde allerede overgivet mig til den Fornøielse, at giøre mig-Besidder af den. Jeg har nu nyelig løsnet Betrækket; jeg har arbeidet med en Flid, med en utrættelig Iver; — men Ak! ja tusende Gange Ak! det er her, hvor Deres Glæde og mine Taarer bør fordobles. Ønsker Eder til Lykke, og beklag den ulykkelige Merlin.

Emilie.

Bliv ved, bliv ved!

Merlin.

Isteden for denne kiære, denne kostbare Skat, har jeg funden en hemmelig Dør, som er anbragt med megen Konst, og som gaaer ind til Madam Argantes Huus, og lige ind i hendes Værelse.

Damis.

Nu vel, Merlin?

Merlin.

Nu vel! Seer De ikke, hvor let en Sag det vil blive Dem, at see og tale med hinanden, til Trods for — —

Damis.

Han har Ret. Ak! min kiære Emilie! min gode Merlin! Hvilken Lykke!

Emilie.

Hvilken Glæde!

Merlin.

Merlin.

Hvilken Ulykke! Ak, Madam Fortuna!

Marton.

Jeg veed i Sandhed ikke, hvad jeg skal tænke derom.

Damis.

Ved dette Middel kan vi see og tale med hinanden ethvert Øieblik paa Dagen i Deres Tantes Nærværelse. Min kiære Merlin, jeg vil ikke, at en saa lykkelig Opdagelse skal være unyttig for dig. Du skal blive fornøiet; viid endnu meere: isteden for de 2000 Rigsdaler, som jeg har lovet dig, vil jeg give dig 4000 Rigsdaler, naar det lykkes for dig, at foreene mig med Emilie.

Merlin.

Fire tusende Rigsdaler!

Damis.

Ja.

Merlin.

Ja! Nu er jeg ligesaa glad som I andre. Min Herre! Deres Tale er meget trøstende; jeg skal nu give mig iærd med at pønse paa Deres Sag.

Marton.

Og jeg, jeg vil hielpe dig.

Emilie.

I kan begge giøre Regning paa min Erkiendtlighed.

Marton.

Og De paa vores Iver. Lad os nu paa en behagelig Maade overrumple Madam Argante, og du, du maae staae Skildvagt paa denne Vei, som fører Richard herhid.

Scene 5.

Scene 5.

Merlin. (allene.)

Lystig, Merlin! frisk Mod, vær flink, min Ven, brug Forstanden, her gielder det at vise sig. De 4000 Rdlr., som Damis har lovet mig, ere i det mindste 4000 Aarsager, som bevise, at Hr. Richard bør bedrages. Det er meget vel udregnet, men Sagen har sine Vanskeligheder. Vores Patron er just ikke af de klygtigste, det maae jeg tilstaae: men desuagtet troer han dog, at have megen Forstand. Han holder meget af sine egne Meeninger. Og der hører megen Behændighed og Vaersomhed til, for at faae ham til at forandre sine Tanker, uden at fornærme hans Egenkiærlighed. Frisk, frisk! Disse Vanskeligheder skal ikke kunne afskrække mig. Man er meget stærk, naar man kiender sin Modstanders svage Side; og om jeg endogsaa mangler Hielpemidler, saa vil Kiærlighed og Fordeel nok være mig behielpelige.

Ende paa den første Act.

Anden

Anden Act.

Scene I.

Merlin. Richard.

Merlin.

Hr. Richard følger mig i Hælene, jeg vil gaae ind, forend han faaer Øie paa mig.

Richard.

Ak! Mad. Argante, spiller I mig slige Stræger! Giør kun, hvad jer lyster, jeg er ikke egensindig; men naar jeg har besluttet en Ting, jo meer man da siger mig imod, jo mindre lader jeg mig sige.

Merlin.

Han smaasnakker.

Richard.

Jeg giør en lang og besværlig Reise; for at undflye mine Roeligheds Fiender, reiser jeg fire forskrækkelige Miile, og endda komme de herhid, for at giøre mig Fortred! Ak, det er ikke at holde ud!

Merlin.

Sagen gaaer galt; jeg maae gesvindt ind, for at skille vore Elskende fra hinanden.

Richard.

See! er du der, Merlin? hei! Merlin, Merlin, hør!

Merlin.

Merlin.

Om Forladelse Herre! jeg biev Dem ikke vaer. (sagte.) Det er dog nødvendigt, at jeg gaaer ind førend han.

Richard.

Jeg er vel tilfreds med dig, Merlin! thi du er altid af samme Meening som jeg.

Merlin.

Paa den Maade er jeg ogsaa vis paa, at have Fornuften paa min Side — — Tillad

Richard.

(holder ham tilbage.)

Den gode Karl! jeg vil skienke dig — —

Merlin.

Nogle Ducater?

Richard.

Fy! du er jo ikke Pengegierrig. Nei, dig bør man belønne paa en ædlere Maade.

Merlin.

For Pokker! lad os da see — — Ædelmodighed er een af de største Dyder, og den besidder De.

Richard.

Jeg vil skienke dig — — min heele Fortroelighed.

Merlin.

I Sandhed, min Herre — den Ære, som De beviser mig, glæder mig overmaade — og Deres Fortroelighed er en Skat — som jeg nok skal vide at føre mig til Nytte.

Richard.

Min stakkels Merlin! Her er en Person, hvis Ankomst giør mig ganske bange.

Merlin. (sagte.)

Skulde han have faaet Grevens Ankomst at vide? (hvit.) Man maae tilstaae, min Herre, at Mad. Argante er ret forgabet i Dem.

Richard.

Nei! det er ikke det, som foruroeliger mig meest; men man har sagt, hun er ankommen med et ungt Menneske, og jeg har i Bondebyen seet Damis's Liberie.

Merlin.

Alting er forloren!

Richard.

Nei vist ikke; alting er ikke forloren, de skal være meget snedige, ifald det skal lykkes dem, at faae hinanden i Tale.

Merlin.

De har ganske vist nok sat en Pind derfor.

Richard.

Jeg vil ikke gaae ind til Mad. Argante, af Frygt at komme i Klammerie med hende. Men gaae du hen og siig hende paa mine Vegne, at hun og hendes Greves Ankomst er dem til ingen Nytte. Du kan endogsaa lægge dette til, at jeg alt havde været Emilies Mand, hvis jeg ikke havde ventet min Broder, som skal bivaane mit Brøllup.

Merlin.

De opofrer Deres Fornøielse for den broderlige Kiærlighed? Hvor er det ikke opbyggeligt! Man seer nok, at Deres Venskab er got gammeldags Venskab.

Richard.

Han er min ældste Broder, har ingen Børn, og jeg tænker at komme til at arve ham.

Merlin.

Merlin. (sagte.)

Nei! jeg tog feil, hans Venskab er nyemodens.

Richard.

Han har bedet mig at bie efter sig i to Dage; og saasnart han kommer, saa giver jeg mig, det kan du forsikre Mad. Argante om. — Gaae.

Merlin.

Hiertelig gierne.

Richard.

(holder ham tilbage.)

Nei! bie lit endnu, lad os høre, hvad Jørgen har at sige, siden han seer saa forstyrret ud.

Scene 2.

De Forrige. Jørgen.

Jørgen.

(med Aanden i Halsen.)

Pfhy! Hilleskam, dersom I vidste, hvad jeg veed, saa vilde I revne af Harme.

Richard.

Hvad er paa Færde? han giør mig ganske bange.

Merlin.

Mig ogsaa; jeg er glad over, at jeg ikke gik ind — lad os høre —

Jørgen.

Ligesom jeg kommer der neden fra — tøv lidt — saa fik jeg det Indfald, at synge.

Richard.

Din Rakker! Hvad har din Sang at bestille med det, som du vil fortælle mig?

Jørgen.

For en Skamfærd, en Smule Taalmodighed; tager I saadan afsted, førend I veed noget — saa vil I tage verre afsted, naar I faaer at vide, hvad jeg har seet.

Merlin. (sagte.)

Jeg er paa Pinebænken!

Richard.

Siig frem, hurtig.

Jørgen.

Nu vel! jeg saae inden for Mad. Argantes Vinduer en ung Herres Phisonomie, tilligemed Frøken Emilies.

Merlin. (sagte.)

Oh, den Strik! han røber os.

Richard.

Efter at jeg har forbudet hende at gaae til sin Tante.

Jørgen.

Hør nu Husbond; jeg vil raade jer af bare Venskab, at lade Ungdommen være i Fred.

Richard.

Den Knegt er saa fiantet, at ville raade mig.

Jørgen.

Og I er saa fiantet, ikke at vilde lade jer raade.

Richard.

Hold Munden. Lad os skynde os, for at overrumple Emilie.

Merlin.

Aha! — Saa sagte, min Herre, saa sagte; lidt meer koldsindig.

Richard.

Richard.

Koldsindig, naar man slaaer mig ihiel!

Merlin.

Jeg tager ligesaa stor Deel deri, som De.

Richard.

Saa kom da — —

Merlin.

(holder ham tilbage.)

Himlen bevare mig fra, at raade Dem saaledes som Jørgen; jeg vil tvertimod bede Dem, at overveie den Beslutning, De tager.

Richard.

Hvorledes! Er min Beslutning da ikke rigtig?

Merlin.

Yperlig, guddommelig; men Deres Bestyrtelse hindrer Dem i at indsee alt det Gode, der er i den.

Richard.

Jeg troer det næsten ogsaa.

Merlin.

Naar de allene ville overveie det, saa kan De drage større Fordeel deraf. De skal faae at see, ifald vi komme steiende ind til Mad. Argante, at Emilie lister sig ind i hendes Tantes Værelser; derfra ud i Gaarden, saaer Døren i Haanden, saa ud af Huuset, og vips ind til Deres, og paastaaer saa siden, at Jørgen har seet feil. Derimod, paa det hun ikke skal have noget at sige, burde Jørgen gaae ganske sagte op til hendes Kammer-Dør, og luure efter, om hun virkelig ikke er der?

Jørgen.

Oh! for en Ulykke, det er jeg vis paa, hun ikke er.

Merlin.

Det skader ikke, og jeg, jeg vil gaae ganske gesvindt ind til Madam Argante, for at see, hvad de der tager sig for. Imidlertid bliver de staaende her, og holder Die med begge Dørene; paa den Maade trodser jeg dem, at binde os noget paa Ærmet.

Richard.

Saa men! Ved nøiere Eftertanke saa indseer jeg det altsammen.

Merlin.

Jeg sagde Dem det jo nok; det er altsammen en Følge af det, som De først har udtænkt. Der seer De Virkningen af en god Tanke; den giver Anledning til tusende andre.

Richard.

Der er kommet Hoved paa den Knegt, siden han er kommet i min Tieneste.

Merlin.

Men dersom De ellers finder det for gøt, at vi alle tre gaae ind til Madam Argante, saa —

Richard.

Nei, nei, saa dum er jeg ikke.

Merlin.

Hold da Die med disse to Døre. (til Jørgen.) Glem ikke, at du jo gaaer ganske sagte — og jeg meget gesvindt.

Scene 3.

Richard.

(holdende Die med begge Dørene.)

For Pokker! paa den Maade trodser jeg Emilie at komme ind til mig, uden at jeg jo seer hende — den

Troe-

Troeløse! Nu vil vi see, hvorledes hun vil undskylde sig. Der kommer endnu ikke et Menneske; imidlertid var Emilie dog hosmin Rival — Jeg staaer som jeg stod paa Naale, jeg qvæles, jeg er næsten død — Ak! jeg kommer mig igien. Emilie har været i sit Kammer, og Jørgen har seet feil.

Scene 4.

Richard. Emilie. Marton. Jørgen.

(komme alle tre ud fra Richard.)

Jørgen.

Gid jeg blive til en Varulv, om Frøkenen ikke enten er en Troldhex, eller jeg er en Fiante —

(seer paa begge Huusene.)

Emilie.

Hvorledes, min Herre! er det Dem, som har befalet Jørgen at staae Skildvagt uden for mit Kammer.

Richard.

Om Forladelse, min smukke Emilie.

Marton.

Det er en Gierning, som skriger om Hævn! Man forstyrrer os i det eneste behagelige Øieblik, som vi i en uendelig Tid har smagt her. Vi vare komne til det behagelige Sted i en Roman: To ømme Elskende havde en Sammenkomst, til Trods for en Mistænkelig, og talde sammen med den Fyrighed og den indtagende Henrykkelse, som man bedre føler, end kan beskrive, og som tænkde paa et Middel, for at bedrage deres Tyran.

Richard. (hæftig.)

I læste i en meget styg Bog, min Moer.

Marton.

Vi tøge den største Deel i Deres Tilstand, just i det samme Øieblik, da vi bleve forstyrrede af den Slubbert — —

Jørgen.

Megen Tak, Jomfrue Marton!

Richard.

Endnu eengang om Forladelse, deilige Emilie! Kiærlighed, som er al min Undskyldning, har giort mig skyldig — — De vender Deres smukke Øine fra mig — Ect eneste sødt Ord af Deres deilige Mund kan komme mig til at døe af Glæde.

Marton. (sagte.)

O! gid vi var vis paa det!

Emilie. (sukker.)

Ah!

Richard.

Hvad hører jeg! Deres lille Hierte sukker.

Emilie.

Ja, min Herre! De bedrøver mig. Det er ikke smigrende for et redeligt Hierte, at giøre en brav Mand ulykkelig, og opvække Følelser i ham, som det ikke kan tage Deel udi. Forglem en Uerkiendtlig, som ikke kan lade af at være det. Vilde De vel besidde min Haand uden mit Hierte?

Richard.

Jeg kiender Deres Dyd; naar De først bliver min Kone, saa vil De nok elske mig.

Marton.

Marton.

Oh! min Herre, Dyden giør ikke slige Mirakler i vore Tider.

Emilie.

Formaae mine Bønner da intet hos Dem? Jeg er uden for mig selv. Og jeg lader Dem hermed vide, at jeg ikke meere vil indskrænke mig til, at sukke under Deres Tyrannie; men at jeg skal giøre alt, for at sætte mig i Frihed. (gaaer.)

Richard.

Og jeg, jeg vil giøre alt, for at forvare et saa kostbart Gode. — Gud skee Lov jeg ikke er falden bag af en Vogn.

Marton.

Dersom De ikke vil tage det ilde op, saa vil vi begynde, hvor vi slap i vores Román. (til Jørgen.) Og du, der har du til Belønning for din Omhyggelighed.

(giver ham et Dreskigen, og gaaer.)

Jørgen.

Jeg kan ikke klage; thi Belønningen var vægtig.

Scene 5.

Richard. Jørgen og Merlin (som lader sig see.)

Richard.

Det lærer dig, min gode Tosse, at see dig bedre for en anden Gang.

Jørgen.

Jeg forstaaer jer. Men for en Ulykke, jeg har to gode Dine; det maae gaae til med Fandens Konst,

eller og der maae stikke et Bedragerie under, som jeg ikke forstaaer.

Richard.

Han giver mig Anledning til en Mistanke. Maaskee at man her opspinder noget; Men de har ikke at bestille med en Tosse. Jeg vil udspionere dem saa noie, at end ikke det mindste Skridt, de giør, skal undgaae mig. (til Jørgen) Kom og følg med. (de gaae.)

Scene 6.

Merlin. Marton. (kommer meget hemmeligheedsfuld fra Mad. Argante.)

Merlin.

(allene et Øieblik.)

Ja! jeg formodede rigtig nok, at den Skielm var i Kærd med at skade os — — See der er jo Marton? Richard er gaaet ind i sit Huus. Hvor er Emilie?

Marton.

Hun er paa hendes Kammer, Døren er vel tillukket, og vores Hemmelighed er i Sikkerhed.

Merlin.

Desto bedre — det er meget nødvendigt, at overtyde Hr. Richard om, at Jørgen umuelig har seet Emilie hos Madam Argante; thi ellers vil hans uophørlige Mistanke tidlig eller sildig røbe os.

Marton.

Ganske vist. Men hvorledes skal vi fange det an?

Merlin.

Merlin.

Tys! — Kan den Lighed, som der er imellem de to Søstre, ikke komme os til Hielp?

Marton.

Man kan ikke tænke noget bedre. Jeg veed allerede, hvad du sigter til.

Merlin.

Er denne Lighed meget stor?

Marton.

Saa stor, at heele Verden vilde tage Feil, hvis Hortence ikke udmærkede sig ved hendes Vildskab og hendes frie Væsen, og overalt ved hendes besynderlige Klædedragt. Du kan selv dømme derom af den Dragt, som jeg viste dig i Gaar: den hører hende til.

Merlin.

Hvor min Indbildningskraft er i en Giæring! — Og hendes Mæle?

Marton.

Netop det samme, men Hortence taler med meere Fyrighed.

Merlin.

Jeg troer at have udfunden, hvorledes vi skal redde os. Man maae — men jeg seer, at Hr. Richard kommer tilbage. Paa det han ikke skal faae dig at see, saa gaae gesvindt ind ad denne Dør. Om et Øieblik skal jeg underrette dig om mit Forehavende, og jeg haaber, at det skal lykkes. (allene.) Hoho, Hr. Richard, med alt det I troer at være skarpsindig, saa skal vi dog nok tage jer ved Næsen.

Scene 7.

Scene 7.

Richard. Merlin.

Merlin.

Min Herre! Jørgen havde Ret; jeg har seet Deres Myndling hos hendes Tante.

Richard.

Det er ikke mueligt. Hun var her i dette Øieblik, og jeg har seet hende at komme ud, og at gaae ind ad denne Dør; hun er for nærværende Tid i sit Værelse.

Merlin.

Hvad er det, De der siger? Jeg er ganske vis paa min Sag, jeg kiendte Froken Emilie strax, uagtet hendes Amazon-Dragt, og uagtet hendes Levemaade og fine Væsen, som hun paatog sig, for at kaste mig Blaar i Øinene.

Richard.

Hendes levende og frie Væsen, siger du? Og en Amazon-Dragt?

Merlin.

Ja som om hun nyelig var kommen fra Reisen. Hendes Tante, som understøttede Bedrageriet, vilde overtale mig til at troe, at det var en Søster af Emilie, som hun kaldte Hor — —

Richard.

Hortence?

Merlin.

Hortence, ganske rigtig. Men jeg var ikke saadan en Tosse, at jeg vilde troe det.

Richard.

Richard.

Ja nu husker jeg, at have seet Hortenze her i Amazon-Dragt. Der har vi den hemmelige Knude. (han leer.)

Merlin.

De leer? Hvad har jeg da sagt Dem, som er saa latterligt?

Richard. (leer.)

Hændelsen er ganske besynderlig! — Emilie har virkelig en Søster, som ligner hende ganske og aldeles. Man skiller dem best fra hinanden ved det Væsen, som har sat dig i Forundring. Det er det, som har forvoldet Jørgens Feiltagelse, din og min Skræk.

Merlin.

Men er det ikke et Puds, som de spiller mig, for at fornøie sig over min Lettroenhed?

Richard.

Nei, paa min Ære!

Merlin.

Alvorlig? Nu saa vil jeg da lee med af min egen Feiltagelse.

Richard.

Jeg troede strax, at der var et Quid pro Quo i alt dette.

Merlin.

Nu, saa vil jeg bede Madam Argante om Forladelse. Jeg beskyldte hende for at vilde bedrage Dem, og allermeest da hun sagde mig, at hun gav alt Haab op om, at rive Dem løs fra Emilie, og esterdi hun holdt meget af Greven, saa havde hun taget Hortence ud af Klosteret, for at give ham hende.

Richard.

Richard.

O! hvilken glædelig Tidende! begriber du min heele Lykke?

Merlin.

Ja, jeg seer saa omtrent, at — —

Richard.

Emilie, opbragt over hendes Elskers Utroskab, begvemmer sig omsider at give mig sin Haand.

Merlin.

De har Ret, det tænkde jeg ikke engang paa.

Richard.

Og Madam Argante, som da ikke meere giør Regning paa mig, vil ikke længere betænke sig paa at give mig mit Løvte tilbage.

Merlin. (sagte.)

Det er en Erstatning, som jeg virkelig ikke engang har tænkt paa. Den Gamle hun giver aldrig sit Samtykke dertil.

Richard.

Jeg vil gaae ind til min Myndling, og fortælle hende, at Damis er i Færd med at givte sig; saa vil vi see, hvorledes hun tager imod Tingen.

Merlin. (sagte.)

Død og Liv! Man maae mage det saaledes, at han ikke faaer det Indfald, at tale med begge Søstrene paa een Tid — (høit.) Skal vi vædde min Herre, De holder det skiult for Deres Myndling, at hendes Søster er ankommen med Greven? Hun vil giøre tusende Forsøg paa at faae hendes troløse Greve tilbage, og søge at overtale hendes Søster til, ikke at gaae hende i Veien.

Richard.

Richard.

Vær roelig; hun skal ikke faae noget at vide, førend i det Øieblik, hun skal underskrive Contracten.

Merlin.

Hvilken Forstand! Man kan ikke bedre udtænke, hvor meget denne Forsigtighed er nødvendig — (sagte.) for os.

Richard.

Hvilken glædelig Tidende, maae jeg sige endnu engang! Der seer man, at jo mindre man tænker derpaa, jo snarere opfyldes alle vore Ønsker. (gaaer.)

Merlin. (allene.)

Alting gaaer got! Ligheden hos de to Søstre vil være os til stor Hielp. For at vedligeholde den Magt, jeg har over Hr. Richard, saa maae jeg blive ved at bringe hans Forfængelighed paa min Side. Ved dette Kneb kan man bemestre sig alle Mandfolks Hierter, og endnu lettere — Fruentimmernes.

Ende paa den anden Act.

Tredie

Tredie Act.

Scene I.

Mad. Argante. Damis. Merlin.

Merlin.

Eftertænk det usiere, naar De nu ret har klamredes med Hr. Richard, troer De da at han vil blive villigere til at give Dem sin Haand? Nei, stil Dem tvertimod an, som om De afstod fra denne Foreening, og giv ham sit Løfte tilbage.

Mad. Argante.

At skille mig ved hans Løfte! Hvilken Uforsigtighed.

Merlin.

Det er uomgængelig fornødent, om De ellers vil, at han skal hildes i den Snare, som vi har sat for ham, og som jeg alt har fortalt Dem om.

Mad. Argante.

Den Letsindige!

Damis.

Og jeg, Merlin, hvad skal jeg giøre, for at befordre mit Giftermaal? Jeg er ilde skikket til at sætte mig i Besiddelse af et Hierte ved Konstgreb.

Merlin.

Derfor har vi ogsaa indrettet vores Plan derefter. Stil Dem allene an, som De havde besluttet at ægte Hortence, suk, og giør Forsikkringer, den Sag er ikke saa vanskelig.

Damis.

Damis.

Troer du, at Emilie kan forstille sig i saa høi en Grad, at — —

Merlin.

Det vilde være splinter Nyt, ifald et Fruentimmer lod et Givtermaal ryge i Lyset, allene fordi hun ikke forstod at forstille sig.

Mad. Argante.

Dersom det falder Hr. Richard ind, som er meget sandsynligt, at ville see begge Søstrene paa eengang, saa ere vi jo forlorne uden Redning.

Merlin.

Vær kun ikke bange. Har De saa slette Tanker om mig, at De kan troe, jeg ikke skulde have tænkt paa at afværge det forskrækkeligste Stød, som kunde hændes os?

Mad. Argante.

Men Merlin! — —

Merlin.

Men Madam! Hr. Richard kan ikke ægte sin Myndling, førend hans Broder er ankommen. Her er nu ikke Spørsmaal om andet, end at overtale min Herre til at give Greven Amazonen forinden; det er det, som vi maae tænke paa.

Mad. Argante.

Den Uerkiendtlige! at man skal nøde ham til at blive lykkelig mod hans Villie! See engang paa mig, Damis; tusende andre Koner, som ere mindre tækkelige, end jeg, og som har seet mig voxe op, givte sig daglig dags med unge Mennesker. Kom og gaae med, Damis!

mis! saa vil jeg gaae hen og hente hans skrivtlige Løvte. Og du, husk paa, at du har lovet at bringe min Troløse igien i mine Lænker.

Merlin.

Oh ja, dog! — — St! der kommer min Herre: det er nødvendigt, at jeg taler med ham, for at stemme hans Gemyt. Gaae nu bort, og lad Frøken Emilie være belavet paa at komme ud fra Deres, naar jeg hoster.

Scene 2.

Richard. Merlin.

Richard.

Merlin! alting gaaer, som jeg har ønsket det; Emilie har ladet mig forstaae, at jeg skal erholde hendes Haand, naar hun ikke meer kan haabe at faae Damis.

Merlin. (sagte.)

Hun har fulgt mine Raad.

Richard.

Min Broder kommer hid om tre Dage; saa underrette vi min Myndling om alt det, som gaaer for sig her, og den fierde Dag holde vi et dobbelt Bryllup.

Merlin. (sagte.)

Saa sagte! det var ikke saa min Meening — — (høit.) Er det just nødvendigt at oppebie Deres Hr. Broder?

Richard.

Tilforladelig. Jeg har mine gode Aarsager, hvorfore jeg giør meget af ham.

Merlin.

Merlin.

I saa Fald frygter jeg for Deres Kiærlighed.

Richard.

Hvorfor det?

Merlin.

I fire Dage kan en uformodentlig Hændelse opdage Deres Myndling alt det, som vi ønske at skiule for hende. I fire Dage kunde Greven, som just ikke tog Hortense, naar han kunde faa Emilie, indsee den Daarlighed, han begaaer, at forlade et sindigt, klogt og forstandigt Fruentimmer, som han er elsket af, for at forbinde sig med en Galning, som ikke elsker ham.

Richard.

Elsker Hortense ikke Damis?

Merlin.

Nei; og jeg kan sige Dem endnu meere: (fortroligt.) jeg troer hun er forgabet i Dem.

Richard.

Saa? Det er meget ulykkeligt for mig, at jeg indtager de Fruentimre, som jeg ikke bryder mig om, og mishager det eeneste, som jeg ønskede at være elsket af.

Merlin.

Ja! Hvad skal man sige? Det er af det Slags Vanheld, som altid møde een i Kiærlighedssager, og Deres troe Merlin er ikke roelig, førend Greven er givt med Amazonen.

Richard.

Ja, jeg føler heel vel, at der da siden ikke er noget at frygte for.

Merlin.

Det er ganske vist; det er det, som saa ivrig lader mig ønske, at Sagen var afgiort.

Richard.

Jeg skal tænke paa et Middel, for at bringe alt det i Rigtighed.

Merlin. (sagte.)

Oh! vi skal i en Hast lade dig finde et. (hoster.)

Richard.

Der kommer Hortense! Dersom hun ikke saae saa flygtig ud, og dersom jeg ikke havde seet Emilie i hendes Kammer, saa skulde jeg snart troe, at det var hende i en anden Dragt.

Merlin.

Enhver anden, end De, skulde let lade sig bedrage. (sagte til Emilie, som kommer ud fra Mad. Argante, iført en Amazon-Dragt.) Snak ham noget for, men gesvindt, og brav om Kiærlighed.

Scene 3.

Merlin, Richard, Emilie.

Emilie.

Ei! saa god Dag, min Hr. Richard; det er et heelt Seculum, at jeg ikke har havt den Forneielse at see Dem. De er endnu stedse vel ved Magt; Sundheden staaer ret malet paa Deres Kinder; De seer saa vel ud, saa vel ud, at — —

Richard.

Og De er ogsaa altid den samme, lystig og munter.

Emilie.

Emilie.

Hvorledes befinder Emilie sig? Tillad, at jeg iler i hendes Arme. Jeg troer jeg døer af Begierlighed efter at see hende.

Richard.

(holder hende tilbage.)

Hun har Hovedpiine, hun sover.

Emilie.

Det dræber mig! det er ret en god Pige; jeg elsker hende som mig selv, uagtet at vi ikke ligne hinanden i Charakteren.

Richard.

Ja det er sandt nok, hun har intet af Deres Munterhed.

Emilie.

Desto verre for hende. Tilstaae mig, at et flygtigt Væsen klæder et smukt Fruentimmer vel! Hendes Ansigt, hendes Øine, alle hendes Træk oplives meer derved. Hun giør Indtryk, hun fornøier, hun fortryller, hun indtager alles Hierter.

Richard. (leende.)

Ja, ja, et flygtigt Væsen klæder vel. Og De er et Mønster.

Emilie.

Nei virkelig? De indtager mig. (med halv Stemme.) Turde jeg kun sige Dem, hvad mit Hierte føler. Ak!

Richard. (sagte.)

Ha, ha! Skulde Merlin have giettet det.

Emilie.

(stedse med halv Stemme.)

Hvorfor maae man ikke tilstaae en Ting, som man ikke længe kan dølge? Et Ord, et Suk, et Øiekast, en Smiil, en lille Forbittrelse eller Særhed, alt forraader tidlig eller sildig den meest skulte Ømhed. Den Kiærlighed, som er grundet paa Høiagtelse, kan man altid være bekiendt.

Richard. (sagte.)

Merlin! Du har sagt alt for sandt. Nu skal du see hun kommer med Kiærlighedserklæringen.

Merlin. (sagte.)

Lad Dem ikke forføre.

Richard.

Jeg kiender hende alt for vel.

Emilie.

De finder mig altsaa indtagende. Denne forbindtlige Compliment fortiener een igien. (med Ømhed.) De vil opfylde mine sødeste Ønsker, dersom De, ved at overlade Emilie til Damis, vilde give Hortense Deres Haand.

Richard.

Frøken! De tilbyder mig Deres Haand — — Ak! Emilie, hvorfor giør du ikke det samme?

Emilie.

Er det ikke det selvsamme? Jeg ligner hende. Dersom vores Charakteer er forskiellig, saa ønsker jeg Dem til Lykke. Deres prægtige Levemande og mit muntre Sind vil lokke alle skikkelige Folk til vort Huus, og giøre det til et Sæde for alle muelige Forlystelser.

Richard.

Richard.

Jeg finder, at jeg ikke har de fornødne Gaver for at figurere med Dem i saa glimrende en Cirkel.

Emilie.

Lad det ikke foruroelige Dem. Jeg skal beværte vore Giester paa det allerbeste — saaledes — at enhver skal finde sig fornøiet.

Merlin.

(sagte til Richard.

Hvad synes Dem om dette?

Richard. (sagte.)

Jeg vilde heller døe, end ægte hende — — Frøken, jeg har en alt for borgerlig Smag, og jeg foretrækker et stille og roeligt Liv for den store Verdens Støi og Allarm.

Emilie.

Der er endnu et Middel, som kan tilfredsstille os begge. De kan giøre Giæstebud for alvorlige og ærbare Folk — ja endogsaa for Lærde. Jeg vil lade mig see der et Øieblik i min Pudder-Mantel, eller jeg lader mig aldeeles ikke see der, ifald De ikke finder det for godt. Derimod vil jeg paa min Side give Aftens-Maaltider for behagelige og muntre Fyrer, som veed paa en artig Maade at fortælle, hvad Nyt der passerer i Byen; og til elskværdige Fruentimmere, som fortælle mig deres beste Venindes Tildragelser; og saa kan De gierne undslaae sig for, at være i vores Selskab.

Merlin. (gravitetisk.)

Saaledes er Moden.

Richard.

Den er latterlig, og jeg blæser af Moden.

Emilie.

Her er da en anden Indretning. Et smukt Fruentimmer kan ikke med Anstændighed altid gaae paa Ball, paa Comoedie, eller lade sig see paa de offentlige Spadseergange heele Aaret igiennem. Man vænnes for meget til at see hende; det er viiseligt at forsvinde paa nogen Tid, for siden at komme frem igien med desstørre Glands. I sex Maaneder lader jeg mig regiere af den store Verdens Støi; den øvrige Tid af Aaret (i en Schæffer-Tone.) ville vi tilbringe i denne Eensomhed, hvor jeg skal være Phyllis, og De skal være min elskelige Thyrsis.

Richard. (sagte.)

Atter en nye Galskab.

Emilie.

Og da skulle vi nyde Landets Behageligheder, Nattergalen og Lærken skulle være vore Musikantere. Turtelduerne skulle ved deres Kurren lære os Kiærlighedens Sødhed; Hyrder og Hyrdinder skulle blande sig i Dandse, og vi to skal sidde ganske skiødeslos paa en Trone af Græstørv, som er emailleret med tusende forskiellige Slags Blomster, og see, hvorledes heele Naturen høitideligholder vores Hierters Gud.

Richard. (til Merlin.)

Hun er gal, der er ingen Tvivl om.

Merlin.

Ja noget saa nær.

Richard.

Richard.

Fraken! jeg holder hverken af Dronninge-Fagter eller Hyrdinde-Fagter.

Emilie.

De har kun at befale; jeg har besluttet at blive en virkelig Proteus, for at behage Dem.

Richard.

Oh! jeg beder, gior Dem ikke denne Uleilighed.

Emilie.

Hør engang, hvorledes jeg tænker. Mandfolkene regieres af Ubestandighed. I Dag lade de sig indtage af en Brunettes Munterhed, i Morgen faaer en Blondine Fortrinet for hendes ligegyldige Væsen. Snart indtager Coquetten den Pænes Sted, saa den Romanske den naturlige Yndiges, saa igien den Stolte den Beskeednes Sted. Nu vel, har jeg sagt til mig selv, du maae træde i adskillige Fruentimmeres Fodspor, som ere af dit Bekiendtskab, og saa ofte forandre Sind og Charakteer, ja endogsaa Taille og Skabning, at din Mand endogsaa kan smage Ubestandigheds Behagelighed i Oprigtigheds Barm.

Merlin.

(sagte til Richard.)

Bevare os! hvilket Fruentimmer.

Richard.

Deres store Godhed smigrer mig meget; men jeg er for gammel.

Emilie.

Desto bedre! saa vil jeg ikke have Aarsag at frygte for tusende Daarligheder, som unge Mandfolk i Almindelighed begaae.

Richard.

Jeg har Podagra.

Emilie.

Desto bedre! saa kan jeg faae den Fornøielse at overtyde Dem om min Ømhed, ved min Omhyggelighed.

Richard. (sagte.)

Jeg er færdig at blive gal. (høit.) Jeg er knarvurren, jeg er melankolsk.

Emilie.

Destobedre! det er smigrende at fornøie det, som er Øiemeedet for cens Kiærlighed; jeg skal lee saa meget, at De skal være nødt til at lee med.

Richard.

Nei! det er alt for galt — jeg vil hverken lee, eller see nogen lee. Kan De endnu sige destobedre?

Emilie.

Oh ja, destobedre: De alvorlige Mandfolk elske med større Ømhed, end andre; Kiærlighed er en vigtig Sag for dem.

Merlin. (til Emilie.)

Giv sig ikke tabt.

Richard.

Hvilken Plage-Aand!

Emilie.

De vil være grusom? Ha! hvilket Fias. Naa! saa kys da min Haand, lille Utaknemmelige.

Richard.

Nei! det er alt for galt, nu maae jeg bryde overtvers. Frøken! De tvinger mig til at sige Dem, at jeg ikke kan elske Dem.

Emilie.

Emilie.

Himmel! hvilken Fornærmelse! frygt for min Stolthed og min fornærmede Kiærlighed. Jeg seer, hvad De har i Sinde, og jeg seer ogsaa, hvorledes jeg skal hævne mig. Jeg skal give Greven Afslag; og min Søster, som stedse haaber at faae ham tilbage, skal begegne Dem med samme Foragt, som De i Dag har viist imod mig.

Merlin.

Ahie! ahie! De er forloren, dersom hun bliver ved sit Forsæt.

Richard.

Frøken! dersom De ikke ægter Greven, saa giver jeg aldrig mit Samtykke til noget af de Tilbud, som siden kan giøres Dem, og De skal gaae i Klosteret igien.

Emilie.

Ah! jeg er dog en Tosse. Ung, elskværdig og deilig, som man siger, at jeg er; og jeg skulde attraae en saadan Erobring! Det er besluttet; Forbittrelsen fører mig tilbage til Fornuften. Jeg skal elske Greven, og jeg skal studere saa stærk paa at giøre ham lykkelig, at De skal misunde ham hans Skiebne. See nu, hvor meget De taber; De vil angre mit Tab.

Richard.

Lad saa være; tænk kun paa at hævne Dem.

Scene 4.

Scene 4.

Damis. Richard. Merlin. Emilie. (som gaaer Greven imøde.) Mad. Argante.

Richard.
(sagte til Merlin.)

Dersom jeg opsætter hendes Givermaal, saa kan hun vel faae et galt Indfald igien. Jeg vil, som en snedig Mand, føre mig dette Øieblik af hendes Fortvivlelse til Nytte.

Merlin.

Yperligt, fortrefligt! See engang, hvorledes han, for at hævne sig over Dem, gaaer Greven kiærlig imøde.

Richard.

Det glæder mig ret hiertelig. Han troer, at hun virkelig elsker ham. Jeg vil lade, som jeg er den, der lider meest ved denne Kiærlighed. Jeg vil stille mig an som en Tosse, som en Fiante.

Merlin.

Aldrig bedre, det er just Deres Rolle.

Richard.

Løb hen paa Posthuuset, og see om der ere Breve til mig.

Merlin.

Jeg skal galopere; og jeg troer desuden, at jeg ikke mere er nødvendig her.

(gaaer.)

Scene 5.

Scene 5.

Damis. Mad. Argante. Richard. Emilie.

Emilie.

(i en spotsk Tone.)

Kom, Damis, og tak Herren! Det er ham, som opmuntrer mig til at give min Kiærlighed nye Styrke. Han har i dette Øieblik givet mig at forstaae, at hans største Fornøielse er, snart at kunne foreene os to.

Damis.

Skulde det være sandt, min Herre? og skal jeg have Dem at takke for min Lykke?

Richard.

O ja! I synes ret at være skabte for hinanden.

Mad. Argante. (sagte.)

See engang, om den Uerkiendtlige taler til mig.

Damis.

De vil maaskee beskylde mig for Ubestandighed.

Richard.

Aldeeles ikke; Frøkenen ligner Emilie i alle Ting, og hvorfor skulde hun da ikke opvække de samme Følelser hos Dem. Jeg giver mit Samtykke dertil, men med det Forord, at Madam Argante ikke skal sætte sig imod mit Giftermaal.

Mad. Argante.

Troløse! jeg er en Bold for jeres Nykker. Hvilket Vanheld er Skyld i, at I ingen Yndighed finder hos mig?

Richard.

Richard.

Naa, naa! lad os tale sammen uden at blive hidsige.

Mad. Argante.

Ja jeg bør undertrykke min Kiærlighed, som ikke meer rører Dem. Frygt ikke meer for kiærlige Bebreidelser fra min Side. Ustadige Hierte, der har De Deres skrivtlige Løvte.

Richard. (meget glad.)

Ah! giv hid, jeg tager imod det, og river det i Stykker med Fornøielse. Jeg maae tilstaae Dem, at jeg stedse frygtede for een eller anden Streeg. Fornøi jer unge Elskende, jeg skal foreene jer i Dag.

Damis.

O hvilken Lykke!

Emille.

I er overvættes fornøiet!

Mad. Argante. (sagte.)

Hr. Richard, Hr. Richard, I skal blive tvungen til, at tage mine Lænker paa igien; og saa — Taalmodighed, Taalmodighed.

Scene 6.

De Forrige. Merlin.

Merlin.

Herre! Her er et Brev.

Richard.

Giv hid; det kan være magtpaaliggende — — ganske rigtig — — Tillad (han læser sagte.)

Damis.

Damis.

(til Merlin, imedens Richard læser.)

Ah! min kiære Merlin, alting er gaaet efter Ønske.

Emilie.

Jeg har dig min Lykke at takke.

Mad. Argante.

Jeg skal have dig i Erindring.

Merlin.

Tys! vi maae vogte os for, at han ikke seer os tale sammen. Jeg springer hen til Marton, for at underrette hende om Deres Lykke.

Scene 7.

Damis. Emilie. Mad. Argante. Richard.

Richard.

(efter at have læst.)

Saa! du kunde aldrig giøre mig større Fornøielse. Frøken, De har syntes at længes efter at omfavne Deres Søster. Deres Ønske skal nu blive opfyldt.

Emilie. (forundret.)

Hvorledes!

Richard.

Hør, hvad min Broder skriver. (læser høit.)

„ Betydelige Forretninger giøre min Nærvæ-
„ relse nødvendig i Kiøbenhavn. Jeg vil dere
„ for ikke længer misbruge din Høflighed;
„ givt dig med din Myndling, jeg venter
„ med Længsel at høre denne Tidende — —

Emilie.

Emilie.

O Himmel!

Richard.

Vi ville i Aften slutte et dobbelt Ægteskab. Jeg gaaer nu ud i Byen, for at giøre de fornødne Anstalter; og naar jeg kommer tilbage, saa vil vi samle os allesammen, og ikke tænke uden paa Glæde. (gaaer.)

Scene 8.

Mad. Argante. Emilie. Damis.

Damis.

Ak! beste Emilie, hvad skal der nu blive af?

Emilie.

Jeg er næsten fortvivlet, han vil komme under Veir med alting.

Mad. Argante.

Jeg er rasende! Nu er mit Giftermaal endnu uvissere, end nogen Tid. Richards skrivtlige Løvte var mit eneste Vaaben — Jeg synes at blive et Bedragerie vaer af Merlin. Den lumpne Karl har været eenig med hans Herre, for at spille mig det af Hænderne.

Damis.

Dersom jeg kunde troe det, saa skulde den Ulykkens Fugl dyrt betale den Sorg, som han foraarsager os.

Scene 9.

Scene 9.

De Forrige. Merlin. Marton.

Merlin.

(førende Marton frem med en triumpherende Mine.)

Kom, min kiære Marton! vær Vidne til min Seier; og De! (til Damis og Emilie.) læg nu Deres Erkiendtlighed ret for Dagen. Hr. Richard er Dem nu ikke meer i Veien.

Damis.

Er du der, Strik?

Emilie.

Ulykkens Fugl! hvad har du giort?

Mad. Argante.

Han bør hænges.

Marton.

Mig synes denne Modtagelse ikke er for glimrende.

Merlin.

Mig synes det selv — — Men det er uden Tvivl Spøg?

Damis.

Spøg! Ah! Bedrager! — Er Du nu fornøiet? Din Herre er nu ved din Hielp kommen i en sikker Besiddelse af det skrivtlige Løvte, som han havde giort Madam Argante. Nu siger han, at han vil forskaffe Frøkenen den Fornøielse, at omfavne sin Søster, og i Aften giøre et dobbelt Brøllup.

Merlin.

Skulde det vel være sandt, hvad De der siger? Hvad Diævelen driver ham til, at sadle om igien?

Emilie.

Brevet, som du bragde ham, var fra hans Broder, som fritager ham for at bie efter ham, og skynder paa, at han skal ægte mig med det snareste.

Merlin.

Paa den Maade er alting forloren. Sandt er det: De kan spille Hortenses og Emilies Rolle verelviis; men De kan ikke tillige ægte Deres Formynder og Greven.

Damis.

Han narres endnu, efter at have bedraget os paa den forskrækkeligste Maade.

Merlin.

Saa sagte, om De behager, fornærm ikke min Redelighed. Dersom jeg havde været eenig med Herr Richard, saa vidste han, at Hortense er i Klosteret, og saa havde han ikke talt om at giøre dobbelt Bryllup.

Mad. Argante.

Men hvorfor berøve mig det skrivtlige Løvte, som i det mindste kunde have tient os til at giøre Hr. Richard bange, eller ogsaa at forhale Tiden?

Merlin.

Jeg troede, at giøre det ret got.

Damis.

Her kiender man de Trædske! de blande sig i alting, de forvirre alting, og siden, saa forlade de os. Dersom du ikke giør dette got igien, saa — —

(trækker Kaarden.)

Marton.

Marton.

(holder ham tilbage.)

Far i Mag! Husk paa, at han skal være min Mand.

Merlin.

Hold paa ham Marton! Døden er det, som jeg hader meest.

Damis.

Du skal døe for min Haand, dersom du ikke drager os ud af den Afgrund, som du har styrtet os i.

Merlin.

Giv mig i det mindste Tid til at betænke mig.

Damis.

Betænk dig, men strax paa Stedet, eller ogsaa — —

Merlin.

Vie lidt! — (sagte.) Gid jeg var langt herfra! — (høit.) Stille — ja — det er ikke saa galt — jeg har ham — — Nødvendigheden har indskudt mig et Puds, som skal redde mig.

Emilie.

Hvor vil jeg ikke være Dig forbunden!

Merlin.

Det vil maaskee ikke staae Dem an i Førstningen; men naar man vil betragte min Forfatning, saa maae man tilstaae, at jeg ikke kan gribe til andet.

Damis.

Nu, ja! alting er tilladt i betrængte Omstændigheder.

Merlin.

Det glæder mig, at De tænker saaledes. Er Madamen af samme Meening?

Mad. Argante.

I min Fortvivlelse er jeg fornøiet med alt, hvad du griber til.

Merlin.

Det gaaer herligt — — Skiul for det første dette Staal, hvis blotte Syn forfærder mig — — Altsaa, det eneste og bedste Middel, som er tilovers for mig, det er at — — at smøre mine Støvler.

(han løber.)

Scene 10.

Damis. Mad. Argante. Emilie. Marton.

Damis.

(forfølger ham.)

Troe ikke at undflye min Hævn.

Mad. Argante. (gaaer.)

Jeg skal lade ham slaae ihiel. Jeg iiler, for at hidse alle mine Folk op imod ham.

Marton.

(holder paa Damis.)

De har forskrækket ham. Men hør, han elsker mig, og jeg skal overtale ham til at tiene Dem endnu engang. Frøken, gaae ind til Deres Tante, for at tage denne Dragt af, og gaae saa hurtig ind i Deres Kammer.

Emilie. (gaaer.)

Har der nogen Tid været to saa ulykkelige Elskere?

Damis.

Damis.

Jeg tager imod det Haab, som du giver mig. Du kiender Emilie; betænk min Fortvivlelse, ifald jeg mister hende. Lov Merlin alting.

Marton.

Vær De kun roelig: Naar man er gavmild, og naar man har et smukt Fruentimmer i Spillet med sig, saa er der ingen Ting, man jo kan overvinde.

Ende paa den tredie Act.

Fierde Act.

Scene 1.

Jørgen. (allene.)

(kommer ud fra Richard, og seer sig tilbage.)

Det er, haarde Død, som man pleier at sige, tre Personer som tre Hoveder under een Hat; de har noget bag Øret. Men jeg vil skiule mig bag dette Træe, for at luure paa dem. Auh! hvilken Lykke! dersom jeg kunde bevise, at denne Merlin, som man giør meer af, end af mig, haver Ræven bag Øret; saa kunde jeg dog giøre saa meget, at han ikke meer agerer vores Herre! — Tys! — (han skiuler sig.)

Scene 2.

Emilie. Merlin. Marton (kommer ud fra Mad. Argante.) Jørgen (skiult.)

Emilie.

Min Skiebne staaer i dine Hænder.

Merlin.

Hvad skal jeg giøre? — Jeg pøuser frem og tilbage, og — —

Marton.

Vil du forlade to saa ømme Elskende? (sagte.) og to saa Gavmilde?

Merlin.

Ah!

Emilie.

For at giøre dig meer deeltagende i min Skiebne, saa vil jeg forære dig denne Ring.

Merlin.

Marton, undersøg, hvad Vending vi kan give denne Sag. Diamanter pleie desuden at giøre stor Virkning paa Fruentimmernes Indbildningskraft.

Marton.

Man giver dig Ringen; det er altsaa din Sag at være erkiendtlig.

Merlin.

Jeg veed ikke selv, hvorledes jeg skal fortiene den — Jeg vil pønse derpaa. Frøken, gaae ind til Deres, og vær belavet paa, hvert Øieblik at iføre sig Deres Søsters Dragt, og paatage sig hendes Væsen, paa det at Hr. Richard kan tage feil, og give Dem til Greven, i den Tanke, at give ham Hortense. I hvad jeg endogsaa udfinder for et Middel, saa maae vi dog bringe det derhen.

Jørgen.

(fornøiet og med halv Stemme.)

Got! jeg har hørt alting; og jeg løber nu gesvindt hen til vor Husbonde, for at fortælle ham det altsammen.

(gaaer.)

Scene 3.

Emilie. Merlin. Marton.

(staae, som om de alle tre vare blevne til Steene.)

Marton.

Merlin! —

Merlin.

Marton! —

Emilie.

Alting er forloren!

Merlin.

Jeg seer det nok.

Emilie.

Der er intet Haab meere!

Merlin.

Ja, alting er rødet; vi har ikke forglemt nogen Ting.

Emilie.

Nu gaaer Jørgen hen til Hr. Richard, og siger ham, under hvilken Forklædning jeg haaber at bedrage ham.

Merlin.

Jeg troer Fanden har sin Finger i Spillet med.

Marton.

Frisk, Merlin, du maae ikke give dig tabt; en nye Fare bør give dig et nyt Mod.

Emilie.

Forsøg det endnu eengang, jeg besværer dig!

Merlin.

Marton, vær du mit Genie, opliv min Indbildningskraft.

Marton.

Det vil jeg gierne.

Merlin.

Lykken maae gierne see til mig med skieve Øine, jeg trodser hende, naar kun Du vil see venlig til mig.

Marton.

Lad see; hvad læser du i mine Øine?

Merlin.

Merlin.

Mange Ting. Ah hvor de ere veltalende! — — Hvr: kiender Hr. Richard Hortenses Haand?

Marton.

Nei.

Merlin.

Ikke heller din?

Marton.

Endnu meget mindre.

Merlin.

Vivat! Et Brev er Aarsag i dette Onde, og et Brev skal ogsaa giøre det got igien.

Emilie.

Men naar Forklædningen røbes, giør det da ingen Skade?

Merlin.

Tvertimod, jeg skal dreie alting til vores Fordeel.

Emilie.

Ah! nu kommer jeg mig igien.

Marton.

Lad os høre Dit ædle Paafund.

Merlin.

Gierne. Men der seer jeg Hr. Richard og Jørgen.

Emilie.

O Himmel!

(Richard og Jørgen staae bag i Fonden af Theatret og høre paa dem.)

Merlin.

Bliv ikke bange.

Marton.

Han seer paa os.

Merlin.

Det er mig kiært. Løb, Marton, og skriv omtrent saaledes: — (han hvisker hende i Øret.)

Marton. (gaaer.)

Jeg forstaaer dig.

Merlin. (til Emilie.)

Og vi, Frøken, lad os blive her lit, for at give Marton Tid til at giøre det, som jeg har sagt hende, og for ogsaa at give Hr. Richard Tid til at see, at vi ere i god Forstaaelse med hinanden. Overalt er det meget nødvendigt, at han seer Dem gaae ind til Deres — — han kommer nærmere. Beed mig ganske høit, at være Dem til Tieneste.

Emilie. (høit.)

Min kiære Merlin, kan jeg slaae min Liid til dig?

Merlin. (meget høit.)

Tvivl ikke derpaa, Frøken! Lad os gaae ind, og vær De belavet paa Deres Forklædning; jeg vil tiene Dem, siden jeg har lovet det. Imellem os saat, Hr. Richard er et got Stykke Karl, som jeg tager ved Næsen.

(han gaaer med Emilie.)

Scene 4.

Richard. Jørgen.

Jørgen. (fornøiet.)

Nu vel, for tusend Pokker! nu har I jo hørt og seet, at jeg har sagt Sandhed, og at jeres Potte og Pande er en Bedrager.

Richard.

Richard.

Hvem skulde have troet det?

Jørgen.

(med en ærlig Mine.)

Hør, min kiære Hr. Richard, jeg er meget glad over, at have giort Hinder i, at man ikke spiller jer et fælt Puds — Jeg glæder mig saa i Hiertet — det er mig saadan en Fornøielse — Seer I — den Fornøielse, at giøre vel imod got Folk, er ligesaa stor, som om man giorde vel imod sig selv.

Richard.

Hvordan har han kunnet faae mig saaledes til at løbe med Liimstangen, jeg, som er saa god en Physiognomist.

Jørgen.

Pyt! jeg er en bedre Philosomist, end I. Jeg har altid sagt, at han var en Spidsbub, og nu maae I selv sande mine Ord, at jeg har giettet ret.

Richard.

Jeg vil gaae hen, at faae fat paa ham. Jeg skal giøre ham ganske forvirret, du skal see — hvilken en smuk Støi jeg skal giøre.

Jørgen.

Hvad Fanden hielper jeres Støi til? Jag ham uden videre Tøven paa Porten. Dersom han kommer jer i Tale, saa binder han jer igien noget paa Ærmet.

Richard.

Det trodser jeg ham — — Han troede ikke før, at jeg var ham saa nær; har han ikke nylig selv stadfæstet sit Bedragerie?

Jørgen.

Jørgen.

Alt det hielper intet; de største Skielmer ere de, som vide at synes de mindste.

Merlin. (kommer frem.)

Uden at skryde, saa troer jeg, det er om mig han taler.

Jørgen.

Han overtaler jer, gid jeg aldrig være ærlig, til at troe, at han tiener jer trolig. Jeg raader jer — —

Richard.

Er du nu der igien med dine Raad. Hold Munden — — Jeg er ikke den, som lader sig narre.

Scene 6.

Richard. Jørgen. Merlin.

Merlin. (sagte.)

Det kommer paa en Prøve an. (høit.) Oh! min Herre! jeg finder Dem meget beleilig, for at underrette Dem om et Puds, som man vil spille Dem.

Richard.

Hola! Mesterskielm!

Merlin.

Hvorfor er De vreed paa Jørgen? Det er ret et got Stykke Karl. Men lad os tale om mig; hvor megen Tak vil De ikke komme til at skylde mig, og hvor vil De ikke belønne mig.

Richard.

Bedrager! Forræder! Nedrige!

Merlin.

Merlin.

(vender sig om, for at see, hvem Richard taler til.)

Hvem bærer De med alle disse smukke Titler? Er det mig, som nylig har giort Dem en udmærket Tieneste?

Richard. (ironisk.)

Jeg kiender dig bedre, at jeg skulde begegne dig saa slet. Merlin er en ivrig Tiener — —

Merlin.

Oh! min Herre — — det er sandt.

Richard.

Lad os engang høre den udmærkede Tieneste, som du nylig har giort mig.

Merlin.

Her er for det første en Ring, som Emilie har givet mig, for at overtale mig til at bedrage Dem. Jeg tog imod den, for desto bedre at kunne skiule mit Spil; der har De den. Siden De dog skal ægte Deres Myndling, saa hører alle hendes Klenodier Dem til.

Richard. (sagte.)

I Sandhed! dette begynder at qvertyde mig om, at han kan være et ærligt Menneske. Lad os engang see.

Jørgen.

Ja, lad os engang see, hvorledes han vil redde sig ud af alt dette.

Merlin.

Jeg er en Tiener, som ikke lader sig bestikke.

Richard.

Lad os høre, hvad det er for et Puds, som de vil spille mig.

Merlin.

De veed, at Emilie vil bedrage Dem?

Richard.

Ja.

Merlin.

De veed ogsaa, at Hortense vil agte Dem?

Richard.

O ja!

Merlin.

De veed, at naar Fruentimmerne har besluttet en Ting — —

Richard.

Ih! saa sig mig det, som jeg ikke veed, og ikke det, som jeg veed.

Merlin.

Vær først saa god og sig mig, om det er sandt, at De har besluttet at giøte begge Søsterne, for paa eengang at giøre et dobbelt Bryllup?

Richard.

Ja, og det paa Stedet. Min Broder har fritaget mig fra at bie efter ham.

Merlin.

Oh! hvor de listige Qvinder ikke veed paa en behændig Maade at tage Leiligheden i agt. For at kunne dømme derom, saa læs dette Brev, som Hortense i Deres Fraværelse har kastet ind af hendes Søsters Vinduer.

Richard.

Richard.

Lad see, giv hid. (læser.)

„ Man vil givte mig med Greven, jeg vil heller
„ give den gamle Richard min Haand, i det
„ Haab, snart at blive Enke. (bryder af.)

Jeg har altsaa hendes ædle Længsel efter at begrave en Mand at takke for de Galskaber, som hun har sagt mig.

Merlin.

De har giettet det ved første Diekast; det er just hendes Ambition.

Richard.

Den er roesværdig.

Merlin.

Den er i det mindste meget i Mode.

Richard. (læser.)

„ Saa snart vi kan komme sammen, saa
„ maae vi bytte Klæder, og saaledes efter-
„ abe den eene den anden, indtil vi ved
„ vores Lighed har bedraget vor Formyn-
„ der, og han har givet dig til din Elsker,
„ og siden ægtet mig. Farvel!

(sagte.) Der har vi den Forklædning, som den Dosmer, Jørgen, har talt til mig om. Lad os see det an til Enden. Forsigtighed og Eftertanke, min gode Richard.

Jørgen. (sagte.)

Han løber bittermen lige i Snaren.

Merlin.

(hindrer Richard fra at tale med Jørgen.)

Emilie har bedet mig at læse dette Brev, for at faae mig til at være hende behielpelig i at faae en hem-

melig

melig Sammenkomst med hendes Søster. Jeg afslog det, men hun forfulgte mig med denne Ring. Da jeg saae hendes urygelige Forsæt, saa lod jeg, som jeg vilde tiene hende. Hun kunde ellers have taget sin Tilflugt til en mindre troe Tiener, end jeg, til Jørgen for Exempel.

Jørgen.

Naa, den var god! Det er mig, som er en Bedrager, og ham, som er en ærlig Karl.

Richard.

Ringen kunde maaskee have fristet ham. Han stod paa Luur i det Øieblik, da du sagde til Emilie, at hun skulde belave sig paa Forklædningen. Han har forstaaet det galt, og kom løbende til mig som et forstyrret Menneske, og fortalte mig det baade paa langs og paa tvers, han giorde mig saadan en Sammenblanding — —

Merlin.

De sætter mig i Forundring.

Jørgen.

Hvordan! Troer De, at — —

Richard.

Jeg beundrer ret, hvorledes en Taabe kan give alting en ubehagelig Vending! Efter hans Beretning, saa var du en Skielm.

Merlin.

Hvem? jeg? — saa har han hørt meget forkeert.

Jørgen.

Donner und Blix, hvilken Hykler! — — hør dog — —

Merlin.

Merlin.
(falder ham ind i Talen.)

Jørgen har havt slette Tanker om mig — — Men det er det samme; hans Maade at gaae frem paa, viser hans Iver for sit Herskab. Tillad, at jeg omfavner ham. Jeg føler saadan en Høiagtelse for troe Tienere — saadan een — —

Jørgen.

Au! han qvæler mig.

Merlin.

Det er af bare Kiærlighed.

Jørgen. (sagte.)

Min Nærværelse er ham til Hinder; han vil med Caresser tvinge mig til at gaae min Kaas. Men om jeg nu ogsaa skulde krævere, saa giør jeg det dog ikke.

Merlin. (sagte.)

Den Rakker! jeg troer han er grøet fast der han staaer.

Richard.

Merlin! her er Ringen — jeg giver dig den ikke, men laaner dig den kun; thi den kan være dig til Nytte, du skal nok blive fornøiet. Man kan ikke betale gode Tienester for vel.

Merlin.

Herre! — det er ikke værd at tale om.

Richard.

Nu da, Merlin, nu er det et Spørsmaal, hvorledes vi skal afværge dette Stød, som de har tiltænkt mig.

Merlin.

Got, De spørger. Jeg kiender Deres-Klogskab: De veed alt for vel, at begge Søstrenes Sammenrottelse ikke kan skade Dem noget, naar de ikke faae hinanden at see for Grevens Bryllup; og De undgaaer al List, naar De bliver ved Deres første Forsæt. Oh! jeg forstaaer Dem.

Richard.

Det er sandt! den første Indskydelse hos forstandige Folk er dog altid den beste. See, nu er det besluttet, jeg vil blive ved mit første Forsæt.

(han giør nogle Skridt, for at gaae.)

Merlin. (sagte.)

Himlen skee Tak, at vi ere slupne ud af en stor Labyrint!

Jørgen. (sagte.)

Jeg er vis paa, vor Hoebond, den stakkels Dievel, render med Hovedet lige ind i Fælden, siden at Merlin er saa glad.

Merlin. (sagte.)

Den Slubbert søger at udforske mig.

Richard.

(kommer tilbage.)

Bie — — jeg har betænkt mig — Ja, jeg faaer et Indfald, som endnu er meget bedre.

Merlin. (sagte.)

Ei! alle disse Indfald dræbe mig.

Richard.

Langt fra, at opsætte min Lykke, saa vil jeg nu strax begynde den med at ægte min Myndling.

Merlin.

Merlin. (sagte.)

Vi ere døde, og begravne!

Richard.

Jeg seer denne Beslutning sætter dig i Forundring. Roser du den ikke?

Merlin.

Ovenmaade meget! — Men, ifølge det, som De har sagt til Emilie, saa begvemmer hun sig aldrig til at give Dem sin Haand, medmindre at Greven er givt med en anden, eller ogsaa nær ved at blive det.

Richard.

Men ægter han ikke Hortense?

Merlin.

Got nok. Men Emilie kan stedse smigre sig med at der bliver intet af.

Richard.

Jeg finder i dette Øieblik paa et Middel, for at overtyde hende om det Modsatte, og med det samme at foreene min Uraalmodighed med min Sikkerhed.

Merlin.

Men, Herre! — Deres første Forsæt var saa got, hvorfor forandre det? De giør mig ganske angest.

Richard.

Vær du kun roelig. Saasnart at Notarius kommer med sin Fuldmægtig, saa lader jeg kalde paa begge Søstrene, den ene kommer ud af den Dør, og den anden med Damis af denne. Jeg vil bestandig have dem i Kikkerten, og tvinge dem til at underskrive hver sin Contract.

Merlin.
(bestyrtset og sagte.)
Man maae bukke under for saa mange Tordenslag.

Jørgen. (sagte.)
Got! jeg seer grangivelig paa hans Philosomie, at vor Husbonds Indfald er got.

Richard.
Jeg giør mig en Høitid af, at see deres Forlegenhed, som har vildet bedrage mig, og at fornøie mig over dem. Ha, ha, ha!

Jørgen. (ondskabsfuld.)
Frisk, lystig og glad, Monsøer Merlin! det gaaer fortreflig.

Merlin.
Ja, ja, jeg seer nok Scenen kan blive meget moersom.

Richard.
Oh! overmaade moersom; det kan nu ikke vare længe, inden jeg faaer den at see, eftersom man paa Dieblikket bringer mig begge Contracterne.

Merlin.
Paa Dieblikket?

Richard.
Ja. Jeg var ikke ude i Byen for andet, end at bestille dem. Vi behøve kun at skrive under. Men hold det hemmeligt; og saa skal Bedragerne blive bedragne. Forstaaer du det?

Merlin.
Bedre end nogen.

Richard.

Richard. (leende.)

Ha, ha! jeg skal ret fornøie mig. Men, hvor kommer det sig, at du ikke leer med?

Merlin.

Forlad mig det, jeg leer saa meget, som jeg ret kan.

Richard.

Følg med mig, Jørgen. Og du, bliv du her, for at lade mig vide, naar Notarius kommer.

Scene 6.

Merlin. (allene.)

Hold inde! nei, bliv ved, grusomme Lykke! dig fattes intet, uden at tvinge mig til at lee af det grusomme Stød, som du giver mig! Vores Elskere ere forlorne, uden Redning; og for mig er der intet tilovers, uden at hænge mig — at hænge mig! — Nei, paa min Ære! der bliver intet af; aldrig har nogen Merlin hængt sig selv. Skiælv, Hr. Richard! du skal blive Madam Argantes Mand. Jeg skal foreene Damis med hans kiære Emilie, og Vee over Jørgen!

Ende paa fierde Act.

Femte Act.

(Det er Nat.)

Scene I.

Richard. Merlin.

Merlin.

Saa, hurtig, hurtig, Herre! kom ud. Jeg har giort en Opdagelse af yderste Vigtighed.

Richard.

Nu da! Hvad vil du?

Merlin.

Viid — —

Richard.

Hvad for noget?

Merlin.

Føel paa min Kind, den kan stadfæste endeel af det, som jeg har at sige Dem.

Richard.

Nei, siig det selv.

Merlin.

Marton har, med sin bløde og buttede Haand, nylig givet mig et Dusin Ørfigen.

Richard.

Den Uforskammede! Hvad Aarsag har hun til, at begegne dig saaledes?

Merlin.

For den Omhyggelighed jeg havde, at flye Dem Hortenses Brev.

Richard.

Richard.

Hvor har hun faaet at vide, at du, for at tiene mig, bedrager Hortense og hendes Søster? Du sætter mig ret i Forundring.

Merlin.

Deres Forundring er langt fra endnu ikke saa stor, som den vil blive. O Tider! o Sæder! Jørgen, det eneste Vidne til vores Samtale, den samme Jørgen, som jeg før omfavnede saa trygt, han er min Rival, og han søger at giøre sig lækker paa min Bekostning; Det er ham, som har fortalt Marton alting.

Richard.

Den Bedrager!

Merlin.

Oh! det er en lumpen Streeg — — Naar jeg saaledes seer Falskhed at regiere i Verden, saa er jeg i Sandhed færdig at flye til en Udørken. De, min Herre! som har saadan Kundskab om Mennesket, tilstaae, at man finder sielden Folk, som ere saa reedelige, som De og jeg.

Richard.

Nei sikkerlig ikke.

Merlin.

Og hvad der er verst, er, at Deres Gartner har dreven sin forliebte Uforsigtighed saa vidt, at han har røbet de Midler, som De burde anvende, for at kuldkaste Hortenses og Emilies Anslag.

Richard.

Den Gavtyv — — jeg tør dog i det mindste smigre mig med, at de nu giver alt Haab op om at bedrage?

Merlin.

Nei tvertimod.

Richard.

Hvorledes, tvertimod?

Merlin.

Jo, Herre! jeg har mærket, at Marton og Emilie grunder det deiligste Haab paa Deres Anslag, i det de giøre Regning paa, at Greven bliver nærværende, naar De skal skrive Contracten under.

Richard.

Du forskrækker mig. Jeg vilde give alting i Verden, for at faae at vide, hvad Haab de giøre sig.

Merlin.

Tys! der kommer nogen, lad os høre.

Scene 2.

De Forrige. Merlin. Marton.

Marton.

Kom, Frøken! Jørgen har lovet mig at komme herhid, for at tale om Deres Sager, uden at være sat ulot for at blive overrumplet af Hr. Richard, og for alting af Merlin, hans lumpne Fortrolige.

Merlin.

(med halv Stemme til Richard.)

Hvor Skiebnen dog er os gunstig! Dersom De vil gaae ind, for at hindre Jørgen i at komme hid, saa kan jeg ved Nattens Hielp agere hans Person. Marton vil giøre mig deelagtig i hendes Hemmelighed, og jeg skal siden fortælle Dem det altsammen.

Richard.

Richard.

Hvor du dog er eenfoldig! Er det ikke bedre, at du selv gaaer ind og holder Jørgen med Snak. Det er meere moersomt, at man giør mig selv deelagtig i det Forræderie, som de har sammenspunden imod mig.

Merlin.

Oh! hvor De har fortræffelige Indfald, som stedse sætte mig i Forundring.

Richard.

Jeg maae forandre mit Maal.

Merlin.

Det forstaaer sig. Tael sagte og lit. Jeg gaaer nu hen til Jørgen. (sagte til Emilie og Marton.) Jeg har bragt ham paa Afgrundens Pynt; kun eet Stød.

(gaaer.)

Scene 3.

Richard. Emilie. Marton.

Marton.

Jeg hører nogen røre sig. Er det dig, Jørgen?

Richard.

(efteraber Jørgens Stemme.)

Her er jeg.

Marton.

Lad os gaae nærmere til ham! det er ham selv.

Richard. (sagte.)

Hvor hun løber lige i Snaren!

Marton.

Jeg beder dig for vor Kiærligheds Skyld, min kiære Jørgen! raad din Herre til, ikke at forandre sin Beslutning.

Richard.

Hvorfor det?

Marton.

Indseer du ikke, at Uforsigtighed indskyder ham den, til Fordeel for os? Jeg veed, hvad Magt de første Indtryk have paa vore Hierter. Hør, Damis trodser ikke Emilie, uden fordi at han ikke kan faae hende at see. Saa snart seer han hende ikke, førend han vil blive skamrød over hans Utroskab, og ile til hendes Fødder, for at anholde om en Forladelse, som hun brænder efter at give ham.

Richard. (sagte.)

Saanen! det er meget mueligt — jeg skal nok sætte en Pind derfor.

Marton.

Jeg kan ikke bare mig for at lee, naar jeg tænker paa det Ansigt, som Deres Formynder vil giøre; ha, ha, ha, ha! Spørg kun Jørgen, om han ikke vil see ganske løierlig ud.

Richard. (sagte.)

Hu! din Hundsdievel!

Emilie.

Din Munterhed kan ikke sætte mit Sind i Roelighed. Hr. Richard, saa snue som han er, vil han ikke ligesaa vel som du kunde indsee, hvad Fare han løber ved en Sammenkomst med mig og Greven? Vil han ikke oppebie Notarius her, og underskrive Contracterne uden os, og siden sende dem paa een og samme Tid, den ene til min Søster, og den anden til mig, for at faae dem underskrevne? og vil han ikke, for at giøre alt det til intet, som vi have for, bestandig have

disse

disse to Dore i Sigte, som man siger, at han alt har giort i Morges, da han troede, at jeg var hos min Faster.

Richard. (sagte.)

Det, hun der siger, har jeg ogsaa alt tænkt paa.

Marton.

Det er sandt; thi naar — —

Emilie.

Og saa, min kiære Marton, kan jeg ikke længer staae i Tvivl om, at min Søster i samme Øieblik bliver foreenet med Damis. Det eneste Middel, jeg da har at gribe til, er, at skiule min Forbittrelse, og at skrive under med saa god Villie, som min Fortvivlelse vil tillade mig det.

Marton.

Saa klog en Forsigtighed bruger Deres Formynder aldrig.

Richard. (hæftig.)

Jo min Siæl giør han saa, jo, det kan I troe.

Emilie.

(stiller sig forskrækket an.)

Ah! — —

Scene 4.

De Forrige. Merlin. (en Tiener med en Fakkel.)

Merlin.

Hvad er paa Færde? Hvad er det for en Støi?

Richard.

Merlin, Seieren er vores!

Marton. (til Merlin.)

Stygge Afskum! det er ogsaa een af dine Streger. Hvis jeg ikke strax river dig Øinene ud af Hovedet, saa gid jeg døe Døe!

Merlin.

Saa er jeg ogsaa vis paa at blive blind.

Emilie.

Nu seer jeg min Skiebne; jeg veed, hvad jeg har lovet, og jeg kiender min Skyldighed. (hun gaaer.)

Marton. (til Richard.)

De troer at have vunden Seier; men dersom De forlader dette Sted inden begge Contracterne ere underskrevne — — nok sagt; saa veed jeg nok, hvad jeg skal giøre. (gaaer.)

Merlin.

Gaae, gaae, vi blæse dig noget; og uden at vide, hvad Snarer du vil lægge for os, saa skal vi, dig til Pine, nok vide at tage os i agt.

Richard.

Det er vel talt. Der seer jeg Notarius komme. Gaae ind til mit, og vaag over mit Vel; og lad din Iver være den samme, som den altid har været.

Merlin.

Frygt kun ikke; De skal aldrig have Leilighed til at tvivle om min Troskab.

Richard.

For desto større Sikkerheds Skyld, saa lad Marton og Jørgen komme hid, paa det at de ikke skal være mig til nogen Skade hos Emilie. (Merlin gaaer.)

Scene 5.

Scene 5.

Richard. Notarius og hans Fuldmægtig.

Notarius.

Jeg bringer her de tvende Contracter, som De haver bestilt. See, her er Grevens, og der er Deres.

Richard.

Giv hid, at jeg ufortsvet kan skrive den under. (til Fuldmægtigen.) Gaae ind, min Herre, til Mad. Argante, og lad denne underskrive, der vil De finde de unge Folk.

Fuldmægtigen.

Det er alt nok. (gaaer ind til Mad. Argante.)

Richard.

Og De, Hr. Notarius! skynd sig ind til min Kiæreste, og sig hende, at Greven er i Færd med at skrive under, og beed hende paa en meget høflig Maade, at sætte sit Navn ved Siden af mit. (han skriver under.) Johan Gilbert Richard.

Notarius.

Følger De ikke med mig?

Richard.

Jeg vogter mig vel derfor. Det er af alt for stor Betydenhed, at jeg bliver her, og det for sine Aarsagers Skyld.

Scene 6.

Richard. Marton. Jørgen.

Jørgen.

Hvordan! Husbond, er det ogsaa jeres ærlige Alvor, at I lader det fornuftige Forsæt fare, at lade begge

begge Søstrene komme herhid, for at kunde have dem i Synet, naar de skrive under?

Richard.

Ja, ærlige og troe Jørgen.

Jørgen.

Det giør mig bitter Død ont for jer, for I vil komme til at bide jer i Fingerne siden.

Richard.

Det er mig kiært at see, at du giør alting, at du vover alting, for at behage Marton. Man maae tilstaae, at hun har smukke Øine.

Marton. (til Richard.)

Herre! De er alt for artig. — (til Jørgen.) Ja, stil dig kun an ligesom du ikke vidste, enten de ere smukke eller hæslige.

Jørgen.

Man behøver ikke at stille sig an for det.

Marton.

Got.

Jørgen.

For en Ufærd! Min Bestefaer, som var Gartner hos jeres Bestemoer, havde Kiærlighed for hende; min Moder, som var Gartnerinde hos jeres Fader, havde Godhed for ham; altsaa bør jeg, af mange Aarsager, ogsaa have nogen Godhed for jer, og — —

Richard.

Du har dog imidlertid meer Godhed for Marton end for mig.

Marton.

Marton. (til Jørgen.)

Band paa, at det ikke er noget om, saa troer han dig maaskee.

Jørgen.

Siig mig, om I beage to drive Abesøil med mig, eller hvad er det for en Leeg, vi leege? Imidlertid at Merlin spiller jer, hvad veed jeg for et Puds. Oh! for en Ulykke, siden I ikke vil troe jeres ærlige Jørgen, saa troe i det mindste, Fornuftens Skikke; alting siger Jer jo, at en Mand maae være tilstede, naar hans Forlovede skriver sit Navn under ved Siden af hans.

Richard.

Dersom du taler et Ord endnu, saa skal du faae Betaling for dine Skarnsstreger.

Marton.

Det er forgieves, min kiære Jørgen, at vi forstille os; man har underrettet ham om vores Kiærlighed. Lad dig lemprygle, ifald det kan ikke være anderledes, min Ømhed skal komme dig til at glemme denne lille Ulykke.

Jørgen.

Gaae til Bloksbierg! — Jeg er færdig at blive tummelumsk! jeg sprækker! den ene vil prygle mig, og den anden vil kryste mig; og den ene har ligesaa megen Aarsag dertil, som den anden. Monne de alle tre ere gaaen fra Forstanden?

Richard.

Forrædere! min Lykke skal blive jeres Straf. Emilie skriver i dette Øieblik Contracten under, det kan jeg føle af den Fornøielse, som bemestrer sig mit Hierte —

Jeg

Jeg er allene forlegen for at vide, om jeg kan imodstaae min overmaade Glæde.

Marton. (med Ondskab.)

Det passer Kiærligheden nok.

Sidste Scene.

Alle Acteurerne.

Notarius.

Deres Kiæreste har godvillig skreven under.

Richard.

Er det ogsaa sandt? Hvilken Godhed! Jeg maae asted.

Jørgen.

(leer, da han seer Mad. Argante komme.)

Dod og Liv, jeg havde dog Ret. Plads for den unge Putte, for Bruden.

Richard.

Kom, min Allerkiæreste, min Dukke! — — Himmel! hvad seer jeg?

Mad. Argante.

(kommer ud fra Richards, lænende sig paa Merlin.)

Deres Kone. Skal man være nødt til at bedrage Dem, for at faae Dem til at holde Deres Løvte? Døe af Skamfuldhed over at have foraarsaget en ung Kone saa megen Sorg.

Richard.

Nei. Men jeg qvæles af Forbittrelse. Hvorledes er De kommen ind til mig.

Merlin.

Merlin.

Igiennem en Dør, som vi siden skal vise Dem. Vi have nu ingen Fordeel meer af at holde den skiult for Dem.

Richard.

Oh, den Gavtyv! Hvad har jeg ikke at bebreide mig selv? Emilie, min kiære Emilie, hvor er du?

Marton.

Her er hun. Det er ogsaa den samme Hortense, som De paa saa grusom en Maade har givet Afslag.

Emilie.

(kommer ud fra Mad. Argantes.)

Ja, min Herre! Hortense har ikke været ude af sit Kloster. Jeg har vexelviis spillet to Roller; jeg antager nu min egen Charakteer, for at bede Dem at tilgive et Bedragerie, som De selv har tvunget mig til. Det er den sidste Gang, De skal have Aarsag til at beklage sig over mig.

Damis.

Jeg skal ved min gode Adfærd tvinge Dem til, at ønske sig til Lykke med at have opfyldt alle mine Ønsker.

Richard.

Jeg er ganske forvirret — — Hr. Contract-Mager, I er ret en — —

Notarius.

Saa sagte, min Herre! Hvad besværer De sig over? De bad mig at gaae ind og fremvise denne Contract til Deres Kiæreste; jeg saae Mad. Argante, og jeg veed, at hun har et gammelt Løvte fra Dem; hun skriver under, og jeg lader hende giøre det — jeg er meget uskyldig.

Mad. Argante.

Kom, lille Troløse! alle dine Ophævelser ere forgieves. Jeg er din Kone, det skal jeg overtyde dig

om, og jeg skal giøre alle mine Rettigheder gieldende.

Richard.

Og jeg — jeg skal i det mindste lade den fordømte Dør tilmuure, som er Aarsag i al min Ulykke.

Merlin.

For os hiertelig gierne.

Jørgen.

Ja, bag efter kommer tyndt Øl.

Marton. (til Merlin.)

Jeg overlader dig til Greven; lad vores Brøllup være Nachspillet til deres.

Ende.

Menechmi

eller

Tvilling-Brødrene,

Comoedie i fem Acter.

Oversat af det Franske

efter

Msr. Regnards

Les Menechmes, ou les Jumeaux

til

det danske Theaters Brug.

Personerne:

Capitain Menechmus } Tvilling-Brødre.
Menechmus

Demophon, Isabelles Fader.

Isabelle.

Araminte, Isabelles Faster.

Finette, Aramintes Kammerpige.

Henrich, Capitainens Tiener.

Roberti, en Notarius.

En Cavalier.

Coqveles, en Kræmmer.

Skuepladsen er i Kiøbenhavn.

Første Act.

Scene 1.

Capitain Menechmus.

Jeg maae tabe baade Vid og Forstand derover. Det Pokker fare i den Slyngel. Jeg troer, han er ret skabt til at giøre mig gal, og det er mig umueligt længere at bære over med hans fortrædelige Skiødesløshed. Der er ingen Dag, Soel gaaer op, han jo sætter min Taalmodighed paa Prøve, og jeg veed ikke, hvad der holder mig — — Men har vi ham ikke der langt om længe. Hvor kommer du fra, Mester Fix? Siig mig engang! Vil du ud dermed? Skal jeg lukke Munden op paa dig?

Scene 2.

Capitainen. Henrich.

(Henrich bærer en Kuffert, som han sætter ned, og sætter sig paa.)

Henrich.

Nei, nu er der ingen Snak bedagt, Herre! Det er mig plat umueligt, nu at sige Dem et eneste Ord. De faaer være saa god og give mig Tid at puste ud først. Jeg har næsten tabt Veiret, og den Diævels Kuffert — —

Capitainen.

Du bilder dig maaskee ind, at jeg altid er sindet at taale dine Liderligheder, og lade mig nøie med din Sladder. Giorde jeg din Ret, din Slubbert, tusende Prygl skulde — — Har man seet Mage til det? For at gaae herfra ud til Toldboden og hente min Kuffert, saa gaaer mig den Knegt hen og bliver mig borte den heele ganske Formiddag.

Henrich.

Ja, ja, Herre! De har godt at sige; De kiender intet til Toldboden, og De skulde kun forsøge, hvad det gir at giøre sin Opvartning derude. Betienterne ere gode nok, hvem der kan være saa lykkelig og faae dem i Tale. Men deres Fuldmægtiger og deres Skriver-drenge, oh! Herre, det er nogle farlige Folk. Ingen Jøder og Tyrker ere meere haardhiertede, end dette lille Herskab. Hvert Ord, man faaer af dem, er saa dyrt, som det skulde veies op med det røde Guld. Og endda faaer man intet andet af dem, end Ja, Nei. Af Veien der. Hvad gaaer der af jer? Oh gode Herre! Jeg har andet at bestille. Men, Naadige Herre! Kom igien en anden Gang. Hav dog den Godhed for mig! Gaae jer Kaas, I giør mig Hovedet galt. Med eet Ord at sige, disse smaa Junkere ere ti Gange verre at komme tilrette med, end deres Herskab.

Capitainen.

Saa meener du vel at bilde mig ind, at du har staaet paa Toldboden al den heele Tid?

Henrich.

Oh, nei, intet mindre. Jeg var ikke saa gal. Da jeg saae, at disse Visitereres Fuldmægtigers Drenge, som

havde

havde Deres Kuffert i Forvaring, holdt mig op een Time efter den anden (thi De veed vel, at De havde ikke flyet mig Penge med til at stikke dem i Næven), saa blev jeg keed af at staae længere og see paa disse fortredelige Ansigter, og gik jeg smukt ind paa Viinhuuset næst ved, for at bie i god Magelighed.

Capitainen.

Det er dog en Diævels Vane. Kan du aldrig lade det Fylderie?

Henrich.

Hvad skal man sige, gode Herre! saa mange vi ere, saa har hver sine Feil. Imellem os at sige, saa negter jeg ikke, at jeg jo har Lyst til et godt Glas Viin. Men hvor stor Lyst jeg end har dertil, saa er det dog meere for onde Exemplers Skyld, end af Lyst til at drikke, at jeg gaaer paa Viinhuusene. Onde Exempler, Herre! onde Exempler, det er en farlig Ting. Det er dem, der fører mig ud paa Jisen imod min Villie, for ellers veed De jo selv, at jeg af Naturen er genegen til Dyd og Ærbarhed.

Capitainen.

Men hvorfor Fanden søger du da onde Selskaber?

Henrich.

Jeg stræber nok at vikle mig ud derfra, men al min Umag er forgieves. Jeg holder alt for meget af Herren, og det er mig umueligt at forlade ham.

Capitainen.

Hvad siger din Slyngel?

Henrich.

Gode Herre, det er nu en lang Tid, jeg har havt den Ære at tiene Dem, og Deres Godhed har saa

godt som givet mig en Rettighed til at tale reent ud fra Leveren, og sige Dem min Hiertens Meening. De har mangen Gang været i samme Stand, som jeg nu kan være. De husker vel selv, at jeg mangen god Gang har seet Deres Hoved tungere, end den øvrige Deel af Kroppen. Og det er meere end een Gang jeg har været saa lykkelig at række Herren min ringe Haand, for at ledsage ham til sin Seng, og forhindre, at han ikke skulde sove paa Raadstuen, eller faa et andet ubehageligt Leiested. For min Part, jeg har altid været saa høflig, at jeg aldrig har talt det mindste Ord om saadanne smaa Yderligheder, og derfor venter jeg og, at Herren har den samme Høflighed for mig. For vi Mennesker vi skal skiule hinandens Feil, og vi skal see igiennem Fingre med vor Næstes Forseelser, ligesom han seer igiennem Fingre med vores.

Capitainen.

Ja, jeg kunde maaskee nok see igiennem Fingre med dig, dersom det var allene Drik, du slog dig til, og hvis du havde ingen anden Lyde. Men din forbandede Liderlighed gaaer til tusende andre Laster, og du har en ulykkelig Lyst til Spil.

Henrich.

Onde Exemipler! onde Exempler! Ellers, for Resten, om jeg nu spiller lidt, saa skeer det allene for at fordrive Tiden. Naar De sidder heele Natten igiennem ved Deres Basset-Borde, saa staaer jeg uden for Døren og hører til, hvilken skiøn Hoben Eder De flesker op. Deraf er det, at jeg har lært at sværge, naar Spillet gaaer mig imod. Og den eneste Forskiel, jeg veed der er imellem os i dette Tilfælde, det er, at De bander i Stuen, og at jeg bander

paa Trappen. Jeg gaaer i Deres Fodspor. De søger Deres Fornøielse i at drikke, at spille, at lefle, og jeg, jeg drikker, spiller og lefler med. Dersom jeg har nogen Lyst til Lintsi, og gaaer om og lefler lidt med Pigerne, hvor vi komme, saa maae De vide, at det er af Dem, som af en berømmelig og forfaren Mester, at jeg har lært Haandværket. De gaaer jo hver Dag omkring og søger smukke Piger op. Dersom De endda var forliebt i een, saa vilde jeg ikke sige et Ord. Men Deres Elskov er ligesom Lygtemanden, snart er den her, snart er den der. I Dag holder De af de sorte Øine, og i Morgen af de blaa. Nu holder De Dem til Jomfrue Isabelle, og vil bilde mig ind, at De elsker hende ret for Alvor. Jeg gad nok vidst, hvorfor?

Capitainen.

Du gad vidst, hvorfor? Ah! er det mueligt, at noget Menneske kan see hendes Skiønhed, hendes straalende Øine, hendes angenemme Væsen, uden at give sig strax, og blive hendes Fange? Jeg fik hende at see hos hendes Faster, og jeg blev saa indtagen af hende, at ingen Ting i Verden er kraftig nok at dæmpe den Kiærlighed, hun har antændt i mit Hierte.

Henrich.

Ja, man skulde næsten troe Dem, saa ivrig taer De sig det. Men imidlertid, om jeg ellers mindes ret, saa har De tilforn snakket lige saadan om hendes Faster, Frue Araminte. Hvor gal hun end er, saa var De dog forliebt i hende. Hvad mig angaaer, saa var jeg ret for det Partie. Uden at tale om, hvor mangen god Gang denne gode Frues Ducater ere komne

os vel tilpas, naar vi have været i Betryk; saa havde jeg derforuden min egen lille Interesse derunder. De snakkede for Fasteren, og jeg logrede for hendes Pige, Finette. Nu kan De selv see — —

Capitainen.

Ja, jeg seer, med eet Ord at sige, at du vil raisonnere og giøre dig til Doctor, da du er dog kuns en Nar i dine beste Klæder. Men for at giøre en Ende derpaa, og hindre dig i at fremføre meere Narrerie, saa lad os bryde den Snak af. Tag mig min Kuffert og bær mig den hiem.

Henrich.

(tager Kufferten paa Skuldrene.)

Ja men, det skal gierne skee. Imidlertid, dersom jeg vilde tale meere, saa kunde jeg sige skiønne Sager i denne Materie.

Capitainen.

Ei, hold Munden.

Henrich.

Naar jeg vil, saa taler jeg nok saa vel som en anden.

Capitainen.

Hvad Pokker er det for en Kuffert?

Henrich.

Eh, det er jo Deres.

Capitainen.

Min? Den har hverken Skik eller Lignelse efter min.

Henrich.

Jeg har i lang Tid havt samme Mistanke; men al min Mistanke forsvandt, da jeg saae baade Deres Signet,

Signet, som staaer herfor ganske heel og holden, som De seer, saa og Deres Addresse, som der staaer paa. Læs kun selv engang for Sikkerheds Skyld. Staaer der ikke med reene og tydelige Ord: à Monsieur, Monsieur Menechmus, presentement à Copenhague. Hvad siger De nu?

Capitainen.

Det er for saavidt sandt nok; men du maae sige hvad du vil, det er vel mit Vaaben, men det er aldrig mit Signet, og den, der har skrevet Opskriften, har heller ikke glemt meget Fransk. Med eet Ord at sige, det er intet min Kuffert.

Henrich.

Kan vel være. Jeg vil heller intet sværge derfor, men imidlertid saa er den Deres ikke meget ulig.

Capitainen.

Naar vi see os om engang, saa skal vi nok see til, at du har spilt mig her een af dine gamle Streger.

Henrich.

Hvad taer De mig for, Herre? Meener De, jeg er en Nar? Nei, jeg husker meget vel, at da De reiste fra Regimentet, og De kom til Hamborg, og De, for at vinde Tiden, vilde gaae over Lolland herhid, at De da sendte mig hen i de tre Kasaner paa Meulen-Bryggen til den agende Post, og jeg maatte bære Deres Kuffert derhen, for at gaae med Posten til Kiøbenhavn. Jeg efterkom Deres Befaling med min sædvanlige Ridkiærhed, og, som De selv havde beseglet Kufferten, saa lod jeg Skriveren sætte Addressen derpaa. Nu veed jeg, at i alt dette har jeg intet andet giort, end det, som godt er.

Capi-

Capitainen.

Ja, det skal vi faae at vide nu strax paa Timen. Sæt mig Kufferten ned, og lad os engang see, hvad der er i den.

Henrich.

(sætter Kufferten ned, og tager et Knippe Nøgler frem.)

Strax, det skal være giort i en Haandvending. Gid jeg kunde altid fornøie Dem saa let. Hvor nu for tusend Pokker, Nøglen vil intet gaae ind.

Capitainen.

Hvad sagde jeg? Fort, bræk mig Laasen fra.

Henrich.

Ja men, siden De endelig vil, saa kan det og skee. Nu da, lad os nu protocollere.

Capitainen.

Hvad gaaer der af dig? Hvi seer du saa paa mig?

Henrich.

Skam faae mig, om jeg finder her en eneste af Deres Palter.

Capitainen.

Hvad siger din Slyngel?

Henrich.

Oh, gode Herre! tag Dem det ikke saa hæftig. Maaskee tør vi endda vinde paa Byttet. Og for at sige sandt, saa troer jeg ikke der var for ti Daler gode dygtige Vare i Deres Kuffert.

Capitainen.

Og de Breve, din Slubbert, som jeg grundede al min Lykke paa. De Breve, hvori den skiønne Isabelle

havde

havde givet mig saa store Prøver paa hendes Kiærlighed, hvor skal jeg faae dem igien? Siig engang.

Henrich.

(tager en Paqve Breve op af Kufferten.)

Ikke andet? See her! her ere andre Breve; maaskee de kan trøste Dem over dem, De har mist.

Capitainen.

(tager Brevene.)

Veed du vel, at der er kun lidt Profit ved at give sig til at skiemte med mig?

(Capitainen læser Brevene, medens Henrich efterseer, hvad der er i Kufferten.)

Henrich.

Min Tanke var ikke at forstørre Dem. Men at den ædle Tid ikke skal gaae unyttig bort, saa vil jeg give mig til at registrere, hvad her findes. (han tager frem en Pakke med Documenter, og læser Opskriften.) Landstings-Act med vedhørende Documenter i den Sag imellem Consumtionsforpagter Anders Fransen, contra Peder Olsen. Ah, Ah! Disse Slags Vare høre saamen ingen Officerer til. (han tager en Surtout frem.) Denne Kiol er næt, og endda paa Moden til. Den kunde være god til Henrich til en Reise-Kiol.

Capitainen.

Ah, Himmel!

Henrich.

Hvad fattes Dem vel? Hvad er der vel at forundre sig over?

Capitainen.

Nei! dette Tilfælde er i Sandhed ikke let at begribe.

Henrich.

Henrich.

Hvad er der vel paa færde? Torde man vel giøre sig saa dristig, at spørge Herren derom?

Capitainen.

Det er noget forunderligt, og du skal neppe troe det, naar jeg faaer sagt dig det.

Henrich.

Jo men, naar Herren kun intet vil lyve, saa skal jeg nok troe ham.

Capitainen.

Du veed, at jeg er født imellem Varde og Ringkiøbing af fornemme brave Folk, som jeg ret vel tør være bekiendt. Du veed ogsaa, at jeg var endnu et Barn, da jeg mistede baade Fader og Moder og alle mine Venner. Som jeg nu i min Ungdom saae, at jeg ingen synderlig Midler havde, og jeg dog fra Barns Been af havde havt Lyst til at komme ærlig igiennem Verden, saa blev jeg keed af at sidde paa vores pandtsatte Gaard, og være andres Ridefoged, at slæbe og slide, for at samle de Renter, der skulde ud til hvert Snavsting, og spilde mine beste Ungdoms Aar paa at tugte Stude op til Hollænderne. Derpaa gav jeg mig til Krigen, og reiste smukt ud til Tropperne, da jeg var lidt over mine femten Aar. Af vores heele Familie var der ingen meere tilovers, end min Broder og min Farbroder, som var lige saa rig, som han var gierrig. Imidlertid har jeg været adskillige Steder omkring i Verden, og tient mig saa vidt op, som jeg er kommen, og jeg har aldrig giort mig nogen Tanke om at skrive hiem til mine Venner. Dog har adskillige godt Folk

berettee

berettet mig, at min Broder holder mig for at være død for lang Tid siden.

Henrich.

Det veed jeg altsammen, og jeg veed meere end det. Jeg veed, at Deres gode salig Moder døde, da hun gierde Barsel med Dem og denne Broder, De talte om. Jeg veed, at De ere Tvillinger, og at De ere hinanden saa lige, at ingen Skildrer kunde giøre et ligere Portrait, at Deres Væsen og Manerer ere lige saa lige, som Deres Skikkelse, og at to Draaber Vand kan ikke ligne hinanden meere.

Capitainen.

Ja vist vare vi hinanden lige, og det saa meget, at endog de meest Grandseende tit tog feil imellem os. Ja, vores Fader selv bandt et Tegn paa os, da vi begyndte at voxe op, paa det han kunde kiende den ene fra den anden.

Henrich.

Det har De sagt mig mangen Gang; men hvad gier vel alt dette til den Forundring, De nu er i.

Capitainen.

Hvad det gier? Nei, det er ingen Under, Henrich, om du seer mig at være forbauset herover. Denne Kuffert hører min Broder til. Og af dette Brev, som jeg her staaer med, forneminer jeg, at vores Farbroder er død, og at han har efterladt alle sine Midler til min Broder, som skal komme her til Byen.

Henrich.

Ja, det tilstaaer jeg, det er en Tidende, De kan have Aarsag at forundre sig over.

Capi-

Capitainen.

Hør kun Brevet engang med Andagt, det er nok værdt at give Agt paa. (han læser.)

Min Herre!

„ Jeg venter Dem herhid med det første, baade
„ for at modtage de tredsindstyve tusende Rigs-
„ daler, som Deres Farbroder har efterladt Dem
„ ved sit Testament, og hvilke staae færdig hos
„ mig, til bare at udtælles mod Deres Qvittering;
„ saa og for at holde Bryllup med Mademoiselle
„ Isabelle, hvorom jeg adskillige Gange har mel-
„ det i mine forrige Skrivelser. Det er et Par-
„ tie, som er min Herre meget anstændigt, og
„ Jomfruens Fader, Msr. Demophon, længes
„ meget efter, at see det sluttet. Jeg forsikkrer
„ mig derfor, at min Herre uden Ophold begi-
„ ver sig paa Reisen til Kiøbenhavn, og at De
„ altid holder mig for det, jeg i Gierningen er,

Min Herre!

Deres

ydmygste og skyldigste Tiener,

Roberti.

Denne Msr. Roberti er en god ærlig Notarius, som jeg kan erindre havde altid min salig Faders Commissioner i Kiøbenhavn. Datumen, Opskriften, Navnet og alting styrker mig i, at jeg ikke har taget feil i mine Tanker. Der er intet rimeligere, end at min Broder, ifølge af dette Brev, har givet sig paa Reisen til Kiø-

benhavn,

benhavn, og at han, ligesom jeg, kan enten i Haderslev eller et andet Sted have flyet sin Kuffert til den agende Post. Og, som Kufferten er næsten lige saa stor som min, mit Navn staaer derpaa, og mit Navn er i Signetet; saa er det ikke saa umueligt, at du kan have taget feil paa Toldboden. Og jeg slutter af alting, at min Broder maaskee allerede er her i Byen.

Henrich.

Det er meget vel mueligt. Jeg staaer her ganske forbauset over denne forunderlige Hændelse. Jeg skal just slumpe til at tage saaledes feil, og vi skal have min Taabelighed at takke for al vores Lykke. Paa een Dag faae vi at vide, at en gammel riig Farbroder er død, at han har efterladt sig store Midler, at han har skilt dem ved samme, og at en Broder, som faaer alle disse Penge, hvoraf De burde have Deres Part med, vil endog tage Dem Deres Kiæreste bort oven i Kiøbet. Her løber en Hoben Sager sammen i eet, og kommer saa hovedkulds paa os, saa vi faae ikke Tid at puste imellem.

Capitainen.

Vi maae see, hvordan vi reede os ud deraf. Og mit Hierte siger mig at denne Hændelse vil betyde mig noget Godt.

Henrich.

Tredsindstyve tusende Rigsdaler kunde komme os treflig vel tilpas.

Capitainen.

Vi faae see derhen, at vi faae Fingre paa dem. De høre mig til, i det mindste har jeg lige saa stor Deel i dem, som min Broder. Men jeg maae have

min Broder og denne Notarius opspurgt. Fort, skynd dig. See, du skyer mig at vide, hvor de ere, og hvad de tage sig til. Spild ingen Tid.

Henrich.

De kiender mig, Herre! og De veed, jeg forretter mine Sager troelig. Dersom han ellers er her i Kiøbenhavn, saa maae De være vis paa, jeg skal have ham opspurgt inden en Time er forbi. Jeg har gode Venner, skal De vide, som veed, hvad der gaaer for sig i hver Krog i Byen.

Capitainen.

Imidlertid vil jeg træde ind til Araminte. Hun veed, jeg er kommen hiem. Jeg maae endnu stille mig an, som om jeg elskede hende. Hun har endnu intet Nys faaet om min nye Kiærlighed. Du veed selv, Henrich, hvad det er for en egen og besynderlig Frue. Hun er gammel og saa jaloux, at man maae blive gal derover. Hendes Væsen, hendes Manerer og al hendes Tale er urimelig. Med eet Ord at sige: hun er gal, og hun vil, man skal rose hende. I hvad Haab jeg end kan giøre mig om Isabelle, saa er Udfaldet dog uvist, og jeg maae see til, jeg intet lægger mig ud med den Gamle. Imidlertid, Henrich, saa kan du springe tilbage igien paa Toldboden, til Postmesteren, i Vertshuusene paa Vestergade — — Men der kommer Araminte, skynd dig og gaae hen, som jeg har sagt.

(Henrich gaaer med Kufferten.)

Scene 3.

Scene 3.

Araminte. Finette. Capitainen.

Araminte.

Saa faae vi da Monsieur Menechmus at see i Dag. Ak, hvilken Hiertens Glæde! jeg veed snart ikke, hvilken Fod jeg vil staae paa, saa fornøiet er jeg. Jeg troer nok ogsaa, at han er ligesaa uroelig som jeg, og at han har det ligesaa heftig, inden han kommer til mig. Men sig mig engang, Finette, hvordan seer jeg ud i Dag?

Finette.

Som Slottet! Deres Skiønhed er i Dag saa stor, at den forundrer, betager og indtager enhver, som faaer den Lykke at see Fruen. Det kommer mig for, ligesom Kiærlighed selv har laant mig Hænder til at besørge Deres Coeffure og al Deres Klædedragt.

Araminte.

Saa sandelig, denne Pige har altid havt en meget fiin Smag. (hun seer Capitainen.) Ak, min Herre! er De der! Hvad for en lyksalig Stierne maae jeg vel tilskrive den Fornøielse, at see Dem komme saa snart tilbage. Og hvad for en Gud har vel ført Dem til mig igien hastigere, end jeg havde tænkt.

Capitainen.

Kiærlighed.

Araminte.

Kiærlighed? Oh, den lille Stakkel!

Capitainen.

Deres angenemme Nærværelse opretter igien al Sorg og Fortred, som Deres Fraværelse har foraarsaget mig. Nei, naadige Frue! der er intet Fruentimmer i Verden, som er at ligne med Dem. De er den eneste, som uden Konst og uden Hielp bliver Dag fra Dag baade smukkere og yngere.

Araminte.

Ei, fy, lille Skalk! De giør mig ganske rød. Men imidlertid, for at tale Alvor, har vel Kiærlighed i min Fraværelse draget Omsorg for at giøre mig nærværende i Deres Tanker? Deres kiære Portrait, der er al min Fornøielse, dette kiære Portrait, De gav mig, den Tid De tog mod mit, det har iblant trøstet mig noget over Deres utaalelige Fraværelse. Tør jeg og vel troe, at mit har giort samme Virkning hos Dem.

Capitainen.

Ak, smukke Frue! Deres angenemme Gestalt følger mig, hvor jeg er, den er saa indprentet i mit Hierte, at jeg ikke tænker paa noget andet. Nattens Mørkhed er ikke mægtig nok til at skiule Dem for mine Øine. Ja endog i denne Nat — Jeg erindrer mig min Drøm med Fornøielse, det fortryder mig allene, at det var kun en Drøm. I Nat, siger jeg, da jeg var i min første Søvn, da tyktes mig, at jeg ret ved Solens Opgang var i en deilig Have, som den friske og kølige Morgenrøde havde prydet med nye udsprungne Blomster. I samme Have, syntes mig, var en stor deilig Canal, som var ganske indsluttet med levende grønne Bredder, og deri var et Vand klarere end den fineste Crystal. En

sagte

sagte Østen-Vind spillede med dette rindende Vand, og ophævede tusende smaa Bølger deri, som løb af ved et lidet angenemt Fald, og lod ligesom der havde været en Nymphe, der havde ført hver Draabe frem. Ved denne Canal laae jeg paa en Seng af Rør og Siv; og der saae jeg Dem, hvorledes De kom op fra Bunden af Vandet paa en Muskel-Skal. De var i Skabning, Mine og Væsen ligesom Venus, da hun kom op allerførst af Stranden. Tusende smaa Elskovs-Guder fløi omkring Dem. Nogle havde Guld-Litser i Hænderne, hvorined de trakte Muskelskallen frem, andre stødte efter. De smaa skiemtsomme Østenvinde fløi rundt omkring, og spillede med Deres skiønne Haar.

Finette.

Ah, hvilken allerkiæreste deilig Drøm!

Araminte.

Oh, bliv ved, jeg beder Dem!

Capitainen.

Alle mine Sandser bleve saa betagne af dette fælsomme og guddommelige Syn — —

Araminte.

Og jeg var denne Venus, som flod paa Vandet?

Capitainen.

Vifflelig, smukke Frue! De selv, i egen Person. Og som jeg nu var saa ganske indtagen af dette deilige Syn, saa reiste jeg mig op, og gik Dem imod.

Araminte.

Men sig mig engang ret ramme Alvor: Den Tid jeg var i Venusses Gestalt, saae jeg da ogsaa vel ud,

havde jeg en anseelig Miine, en prægtig Taille, et majestetisk Væsen?

Capitainen.

Uden Tvivl, saa anseelig, saa prægtig, saa majestetisk, som nogen kan indbilde sig. Det var Venus fra Taae til Top. Da jeg nu traadde frem til Dem, for at række Dem min Haand, saa forsvandt baade Haven og Canalen, de bleve ganske borte for mine Øine, og mig tyktes, at vi stode i en mørk Grotte, som baade Naturen og Konsten ligesom havde trættet med hinanden om at udziire. Der fortalte jeg Dem min Kummer og min Længsel; der lod De Dem bevæge af mine dybe Sukke. Rørt af en uvant Godhed, antog De Venusses naturlige Godhiertighed; med ect Ord: min Lykke var paa sin høieste Pynt, da min Tiener ved et særdeles fortrædeligt Vanheld kom ind af min Kammer-Dør, og vaagnede mig.

Araminte.

Det giør mig hierteklig ont, at det skulde falde saa ud. Der seer man, hvor uforsigtige de Krabater, vi have til Tienere, gaae tilverks; altid komme de i urette Tid, naar de vil os noget.

Capitainen.

Ja, ja. Min Drøm blev ei fuldkommen. Men jeg haaber, jeg skal fuldende den en anden Gang.

Araminte.

Det er, hvad det kan være. Men imidlertid, og for at fornøie Dem, saa vilde jeg selv ønske, at Deres Lykke skulde ikke altid bestaae i den blotte Indbildning, og at et ønskeligt Giftermaal maatte sluttes imellem os,

os, og forskaffe Deres Kiærlighed noget virkeligt. Men jeg er altsaa bange for, at De skal forandre Deres Tanker, og i de Tider vi leve, saa er det saa almindeligt med vore Mandfolk, at Giftermaal gier dem en Afsmag; ja, tit og ofte er den første Dags Besiddelse nok til at betage dem al den Forngielse, der er i Kiærlighed.

Capitainen.

Ah, smukke Frue! Den Kiærlighed, jeg har for Dem, er alt for stor dertil. Jeg er vis paa, at Døden selv ikke skal kunne blive Mester over den. Og, dersom den Ulykke, som jeg ikke tør tænke paa, tildrog sig, og jeg skulde overleve Deres Død — — Ak, Himmel! hvilken ulidelig Bedrøvelse! naar jeg kun tænker derpaa, saa er mit Hierte saa bespændt og beklemt — —

Araminte.

Oh, lad os kaste saadanne bedrøvede Tanker langt bort fra os. Og, for desbedre at glæde os over Deres forngielige Hiemkomst, saa vil vi spise sammen til Middag. Jeg har i Morges bedet en smuk Jomfrue af mine gode Venner til mig, og De skal være tredie Mand.

Capitainen.

Det er en Ære, naadige Frue! som jeg altid skal erkiende. Jeg har en vis Forretning, som hindrer mig at blive her længere. Jeg vil derfor skynde mig bort, for at komme desto snarere igien.

Araminte.

Adieu da! Jeg længes hiertelig efter Deres Tilbagekomst.

Capitainen.

I et Øieblik skal jeg have den Ære, at være her igien. (gaaer.)

Scene 4.

Araminte. Finette.

Araminte.

Nei, det er ikke at begribe, hvor høit han elsker mig. Men derimod saa elsker jeg ham og ret paa Love. Hvad synes dig vel om ham?

Finette.

Det er en meget velskabt Karl. Hans Tiener, Henrich, er ikke heller hæslig. Vi holde en Klat af hinanden. Men der kommer nogen. Det er saa men Monsieur Demophon.

Scene 5.

Demophon. Araminte. Finette.

Demophon.

God Dag, min Søster.

Araminte.

God Dag, min Broder.

Demophon.

God Dag. Jeg vilde gaaet hen til jer, for at tale med jer om noget.

Araminte.

I kan ligesaa vel falde mig keedsommmelig her, som hiemme.

Demo-

Demophon.

I veed, Søster, at min Dotter, Isabelle, er alt givtefærdig. Og den gode Monsieur Roberti, den ærlige Notarius, som jeg veed er en brav oprigtig Mand, han har fundet mig et ypperligt og anstændigt Partie for hende. Det er en ung Karl, som har baade Dyd og Forstand, og det, som meere er, saa har han gode tredsindstyve tusende Rigsdaler, som hans salig Farbroder har givet ham i sit Testamente, og som staaer i Forvaring hos Monsieur Roberti. Og nu seer jeg af denne Seddel, at denne Karl han er paa Reisen, og kommer herhid til Byen i Dag.

Araminte.

Det er mig ret kiært.

Demophon.

Nu da, som dette Givtermaal er meget fordeelagtigt for den heele Familie, og som I alt er aflæg, kiære Søster! og nok intet har meere Tanker til at givte jer igien; saa forsikrer jeg mig, I har den Godhed, for at befordre dette Partie, at I forærer min Dotter jeres Midler, vel at forstaae, at I selv beholder Indkomsterne jeres Livstid.

Araminte.

Min Livstid! Saa min Troe, det er mig et lækkert Indfald det! det maae jeg bekiende. Har I forsikret jer noget, saa kan I forsikre jer om igien, og være vis paa; der bliver ser intet af. Min Alder, skulde jeg troe, er endnu ikke saa stor, at jeg jo kunde tænke paa at givte mig, og faae Børn.

Demophon.

Oh, I skiemter, min kiære gode Søster, I er over jeres halvhundrede Aar.

Araminte.

Jeg! jeg over mine halvhundrede, jeg. Ei, Finette.

Finette.

Har man i Verden hørt Mage? Nei, det er sandt, man siger: der er ingen større Forræder, end eens egne Venner. Fordi Fruen kan huske noget længe, saa vil man bilde sig ind, hun er ikke ung meere. Det er forfærdeligt.

Demophon.

Giv jer tilfreds, Søster. Jeg har intet gaaet jer for nær med min Regning, for jeg slutter saadan: jeg har mine halvhundrede Aar paa Bagen og et Bump til. Nu er I ældre end jeg; Ergo, med ét Ord saa godt som ti: Jeg laer jer selv dømme, om jeg har Uret.

Araminte.

Jeg gier jer en god Dag, baade jer og jeres lumpne Ergo. Det veed jeg ret vel, jeg, at det kan ikke være. Min Ungdom lader sig nok tilsyne paa mit Ansigt, paa min Hud og paa min Farve. Men alt det, jeg kan sige jer, det er, at I smukt skal giøre saa vel og miste mine Midler. Seer I det? Jeg er friskere og stærkere end nogen af jer, saa mange I ere. Og hvad for Griller I end kan have faaet i Hovederne paa jer, saa vil jeg lade jer vide, at jeg har i Sinde at begrave de Børn, jeg endnu venter at faae, og jeres Dotter og jer selv med. Hør I vel? Forstaaer I mig? Adieu! Kom, Finette, lad os gaae vor Vei.

Demo-

Demophon.

Det er mig et eget Menneske.

Finette.

Gode Herre! En anden Gang vil jeg raade Dem, at De enten tier stille, eller og, at De skaffer Dem en anden Almenak. Det maae De vide, at min Frue, trods for Dem, er baaade ung og smuk endnu, og at alle de, som forstaae sig paa det, skal sige det samme som jeg.

Scene 6.

Demophon. (allene.)

Jeg havde nok forudseet, hvad Svar jeg kunde vente mig af hende. Og jeg har giort heel vel, at jeg ikke formeget har stolet paa det, jeg kunde vente mig hos hende. Jeg maae hen at snakke med Notariussen, og overlægge alting vel, at der ingen Kurre kommer paa Traaden. Dersom denne unge Karl er saadan, som man har sagt mig, saa bliver det best, at slaae strax til, og giøre Ende paa det, før Fanden faaer det at vide.

Ende paa den første Act.

Anden

Anden Act.

Scene 1.

Capitainen. Henrich.

Henrich.

Deres Broder har jeg fundet, men det kostede Umage, det maae De lide paa; og jeg staaer endnu med Aanden i Halsen, saa har jeg strippet om. Jeg har løbet heele Kiøbenhavn om, paa langs og paa tvers. Jeg har været i Krandsen, i Viinkanden, i de tre Hiorter, i Avlsgaarden, i Statses Gaard, hos den agende Post, og overalt. Men ellers kan jeg lade Dem vide underhaanden, at jeg neppe gik nogen Gade igiennem, at jeg jo mødte nogen af Deres Creditorer. Iblant andre mødte jeg ogsaa den Cavaleer, som De veed, vi ere de hundrede Dukater skyldig, siden i Fior Masqverade-Tiden var.

Capitainen.

Jeg skammer mig selv ved, at jeg i saa lang Tid ikke har betalt ham disse Penge, for du veed, han laante mig dem, som en retskaffen og ærekiær Mand, og de første Penge, jeg faaer imellem Hænderne, dem skal jeg bruge til at betale ham med.

Henrich.

Saa meget desto bedre. Endelig, da jeg nu havde søitet længe om, og jeg nu snart ikke vidste meer, hvor jeg skulde søge efter ham, saa tog jeg Fod i Haand, og travede

travede smukt ud paa Toldboden. Der saae jeg Deres elskelige Hr. Broder, hvor han stod midt iblant Skriverdrengene og Arbeidskarlene, og støiede, og larmede, og bandte for hans Kuffert, der var borte. Jeg kiendte ham strax langt fra. Og den store Lighed, De har fortalt mig om, maae jeg bekiende, er større, end nogen kunde indbilde sig. Ansigt, Lineamenter, Væsen, Maal og alting er eet og det samme hos Dem begge. Og jeg stod næsten i Tvivl hos mig selv, om jeg ikke endda tog feil. Vist nok er det, hans Forstand er ikke saa vel slebet, som Deres; han er but og plump, lige frem, som Fod i Hose. Han har et ganske andet Sindelav, end De. Og man kan nok see paa ham, at han intet har været i Kiøbenhavn før. Det er en god ærlig Jyde-Karl, som endnu ikke har været paa Slibesteenen.

Capitainen.

Det er heller ikke at undre paa, at den er but og lige frem, som er opfødt paa Landet, og intet har seet af den artige Verden. For det er i Kiøbenhavn allene, og ved den Omgængelse, som der falder, at man kan skille sig af med det grove vilde Væsen, som endnu findes hos os.

Henrich.

Sandt nok. Men for at komme til Sagen igien: Jeg saae ham langt fra, og gav Agt paa de Trætter, han havde derude paa Toldboden. Og saasnart han kom fra de godt Folk, saa stilte jeg mig forbandet geskæftig an. Jeg smigrede for ham, det beste jeg kunde, og jeg bar mig saa vel ad, at jeg troer, han har i Sinde at tage mig til sin Tiener. Han har alt spurgt mig, om jeg ikke kunde vise ham til et got Logement. Og jeg,

som

som havde Hovedet fuldt af mange store dybsindige Projecter, jeg har givet ham Anslag paa dette Vertshuus. I et Dieblik har vi ham her.

Capitainen.

Hvad er vel det for store Projecter, du taler om?

Henrich.

Projecter, Herre! Jo, jo, det maae jeg forstaae. De skal selv see, at jeg er ikke af det Slags Projectmagere, som vrimle paa Gaderne, og fange Griller. Men naar jeg taer mig noget for, saa har det Hænder og Fødder. Jeg paastaaer intet mindre, end at spænde Lykken selv for min Triumph-Vogn, saa vis er jeg paa mine Sager. Og som jeg nu gik paa Gaden, saa har jeg tænkt ved mig selv, at det var en let Sag at føre sig denne forunderlige Ligbed til Nytte, som der er imellem Dem, og see til, at man i en smal Vending kunde komme Deres gode Herr Broder i Forkiøbet, og faae Frøken Isabelle af hendes Fader, og det, som meere er, Pengene fra Notariussen. Det kalder jeg at slaae to Fluer med eet Smæk.

Capitainen.

Deri har du Ret.

Henrich.

Det forstaaer sig. Jo meere jeg tænker paa det, jo bedre falder det i Traad. Vores gode Jyde-Karl, ham ville vi give Fasteren. Herren skal beholde Frøkenen, og jeg vil lade mig nøie med Pigen. Saa fik endda hver noget paa sin Part.

Capitainen.

Godt nok. Men sig mig, hvordan skulle vi vel bære os ad med at sætte dette dristige Stykke Arbeide i Verk?

Henrich.

Henrich.

For det første skal Herren skaffe mig al denne Stads af. De skal smukt paatage Dem en Arvings Gestalt og Klædedragt. De skal giøre sig en Mine, som er saa halv bedrøvet og halv glad. Lader Sørgeklæder Dem ogsaa vel?

Capitainen.

Om det er, som en Arving, saa er det min Troe meere, end jeg selv veed, for endnu har jeg aldrig arvet en Skilling.

Henrich.

Det vil endelig intet giøre meget til Sagen. Det er snart lært, hvordan De skal stille sig an. Det første De kommer til Hogen, saa maae De være mægtig bedrøvet, Resten lærer sig selv. Men det, som ligger meest Magt paa, det er at trække den gode Hr. Notarius op. Der maae De skynde sig, at De saa snart mueligt kommer hen til ham, og faaer Pengene imellem Hænderne.

Capitainen.

Men sandt at sige, jeg synes, jeg kan ikke bære det vel over mit Sind, saaledes at gaae hen og narre min Broder.

Henrich.

Nei, see mig engang, hvilket taabeligt og latterligt Indfald var ikke det. Forsyn Dem selv i Forveien, tag alt, hvad De kan faae. Siden kan det staae til Dem, at give ham sin Part deraf. Tænk engang, om han først havde Pengene i sin Pung, hvor let kunde det hænde sig, at han giorde sig kun lidt Samvittighed over at beholde dem med alle, og skille Dem ganske ved dem.

Capi-

Capitainen.

Det er noget, som intet er at sværge for. Men imidlertid, om jeg nu har negen Begierlighed til at blive Mester af disse Penge, der nu saa godt som falde mig i Hænderne, saa maae du troe mig til, at det er alleneste for at være Isabelle desto bedre værd. Jeg elsker hende, ja jeg tilbeder hende, og imellem os at sige, saa kan jeg betroe dig, at hun ogsaa har nogen Godhed for mig. Hendes Fader veed intet deraf, han kiender mig ikke engang, og jeg har endnu ikke giort det allerringeste, for at lade bede om hende hos ham. Thi siden al min Rigdom bestaaer i min Kaarde, saa kan jeg nok giøre min Regning, at han intet gier sit Minde dertil. Tilmed saa er der endnu en anden Besværlighed, som holder mig tilbage.

Henrich.

Og, hvad er vel det for een, om man maatte spørge?

Capitainen.

Det er, at jeg alt er forlovet, og at jeg har givet Araminte et skrivtligt Ægteskabs-Løvte.

Henrich.

Fy! det Tøi duer intet. Det skulde De have ladet blive. Det er Lapperie, at give noget skrivtligt fra sig i det Slags Sager. Men, hvorom alting er, saa vil det kun lidt sige. Det er intet at lægge sig syg for. Dersom man skulde gaae hen og giøte sig med alle dem, man lover det til, saa veed jeg mangen een, der fik fleere Koner paa Halsen, end enten Loven tillader, eller han selv kunde taale. Nei, lad os komme til Verket. For at giøre en god Begyndelse paa vore Sager, saa maae

De

De strax klæde Dem ligesom Deres Broder. Han bærer dyb Sorg, brede Sømme for hans Linned, et Flor om Hatten med en stor Rose paa. Hans Perrugve er næsten ligesom Deres, derfor har De ei nødig at tage en anden. Saa, gesvindt hen og svert Dem, og spild ikke den ædle Tid.

Capitainen.

Jeg har lovet Araminte at spise med hende til Middag, og hun bier efter mig.

Henrich.

Her er andet nu at bestille, end at gaae til Giest. De kan spise i Morgen. Mig synes, jeg seer Deres Broder. Jo, saa min sandt er det ham, saa levendes, som han gik her i Verden. Der kommer han gaaendes fra denne Side. Ha, afsted med Dem til den anden Side. Skynd Dem, det beste De kan.

Capitainen.

Men siig mig dog — —

Henrich.

Jeg har ikke et Ord at sige Dem nu. Vie mig kuns hienume, jeg skal strax være hos Dem, for at lade Dem vide, hvad der er at giøre.

Scene 2.

Menechmus. Henrich.

Henrich.

Ah, min Herre! velkommen. Det er mig ret kiært at see Dem. Det er nu næsten en stiv Time, jeg har staaet og ventet efter Deres Komme, for at holde mit Ord.

Menechmus.

Jo, jo, jeg er kommen; jeg skal ikke andet sige. Jeg havde nær aldrig troet, jeg min Livstid skulde finde det dette Logement, I har viist mig til. Det er mig ret en Dievels Bye, denne Bye. Jeg troer det gaaer ikke galere til i Helvede selv. Jeg har maatteet traske hundrede Krinkelkroge omkring, og jeg kan siae, at jeg aldrig har været i større Angest. Man kan aldrig gaae et Trin, man jo finder en Strikke for sig. Hvor man vender sig, saa har man Falonerer og Lommetyve baade paa høire og venstre Side. Der kommer een og render en ærlig Karl paa Livet, og saa vil han fuktles med ham. Der kommer de og fører een i Slutteriet, og er man ikke rap paa Beenene, saa kommer man til at dandse med, for Selskabs Skyld. Der kommer en bandsat Hyrekudsk, og stænker een over med Skarn fra Top til Taae. Der kommer en anden, og er færdig at knuse mig op til Muuren med sit Baghiul. Vil jeg springe derfra, saa kommer der disse Dievels Portochaise-Dragere, og støder mig i Ribbenene med deres bandsatte Stange. Hvor man snoer sig, saa er det intet andet, end Støien, og Larmen, og Buldren, og Skraalen, og Støden; saa jeg troer, at Dievelen selv har udvalgt sig denne Bye at residere i.

Henrich.

Ja, Kiøbenhavn er et stort Stæd, alting er der i Væsen og Allarm.

Menechmus.

En herlig Forklaring. Jeg for min Part, jeg vilde ti Gange heller være paa Bloksbierg. Borrevcile

Skov

Skov er meere sikker for Tyve og Røvere, end jeres skiønne Stad. Jeg var ikke saa snart kommen hid, førend min Kuffert blev stiaalen fra mig, mod al Ret og Billighed. Der havde de gaaet hen og vexlet den om mod en anden, hvor alt det, der var i, var ikke ti Daler værdt, om det end skulde vurderes paa det allerhøieste. Det fornemste, jeg fandt i den, det var forliebte Breve fra et Qvindfolk.

Henrich.

Ja, her i denne Bye maae man have Øine paa Fingrene, og nøie passe paa sine Sager.

Menechmus.

Jeg mærker det, og jeg har givet Lærepenge for det. Men nok af det. Dette Puds, de have spillet mig, skal kun tiene til at giøre mig meere agtsom. Til min store Lykke endda, da jeg lod min Kuffert blive i Accise-Contoiret, saa var jeg saa klog, at jeg tog alle mine Penge af først, og steppede dem smukt i min Lomme.

Henrich.

Fornuftige Folk kiendes i alle Tilfælde. Ellers saa har jeg været her inde i dette Huus, og bestilt Dem et godt roeligt Kammer med en magelig Seng. Men torde jeg vel spørge, om De har i Sinde at blive længe her i Byen?

Menechmus.

Det korteste mig mueligt er. Tilmed har jeg ikke synderlig stor Aarsag til at holde meget af denne lumpne Bye. Ellers har jeg kuns saa et lille Ærende her, nemlig at tage mig en Kone.

Henrich.

Ja! Det er dog ellers en Sag, som man ikke pleier at komme saa dumpendes til.

Menechmus.

Derforuden har jeg ogsaa et andet Ærende. Jeg havde en Farbroder, som nu intet meere er til, for han er død, vel at forstaae. Han har havt den Godhed, for kort Tid siden at testamentere mig tredsindstyve tusende Rigsdaler, og dervaa er han hensovet. Og disse Penge skulde jeg ogsaa hente af.

Henrich.

Er De eneste Arving til disse skiønne Midler?

Menechmus.

Ja vist. Jeg havde vel en Broder, men i en lyksalig Time for mig gik han ud i Krigen. Det er næsten femten Aar siden han var saa høflig og reiste hen til sine Fædre i sine feierste Aar, og han er ikke kommen tilbage endnu.

Henrich.

Saa kommer han vel ikke heller, det jeg troer. Imidlertid, min Herre, dersom min ringe Tieneste kan være Dem til nogen Nytte, saa har De kun at befale. Jeg kiender heele Kiøbenhavn, og min største Fornøielse er at tiene mine Venner uden ringeste Fordeel.

Menechmus.

Megen Tak! Kunde I intet vise mig, hvor en vis Mand boer, Demophon er der, han hedder.

Henrich.

Demophon?

Me-

Menechmus.

Ja, justement, saa er det, han hedder.

Henrich.

Hvem skulde vel bedre kunde vise Dem til ham, end jeg? Vi ville gaae strax. Har De maaskee noget at forrette hos ham?

Menechmus.

Ja, har jeg saa! Veed I ogsaa intet, hvor en vis Notarius boer, som hedder Roberti?

Henrich.

Vist veed jeg det. De kunde aldrig komme bedre an, end til mig. Det er een af mine gode Venner, og om De vil, saa vil jeg strax følge Dem derhen — Men jeg seer Finette. Hillemen! jeg ryster og skielver for, at hun skal komme og fordærve det, jeg saa vel har begyndt.

Scene 3.

Finette. Menechmus. Henrich.

Finette.

Hvad Pokker bestiller du her? Nei see mig til ham, hvor han staaer! Tænker du intet paa, at min Frue længes, og at Maden bliver kold? Ah! er De der ogsaa, min Herre! Saa men, det er mig ret hiertelig kiært.

Menechmus.

Og hvi saa?

Finette.

Hvi saa? Jo men. De har ladet os bie længe nok, synes mig. Og min Frue kunde aldrig begribe, hvorfor De blev saa længe borte. Hun befoel mig derfor, jeg skulde træde her uden for, for at tage imod Dem, naar De kom. Men hvad er paa Færde, gode Herre? Hvor er I bleven forandret? Hvad vil denne sorte Klædning og disse bedrøvede Lader vel sige? Det maae jeg bekiende, De er bleven brav sværtet i en Hast. For at gaae til Bords, synes mig ikke, man har behov at tage saa dyb Sorg paa. Men, har Herren maaskee været henne at følge Liig?

Menechmus.

Hvad kommer det jer ved? Jeg klæder mig, som jeg vil, og jeg har ikke nødig at giøre nogen Regnskab for det. Det maae jeg bekiende, at Qvindfolkene her i Byen ere brav næsvise og nysgierrige.

Henrich.

Det er saa dette Lands Skik, og fremmede Folk har intet stor Umag nødig, for at komme i Bekiendtskab med dem.

Finette.

Men, imidlertid er jeg Herren alt for meget skyldig, for at jeg ikke skulde spørge mig for, og tage Part i alt det, som gaaer ham an. Min Frue elsker ham inderlig, og jeg bør gaae i hendes Fodspor.

Menechmus.

Jeres Frue elsker mig?

Finette.

Og det af sit ganske Hierte. Veed Herren ikke det selv?

Me-

Menechmus.

Jeg vil lade mig hænge, dersom jeg i mine livfødte Dage har vidst et eneste Ord deraf, eller om jeg engang har drømt derom indtil denne Time.

Finette.

Alligevel har Herren dog havt adskillige gode Prøver derpaa, og dersom han endnu forlanger stærkere Beviis, saa staaer det kun til ham selv. Han har kun behov at sige eet Ord. Naar han vil, saa kan han blive hendes Mand.

Menechmus.

Blive hendes Mand?

Finette.

Ja vist.

Menechmus.

Hvem? Jeg?

Finette.

Ja, Herren selv. Jeg troer ikke heller, han har andre Tanker.

Menechmus.

Det Forslag er min Troe artigt nok. (til Henrich.) Nei, see mig engang; hvilken Koblerske!

Henrich.

Hun seer ikke ulig til det.

Finette.

Jeg kan forsikre, at der før Herrens Hidkomst har meldet sig over tusende Friere an hos min Frue. Men Menechmus var den eneste, som hendes Sind stod til.

Menechmus.

Hvoraf veed I mit Navn?

Finette.

Derfra, som Herren veed mit.

Menechmus.

Som jeg veed jeres?

Finette.

Ja.

Menechmus.

Jeg har aldrig vidst det, mit Barn! Og I kan lide paa, at jeg kiender jer ikke.

Finette.

He! Hvortil tiener saadanne Krumspring? Jeg har jo over tusende Gange seet Herren til vores. Jeg hedder Finette, og jeg tiener hos Frue Araminte.

Menechmus.

I tiener hos hende, siger I?

Finette.

Vist giør jeg saa.

Menechmus.

Saa meget desto verre for jer. Endelig gaaer det mig ikke an. Men, saa vidt jeg begriber, mit bitte Barn! saa er I der kommet i en bandsat Skole.

Finette.

Ei, lad os engang holde op med saadan Skiemt! Med eet Ord saa godt som ti: Min Frue sidder og bier efter Herren med Maden. For at giøre Selskabet des lystigere, saa har hun bedet een af hendes gode Venner

til

til Giest med. Det er en smuk artig levendes Jomfrue, som logerer her i Naboelavet.

Menechmus.

Saa min Troe! det er et lekkert Haandverk, jeres Frue driver.

Finette.

(til Henrich.)

Men, snak du med mig da! Hvad Pokker er det for nye Griller, din Herre har i Hovedet, som paa et Qvarteers Tid har saaledes giort Hiernen gal paa ham.

Henrich.

(sagte til Finette.)

Imellem os at sige, saa har han for nogen Tid siden faaet et Tilfælde, som iblant kommer ham til at være sandseløs, som du nu selv seer. Mangfoldige Gange snakker han saa hen i Taaget med mig, at jeg snart skulde bilde mig ind, at han havde Munse-Reeder i Hovedet.

Finette.

Ret nyssens syntes han saa skikkelig og saa artig. Er det mueligt, at man i saa kort en Tid kan tabe baade sin Forstand og sin Hukommelse? Hør, gode Herre! maae jeg bede, at De vil svare mig eet fornuftigt Ord?

Menechmus.

Men I selv, lille Pige! er I fuld, eller er I gal, at I vil komme og fortælle mig saadan en Hoben Faddersladder, som I har staaet og ramset mig op? Hvad Fanden er det for Snak? En Araminte er forliebt i mig; en smuk levendes Jomfrue af hendes gode Venner; et Maaltid, som de bie efter mig med; og jeg veed

ikke selv, hvad for meere Narrerie I staaer og regner op, det ene immer galere end det andet, som jeg forstaaer mig ikke bedre paa, end om det var Arabisk.

Finette.

Vil Herren dog ikke samle sine Tanker igien, og komme ind at spise?

Menechmus.

Nei, siger jeg! man maae blive gal over saadant Tøi. I kan kun hilse jeres Frue, og sige hende, at det slog Klik for hende denne Gang med hendes yppersige Forslag. Hun kan kun strøe sit Frøe og sætte sine Snarer for andre Fugle. Og I, lille Barn, som har giort jer den Umag at bære hendes Bud, jeg vil lade jer vide, at det er en liderlig Bestilling, at være Koblerske. Langt om længe følger der dog en Ulykke paa, og Spindehuuset pleier at blive den beste Løn, man fortiener sig. Jeg varer jer ad, som en Ven, lader dette hæslige Haandverk fare. Og er I klog, saa lægger I min Formaning paa Hierte.

Finette.

Naa! vi vil see engang, om De tør være ligesaa uforskammet mod min Frue, og svare hende ligesaa galt som mig. Jeg skal sige hende det altsammen, uden at glemme den mindste Toddel. Adieu, Henrich! du var værd at have en bedre Herre. Jeg haaber, vi inden kort Tid skal faae Leilighed til at tales ved om vore Sager. Jeg kiender ham paa min Ære ikke meer, og jeg veed neppe selv, hvor jeg er, saa forvirret er jeg.

Scene 4.

Scene 4.

Menechmus. Henrich.

Menechmus.

Hvilken bandsat Bye er ikke denne! Hvad ravgale Folk! Man har nok sagt mig, at de coquette Qvindfolk havde den Maneer, at de med Flid lode sig underrette om alle Fremmede, som komme herhid, paa det de desto lettere kunne faae dem i deres Garn.

Henrich.

Naar vi see os ret om, saa har hun nok enten hos Posten eller paa Toldboden faaet Deres Navn at vide, og at De er kommen hid, for at tage imod en Hoben Penge.

Menechmus.

Der har vi det. Just der har hun kunnet faae det at vide. Men de skal intet saa løbe af med mig. Nei, nei! faaer der nogen i Sinde at sætte mig en Vornæse paa, da skal han, saa min Troe, staae noget før op.

Henrich.

Jeg vover Herren, jeg. Men hvorom alting er, saa lad os intet blive her længer. Disse Kiøbenhavnske Fruentimmer ere nogle farlige Creature, de kan let føre en ærlig Karl i Fristelse. De har saa deres egne Könster, og man maae være saa kiæk og saa forsigtig, som man vil, saa hænger man dog omsider fast ved dem, inden man veed et Ord deraf.

Me-

Menechmus.

Dit Raad er godt nok. Kom, lad os gaae, jo før jo heller.

Scene 5.

Araminte. Finette. Menechmus. Henrich.

Araminte.

Nei, du faaer mig aldrig til at troe det.

Finette.

Nu kan Fruen selv see, om jeg siger usandt. De kan tale med ham selv, see, der staaer han endnu.

Araminte.

Jeg maae bekiende, min Herre! at De laer see en temmelig stor Koldsindighed paa Deres Side, da jeg paa min Side dør af Længsel efter at see Dem. Maaltidet er færdigt, og bier kun efter Dem. Og jeg troer, De er forsikret om, at jeg har ingen Fornøielse, uden naar jeg kan være saa lykkelig, at see Dem hos mig.

Menechmus.

I Sandhed, Madame! jeg kan sige reent ud — — at jeg er heel forundret — — og at i min Forundring — — maae jeg forundre mig over — — og jeg havde ikke ventet mig — — at see det, som jeg nu seer — — thi sandt at sige — — hendes Skiønhed, omendskiønden er lidet — — forskimlet — — saa kunde den dog maaskee vel — — føre mig i Fristelse, dersom ellers — — Paa min Ære, jeg veed ikke, hvad jeg skal svare.

Ara-

Araminte.

Denne Forvirring, jeg seer Dem i, og disse sorte Klæder, De har paa, forkynde de mig ikke noget ulykkeligt Tilfælde, som Dem kunde være hændet? Tael, min søde Engel! Hav dog den Godhed for mig, og siig mig det reent ud. Har De maaskee været henne at slaaes.

Menechmus.

Jeg slaaes aldrig.

Araminte.

De veed, at alt det, jeg har, hører Dem til. Spar det kun intet. Naar man elsker hinanden saa indertig, og naar man har et kydsk Ægteskab til Diemeed, saa bør Got og Ont, Fryd og Glæde, ja alting være eet og tilfælles. Alle vore Midler og al vores Fortred maae gaae i Fællig sammen, og jeg er færdig at deele Medgang og Modgang, Lykke og Ulykke med Dem.

Menechmus.

Jeg er hende høilig forbunden, at hun vil være saa tilfælles. Men jeg betakker mig for min Part, og jeg forlanger slet intet dette Fællesskab, som hun med saa stor Godhed frembyder.

Araminte.

Men jeg begriber ikke, hvad det er, De vil sige.

Finette.

Jo, jo, Madame! det kommer endnu intet imod det, han sagde til mig.

Henrich.

Det er, som jeg har sagt, han snakker saa hen i Veiret iblant.

Araminte.

Saa kom da, lad os gaae ind og spise.

Menechmus.

Jeg kan saa sandelig ikke nu, jeg har andet at bestille.

Araminte.

Jeg bør ikke heller nøde Dem mod Deres Villie. Men Deres Koldsindighed volder, at jeg er ret bænge-stet for Dem.

Menechmus.

Hvad Pokker er det for en Evigheds Sladder? Gaae Deres Vei, og lad os gaae vores. Jeg har jo aldrig havt det enten heedt eller koldt for Dem.

Finette.

Hvad sagde jeg? Kan man falde til større Ufor-skammenhed? Bliv kun ved, min kiære Monsieur! og giør det saa grovt, som De kan. Men det kan jeg lade Dem vide i god Fortrolighed: Dersom De nogen Tid giør Dem saa dristig, at komme ind til vores igien, saa skal jeg smukt smække Døren i for Næsen af Dem, saa det skal runge efter. Seer De vel?

Menechmus.

Det giør Du ret i, og jeg var tilfreds, om jeg nogen Tid fik i Sinde at komme inden deres Døre, jeg da maatte bryde mine Been i tu paa Trappen, til Straf for min Daarlighed.

Araminte.

Er det mueligt? Men sig mig engang, hvor kommer De fra? Dølg intet for mig.

Me-

Menechmus.

Nei see mig til, hvor smukt hun kan forstille sig! det ligesom De intet vidste det. Jo, jo, De veed det det vel. Har De ikke nu nyssens havt Bud hos Posten eller hos Vognmanden, for at faae at vide, hvem jeg er, hvor jeg kommer fra, og hvor jeg vil hen?

Araminte.

Hvad vil De vel sige? Hvad er det for en Vognmand, De taler om?

Menechmus.

Den liderligste Vognmand, til er, og den vederstyggeligste Vogn nogen ærlig Karl vil sidde paa. Jeg troer ikke, at der herfra til Hamborg er en Vogn til, som meere kan skumple og støde en brav Karl, end denne giorde.

Araminte.

Finette! Han har tabt sin Forstand.

Finette.

Da har han ikke tabt meget. Jeg bilder mig stadig ind, han har drukket sig fuld, og at det er Viinen, der snakker.

Menechmus.

Paa Sikasten bliver jeg keed af at staae her og høre paa jeres urimelige Snak. Jeg har nok noget andet at bestille. Det er for andre vigtige Ærinder, at jeg er kommen herhid, og ikke for at spise med saadanne Dyr, der gaae omkring, som I, og søge at giøre deres Lykke.

Araminte.

Dyr! oh Himmel! Hvad for Ord er det?

Finette.

Finette.

Dyr! vi! Dyr! Ah, Frue! Er det ikke de uforskammenste to Stykker Slyngler, som kan gaae i Skoe — — Dersom Fruen er saa sindet, som jeg, saa lad os børste dem dygtig af, for at hevne vores Ære.

Menechmus.

Saa sagte, om jer synes, taer jer det ikke saa heftig.

Finette.

Jeg har aldrig havt større Mod paa at slaae, end nu. Jeg skal give mig i Tog med Tieneren, tag De fat paa Herren.

Henrich.

Jeg har slet intet med alt dette Tøi at bestille, og jeg er aldeeles ikke sindet at slaaes med dig. Er det vel min Skyld, om man taler jer haardt til?

Araminte.

Ah, hvad er jeg ulykkelig! og hvor var min Svaghed stor, at jeg skulde gaae hen og blotte min Kiærlighed for saadan et utaknemmeligt Menneske! Du veed det, Finette, jeg har ingen Ting holdt skiult for dig.

Finette.

Ah, Forræder! Bedrager! Kan Hiertet intet røres paa dig?

Menechmus.

Naa, naa! Trøster jer det beske I kan. Siden denne overmaade Kiærlighed er kommen jer paa saa hastig, saa forgaaer den vel ogsaa ligesaa hastig igien.

Araminte.

Gaae din Vei, og vent aldrig andet af mig, end Had og Forbittrelse.

Me-

Menechmus.

Heel godt. Jeg kan ret vel undvære Jeres Gunst.

Finette.

Ah! din slemme Hykler! dit utroe Skarn! Gid du faae en Ulykke, som du staaer! Dersom vi havde giort din Ret, saa skulde vi revet Øinene ud af Hovedet paa dig. Han maae være forgiort, det kan intet andet være. Det er intet ham selv meer.

Scene 6.

Menechmus. Henrich.

Menechmus.

Adieu, mine Prindsesser! En anden Gang kan I see jer bedre for, naar I vil til at forliebe jer. Har man i Verden seet saadant Galskab? Imidlertid fandt jeg dog nogle smaa Kiærligheds Anstød. Jeg troer Fanden fristede mig. Den, som agerede Pigen, hun kom mig artig og nydelig nok for.

Henrich.

De har stridet mandelig, og holdt det kappert ud indtil Enden. Man kan ikke nok berømme Deres Heltemod. Men hvorom alting er, saa lad os som snarest gaae ind i Vertshuuset, paa det der ikke skal komme nogle nye Historier paa Bane. Holder De mig i øvrigt værdig til Deres Tieneste, saa har De at befale. De skal altid finde mig reede og villig til at tiene Dem.

Menechmus.

Men imidlertid saa havde jeg dog stor Lyst til at gaae hen og besøge min tilkommende Kiæreste. Det er

endelig meere af Nysgierrighed, end af Kiærlighed, og jeg gad nok vidst, hvad det er for et Creatur.

Henrich.

Naar vi først have været et Øieblik her i Vertshuuset, saa skal jeg strax følge Dem derhen, om De saa behager.

Menechmus.

Ja nok da. Faer vel til videre. (gaaer.)

Henrich. (ene.)

Nu maae jeg hen og see jeg faaer fat paa min Herre, for at faae at vide, hvordan Sagerne staae, om han sover paa sin Post, og hvorledes han seer ud med Sørgeklæder paa. Frisk, Henrich, pas paa, og lad dig intet forbløffe.

Ende paa den anden Act.

Tredie Act.

Scene 1.

Capitainen i Sørgeklæder. Henrich.

Henrich.

Nei, intet er forunderligere! den store Lighed imellem Dem og Deres Broder er utrolig. Nu, Herren er kled i Sort, saa er han og hans Broder kun een og den samme Person. Der er ingen, som jo skulde blive bedragen derved, og det er umueligt at kiende, hvilken af dem der er Herren. Ja, jeg selv, som har den Ære at være Deres Tiener, jeg har alle mine Konster nødig, for at kiende Dem. Men, paa det jeg ikke skal tage feil, saa vilde jeg nok bede, at Herren vilde tillade mig at sætte her et vist Tegn. Laan mig denne Hat.

Capitainen.

Hvad har du vel i Sinde?

Henrich.

(sætter en Cocarde paa Hatten.)

At mærke Dem med mit Mærke, ligesom Deres salig Fader giorde, for at kunde skille Dem fra hinanden.

Capitainen.

Du harselerer, troer jeg.

Henrich.

Nei, nei. Jeg harselerer intet, det er mit ramme Alvor. Jeg kunde fuld vel blive den første, der tog feil, og saa stode vi os vel.

Capitainen.

Notarius har alt taget feil, han tog strax imod mig paa høfligste Maade, og inden en Time vil han betale mig Pengene ud.

Henrich.

Hvad siger Herren? Vil han betale Dem heele Summen, tredsindstyve tusende Rigsdaler?

Capitainen.

Just netop.

Henrich.

Oh, den gode ærlige Mand! Han er ikke den eneste, som er bleven bedragen ved denne Lighed. Araminte har nu nyssen her paa dette Sted taget Deres Broder for Dem. Hun vilde med Pokkers Gevalt nøde ham til at gaae ind og spise med sig. Han stod forbauset og forundret, og vidste ikke selv, hvad han skulde svare. Han frygtede for, at det var Strikker og Garn, man satte for hans Kydskhed. Og derfor begegnede han hende saa haardt, at det nær var kommet til Haandgemæng, og havde jeg ikke faaet dem styret lidt tilrette igien, saa havde der vist nok fulgt Blodsudgydelse paa.

Capitainen.

Men har han ingen Mistanke om mig?

Henrich.

Hvad Mistanke vilde De vel, han skulde have? Det er tyve Aar siden han troer Dem død. Og om han end havde nogen, saa er jeg dog vis paa, han aldrig kunde giette Sagen, som den er.

Capi-

Capitainen.

Historien er artig nok, jeg leer selv deraf. Men lad os gaae hen til Svigerfaderen, og sørge for vores Kiærlighed. Gaae hen og bank paa.

Scene 2.

Demophon. Capitainen. Henrich.

Henrich.

Torde jeg vel giøre mig saa dristig, at fornemme, om Herren er ikke Monsieur Demophon?

Demophon.

Jo men, saa hedder jeg.

Henrich.

Det er mig ret inderlig kiært, jeg har været saa lykkelig og fundet Dem saa vel tilpas. Der er min Herre, som nylig er kommen til Byen, hans Navn er Menechmus til Tieneste, og han har ikke forladt Jylland i anden Hensigt, end for at have den Ære, at giøte sig med Herrens Dotter.

Demophon.

Ah, Monsieur! tillad, at jeg maae vise Dem den inderlige Fornøielse, det er mig at see Dem.

Capitainen.

Tillad, min Herre! at jeg paa min Side viser den Glæde, jeg har over at see saa brav en Mand, og at jeg maae bevise Dem al den Ærbødighed, en lydig Svigersøn er sin tilkommende Svigerfader skyldig.

Demophon.

Ja, min Herre! jeg er noksom fornøiet med Deres Person. Deres Gestalt, Deres Væsen, Deres Manerer, Deres Forstand, alting staaer mig fortræflig vel an, og der skulde intet fattes i min Fornøielse, dersom Deres gode salig Farbroder, som var min Hiertens Ven, maatte have levet den Dag, og seet dette Partie sluttet.

Capitainen.

Ah, min Herre! han har sit overstridt, lad ham hvile i Rolighed, og kalder ikke saa kiær en Farbroder, som jeg saa inderlig elskte, tilbage igien fra den Hvile, han er i. Her staaer min Tiener, han kan sige Dem, hvor bedrøvet jeg var over hans Afsked, og hvor mange Taarer hans Død har kostet mig.

Henrich.

Det var eengang vist. Men, hvortil nytter det, at tale meere om ham, det var kun — — at rive et Saar op, som — — endnu intet er vel lægt — — og som kunde — — Men, hvad skal man sige, han var dog vel gammel.

Demophon.

Han? Nei men! For hans Alders Skyld kunde han endnu have levet et godt Tag. Vi var paa een Alder, vi to, halvtredsindstyve Aar omtrent.

Henrich.

Ja, man kan udtolke det som man vil. Naar jeg siger, han var gammel, saa meener jeg det i Henseende til den liden Helbred, han havde. Han gik altid og klagede sig, snart over een, og snart over en anden Svaghed.

Demo-

Demophon.

Intet mindre end det. Jeg troer, han i sin heele Livstid havde aldrig Anstød af nogen Slags Sygdom, uden den eneste, som tog Livet af ham.

Capitainen.

Han var en stærk føer Mand.

Henrich.

Det er endelig vist nok — — men imidlertid — —

Capitainen.

Hold du din Mund.

Demophon.

Lad os intet tale meer om den Materie, det fører allene bedrøvede Tanker med sig. Lad os tale om noget, som er meere lystigt og levende. De har vel i Sinde at tale med min Dotter, og jeg tør nok smigre mig med, at hendes Væsen og Gestalt skal staae Dem an.

Capitainen.

Det tvivler jeg ikke paa, maatte jeg kuns være saa lykkelig hos hende. For, sandt at sige, jeg giør kun lidet Regning paa mine Fortienester, og det eneste, jeg haaber, er, at hendes Lydighed skal tale Ordet for mig.

Demophon.

Det har De ingen Aarsag til at sige. Deres Fortienester ere nok saa store, at de kan tale for sig selv. Og jeg tør vedde paa, at det første De kaster Øinene paa hende, saa indtager De hendes Hierte. Jeg forstaaer mig ogsaa paa Folk, troe kun mig. Og det, som meere er, saa er min Dotter, Isabelle, ligesom et blødt

Stykke Vox. Jeg kan giøre af hende, hvad jeg vil. Og dersom det nu hændte sig saa, som jeg aldrig kan bilde mig ind, at De stod hende ikke saa aldeeles an, saa er jeg hendes Fader. Det er nok sagt det. Og for at lade Dem see, hvor lydig hun er mod mig, saa gaae kun hist hen i denne Krog, jeg vil kalde hende herud, og saa kan De selv høre det.

Scene 3.

Capitainen. Henrich.

Capitainen.

Lad mig blive her allene, og gaae du imidlertid hen til min Broder. For alting forhindre ham fra at gaae til Notarius. Det er Hovedknuden det.

Henrich.

Det forstaaer sig. Men det bliver mig plat umueligt, at hindre ham fra at besøge sin Kiæreste, saa heftig har han det. Og derfor er mit Raad, at, hvor stor Fornøielse De end kunde have i at tale med Jomfruen, De doa beflitter Dem paa at være kort i Deres forliebte Samtaler.

Capitainen.

Gaae du kun, inden et Øieblik er jeg borte herfra.

Scene 4.

Demophon. Isabelle. Capitainen (skiult).

Demophon.

Kom hid med, Isabelle!

Isabelle.

Isabelle.

Hvad behager min kiære Fader?

Demophon.

Jeg har et Par Ord at tale med dig om noget, som ligger Magt paa. Der er en Person fra Jylland, som dog seer ret vel ud, ham venter jeg herhid nu paa Timen, for at holde Brøllup med dig.

Isabelle. (for sig selv.)

Hvad hører jeg!

Demophon.

Det er et Partie, som er dig anstændigt. Han er af godt Folk, han har gode Midler, alting staaer mig an, og jeg er vis paa, at hans Person skal hove dig.

Isabelle.

Min kiære Fader! for intet at indlade os i alle disse Omstændigheder, saa vilde De tillade mig, at jeg, med al den Ærbødighed, jeg er Dem skyldig, og uden at giøre noget, som er imod Deres gode Behag, maae sige Dem reent ud, at jeg ganske intet har i Sinde at giøte mig.

Demophon.

Ikke det? Torde man vel spørge Dig, hvor Du saa hastig har faaet Leede til Brudesengen? Du har dog ikke altid været af den Meening.

Isabelle.

Det er sandt nok. Men Forstand kommer ikke for Aarene. Jeg veed, hvad Fare der er ved at giøte sig. Nu omstunder ere Mændene meestendeels enten ubestandige eller mistænkelige. De paastaae, som en Rettighed,

at deres Koner skal givte sig med alle deres Egensindigheder, og de allermeest fuldkomne Mænd, det er dem, som have mindst Feil.

Demophon.

Ja; men denne, jeg taler om, han skal stikke dig i Øinene, saasnart du faaer ham at see, det er jeg vis paa.

Isabelle.

Hvordan han end kan være, saa håber jeg ham forud, og førend jeg faaer ham at see. Det er mig alt nok, at han er fra Landet, og jeg vilde ikke have ham, var han end aldrig saa fornemme.

Capitainen.
(kommer frem.)

Nei, smukke Jomfrue! Hun maae ikke være saa forbittret mod en ulykkelig Frier, som man vilde føre til hende. Er min Skiebne saa haard, at jeg kan ikke vinde uden hendes Had, saa faaer man see til, om der ikke findes andre, som kunde have naadigere Tanker.

Isabelle.
(for sig selv.)

Ak, Himmel! Hvad seer jeg? Hvad Forundring? Det er jo Menechmus, det er ham selv, den jeg elsker.

Demophon.

Det giør mig inderlig ont, at hendes gale Indfald kommer hende til at sætte sig op imod min Villie. Men dersom De forlanger det, saa skal jeg vel nøde hende dertil.

Capi-

Capitainen.

Nei vist ikke; nød hende intet, det beder jeg. Jeg vilde heller døe, end at Frøkenen skulde tvinges til at giøre noget, som var imod hendes Villie.

Demophon.

Der seer Du selv, hvilket et godt Partie jeg havde tiltænkt dig; en Karl, der seer ud, som han var skildret; en ung Cavaleer af god Familie, der er ligesaa riig paa Forstand, som paa Midler.

Capitainen.

Jeg har havt Uret i, at lade mine Tanker gaae saa høit.

Isabelle.

Hvad siger De, kiære Fader? Er det dette Partie, De talte til mig om?

Demophon.

Ja, det samme var det, dersom du kuns intet havde sat dig imod min Villie, og dersom den taabelige Leede, du har til Giftermaal, og dine gale Griller ikke havde kastet alle mine Anslag over Ende.

Isabelle.

For at sige sandt. Siden jeg har seet ham, saa er mit Hierte ikke saa meget imod ham.

Demophon.

Hvad sagde jeg? Der seer De selv, hvad en Faders Myndighed har at sige.

Capitainen.

Saa har da Frøkenen intet meere dette store Had imod mig? og kan da Hendes Øine vænne sig til at see mig uden Forägt?

Isabelle.

Isabelle.

Ja, min Fader har befalet det, og jeg giør min Skyldighed.

Scene 5.

Araminte. Capitainen. Demophon. Isabelle.

Araminte.

Ha, ha! Har vi dig der, din Forræder! har dit uforskammede Øyr endnu det Hierte i dit Liv, at du tør komme for mine Øine, efter det liderlige Stykke, du har spilt mig? og frygter du intet for, at jeg skal vise dig, hvad det har at sige, at fortørne en Frue af min Stand?

Capitainen.

Naadige Frue! jeg begriber i Sandhed ikke, hvad hun behager at sige. Hendes Tale er saa sælsom, at jeg med Rette maae blive forbauset derover. Og hun maae uden Tvivl tage mig for en anden. Hvad Aarsag har hun vel at være saa fortørnet over mig?

Araminte.

Ah, du lader, som du ikke veed det, din Skielm, din Bedrager. Ah, du førte mig bag Lyset, du bedrog mig kun, desverre, med en forstilt Kiærlighed, og jeg, jeg var saa ærlig, at jeg paa Troe og Love gav dig mit Hierte, uden at kiende dit og al den Ondskab, som boer deri.

Capitainen.

Hun giør mig alt for stor Ære, og langt større, end jeg har fortient. Men jeg maae bekiende, at jeg forstaaer ikke et eneste Ord af alt det, hun siger.

Demo-

Demophon.

Jeg saa min Troe ikke heller. Men sig mig engang, min Søster, hvor skriver al denne Snak sig fra, og hvad for Griller — —

Capitainen.

Er denne gode Frue Deres Søster?

Demophon.

Ja hun er, jeg skal ikke andet sige, og det, som meere er, saa er hun min ældste Søster. Dog er hun endelig ikke derfor desto klogere. Men sig mig engang, Søster, hvad for en Ulykke er det for nye Optøger, og hvad for Phantasterie faaer I i Hovedet, at komme mig her og giøre jer ud til Beens og skiende denne gode Monsieur saadan over, da han sin ganske Livstid hverken har seet jer eller kiendt jer, og har det heller aldrig i Sinde.

Araminte.

Han kiender mig intet, siger I? Oh, I er gal, min Broder. Det er meere end to samfulde Aar, at dette utaknemmelige Skarn har baaret mine Lænker. Jo, jo, mine Midler har han nok vidst at betiene sig af. Hans sidste Eqvipage maatte jeg lade giøre paa min Pung. Og dersom jeg ikke havde havt Medynk med hans slette Tilstand, saa havde den gode Herre smukt faaet Lov til at giøre Campagnen til Fods.

Demophon.

Jeg sagde Dem det nok, at hun havde saa en liden Skrue los.

Capitainen.

Det synes nok saa.

Demo-

Demephon.

Jo, jo, det vil jeg være Dem Mand for.

Capitainen.

Imidlertid er det ikke min Leilighed at staae her og høre paa alle de haarde Ord, hun gyder ud over mig. Jeg vil overlade Fruen Pladsen, og saasnart hun er borte, skal jeg have den Ære at komme igien.

Demophon.

O nei! Bryd De Dem kuns intet om, hvad hun staaer her og sladdrer. Man faaer at holde hendes gale Hoved noget tilgode.

Capitainen.

Nei, det sikkerste bliver nok, at gaae lidet bort. Jeg beder min Herre vil tillade mig det paa et Øieblik. Jeg skal paa Timen være her igien og fuldføre min Besøgelse. (han gaaer.)

Araminte.

Ja, ja, Skielm! tænk kun intet at undløbe mig. Jeg mærker nok jeres Nykker. I har sat jer for begge to, at rive mig ham af Hænderne. Men jeg vil være givt med ham, og det til Trods baade for Fader og Dotter, for Venner og Slegt, for ham selv, ja for mig med.

Scene 6.

Demophon. Isabelle.

Demophon.

Hvad Pokker er det for Bremser, der stikke hende? Dag fra Dag bliver hun altid jo galere og galere.

Isa-

Isabelle.

Det er vist nok, og jeg maae tit skamme mig ved hendes Indfald.

Demophon.

Jeg er kun bange for, at hun kommer her med hendes Fusentasterie, og stifter os en Ulykke.

Scene 7.

Menechmus. Henrich. Demophon. Isabelle.

Henrich.
(til Menechmus.)

Ja, Herre! her ere de, baade Faderen og Dotteren, og nu kan De uden Hinder forrette Deres Ærende hos Dem.

Demophon.

Ah, min Herre! baade min Dotter og jeg maae ydmygst bede Dem om Forladelse for min gale Søsters Optøger. I veed vel, der er aldrig nogen Familie til, at der jo findes nogle Galhovede iblant.

Menechmus.

Det er sandt nok, min Herre!

Demophon.

Imidlertid er det mig ret kiært, at De kom saa snart tilbage igien.

Menechmus.

Jeg kommer for at ønske Dem en god Dag, og ved samme gode Leilighed indfinder jeg mig, som en god, troe, oprigtig Frier, for at giøte mig med en lille Frøken, som hedder Isabelle, og som skal være Deres Dotter,

ter, om det ellers er, som Folk siger. Der har De heele Aarsagen til min Ankomst.

Demophon.

Jeg har alt sagt Dem det, og jeg siger Dem det igien. Partiet staaer mig heel vel an. Min Dotter er ogsaa vel fornøiet med det, og hun har alt ladet Dem see, at hun i dette Tilfælde følger ligesaa meget hendes egen Tilbøielighed, som hendes Skyldighed. Vist nok er det, i Begyndelsen var det hende vel noget imod, men saasnart hun saae Dem, saa var hendes Hierte strax overvunden.

Menechmus.

Har vi da seet hinanden nogen Tid tilforn?

Demophon.

Spørsmaal. De gik jo ret nyssens fra hende, og det heel fornøiet.

Menechmus.

Jeg? Jeg gik fra hende ret nyssens?

Demophon.

Ja, ret De, i egen Person. Vi vare ret fornøiede og glade over Deres Ankomst, da min Søster kom anstigendes med hendes gale Indfald, og forstyrrede os i vores Samtale. Er det mueligt, De kan have glemt det saa snart?

Menechmus.

Hør! Een af os raser, enten De eller jeg. Er det mueligt, at De vil bilde mig ind, at jeg har seet Deres Dotter tilforn?

Demo-

Demophon.

Ret ganske nyeligen og paa dette Sted.

Menechmus.

Gaae Deres Gang, De er jo gal, det er jo at begegne mig, som en Sværmer. Disse Complimenter staae mig aldeeles ikke an. Dog, hvorom alting er, efterdi jeg seer Frøkenen, saa kan det ingen Hinder giøre udi vort Ægteskab, enten det er den første eller den anden Gang, jeg seer hende.

Demophon. (sagte.)

Denne Mand kom mig for i Begyndelsen at være meere klog.

Menechmus.

Min smukke Frøken! Jeg har forud hørt tale om hendes Skiønhed, hvormed jeg er fornøiet; men jeg agter det ikkun føie, hvis Gemyttet ikke svarer til den udvortes Skabning. De allene kan hielpe mig tilrette udi et Tvivlsmaal, og naar De har talet, skal jeg sige min Meening.

Isabelle. (sagte.)

Jeg kiender ikke den Person; han maae have Sviin paa Skoven.

Menechmus.

Jeg agter sindrige Folk meere, end nogen her i Landet. Den Skiønsomhed, som jeg besidder i at kiende Mennesker, har jeg ved Studeringer ikke erhvervet. Det er allene Naturens Gave, og jeg holder for, at Studeringer allene fordærver Ungdommen, og at de ere til ingen Ting nyttige. Derfor har jeg og aldrig havt min Næse i nogen Bog. Naar en Cavaleer, som be-

gynder at leve, kan skyde, drikke, og tegne sit Navn, saa holder jeg for, at han er lige saa lærd, som en død Cicero.

Demophon.

Har Monsieur i Sinde at søge en Tieneste ved Hoffet, eller ved Armeen?

Menechmus.

Derpaa har jeg endnu ikke betænkt mig. Jeg kunde nok have Behag i Hof-Levnet, hvis en tvungen Subordination ikke stod mig for Hovedet. Jeg kunde ogsaa have Lyst til Krigen, ifald visse Mænd, som har Kundskab i Astrologien, ikke havde forsikret mig om, at kunne naae en Alder af hundrede Aar. Men saasom Krigsfolk sielden blive saa gamle, da, endskiønt jeg ved militære Bedrifter kunde erhverve mig et stort Navn i Verden, vil jeg dog heller opfylde mit Horoscopium, og leve smukt mine hundrede Aar; thi jeg har min Troe Lyst til at leve.

Henrich.

Herren taler som en fornuftig Mand; thi hvad er et stort Navn at regne mod et langt Liv?

Isabelle. (sagte.)

Hvilken Tale! Hvilken Forvirrelse! Mon det er ham selv, som jeg seer og hører!

Menechmus.

Hvad fattes hende, med Tilladelse? Det synes, at hun staaer i Forundring over min Tale. Hun kommer mig for, mellem os at sige, at hun agter ikke at legge de Underviisninger meget paa Hierte, som en Mand kan give sin Hustrue.

Isa-

Isabelle.

Jeg veed meget vel en Kones Pligt.

Menechmus.

Hidindtil har jeg anseet hende for at være baade dydig og fornuftig. Men hendes forliebte og skalkagtige Miner spaaer mig intet Got for tilkommende Tid. Jeg slutter deraf, skiønt jeg er ingen Philosophus, at mig forestaaer noget selsomt. Hvad siger him dertil?

Demophon.

Min Herre kan slaae saadan Frygt af sine Tanker, Isabelle vil ikke falde til noget, som er uanstændigt.

Isabelle.

Ak Himmel! Tør man føre saadan Tale i min Nærværelse! Min kiære Fader, tillad mig at gaae herfra. Denne gode Herres Complimenter vise hans Sind og Hiertelav.

Scene 8.

Demophon. Menechmus. Henrich.

Demophon. (sagte.)

Min Svigersøns Manerer og Opførsel stod mig i Begyndelsen vel nok an.

Menechmus.

Fruentimmer kan ikke lide Mænd, som sige deres Meening lige frem.

Henrich.

Min Herre smigrer aldrig.

Menechmus.

Jeg er lige frem. Hustrue, Maitresse, Ven, alting er eet og det samme for mig, jeg kan ikke tvinge mig, men siger, hvad jeg meener.

Demophon.

Det er vel giort. Jeg haaber, at han er saa artig, ikke at tage noget andet Sted ind, end i mit Huus.

Menechmus.

Jeg tager gierne mod saadant Tilbud, men jeg maae — —

Demophon.

Vil han vel tage Herberge i et Vertshuus? Det var jo en Skam.

Menechmus.

Kiære! lad mig endnu nogen Tid have min frie Villie.

Demophon.

Hiertelig gierne. Nu gaaer jeg hen og giør Anstalt til Bryllup. Min tilkommende Svigersøn kommer mig selsom for; men man maae holde ham noget tilgode, i Henseende til de Midler, han bringer med sig.

Scene 9.

Menechmus. Henrich.

Menechmus.

Nu har jeg da seet den, som skal være min Brud. Men hvad synes dig derom, Henrich?

Henrich.

Henrich.

Hvis Herren vil tillade mig, at sige min Hiertens Meening, da besidder hun ingen Fuldkommenheder til at indtage mig.

Menechmus.

Ei heller mig.

Henrich.

Hillemen! hvilken Fortræd! Her kommer een af vore Creditorer. Det er en Kræmmer, som vil besøge os.

Scene 10.

Coqueles. Menechmus. Henrich.

Coqueles.

Jeg lader mig her indfinde efter min Skyldighed. Jeg har denne Morgen faaet Kundskab om Deres Tilbagekomst, og derfor er een af de første, som gratulerer Deres Hiemkomst. Vi have alle været i stor Bekymring for Dem; thi vort heele Huus bær Kiærlighed til Dem. Jeg saavelsom min Dotter og Hustrue har frygtet, at Dem noget Ondt skulde være tilstødt.

Menechmus.

Hvorledes? at elske mig, førend at have seet mig? Hvilke ædle Siæle, saadant kunde jeg aldrig have forestillet mig.

Coqueles.

Vi have meer end een Aarsag dertil; thi Monsieur har længe været en Ven af vort Huus.

Menechmus.

Hvad er det for en Mand, Henrich?

Henrich.

Det er en Nar, Herre, een af det Slags galne Folk, som bilder sig ind, at alle Mennesker ere deres Skyldnere. Med dette Galskab er denne Mand slagen; thi han nærmer sig ikke til nogen, uden med en Regning i Haanden, og jeg undrer mig over, at han ikke allerede har begegnet Dem saaledes.

Menechmus.

Det er sandelig et nyt og rart Slags Galskab.

Coqueles.

Jeg glæder mig meere over Deres Sundhed, end De kan troe. See, her er en liden Regning, som jeg gav Dem før Deres Bortreise, hvilken De er saa god nu at clarere.

Henrich.

Er det ikke, som jeg siger, Herre?

Coqueles.

Jeg har udi Deres Fraværelse og erholdet en Dom paa Deres Person.

Menechmus.

Og paa min Person?

Coqueles.

Men saasom jeg er en mild Creditor, saa har jeg forhalet med at forfølge Dommen.

Menechmus.

Jeg maae bekiende, at det er et meget ærligt Stykke. Men Kiære! sig mig, hvorfra skriver De Dem, og hvad er Deres Navn?

Coqueles

Coqueles.

Ak, jeg maae lee! ligesom det var Dem ubekiendt.

Menechmus.

En Skielm, der veed noget deraf.

Coqueles.

Kan De vel have glemt — —

Henrich.

(sagte til Coqueles.)

Veed I vel, med hvilken Svaghed denne Mand er behæftet?

Coqueles.

Nei, det veed jeg ikke.

Henrich.

Han har ganske tabt sin Hukommelse, han veed ikke selv, hvad han giør, eller med hvem han taler, saa at det er en Daarlighed at tale med ham om forbigangne Ting. Han kan undertiden ikke erindre sit eget Navn.

Coqueles.

Det er en stor Ulykke. Men hvorledes kan det være, at han i den Alder — —

Henrich.

Man pesterede ham i Krigen ved et Batterie, hvorfra et Canon-Skud skeede med saadan Hæstighed, at Hovedet derved kom i Bevægelse, som har betaget ham Hukommelsen. Jeg kan tænke, at Hinden af den svage Hierne — — Ak! ak! det er ikke at beskrive, hvad Virkning et Canon-Skud kan have.

Coqueles.

Jeg beklager den Uheld, som Dem er tilstødt; men jeg kan forsikre, at Sielden er ganske rigtig. De veed vel — —

Menechmus.

Vist veed jeg, og tviler aldeeles ikke om, at I har en Skrue løs i Hovedet.

Coqueles.

De kommer jo vel ihu, at jeg forgangen Aar forsynede Deres Regiment med Munderings-Klæder.

Menechmus.

Mit Regiment? Søg jeres Betalning andensteds. Jeg har ikke Stunder til at høre meer paa jeres Sladder. I er en gammel Nar.

Coqueles.

Jeg er en Klædekræmmer med Gud og Æren. Mit Navn er Coqueles, Rodemester for nærværende Tid. Hvis De har tabt Deres Hukommelse, da kan De finde den igien udi denne Regning.

(han leverer ham Regningen.)

Menechmus.

See her, hvor meget jeg agter jer Regning.

(Han river Regningen i Stykker, og kaster den i Næsen paa Kræmmeren.)

Coqueles.

(samlende Stykkerne.)

Sønderrive min Regning, og at kaste mig Stykkerne i Ansigtet — — I er en Bedrager.

Menechmus.

Er jeg en Bedrager?

Me-

Henrich.
(gaaer imellem dem.)

Sagte, sagte!

Coqueles.

Jeg skal lade jer stæune — —

Henrich.

Giør dog ikke saadan Allarm; men beklag heller den ulykkalige Tilstand, som I seer han er bragt udi.

Coqueles.

En autoriseret og paakiendt Regning!

Henrich.

Yp dog intet Klammerie.

Coqueles.

Det er jo en Bremerholms Misgierning.

Menechmus.

Lad mig hugge Næsen af den Knegt.

Henrich.

Lad ham løbe, Herre! Hvad vil De giøre med en Rodemesters Næse? De vil kun derved styrte sig i Fortræd.

Coqueles.

Jeg vil have min Betaling, og blæser af Resten.

Henrich.

Bort, bort, Hr. Rodemester, I forvirrer jo den stakkels Mand meer med jer Raaben.

Coqueles.

Jeg gaaer da min Vei; men maaskee inden en Time skal jeg skaffe ham andet Herberge, og komme ham til at tale i en anden Tone.

Scene II.

Menechmus. Henrich.

Henrich.

Er det vel værdt, at ivre sig over en Nar?

Menechmus.

Hvad har jeg med ham at bestille? Hvi anvender han ikke sit Galskab andensteds? Kom, lad os strax forføie os hen til Notarius.

Henrich.

Nu bliver det forgieves Herre! thi han er ikke tilstede, men han kommer strax hiem. Jeg maae imidlertid forlade Herren et Øieblik; thi jeg har en liden Forretning nogle Skridt herfra.

Menechmus.

Jeg vil da bie dig her; men bliv ikke længe borte. Imidlertid kan min Galde lidt stilles. Jeg troer, at denne heele Stad er gal, thi blant alle de Mennesker, som jeg i Dag har talt med, har jeg ingen Klog fundet, uden os, to.

Henrich. (sagte.)

Naar jeg overveier alting, saa seer jeg, at vi have Fisken i Garnet. Alting gaaer efter mit Ønske, og jeg haaber, at jeg i Dag skal befordre baade Lykken og Elskov.

Ende paa den tredie Act.

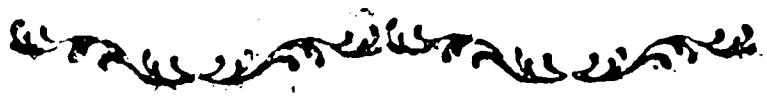

Fierde

Fierde Act.

Scene I.

Henrich.

Jeg har stedse havt denne Dør i Sigte, og passet paa, at ingen hverken er gaaet ind eller ud. Min Herre har at den Tid, som han behøver, til at tage imod sine Penge, og til at sætte sig i Besiddelse af den Velstand, som, saa at sige, regner ned paa os. Jeg har været ude og anvendt al min Forsigtighed paa at sætte os i Sikkerhed for alle de udvortes Anfald, som vi havde at frygte for. Nu kommer jeg tilbage, for at øve min Troskab og Hurtighed paa dette Sted, ved at afvende alle Anstød, som her kunde være os hinderlige i at fuldføre vores Forsæt. Thi dersom vores Jyde-Karl for hastigen havde kommet hen til Notarius, saa havde han røbet vores Hemmelighed, og derved kuldkastet vores hele Anslag. Imidlertid gaaer dog nu alting efter Ønske, og, imedens vi ere i Arbeide med at fordre hans Penge ind, saa bliver han paa alle Gader og Stræder angrebet af vore Creditorer. Han har allerede skaffet os et Par af Halsen, og jeg er vis paa, at han skal faae saa mange Besøgelser af de got Folk, saa at han ikke skal have Aarsag til at klage over, at han er ubekiendt i Kiøbenhavn. Jeg maae briste af Latter over alle disse Optøier; og jeg er næsten henrykt af Forundring over mine egne Opfindelser. Vist nok er det, at naar man stræbte efter en god Samvittighed, saa tog man i Betænkning, at lade sig bruge til saadanne

Com-

Commissioner. Men, naar man nu sætter denne ene Post tilside, saa begriber jeg ikke rettere, end at det just er Veien til at giøre sin Lykke i Verden. Ja, jeg tør endog, til Trods for det, man kalder Ærlighed, sige, at Folk, som jeg og mine Lige, ere de nyttigste og fuldkomneste Mennesker, og man kan med Billighed holde for, at Naturen maae udtømme sig, naar den bringer deslige Mesterstykker tilveie, der ved deres idelige Krumspring og Rænker tiene til at holde den søvnagtige Deel af det menneskelige Kiøn i nogen Slags Bevægelse, og imellemstunder vække dem op af den stedsevarende Døsighed, hvori man seer endeel at tilbringe deres Liv. —— Men der kommer Finette; Nu skal man rigtig see, at det gamle Galskab kommer over mig igien. Er det ikke dog forbistret, at hver Gang jeg seer den Tøs, saa blir jeg saa forliebt, at Cupido pipper ud af alle Ender paa mig.

Scene 2.

Finette. Henrich.

Finette.

Her staaer du og gaber op i Veiret, og jeg gaaer og leeder efter din Herre overalt.

Henrich.

Jeg staaer selv og bier efter ham. Men hør, min deilige Paaske-Lilie, mit Hiertes Balsombøsse og Hovedvands-Æg, tillad din ringe og underdanige Tiener, at han maae kysse dine Alabastes-Hænder, og at han maae erklære dig, at din overnaturlige Skiønhed har sat hans Hierte i fuld Fyr og Flamme.

Finette.

Finette.

Ak! hvilken herlig Begyndelse var ikke det! Du skulde nok staae her og læse mig en heel gammeldags Roman op, dersom jeg var i Humeur til at høre paa dig. Nei, nei, min gode Klørknegt, du, tilligemed din uforskammede Herre, kan reise til Bloksbierget, naar jer lyster, vi skal saamen ikke lade lyse efter jer. Han tiltalte mig nyligen med saa yderlig en Foragt, og paa saa uanstændig en Maade, at jeg har sat mig for, at hævne mig over ham og alle hans, i hvad det end skal koste. Og du, som hans Tiener, skal heller ikke blive forglemt. Den Diævel! han kaldte mig et Dyr, en Koblerske, og — —

Henrich.

Ja, det var ilde sagt, det har du Ret i; men jeg skal sige dig, mit Barn! han er et Menneske, som har sine onde og gode Timer. Undertiden er han meget grov, det er bleven en Vane hos ham, ved det, at han har omgaaet visse Folk, som giøre sig en Fortienestе af Grovhed.

Finette.

Ei! tael ikke et Ord til hans Undskyldning, du giør dig derved deelagtig i hans Uforskammenhed. Min Frue er ligesaa forbittret imod ham som jeg, hun har sat sig for at bryde reent over tvers med ham, og hun har expresse sendt mig hid, for at kræve alle hendes Breve saavelsom hendes Portrait tilbage.

Henrich.

Breve og Portrait, siger du? Det er to Poster af ulige Beskaffenhed. Hvad Brevene angaaer, dem troer jeg da nok, at han uden megen Betænkning leverer fra sig;

sig; thi de ere dog ikke af nogen synderlig Værdie, hvor de ogsaa ere, og jeg er vis paa, at ingen Jøde laante od en Hvid paa det hele Bundt. Men det kan jeg sige dig, at du vil finde større Vanskeligheder at bestride, førend du faaer Portraitet fra ham. Du maae troe, at dette kiære Portrait, eller rettere at sige: Guldet, som det er indfattet i, har hiulpet paa os mangen god Gang, naar vores kiære Moster har været upasselig. Og det er ikke længere, end siden i Forgaars, at det maatte aflægge sin Besøgelse hos den bekiendte Sr. Finkel-Jochum, som hielper sin trængende Næste med at laane paa Vexel-Obligationer, naar der er godt Pant med, imod en Skillings Rente af Dalaren om Timen.

Finette.

Det maae være en from Siæl denne Seigneur Finkel-Jochum.

Henrich.

Ja, det er endda kun det mindste af hans gode Gierninger.

Finette.

Men, hvorledes er det mueligt, at din Herre ikke agter min Frues Portrait høiere end saa?

Henrich.

Oh! det er just ikke Tegn til Foragt. Nei, nei, mit Barn! da gaaer det endda langt anderledes til, naar vi ret seie ud for Alvor, saa spare vi intet af alt det i Huuset er, lige fra Gulvet til Loftet, Løst og Fast, det maae dandse altsammen, lige til min Randsel inclusive. Af saadanne Udseininger have vi to ordentlige om Aaret, nemlig ved begge Fløttetiderne, og det fører den

Be-

Bequemmelighed med sig, at vi altid kan flytte, uden at sætte os i to Skillings Bekostning. Men de overordentlige, de ere endda langt fleere, ligesom Tidernes Leilighed udfordrer det.

Finette.

Men med alt dette, saa burde I Uforskammede bære den samme Ærbødighed for min Frues Portrait, som for hendes Person.

Henrich.

Ganske rigtig; thi jeg svær dig til, at vi ofte have været i saadan Betryk, at hun selv, dersom hun havde været i vore Hænder, havde faaet Lov til at tiene for haandfaaet Pant. Men for den tilkommende Tid troer jeg nok, at vore Sager faae et bedre Udseende, og Lykken begynder at blive os meere gunstig. Min Herre har havt en Farbroder, et godt stakkels Mand; jeg veed ikke hans Navn, men det giør ogsaa intet til Sagen. Denne ærlige Farbroder, siger jeg, han lægger sig til at døe for nogen kort Tid siden, og efterlader os tredsindstyve tusende Rigsdaler i reede Penge.

Finette.

Ak! hvad hør jeg?

Henrich.

Intet uden den bare Sandhed, og i dette Øieblik, da jeg staaer her og taler med dig, er min Herre i Arbeide med at sætte sig i Besiddelse af sin Velstand. Nu begriber du let, hvorfor min Herre for nærværende Tid ikke giør meget Væsen af din Frue. Han maatte jo ogsaa være gal, om han nu vilde giøre sig en Dyd af en bestandig Kiærlighed, da han seer sig istand til, at

kunde

kunde giøre Amour paa den store Mode, at give sine Passioner Tøilen, og at frie til det heele Kiøn.

Finette.

Vi kan meget vel undvære slige lumpne Elskere.

Henrich.

Jeg kan ogsaa sige dig til din Efterretning, at jeg har i Sinde at følge hans Exempel. Alle de Mammeseller, som jeg før har giort Opvartning hos, dem gier jeg nu Afsked, og jeg vil slaae Krøller paa Næsen, hver Gang jeg seer en Klaske-Trøie. Stort Sæt og brede Falbula skal herefter være min Hoved-Passion, og jeg vil slaae Spar-To til alt det, som er uden for Rangen. Naar jeg saa har tient min Herre i nogle Aar, og imidlertid forestaaet Cassen, saa kiøber Henrich sig, gid jeg faae Skam, en fornemme Justits-Betiening, og — —

Finette.

Du uslе Creatur! du vil kiøbe dig en Justits-Betiening. O! vil nogen høre den Hans Burst!

Henrich.

Ja, ja, ret jeg. Du skal ikke lade saa spodsk derom, man har seet saa meget før, og der har saa mange for mig sprunget saa længe efter Vognen, til de selv ere komne ind i den. Troe du kun mig, inden to Aar ere til Ende, saa skal du see, hvorledes Henrich med en magistralsk Mine skal sidde og brede sig ud i sin forgyldte Carosse med sex vælige Morenkopper for, snart at kiøre ud til sin Lystgaard paa Landet, snart at jage omkring i Kiøbenhavn, saa Gaderne skal dundre under mig paa en Fierdingvei rundt omkring, og overstænke

alle

alle de Forbigaaende. En Portner, med et græsseligt Knebbelsbart, skal giøre Indgangen til mit Palads stridig. Det skal være opfyldt med alle Slags Betientere af Hofmestere, Kokke, og et heelt Dusin Lakeier med brede Skuldre, føre og stærke som ægyptiske Colosser. Paa visse Dage om Ugen holder jeg aabent Taffel; der skal spises paa Sølv og det kostbareste Porcelain, og Vinen skal flyde i saadan Overflødighed, som Vandet i Peblinge-Søen. Ud til min Have lader jeg indrette beqvemme Værelser til hemmelige Giestebudde, Ball og andre Forlystelser for Modens Skiønheder, som jeg undertiden vil beværte, i Dag een, i Morgen en anden, og Raden skal ogsaa komme til dig, min lille Finette; thi du veed selv, at gammel Kiærlighed hænger dog altid ved, og — —

Finette.

Ja, ja, see du kun til, at du kan faae dine Anslag vel udførte, saa have vi vel den Ære at tales nærmere ved.

Henrich.

Men hvem er det, som der kommer? Mig synes, det er Menechmus — ja det er ham selv.

Seene 3.

Menechmus. Henrich. Finette.

Menechmus.

See, er du der, Henrich?

Henrich.

Ja, til Herrens Tieneste, jeg staaer og venter paa Deres Befalinger.

Menechmus.

Jeg har leedet saa længe, saa jeg kan ikke meere, efter et lumpent Document, som jeg skulde have med mig hen til Notarius, for at afgiøre mine Sager med ham, og jeg er ikke god for at finde det, om jeg stod paa mit Hoved.

Henrich. (afsides.)

Nei, det skal jeg være god for.

Finette.

Jeg har et lidet Ærende at forrette hos Dem, min Herre! Min Frue, siden al Venskab og Fortrolighed er ophævet imellem Dem og hende, sender mig herhid, for at begiere hendes Portrait tilbage, tilligemed alle de Breve, som De har faaet fra hende. Her har jeg Deres igien, som jeg skal overlevere, imod, at jeg annammer hendes. (hun tager et Portrait og en Pakke op af Lommen.) Jeg behøver vel ikke at sige Dem, at det er saaledes brugeligt blant skikkelige Folk.

Menechmus.

Hvorledes? Hvad er alt dette for Pølse-Snak? Jeg begriber intet deraf.

Finette.

Jeg siger, at det er saaledes brugeligt iblant skikkelige Folk, at naar der kommer en Kurre paa Traaden, saa at de vil slaae op med hverandre, som man i Almindelighed kalder det, at den ene da sender den anden sine Kiærlighedsbreve tilbage, og tillige udleverer Portrait og andre saadanne smaa Sager, som forliebte Folk gierne forære hverandre. De behøver kun at spørge

Deres

Deres Tiener derom, saa er jeg vis paa, at han skal sige det samme som jeg.

Henrich.

Jo, deri har hun saamen Ret, det er saaledes i Brug hos Folk, som veed at leve. Jeg betiener mig selv i deslige Tilfælde af samme Ceremonie.

Menechmus.

Alt dette kan nu nok være. Men hør, I lille Coquette, veed I vel, at jeg er keed af denne Serenade? Og, dersom I ikke giør Ende derpaa, saa kunde jeg faae i Sinde at lade jer synge en Arie til Beslutning, som skal blive traurig nok. I veed, at jeg er ikke af de fineste, og — —

Finette.

Nei, det var Synd at sige, derpaa har vi Syn for Sagen; men den Post kan vi siden tænke paa. Jeg forlanger nu ikke andet, end at De udleverer mig min Frues Portrait og Breve. Her staaer jeg med Deres, som De ogsaa strax skal faae tilbage.

Menechmus.

I har mit Portrait, siger I; hvad skal det betyde?

Finette.

Har jeg ikke nu sagt det feinten Gange? Det er Deres Portrait, som De har foræret min Frue, da hun forærede Dem sit.

Henrich. (afsides.)

Saaledes kan de staae til i Morgen, og endda være lige kloge paa hverandre.

Menechmus.

Og det har jeg foræret jeres Frue?

Finette.

Ja, hvad andet? Vil De ogsaa nægte det, og sige, at det er en Fabel?

Menechmus.

Ja, jeg nægter det, og jeg skal nægte det fra nu af og indtil Verdens Ende; og jeg svær paa, at det er den groveste Løgn, som — —

Finette.

Er De gal, min Herre? Vil De svære Dem Fanden i Vold paa en Ting, som jeg strax paa Stedet kan overbevise Dem om at være falsk?

Menechmus.

Ja, det svær jeg paa, at jeg aldrig i min Livstid enten har ladet mig skildre af eller stikke ud; og, omendskiønt jeg havde begaaet saadan Daarlighed, meener I da, at jeg vilde beskiæmme mig selv, ved at lade mit Portrait findes i saadanne løse Folkes Hænder?

Henrich.

Det kommer mig for, Herre, at denne Pige maae have Ret. Dersom De har faaet noget Portrait af hendes Frue, saa kan De jo give hende det tilbage igien, og lade hende løbe sin Vei. Det er jo ingen uærlig Sag: Kan De ikke sige; at De har ladet sig skildre engang, De havde en lille Ruus paa; hvad skader det? Vi ere jo alle Mennesker.

Me-

Menechmus.

Ih! saa gid I faae baade Last og Skam, saa mange som I ere, og jeg med, om jeg veed det mindste Ord af alt det, som I her staaer og sladdrer om.

Finette.

O! hvilket afskyeligt Menneske! — — Hør: Er det ikke Deres Portrait, som jeg her holder i min Haand?

Menechmus.

Nei, ikke uden saa er, at Lucifer selv har afskildret mig, og givet jer mit Portrait, for at giøre mig rasende.

Finette.

Nu, det er at drive Uforskammenhed til det yderste. Men jeg skal snart bringe ham i Forvirrelse, og overbevise dette skamløse Creatur om sit Bedragerie. (hun aabner Portraiter.) See her: kiender De dette Ansigt, og disse Lineamenter?

Menechmus.

(betragter Portraitet.)

Hvorledes gaaer dette til? Det er jo mig selv saa naturligen afskildret, som noget kan være. I! Hvem den Ulykke kunde forestillet sig det? Det er mine Øine, min Næse, mine Lader og Gebærder.

Henrich.

(tager Portraitet.)

Lad os see vel til, Herre, og lukke begge Øine op. See nu, saaledes vil vi sammenligne Copien med Originalen — — Jo, Herre, om De saa var min egen Fader, saa kunde jeg ikke sige andet, end at Portraitet

ligner Dem paa en Prikke. Det fattes ikke andet, end at det skulde kunne tale, saa var det Dem personligen i alle Maader. Aldrig har nogen Skildrer giort et livagtigere Portrait.

Menechmus.

Ja, dersom det ikke er skeet ved Fandens Konst, saa maae der i det mindste være et Bedragerie derunder. Du skal rigtig see, Henrich, at de har ladet mig afskildre, da jeg kom med Posten her ind i Byen, paa det at de desbedre kunde tage mig ved Næsen.

Finette.

Endnu ere vi ligesaa nær som for. Kan man da ikke formaae Dem til at giøre Ende paa denne urimelige Forstillelse?

Menechmus.

Jo, det skal staae til jer, at giøre Ende paa jeres Galskab, naar jer behager. See der, vak jer, I Spøgelse, ellers skal jeg vise jer Vinterveien. I kan lade jeres Frue vide, at I ikke finder i mig den, som I tænker.

Finette.

Hør, nu siger jeg jer det sidste Gang, gier I mig ikke strax Portraitet, saa skal jeg være Pige for at ruske jer, saa det skal knage i jeres Ribbeen.

Menechmus.

Hvad er det, hun siger? Vil I ruske mig, siger I? O nei! da bie lidt, lad mig komme først. (han tager hende ved Armen, og vil jage hende ud.) Vil du gaae din Vei, dit Diævelskab!

Finette.

Finette.

Holla! hei da! Gevalt!

Henrich.
(løber dem imellem.)

Ei, Herre! det lader ilde, at tage til Modværge imod et skrøbeligt Fruentimmer. Lad mig tale med hende, jeg vil see til, at jeg kan stifte Forlig imellem Dem paa antagelige Vilkaar. (afsides til Finette.) Hør, min lille Finette! du har just truffen ham paa en Tid, da han er ilde tilmode; og, saa længe det staaer paa, kan ingen Biørn være meere uregierlig. Gaae du kun smukt hiem en Times Tid, saa skal jeg nok med det Gode faae ham til at stille baade din Frue og dig tilfreds igien. Lad ham sige, hvad han vil, saa ligger Kiærlighed til din Frue ham dog paa Hiertet, og hvis ikke det var, saa skulde han ikke være saa uvillig til at levere Portraitet ud. Naar du kommer saa igien, saa skal du faae baade af ham og mig alt, hvad dit Hierte begierer.

Finette.

Nu vel, jeg vil da bie saa længe. Men dersom han endda ikke vil finde sig i Billighed, saa svær jeg hoit og dyrt, at jeg skal sætte Ild paa Huuset, og brænde ham levende op.

Henrich.

Ja, det er ret, giør du kun det; jeg skal selv stikke Lunten an. Adieu, lille Finette! adieu, min Glæde! adieu.

Scene 4.

Menechmus. Henrich.

Henrich.

See, saaledes skal man bære sig ad, Herre. Hos Fruentimmer maae man udrette alting med Venlighed. Troe I mig, det er ikke godt at opirre dem alt for meget. Jeg vilde heller have et heelt Regiment Dragoner paa Halsen, end et eneste forbittret Fruentimmer.

Menechmus.

Det er mig ret to forbistrede Qvinder, de vil i Pialterne paa mig med Diævels Vold og Magt. Men ere der mange saadanne Lokkeduer i Kiøbenhavn?

Henrich.

Jo men, man har ikke Aarsag til at klage over Mangel, det er en Art, som aldrig uddøer.

Menechmus.

Ih, da er det best, at man taer sig vel i agt for disse skadelige Dyr.

Henrich.

Ja, det er ganske vist. I Særdeleshed ere de meget farlige for de unge Russer, som komme til Kiøbenhavn, og giøre deres første Udflugt i Verden — — Men — — (afsides.) O! fortrædelige Tilfælde! Der kommer den Cavalier, som min Herre har laant de hundrede Ducater af.

Scene 5.

En Cavalier. Menechmus. Henrich.

Cavalieren.

(kommer ind ved den ene Side af Theatret, iden at blive Menechmus vaer; bliver staaende nogen Tid i Tanker, siger omsider:)

Nei, det er en afgiort Sag! heele Naturen er sammensvoren til min Undergang, og den misundelige Lykke har sat sig for, at ødelægge mig i Bund og Grund. Lad mig see: Først at tabe alle Points i een Tallie; og siden i en anden Tallie at vinde ti Paralier, allene for at tabe dem igjenica allesammen par transport paa en Sept-loix. Kan man kalde det andet end Ondskab i høieste Grad? Jeg har i nogle Aar havt mit skikkelige Udkomme ved Spil her i Byen; men denne ulyksalige Dag har bragt mig reent paa Knæerne, og dersom det saaledes bliver ved, saa kan ingen ærlig Karl begaae sig længere. (han bliver Menechmus vaer, og omfavner ham.) Men hvad! Er ikke det min gamle gode Ven, Menechmus, den beste, den oprigtigste af alle mine Venner? Skulde jeg være denne Dag saa stor en Fornøielse skyldig, som jeg finder ved at see Dig igien efter saa lang Tids Forløb? Ja, mon Frere, da du sidst forlod mig, da var jeg smigret af Lykken, da seilede jeg for fuld Vind. Men denne Ustadige har siden lært mig, at det er sandt, som Ordsproget siger, at hun ikke tillader, at man rører ved hendes Vinger, naar hun rækker os Haanden. Du seer nu i mig et Menneske, som keedes ved at see Dagens Lys, og som er sig selv en utaalelig Byrde. Jeg har sat mig for, at agere desperat, og at begynde Klammerie med alle dem, jeg møder, og det allene for at finde min

Bancmand. Har Du Lyst, mon Frere, at prøve din Kaarde, saa træk ud.

Menechmus.

Nei, jeg siger saa mange Tak! jeg har saa Mare ikke Tid til at slaaes med jer.

Cavalieren.

Jeg vil tillade dig tre Secundantere.

Menechmus.

Nei, vist ikke. Hvad skulde bevæge mig dertil? I har jo intet Ondt giort mig. (afsides.) Vor Herre bevare os! denne Bye er jo fuld af lutter galne Folk. (til Henrich.) Henrich, kiender du dette afsindige Menneske?

Henrich.

Nei, Herre! men saa vidt jeg seer, saa maa det være een af Deres beste Venner.

Menechmus.

Det skulde man snart tænke, da jeg dog ikke kiender det mindste til ham, eller veed at have seet ham før i min Livstid.

Cavalieren.

Jeg kommer ud af et Huus, som jeg vilde ønske, at jeg kunde støde ned i Afgrunden, og hvor jeg har tabt alle mine Penge indtil den sidste Skilling jeg eiede, i det fordømte Basset-Spil. Og Ulykke skulde de Verter faae, som tillade saadant Spil i deres Huuse. Du maae derfor tilgive mig, mon Frere! at jeg anmoder Dig om at betale mig de hundrede Ducater, som Du erindrer vel, at jeg har laant Dig. Du maa holde mig denne Uhøflighed tilgode, i Henseende til de Omstændigheder, Du nu finder mig i.

Me-

Menechmus.

Ja jeg holder jer gierne alting tilgode, naar I paa den anden Side vil tillade mig at sige, at jeg i høieste Maade forundrer mig over, at høre saadan Tale af et Menneske, som jeg ikke kiender det ringeste til, og da jeg aldrig veed, at jeg har seet jer før med mine Øine. Og, naar saa er, hvorledes er det da mueligt, at jeg nogen Tid kan have laant Penge af jer?

Cavalieren.

Hvad? kiender du mig ikke, siger du? hvorledes vil du at man skal begribe det?

Menechmus.

Ja, men hvorledes meener I, at jeg heller kan begribe alt det, som I staaer her og fortæller mig?

Cavalieren.

Er du mig ikke hundrede Ducater skyldig?

Menechmus.

Nei saa vær ærlig, om jeg er. I tar ganske vist Feil af min Person. I maae have laant disse Penge til en anden.

Cavalieren.

Erindrer du ikke, at da du skulde equipere dig til sidste Campagne, at du da kom til mig en Middags-Stund og beklagede dig for mig, at du kom til at giøre Campagnen til Fods, dersom jeg ikke vilde assistere dig, siden du havde ingen Penge til at indkiøbe Heste, Klæder og Provision, og alt andet, hvad du behøvede — —

Henrich. (afsides.)

Nei, alt det er Hebraisk for ham.

Me-

Menechmus.

Nei, gid jeg faae en Usærd, om jeg erindrer det allermindste deraf.

Cavalieren.

Og at jeg strax, uden at betænke mig et Øieblik, tog i Lommen og laante dig hundrede Ducater, som vare alle de Penge, jeg havde hos mig.

Menechmus.

Jeg? da maatte jeg jo have været reent gal, naar jeg vilde have laant Penge af en Spiller. Det er jo det samme, som vi paa Jydsk kalde: at kiøbe Havre af Gaasen.

Cavalieren.

Jeg erindrer ikke rettere, end at denne Tiener jo var overværende, da jeg laante dig Pengene. Hør, Cujon, tør du nægte, at jeg ikke laante din Herre, som her staaer, disse omtalte Penge?

Henrich.

Min Herre — —

Cavalieren.

Tael, din Lømmel! eller jeg skal høve dit Hoved i Stykker.

Henrich.

Der kommer mig saadanne uvisse Forestillinger i Sindet derom. Saa ongefær synes mig nok, at — —

Cavalieren.

Uvisse Forestillinger, siger du! men jeg er gandske vis paa, at det forholder sig saaledes i Sandhed. (til Menechmus.) Hør, min gode Ven, siden du taer det

paa

paa den Fod, og siden du er saa lumpen, at du for en skiden Gevinst sætter al Ære og Redelighed tilside, saa kan jeg ikke andet, end begegne dig saaledes, som dit Forhold fortiener, og du skal nu strax enten betale mig Pengene, eller give mig Satisfaction med Kaarden i Haanden. Du skal have Frihed til at vælge; men begvem dig uden Omstændigheder til een af Delene.

Menechmus.

Men rider Fanden jer, Kiære? Vil I have, at jeg skal slaaes med jer, fordi jeg ikke vil give jer hundrede Ducater? Det er jo en gal Mands Arbeide.

Cavalieren.

Ingen vidtløftige Diskourser, jeg er ingen Elsker af mange Omsvøb. Kun hurtig.

Menechmus.

Nu, vær ikke saa hastig, lad os forklare noget tydeligere, hvad det er vi vil hverandre.

Cavalieren.

Tingen er saa tydelig, at den forklarer sig selv.

Menechmus.

Men, min Hr. Cavaleer — —

Cavalieren.

Men, min Hr. Nar, siger jeg, bær dig ikke ad som en Kierling, eller jeg skal snart lære dig, hvem du har for din Haand.

Menechmus.

Men, dersom jeg er jer noget skyldig, saa kan I jo søge mig ved Lands Lov og Ret.

Cava-

Cavalieren.

O! det er ganske ufornødent. (han trækker Kaarden ud.) Man kan gaae en giennere Vei. Jeg bær altid en Voldgiftsmand ved Siden, som er lige saa sikker at forlade sig paa, som alle Institutioner og Pandecter, og jeg har befundet dens Kiendelser lige saa ufeilbare, som de fleeste Domme.

Menechmus.

Nei, see nu, nu bliver det hans ramme Alvor. Jeg begynder saamen at blive bange.

Henrich.

Men skulde det ikke være muelig, I gode Herrer! at træffe et Forlig imellem jer? (til Menechmus.) Hvor meget skylder De ham?

Menechmus.

Faae den Skam, der veed.

Cavalieren.

Har du glemt det, saa har jeg ikke, og jeg skal sige dig det endnu eengang, at det er hundrede Ducater.

Menechmus.

Hundrede Ducater?

Henrich.

Skulde det ikke kunde lade sig giøre med Halvparten? Tænk paa, gode Herre, at det er besværlige Tider og dyrt Kiøb paa Penge.

Cavalieren.

Gid jeg maae springe i Flint, dersom jeg ikke skal hugge eder sønder og sammen begge to, hvis jeg ikke strax faaer mine Penge.

Henrich.

Henrich.

Nei, Herre! skil Dem nu af med ham, det er saamen den høie Tid. Han skulde ikke undsee sig ved, at bore os igiennem begge to. Og hvad kunde det saa hielpe Dem, at De arver tredsindstyve tusende Rigsdaler? O! det er en fæl fiirskaaren Karl. Gid jeg saae Skam seer han ikke ud, som han havde været henne og ædt Faarekyllinger. Han er fortvivlet, og har intet at tabe. De derimod — —

Menechmus.

Men det er dog meget haardt at gaae paa.

Cavalieren.

Staaer du endnu i Betænkning, om du vil betale mig? Jeg seer nok, at jeg kommer til at sætte dig i Bevægelse.

Menechmus.

Nu, nu, giv dog Tid et Øieblik. Dersom I da er saa resolveret, som det lader, saa er det godt for jer. Jeg maae have længere Tid til at betænke mig, førend jeg ret kan blive vreed for Alvor. (til Henrich.) See der, der er tredsindstyve Ducater, jeg har ikke fleere hos mig. See nu til, at du kan skaffe mig dette Dievels Billede af Halsen. (afsides.) Siden jeg har arvet disse mange Penge, saa er jeg saa bange for mit Liv, som en Hare. Og dersom det ikke havde været, saa skulde jeg nok have viist den Spitsbube noget andet.

Henrich.

(til Cavalieren.)

See her, gode Herre! her er mere end Halvparten af Deres Penge. I Morgen skal vi vist sende dem Resten.

Cava-

Cavalieren.

Giv hid. — — Adieu, I Slyngeler, begge to. (til Menechmus.) Jeg har havt store Tanker om din Ærlighed og Courage, og du har i forrige Tider ført dig op som et ærekiært Menneske. Men du har ved denne Leilighed ladet see saa nedrigt et Hierte, at jeg aldrig meere hverken vil eller kan kiendes ved dig. Og jeg raader dig, at du aldrig herefter kommer mig nær. Man maatte ansee mig for infame, dersom jeg havde nogen Omgiængelse med saa lumpen en Karl.

Scene 6.

Menechmus. Henrich.

Henrich.

Nu, Herre! de Penge fik vi saamen fortærede med tørre Munde.

Menechmus.

Men, Himmel! hvor er jeg da? I hvilken Deel af Verden ligger et Land, som beboes af saa ryggesløst et Folk? Hvilken bedragelig Slægt og forbandet Afkom! Alle de, jeg endnu har havt at bestille med, eller og ikkun af en Hændelse har mødt, Mandfolk og Fruentimmer, Fuldmægtiger, Kræmmere, Spillere og Coquetter, med deres Tilhængere og Tilhængeres Tilhængere, saa mange, som de ere, saa synes det, at de have indgaaet Foreening, for at giøre mig afsindig og rasende. De komme til mig, som til deres beste og fortroeligste Ven; men førend de slippe mig, saa handle de med mig, som de kunde være besatte af Lucifer selv; og det kan heller ikke vel være andet — — Nu vel, jeg vil gaae hen til

Nota-

Notarius, for at afgiøre mine Sager med ham, og derefter reise, jo før jo heller. Man maae redde sig ud af disse fortrædelige Omstændigheder, saa godt som man kan, og forlade en Bye, som i Sandhed ikke kan lignes ved andet, end en stor Daarekiste.

(han vil gaae ud; Henrich løber efter ham.)

Henrich.

Hei da! et Ord, gode Herre! Vil De, at jeg skal følges med Dem?

Menechmus.

Nei, det giøres ikke fornøden. Jeg kan meget vel undvære baade jeres Følge og jeres Mellemhandlinger. I skal have Tak for den Tieneste, I har beviist mig, men see jer kun om en anden Leilighed. Disse adskillige Tilfælde have giort mig saa mistænkelig, at jeg ikke meere fæster Troe til noget Menneske. Ja, min Mistillid gaaer saa vidt, at jeg virkeligen er bange for, at jeg skal bedrage og udspionere mig selv.

Scene 7.

Henrich. (allene.)

Den arme Stymper er ilde nok opskiørtet, han bliver skaaren paa alle Kanter; og, ihvorvel Medlidenhed just ikke er min Hoved-Dyd, saa synes mig dog, at jeg ynker ham — — Men, hillemen! dersom jeg nu havde fat paa min Herre, at jeg kunde fortælle ham denne behagelige Tidende, hvorledes — —

Scene 8.

Capitainen. Henrich.

Henrich.

O see! Er De der, Herre? Nu stod jeg saamen og talte om Dem.

Capitainen.

Ja, min kiære Henrich, du seer mig virkeligen uden for mig selv af Fornøielse over min Velstand.

Henrich.

Herre Gud! hvor kan ikke disse Penge løste Hovedet i Veiret paa Folk.

Capitainen.

See engang, her har jeg reene Forskrivninger for den heele Summa. Pante-Obligationer med Prioritet i Huuse og Gaarde her i Byen, Actier i Banqven og Compagnierne, og Vexler, som alle ere accepterede af vederheftige Folk. Denne lyder paa to tusende Rigsdaler, denne paa tre, denne paa fire, og saa fremdeles.

Henrich.

Nu, det maae jeg bekiende, De er saamen ved denne Leilighed bleven til en holden Mand. Og jeg troer visseligen, at De nu var istand til at kunne lade sig stemple til Baron, naar det skulde være.

Capitainen.

Ja, seer du vel, du har dog altid leet af mig, naar jeg tilforn har sagt, at der engang blev noget stort af mig i Verden.

Henrich.

Henrich.

Det er vist nok. Men hør nu, Herre! alle disse Billeder, vil De beholde dem for Dem selv allene?

Capitainen.

Ja, hvad andet?

Henrich.

Mig synes dog, at Deres stakkels Tiener burde have sin Deel deraf, som Skik og Maneer er; og jeg har desuden, som De ved, tient Dem troelig og vel i mange Aar.

Capitainen.

Tie du kun stille, du skal ingen Nød have; lad det kun være min Sag at sørge for din Forsrenumelse.

Henrich.

Ja, dersom jeg kun har lært at bie. Men lad mig dog allene see paa disse dyrebare Documenter. (Capitainen viser ham dem). Ah! hvilke herlige Fractur-Bogstaver! hvilken smuk Stiil! hvilket dyrebart Papiir! Jo, jo, Herre! saadanne Breve er det bedre at lægge sig efter, end alle de abgesmakte Kiærligheds-Billetter, som De før handlede med, og som de sendte mig omkring med til alle de Frue Rynkeborger, som vi kunne opstøvre.

(Han snapper et af Documenterne til sig, og putter det ind i sit Kiolærme.)

Capitainen.

Giv hid, din Kieltring, eller — —

Henrich.

Hvad for noget?

Capitainen.

(tager det fra ham.)

Kom mig ikke igien med saadanne Lommetyve-Stræger.

Henrich.

I nu da, saa sagte, om Dem behager. Det var saamen ikke for at beholde det; jeg vilde kun forvare det for Dem, paa det De kunde have noget tilbage, ifald De gik hen og spillede det andet bort. Men siden De tager mig det saa ilde op, saa vil jeg ikke tale meer derom. Jeg har ogsaa noget andet at fortælle: Deres Broder var her nyelig igien, og han kom saamen ret tilpas. Ligesom jeg stod og talte med ham, saa kom den Officeer eller Cavaleer, hvad han er, som De veed, at De er hundrede Dukater skyldig; han tog ham rigtig an for Dem, og ikke allene krævede ham Pengene, men tog ham got i Tieneste. Længe stode de og mundhuggeders med hverandre, og det kom tilsidst saa vidt, at den anden rækkede ud, og vilde have Deres Broder til at gjøre det samme; men det var han alt for klog til. Kort: enten det var af Frygt for at blive afbørstet, eller ogsaa efter mit fornuftige Raad, saa betalte han ham tilsidst tredsindstyve Dukater, som han havde hos sig; og dem tog min gode Cavaleer imod paa Afdrag.

Capitainen.

Nu vel, det er Tegn til, at der maae være et got Gemyt i ham, siden han saaledes betaler min Gield, og jeg er ham virkeligen forbunden.

Henrich.

Ikke saa meget, som De vel skulde tænke; thi hos Isabelle har han sat Deres Sager paa slette Fødder.

Capi-

Capitainen.

Har han da talt med hende?

Henrich.

Ja vist; De skal saamen ikke sige andet. Saa stor Ærbødighed, som han har for en blottet Kaarde, saa liden bær han derimod for Kruentimmer. Han holdt en Samtale med Frøkenen, hvori han viste intet mindre end Høflighed; ja han undsaae sig ikke ved at sige hende adskillige Grovheder i Øinene, og hun, som skriver alt dette paa Deres Regning, hun er saa forbittret imod Dem, at — —

Capitainen.

Den Uforskammede! Men det vil intet sige. Jeg maae giøre mig Umage for at betage hende disse ufordeelagtige Tanker om min Person. Der seer jeg hun kommer.

Scene 9.

Isabelle. Capitainen. Henrich.

Capitainen.

Underdanige Tiener, min smukke Frøken! maatte man tage sig den Frihed at spørge, hvor hun agter sig hen?

Isabelle.

Der, hvor han ikke kommer.

Henrich.

Ja saa, der har vi Frugterne af det.

Isabelle.

Jeg vil gaae hen til Araminte, og sige hende alt det Onde om ham, som min Forbittrelse lægger mig i Munden. Elsk hende, jeg tillader det gierne. Jeg for min Part vil herefter skye ham som et Uhyre, og aldrig i min Livstid forlange at see ham meere.

Capitainen.

Men, Frøken — —

Isabelle.

Man betønner min Kiærlighed med Forhaanelse og Skieldsord; man beskylder mig for Utroskab, for Dumhed; og man siger mig i mine Øine, at jeg er hæslig.

Henrich.

Ja, det var, gid jeg faae Skam, endda det verste af det altsammen.

Capitainen.

Men vil hun ikke høre, hvad jeg har at frembringe til min Undskyldning?

Isabelle.

Nei; og jeg begriber ikke, hvorledes noget Menneske kan være saa uforskammet at sige mig i min egen Nærværelse saa mange Grovheder.

Capitainen.

Vil hun allene høre et Ord?

Isabelle.

Nei, jeg vil intet høre.

Capitainen.

Det er vel betænkt.

Henrich.

Henrich.

Tie nu lidt stille, kiære Børn! begge to, og lad mig være Mellemmand. Jeg seer nok, at De ellers ingen Vei komme.

Isabelle.

Vil du, at jeg fremdeles skal sætte mig blot for hans Ufornuft og Fremfusenhed?

Henrich.

Nei vist ikke, det er langt fra ikke min Meening. Dersom De ikkun vil sætte Deres Hastighed lidt tilside, saa skal jeg strax skille Trætten ad, og forklare Aarsagen saaledes, at De begge to skal beholde Ret, og blive fornøiede.

Isabelle.

O! jeg er vis paa, at Retten er paa min Side, det lader jeg dig selv dømme om.

Capitainen.

Og jeg er vis paa, at det ikke skal befindes, at jeg har Uret.

Henrich.

Ei, saa lad mig dog have Tid til at føre min Procedure til Ende. Den første Post bliver en preliminaire Qvæstion, som maae afgiøres ved en Interlocutorie-Kiendelse, førend jeg kan skride til at afsige endelig Dom. Mit Interlocutorium er da dette, at De har Ret begge to, og at De ogsaa begge to har Uret. Nu komme vi derefter til Hovedsagen. Frøkenes Klagemaal imod min Herre bestaaer da derudi, at han nyeligen skal have fornærmet hende med adskillige Mammeluk-Discourser og af ham brugte anstødelige Udtryk. Er det ikke saa?

Isabelle.

Jo, ganske vist.

Capitainen.

Jeg? Frøken! jeg skulde nogen Tid have været istand til at sige et eneste Ord til hendes Forkleinelse? Nei, aldrig er — —

Henrich.

Tys, Herre! Respect for Retten — — Denne Forseelse har han begaaet, uden at have begaaet den; han er paa eengang baade skyldig og uskyldig; det er ham, uden at være ham. Det er hans fuldkomne Efterlignelse af Ansigt og Skabning, af Gebærder, af Navn, af Maneer og Sæder. Og, omendskiønt de ere to, saa er de dog kun een og den samme.

Isabelle.

Men, hvad er alt dette for Skrollerie? jeg begriber ikke et Ord deraf.

Henrich.

Det kommer sig deraf, at Frøkenen har ingen stærk Indbildningskraft.

Capitainen.

Bliv ved, lad os høre Udfaldet paa dette rare Eventyr.

Henrich.

Tingen i sig selv synes ogsaa ubegribelig nok, men den er let at fatte, naar jeg siger hende, at min Herre har en Broder; de ere Tvillinger, og ligne hverandre som to Draaber Vand, og have desuden eens Klædedragt. Denne Broder er det, som har baaret sig saa uforskammet ad; Frøkenen har taget Feil af dem, ihvorvel den anden er ligesaa grov, som den rette, der nu staaer her, er høflig. Efter saadan Beskaffenhed tiendes for

Ret:

Ret: At de i Sagen brugte uanstændige Expressioner bør være mortificerede, døde og magteløse; Frøkenen og min Herre dømmes til deres forrige Venskab igien, og Processens Omkostninger ophæves. Under min Haand, Henricus Dromedarius — — Der har De Dommen; vil De nu appellere, det seer De til.

(han bærer Stolen bort.)

Isabelle.

Ja, dersom Tingen er af den Beskaffenhed, saa vil jeg tage det paa den Fod, som det er begyndt; og saa er jeg fornøiet med den Dom, som Henrich har afsagt.

Capitainen.

Jeg i Sandhed ligeledes.

Henrich.

Men hør, I godt Folk, I burde i det mindste betale Skriverpenge.

Capitainen.

Hold nu op igien — — (til Isabelle.) Tør jeg da forlade mig paa, allerkiæreste Frøken! at hendes Forbørnelse imod mig er til Ende, og at hun har stillet sin Vrede, som er det eneste jeg frygter for?

Isabelle.

Ja; naar jeg siger et Ord, saa kan han forlade sig derpaa. Jeg er ikke af disse fine og falske Folk, som sige det, og meene et andet.

Capitainen.

De Tanker har jeg ogsaa stedse havt om hende, og jeg holder mig nu for det lyksaligste Menneske.

(han kysser hendes Haand.)

Henrich.

Nei, see engang, hvor hestig han har det. Hør, Herre! hast langsom, det skal være mit Raad. (til Isabelle.) Og paa det at hun ikke skal tage feil af ham herefter, saa kan hun kun give Agt paa dette Mærke, som jeg har sat paa hans Hat.

Isabelle.

O! mit Hierte siger mig nok, hvilken af dem der er den rette.

Capitainen.

Og jeg vidner helligen, at saa stor som denne uforventede Lykke end kan være, saa vilde jeg dog ægte den ganske ringe, dersom jeg ikke tillige havde Forsikring om at besidde dette Hierte, som er mig saa dyrebart, og som er det eneste, der overgaaer mine Ønsker.

Henrich.

Sæt nu de øvrige Complimenter op til en anden Tid. Naar De blive gifte, saa har De saamen Tid nok til at complimentere hverandre, ifald De da finder Behag deri. De veed selv, Herre! hvad vi nu have at forrette, og at vores Berømmelse udfordrer al vores Opmærksomhed paa et andet Sted. Gaae nu hiem, Frøken, og slaae sig til Roelighed et Øieblik, imedens vi ere beskieftigede med at lægge den sidste Haand paa det begyndte Verk, for at faae vores Anslag fuldkommen udført.

Ende paa den fierde Act.

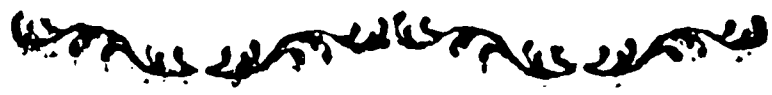

Femte

Femte Act.

Scene 1.

Araminte. Finette.

Finette.

Nei, Frue! intet er vissere, og jeg kan aldrig troe, at Ondskab kan findes i høiere Grad hos noget Menneske. Da jeg strengerede ham, for at udlevere Portraitet, saa stod han med Haanden over Hovedet paa mig, og truede at slaae til; og jeg havde ogsaa været vis nok paa et Livfuld Stryg, dersom ikke den stakkels Karl, han har til Tiener, havde afværget det. O! i Sandhed, Frue! vil hun lyde mit Raad, saa skal hun gaae saaledes tilverks med ham, at hun ikke bliver ham noget skyldig. Hun har hans skrivtlige Forpligtelse i Hænde, og det staaer nu til hende at tvinge ham til at opfylde den. Lad den lumpne Karl see, at der ere Fruentimmer til, som veed at staae paa deres Ret, og beviis med hendes Exempel, at den Frygtagtighed, som man tillægger vores Kiøn, er ikke meere naturlig hos os, end hos Mandfolk.

Araminte.

Dersom jeg ikke giorde det, saa vär jeg ikke værd at leve.

Finette.

Af saadan Beskaffenhed er Mandfolkenes Ærlighed nu omstunder, og det maae sandelig være kommet vide med deres Ondskab, siden de, uden mindste Undseelse,

sætte

sætte af Redelighed tilside. Man kan i Sandhed ikke bruge Forsigtighed nok imod disse nedrige Siele, som brøste sig af deres Udyd, og søge deres Ære i Skiendsel. Det er dem alleene om at giøre at forføre vores Uskyldighed, og naar de ikkun kan naae deres Maal, saa ere ingen Midler dem for gode; de betiene sig i Flæng af Løfter og Eeder, af Løgn og Sandhed. Jeg glæder mig derfor paa Fruens Vegne, at hun har brugt den Forsigtighed at tage hans skriftlige Forbindelse. Og saa fornuftigen skulde alle andre bære sig ad, saa lærte de gode Messieurs nok at synge af en anden Tone. Jeg for min Part ærger mig til Døde, dersom hun ikke betiener sig af alle Midler for at bringe ham til Raison. Og dersom det var mig han havde med at giøre, saa skulde jeg procedere med ham fra een Ret til den anden; jeg skulde lade ham stævne og contra-stævne; jeg skulde chicanere, ja jeg skulde sætte Himmel og Jord i Bevægelse, for at faae min Hævn udført over ham. Og, jeg vilde holde alt dette for min Skyldighed, og ansee det ikke alleene som min egen, men endog som det heele Kiøns almindelige Sag.

Araminte.

Tie du kun stille, jeg skal saaledes forfegte min retfærdige Sag til det Yderste, at man ikke i den Henseende skal have noget at bebreide mig. Han begegner mig med den yderste Foragt, og lader see, at — —

Finette.

Men skal det da til evig Tid være en afgiort Sag, at Mandfolkene stedse skal drive Spil med os, og ansee os som Creature, der alleene ere skabte til deres Tidsfordriv og deres Egensindighed underkastet? Er det man-

skee

skee vores Skiebne, som fører denne Ulyksalighed med sig? Og vi, vi ere saa taabelige, at vi ikke fortiene bedre Medfart. Saasnart kommer der ikke et af disse store Svøbelse-Børn, og fremviiser sin lekkre Person, førend man strax lar sig indtage af deres Dukketei. Et rundt, rødmossed Ansigt, et vildt Væsen, en tvungen Gang, en Hat med en Visk paa, en bitte Pidsk i Nakken, en halv Snees Ringe paa Fingrene, og andet saadant Snorrepiberie, det er de Vaaben, som man bestrider os med, og som disse Tiders forliebte Conquerantes kiendes paa. Det var mindre utaaleligt, om — —

Araminte.

Nu, nu, tag dig det ikke saa meget nær, du udretter dog intet med al din Støien.

Finette.

Jeg forlanger ikke at udrette andet dermed, end at sætte Fruen i Harnisk imod denne Troløse. At moralisere er ikke mit Væsen, thi jeg veed meget vel, at man i saa Fald spilder baade Tid og Møie. Jeg siger derfor endnu, som før, at hun ikke bør slippe ham førend han beqvemmer sig til at ægte hende, om det ikkun allene var at forbittre ham.

Araminte.

Men naar han ikke elsker mig, hvad Fordeel har jeg da af et bedrøvelligt Egteskab?

Finette.

O! har Fruen ikke andet at holde sig op over? Vil hun da være den eneste, som vil seile imod Strømmen, og bekymre sig om Kiærlighed i Ægteskab? Den

har

har maaskee været saadan en gammel Mode til i Verdens første Alder; men nu omstunder kierer man sig ikke saa meget derefter. Tvertimod, det er jo paa den store Mode at givte sig med Personer, som man ikke engang har Ægt for, end sige Kierlighed. Kort, Kruen maa givtes, der er intet andet for, og Tingen taaler ingen lange Opsættelser. Hun er nu i en Alder, da Skiønheden, desverre, ligger paa sit yderste, og naar den begynder iørst at falme, saa kan al Verdens Smiiskemaser og Skiønpletter ikke hielpe den til sin forige Ansiælse. Det er derfore best at smidde, mens Jernet er varmt, og jeg vilde saamen ønske, at jeg for min egen lille Person havde saa god en Leilighed, jeg skulde langt fra ikke slippe den af Hænderne. Tro mig, gode Frue, det er en vanskelig Sag stedse at være Pige; det er en Byrde, som er lige saa kiedsommelig, som tung at bære, og det slætteste Ægteskab er altid at foretrække, naar — —

Scene 2.

Demophon. Isabelle. Araminte.

Demophon.

Nu, min kiere Søster, løber I endnu med Liinstangen?

Araminte.

Nu min kiere Broder, er I endnu lige saa galt, som I altid har været?

Demophon.

Mig synes, at I uden Vanskelighed kunde forestille jer, hvor ilde det lader, at lade sig saaledes forlede

af

af en daarlig Passion. I er nu i en Alder, da man ikke kan undskylde jer med Ungdoms Daarlighed. I burde nu ikke meere lægge jer efter at giøre forlibte Erobringer; I burde vide, at jeres Tid er forbi; og at Raden kommer nu til andre, som I ikke bør gaae i Veien, og det saa meget mindre som deres Alder og Skiønhed dog tvinger jer til at vige dem Pladsen. Seer I ikke dagligdags Exempler nok for jeres Øjne paa disse gamle Giekke, som stedse løbe uden om, fordi de midt i deres Afmægtighed dog ikke kan tvinge deres onde Lyster? Kan I vel høre de haarde Domme, som fældes over dem, uden at giøre fornuftige Betragtninger over jeres egen Opførsel? Har I vel ogsaa Lyst til at sætte jer blot, ligesom de? at tiene til Fakkel for den heele Bye, og tvinge Folk til at sige om jer, at I har reent bidt Hovedet af Skam? O! i Sandhed, vil I adlyde mit Raad, lad os tage en alvorlig Maske paa, og lade ligesom vi foragte de Ting, som vi dog ikke kan erholde. Denne Politiqve, saa besværlig som den end kan synes at være, har dog den Nytte, at den giver os et Anseende af Dyder, som vi ikke besidde. Jeg veed intet bedre Raad, hverken for jer eller for mig selv, thi det tiener til at vedligeholde jeres gode Rygte, og min Dotters Vel beroer i visse Maader og saa derpaa, for saa vidt, at I ikke skulde forstyrre hende og den unge Capitaine i deres Kierlighed.

Araminte.

Tys! saa hold dog op igien med jeres lange Sparlagens Prækener, ellers kommer man til at sye Munden sammen paa jer. Men seer I ikke, hvormeget jeg kieder mig efter al jeres gammeldags Pølsesnak? jeg agter det ikke ved det jeg træder paa.

Demo-

Demophon.

Saa meget desto verre for jer.

Araminte.

Giig I kun alt, hvad jer lyster, naar I kun lar mig giøre, hvad ieg vil; og der skal I faae Lov til, seer I vel det. Menechmus hører mig til, jeg troer saamen at jeg har betalt ham dyrt nok, og han skal ogsaa være min, til Trods for alle mine Misundere. Og paa det at I ikke skal tænke at jeg farer med Sladder — — (hun tager i Lommen.)

Demophon.

Det skulde man snart falde paa at tænke.

Araminte.

Saa har jeg her sort paa hvidt, som ingen skal kunde kradse ud.

Demophon.

Men, min stakkels gamle Søster, hvorledes kan I dog være saa lettroende? Bild Jer aldrig ind, at han tar Jer for jeres smukke Øines Skyld; og dersom I end kan tvinge ham, som I siger, saa troe mig det bliver ikke til jeres Beste.

Araminte.

Bagatelle! Han hør mig til, siger jeg, og jeg leer af alle jeres Forestillinger. (Til Isabelle.) Men I lille Viisnæse, jeg har et Ord at tale med jer. Veed I vel, at det tader ilde, saaledes at tage Folk deres Kiærester bort for Næsen? I skulde begyndt lidt før, saa havde I kunnet springe lige af Vuggen i Brudesengen.

Isa-

Isabelle.

Det er en Feyl hos nogle, at de begynde for tidig, hos andre, at de vil holde for længe ved.

Araminte.

Det er baade taabeligt og uforskammet, paa den Maade at trætte sin Faster imod, og at rive mig det af Hænderne, som efter Natur- og Folkeretten tilhører mig og ingen anden. Forstaaer I mig, min kiære Broder-Dotter?

Isabelle.

Jo, heel vel, min Faster; jeg veed og saa al den Hviagtelse, jeg er hende skyldig. Desuden kan man sige uden Hykleri, at hendes Skiønhed er saa fuldkommen, at hun meget vel kan forsvare sine Erobringer, uden at trække Natur- og Folkeretten efter Haaret, som jeg ikke troer at kunne blive passelige paa dette Sted.

Araminte.

Siger I os det, lille Taabenakke? Ei, tænk engang, hun har saamen alt lært at raisonnere. Men enten min Skiønhed nu er saa eller saa, saa er det uforndent at den passerer Mynstring for jer; og jeg troer nok, om det kom derpaa an, saa skulde man beholde Prisen alligevel.

Isabelle.

O! der er ingen, som tvivler derpaa, om det endogsaa havde været for tredive Aar siden.

Demophon.

Ret saa, nu bliver det sidste verre end det første. De komme i Trætte om deres Skiønhed, og det er

Skade, at vi ikke har en Paris ved Haanden, som kunde dømme dem imellem. Men til al Lykke kommer der min Svigersøn.

Scene 3.

Menechmus. Demophon. Isabelle. Araminte. Finette.

Demophon.

Nu, min kiære Menechmus! bringer De Notarius med Dem?

Menechmus.

Nu har jeg gaaet og leedt efter ham i en stiv Klokke-Time, saa jeg maatte leede min Hals itu, men det er mig ikke mueligt at faae fat paa ham, uden De selv vilde være af den Godhed at følge mig derhen. Jeg finder nye Forhindringer for mig ved hvert Trin jeg gaaer.

Demophon.

Da bie kun her lidt, saa er jeg vis paa, at De snart skal faae Manden i Tale.

Menechmus.

Een kommer løbende til mig i fuld Galop, og spørger om min Sundhed, en anden tager fat paa mig, og vil slæbe mig hen med sig i et og andet Smuthul her omkring, for at besøge en vis Lisken Smørkromme, som de ville bilde mig ind, at jeg i forrige Tider har kiendt. Den tredie tager mig afsides ind i en Port, og tvinger mig til at betale en gammel Gield, som han

siger, at jeg er ham skyldig. Og gid jeg saa maae blive gal, om jeg kiender det allermindste til nogen af alle disse Rovfugle. Skal det længe vare ved paa den Maade, saa — —

Araminte.

(til Menechmus.)

Men du, din fortvivlede Skielm, som træder de helligste Løver og de dyreste Eeder under Fødder, tør du vel endnu lade dig see for Menneskenes Øine? Frygter du ikke for et forbittret Fruentimmers Vrede, som du ved dit skammelige Bedragerie har bragt til det yderste?

Menechmus.

See nu, atter friske Anstalter. Skal vi nu deran paa nye igien?

Araminte.

Du forlader mig, Troløse! dit utaknemmelige og falske Hierte giør sig en Fornøielse af min Smerte. Du seer, at jeg ikke kan imodstaae min haarde Skiebne; Du seer mig i den yderste Afmagt at døe for dine Øine, uden at værdige min Død et eneste Suk — —

(hun besvimer i Finettes Arme.)

Menechmus.

Jeg har min Ulykke med denne Qvinde; jeg troer ganske vist, at hun maae være forgiort. Hvor jeg er, saa har jeg denne Furie i Hælene paa mig, hun følger mig, som min egen Skygge.

Finette.

Men De, er De endnu den samme Menechmus, som for saa kort Tid siden bar saa stor Kiærlighed for min Frue? Kan De vel uden Bevægelse see hende at

opgive sin Aand i mine Arme? Denne Uskyldige, som man ikke kan bebreide andet, end at hun elsker Dem alt for meget, har hun vel fortient, at De skulde belønne hendes Kiærlighed med saadan afskyelig Grusomhed?

Menechmus.

Hvad den Ulykke kommer det mig ved, enten hun giver Aanden op eller ned? Der ligger vel megen Magt paa saadan en gammel Kierlinge-Aand. Jeg var tilfreds, at hun stod midt i Hecla paa hendes Hals, saa veed jeg at got Folk kunde have Roe for hende.

Araminte.

Nei, din Bedrager, nu er dit Maal opfyldt, nu er det først, at dine Ugierninger have naaet deres Fuldkommenhed. Men din Falskhed skal blive lagt for Dagen til din egen Vanære. Jeg har saadant Beviis i Hænderne, som taaler ingen Modsigelse, og jeg skal i denne Aften lade dig sætte ved dit Vingebeen.

Menechmus.

(til Demophon.)

De skulde ikke troe, hvor afsindig dette Menneske er. De giorde ganske vist en Barmhiertigheds Gierning, dersom De kunde hielpe hende ind i Daarekisten.

Demophon.

(til Araminte.)

Lad see, min Søster, hvad det er De taler om. (han læser Documentet for sig selv.) (til Menechmus) Imidlertid staaer Deres Haand dog derunder. (afsides.) Hør, min kiære Svigersøn, sig mig i Fortrolighed, om De har havt nogen hemmelig Forstaaelse med hende, og hvad Beskaffenhed det har dermed. Hun er min Søster, og jeg vil see til at faae det afgiort i Mindelighed.

Me-

Menechmus.

Jeg! nei; dersom jeg nogen Tid førend i Dag har seet eller talt med disse to Skabilkenhoveder (forlad mig, at jeg taler saaledes om Deres Søster), saa vil jeg ønske, at jeg her for Deres Øine — —

Demophon.

Tys, jeg troer Dem nok, uden at De har fornøden at svære derpaa.

Menechmus.

Men det er ubeskriveligt, hvorledes de forfølge mig. (til Araminte og Finette.) Hør I, hvem eller hvad I ogsaa ere, Spøgelser, Poltergeister, Giengangere, Furier, Marer eller Marekatte; lad mig være i Roe, jeg beder jer derom.

Scene 4.

Roberti. De Forrige.

Demophon.

Ei, velkommen, min kiære Monsieur Roberti; vi staae her allesammen og vente efter Dem.

Roberti.

Jeg ønsker det velfornemme Selskab en stadselig God-Aften, og fryder mig over at see saa mange honette Personer forsamlede paa en Glædes-Dag for Familien. Jeg troer heller ikke, at min Nærværelse skal mishage dem, i Særdeleshed den hæderlige og dydzirede Jomfrue, tilkommende Brud af hendes tilkommende Brudgom. Thi lad være, at hun i hendes Deilighed og andre herlige Dyder og Qvaliteter har i sig selv fuldkom-

men og god Valuta, saa manglede hende dog Acceptation og Endossement ved Dag og Datum af denne ziirlige og hæderbaarne unge Karl, som Kiærligheden nu giver hende til Brudgom, og derved opfylder alle hendes endnu resterende Nødvendigheder.

Menechmus.

Ja, gid Fanden troe Løgn, Hr. Notarius; hun vil vel ikke blive bedre end saa mange andre Koner, hvis første og fornemste Ønske er at see deres Mænd vel døde og begravne.

Isabelle.

Slige Tanker finder ikke Sted i mit Hierte.

Roberti.

Min Herre behager at skiertse, og jeg tør nok vedde paa, at han mener intet med det han siger. Jeg er Borgen for, at han er en brav og ærlig Person.

Menechmus.

Det er, gid jeg være ærlig, det eneste fornuftige Menneske, som jeg endnu har fundet i den heele Bye.

Roberti.

Han er ogsaa bekiendt for sin Oprigtighed, som er en Arve-Dyd hos ham, og i den Menechmiske Familie forplantes fra Fader til Søn.

Menechmus.

(til Araminte og Finette.)

Hør I vel, I andre Carogner, hvilken Bersmmelse denne Mand lægger paa mig. Og I kan viide til jeres Efterretning, at det er sandt hvert Ord han siger; thi en Notarius er lige saa sandfærdig som hans Protocol, og det er umueligt, at nogen af dem kan lyve.

Ro-

Roberti.

Men siden da Sagerne saa vidt ere bragte i Rigtighed, saa staaer nu intet tilbage, uden at procedere til Egteskabs-Contracten.

Araminte.

Kun saa sagte, min Hr. Notarius, De skal ikke overiile Dem. Det haster ikke saa meget med Contracten, som De maaskee bilder Dem ind, og der tør findes Folk, som kan have deres Indvendinger derimod.

Demophon.

Ei, snak for jeres Æske, min Søster. I Dag vil vi slutte Contracten, i Morgen kan I komme med jeres Indvendinger og det endda i god Tid.

Roberti.

Her har jeg den formelle Contract, reenskreven og paragrapheret, som det sig bør.

Menechmus.

Alt dette er godt nok, Hr. Notarius; men det er dog best, at vi i Forveien afgiør en anden Sag, som staaer os imellem, og som ligger mig meere paa Hiertet, end denne.

Roberti.

Alt, hvad Dem behager. Jeg for min Part havde ikke hastet saa meget dermed, dersom De ikke nyligen havde anmodet mig om Contractens hastige Tilendebringelse.

Menechmus.

Jeg har været hos Dem, siger De?

Roberti.

Ja, hvad andet?

Menechmus.

Men, naar da?

Roberti.

Nu nyligen, det veed De jo selv best, det er ingen to Timer siden.

Menechmus.

Hvem? jeg?

Roberti.

Ja, De selv i egen Person, De giorde mig jo nyligen den Ære at besøge mig, for at tage imod Deres 60000 Rdlr. De kan heller ikke sige andet, end at jeg jo betalte Dem som en ærlig Mand.

Menechmus.

Lad os forklare vores Meening noget tydeligere. Hvorledes vil De, at man skal forstaae det, som De siger om de 60000 Rdlr.?

Roberti.

Har De Lyst til at harselere, min gode Herre, saa see Dem om efter en anden, som kan være Nar for Dem, og glem ikke den Ærbødighed, som man er mit Embede skyldig.

Menechmus.

Nei, det er mig, som ikke har Lyst til at harselere, jeg taler ram Alvor med Dem. Er ikke Deres Navn Roberti?

Roberti.

Jo, saaledes hedder jeg, og det samme Navn har mine Forfædre baaren for mig med Gud og Æren i mange Aar.

Menechmus.

Er De ikke ogsaa Notarius her i Byen?

Roberti.

Jo er jeg saa, jeg er ikke alleene Notarius, men endogsaa Depositarius, og Commissarius ved alle forefaldende Leiligheder, baade i smaa og store Gader, samt General-Commissions-Forvalter, til Næstens Tieneste over den heele viide Verden; og med alt dette en Mand, hvis usminkede Redelighed aldrig har været anfegtet — —

Menechmus.

Nok, nok, alt dette kommer ikke vores Sag ved. Her kommer det kun an paa at viide, om der ikke er deponeret 60000 Rdlr. hos Dem, som hør mig til.

Roberti.

De har staaet hos mig in Deposito, men jeg har ærligen og redeligen udbetalt dem, og det i tvende lovfaste Dannemænds og Vidners Overværelse. Er ikke Deres Navn Menechmus?

Menechmus.

Jo.

Roberti.

Nu vel, naar jeg da viser Dem Deres egenhændige Qvittering for Pengene, er De saa fornøiet?

Menechmus.

Hvorledes, min Herre! skulde De være i Stand til at begaae saa afskyeligt et Bedragerie?

Roberti.

Men De, min Herre! skulde De være istand til at ville filoutere mig til at betale Dem to Gange?

Menechmus.

Nei, nu erfarer jeg først, at denne er endnu den største Skielm, som jeg har havt at bestille med. Jeg svær Dem til, at jeg hverken har seet eller faaet den mindste Skilling af Pengene.

Roberti.

Og jeg svær ved min Ære, ja, det som meere er, jeg svær ved alle mine Notarial-Protocoller, ved mit Blekhorn, ved min Sandbøsse, at De har faaet hver en Hvlid og Skilling deraf, og De skal være en Skielm, om De negter det.

Demophon.

Ei, Messieurs, lad Skielsord fare, jeg skammer mig i Sandhed ved Dem begge to, at De, som fornuftige Mennesker, kan saaledes forivre Dem? og jeg veed ikke hvem af Dem, jeg snarest bør troe.

Isabelle.

Det er vel ikke mueligt, at Hr. Menechmus kunde besmitte sin Ære med saa skammeligt et Bedragerie, som det nedrigste Gemyt maatte blues ved.

Araminte.

Han ikke! jo det er en opmaalt Skielm, som er istand til at begaae de største Skalke-Stykker, og som giør sig en Ære af sin Ondskab.

Finette.
(til Roberti.)

Hei da, Hr. Notarius, lad denne fortvivlede Skielm actionere, og lad ham blive hængt op, jo før jo heller. Dersom det mangler jer paa Beviisligheder, saa vil jeg gierne aflægge falsk Vidnesbyrd imod ham.

Scene 5.

Scene 5.

Henrich. De Forrige.

Henrich. (afsides.)

Disse godt Folk ere noget hoirøstede, der maae være nogen Misforstaaelse imellem dem. — Serviteur, Messieurs.

Menechmus.

Der kommer et Menneske, som kan dømme os imellem; han har ikke været fra min Side den heele Dag. Lad nu ham tale. Jeg vil have tabt, dersom han ikke kiender mig uskyldig. (til Henrich.) Har du ikke været hos mig i Dag, lige siden i Morges?

Henrich.

Jo, til Tieneste.

Menechmus.

Nu vel, saa sig da, om jeg i Dag har faaet nogle Penge af denne Mand, som her staaer?

Henrich.

Ja, jeg vilde kun ønske mig tiende Parten deraf. Han betalte Dem jo reene 60000 Rdlr., som Deres Farbroder efterlader Dem.

Menechmus.

(tager Henrich i Brystet, som raaber Gevalt.)

O! du forbandede Løgner! du ulykkalige Bedrager! tør du understaae dig, at — —

Henrich.

De handler jo med Folk i en Fandens Tid. Ja, om De ogsaa blev gal, saa siger jeg, at denne Summa

i Dag

i Dag blev betalt til et Menneske, som var fiæd ligesom De, som ligner Dem i alle Maader, og som har i Sinde at indgaae Ægteskab med denne gode Herres Dotter. Han hedder Menechmus, og han er fød saa paa en Pas imellem Varde og Ringkiøbing. Og dersom De negter det, saa siger jeg reent ud, at det er det ugudeligste Bedragerie, som kan optænkes, og jeg skal med min Eed bekræfte Sandheden af alt det, jeg har sagt.

Roberti.

Lad nu heele Verden dømme, om der kan være en større eller underfundigere Bedrager til. Jeg skal paa min Ære overleevere jer i Justitiens Hænder; jeg skal giøre Paastand over jer som en Falskner; I skal blive dømt paa jeres tre Mark, paa jeres Haand, Ære og Boes-Lod — — Men hvilken Lykke var det ikke, at man ved denne Leilighed fik reven ham Masken fra Ansigtet, førend man overgav Frøkenen, jeres kiære Dotter, i saadan en Udæders Hænder!

Demophon.

Jeg har taget jer an for en ærekiær Person, men jeg seer nu at det er kun slet bestilt med jer, og at I er intet Parti for min Dotter.

Araminte.

Seer De vel, min Broder; har jeg ikke nok sagt Dem, at det var en Lux? Vil De nu troe mig en anden Gang? Lad ham kun hænge op, nu strax paa staaende Fod, siden kan man altid formere ham sin Proces.

Finette.

Saa, dit stygge Beest! nu staaer du der i en Maade, og nu skal jeg i det mindste have den Fornøielse

nøiesse at see dig i Morgen paradere i Halskjernet ved gammel Strand, midt iblandt de stridbare Fisker-Kierlinger, som er just det rette Selskab for dig og dine Lige.

Menechmus.

Ah! jeg taber baade Maal og Mæle, jeg er sandseløs, jeg er uden for mig selv — — Dog nei! det skal ikke blive derved, jeg skal skaffe mig Ret, saafremt der er Ret til i Landet, jeg skal — —

Sidste Scene.

Capitainen. Menechmus. De Forrige.

Capitainen.

Jeg har troet, at min Nærværelse var fornøden paa dette Sted, for at opdage en Hemmelighed, som har bragt dem alle i Forvirring.

Demophon.

Men hvad er det jeg seer?

Roberti.

Er dette et Mirakel, eller er det Forblindelse og Kogleri?

Araminte.

Hvilken forunderlig Hændelse! O Himmel! kan jeg troe mine Øine?

Finette.

Frue, jeg veed ikke, om Synet bedrager mig, eller om jeg forvirres af opstigende Dunster? men dette veed jeg vist, at jeg her seer een og den samme Person i en dobbelt Gestalt.

Menechmus. (til Henrich.)

Hvad er dette? er det et Spøgelse, som har taget sig min Skikkelse paa? O! det er uhørt.

Henrich.

Ja, det maa De nok sige; Men hvad har ikke Fanden at giøre?

Menechmus.

Det er mit fuldkomne Portrait, som gaaer og taler. (til Capitainen.) Men De, min gode Ven, har De vel i Sinde at spille Amphitryon med mig? Hvor kommer De til at betiene Dem af mit Navn? naar har jeg nogen Tid betient mig af Deres?

Capitainen.

Jeg har fra Barns Been af intet andet Navn havt.

Menechmus.

Min Fader og min Farfader, og alle mine Forfædre har stedse baaret dette Navn.

Capitainen.

Mine Forfædre ligeledes.

Menechmus.

Men bie kun lidt, nu skal jeg snart forvirre Dem. Hør, veed De vel, at min Moder døde i Barsel-Seng med mig, da jeg blev født?

Capitainen.

Og min Moder døde paa samme Maade.

Menechmus.

Jeg er af en honnet Familie, som boer imellem Varde og Ringkiøbing.

Capi-

Capitainen.

Og jeg er af en Familie, som boer paa selv samme Sted.

Menechmus.

Jeg havde en eneste Broder, er forbandet Afskum som jeg ikke har havt Tidender fra i femten Aar.

Capitainen.

Jeg har i lige saa lang Tid intet hørt fra min Broder.

Menechmus.

Vi vare Tvillinger, jeg og min Broder, og han lignede mig i alle Maader.

Capitainen.

Ligesaa var det med min Broder, og naar man seer mig, saa seer man ogsaa ham.

Menechmus.

Men De, som staaer her og taler med mig, er De ikke denne Broder?

Capitainen.

De har giettet ret, der i bestaaer den heele Hemmelighed.

Menechmus.

O Himmel! er det mueligt!

Capitainen.

Ja, lad mig omfavne dig, min kiere Broder; lad mig vise i Gierningen, hvor højt jeg elsker dig. Hvilken lyksalig Dag! og hvilken lykkelig Hændelse er ikke denne, som saa uformodentligen giver mig saa kier en Broder igien.

Menechmus.

Alt dette er godt nok, min Broder, — jeg forvejer mig ogsaa derover; — men jeg havde dog giort min Regning paa, at Du var død.

Finette.
(til Araminte)

Frue, tag Lejligheden i Agt; og i hvordan det end falder ud, saa maae De holde fast paa een af dem.

Demophon.
(til Isabelle.)

Ja, min Dotter, siden det dog er saa godt som afgiort, at du skal have en Brudgom, saa udvælg dig nu selv den, som dig synes best om.

Isabelle.

Jeg veed ikke selv, til hvilken af dem jeg skal vende mig. (Hun seer til Mærket paa Capitainens Hat.) Imidlertiid kan det dog være lige meget; og siden min Fader overlader mig Vallet, saa maae det komme an paa en Slumpe-Lykke; jeg vil nok blive ved denne.

Roberti.

Men, Messieurs, imens De begge to ere her tilstede, saa kommer det mig nu an paa at vilde, hvem af dem, der har faaet de 60000 Rdr.

Capitainen.

Derom skal han ingen videre Bekymringer giøre sig; her staaer ellers Manden, som har faaet Pengene. Jeg har ved en Hændelse faaet min Broders Kuffert i Steden for min, og ved den Leilighed betient mig af dette lykkelige Feilgreb. Man seer deraf, at Menneske-

nes

nes Lykke og Vanheld i denne Verden de fleeste Tider beroer paa en blot Skiæbne. Jeg har ved mange Aars mødsommelige Tieneste og mit Livs Hazard ikke kunnet erhverve det, som en Slumpe-Lykke nu giør mig til Eier af; og jeg maae tilstaae at den Velstand, som paa saa uforventet en Maade falder mig i Hænderne, er noget som jeg ellers aldrig kunde have drømt om. Hvor om alting er, saa er det min Broder, som er kommen hid, for at tage et Legatum i Possession, og jeg, som man har troet død, jeg har bemægtiget mig det. Det er mig, som i min fattige Tilstand har bildet denne gode Frue ind, at jeg elskede hende, hvoraf hun intet burde have troet, dersom hun havde taget Fornuft og Erfarenhed i Raad med sig. Kort, det er mig, som siden har giort et meere anstændigt Valg, og buden mit Hierte til denne smukke Jomfrue, som her staaer.

Menechmus.

Men er det ikke da soleklart, Hr. Notarius, at De har giort mig Uret?

Roberti.

Tvertimod. Jeg har i denne heele Sag ført mig iøy som en ærlig Mand, og i alle Ting fulgt og efsqueret Testatoris Intention og Villie. Han indsætter sin Broder-Søn til sin Arving; Hr. Capitainen er hans Broderson, lige saa vel som De: ergo har De intet at sige.

Henrich. (afsides.)

Trøstelige Ord for en bedrøvet Siæl.

Capitainen.

Man saaer finde sig i, min Broder, at være fornøiet med sin Skiæbne. For Resten skal Du snart have Aarsag at være vel tilfreds, dersom Du strax og med

det gode vil beqvemme dig til at efterkomme mit Løfte, og indgaae Egteskab med denne gode Frue.

Menechmus.

Hvorledes? vil Du da, at jeg skal gaae hen og binde mig til en tavgal giftesyg Kierling?

Araminte.

(til Capitainen.)

Og De, min Herre, hvorledes kan De ogsaa faae i Sinde at giøre saadanne Tilbud, uden at tage mig først i Raad med? Hvem berettiger Dem til saadan en Friraadighed over mig?

Capitainen.

Naadige Frue! jeg vilde hverken være utaknemmelig imod hende, eller unaturlig imod min Broder. Hun har havt i Sinde at ægte mig; tag nu ham i mit Sted, siden han dog ligner mig i alle Ting, og er, saa at sige, en anden Jeg. For Resten har intet uden den Omsorg, som jeg bær for begge deres Velgaaende, bragt mig til at foreslaae Dem dette Ægteskab. Og naar jeg nu accompagnerer dette mit Forslag med en Foræring af 30000 Rdr, som er Halve-Parten af vores Farbroders Legatum, saa meener jeg, at de deraf kan see mit gode Hiertelaug imod dem, og at de begge to kan være fornøjede med mig.

Menechmus.

(omfavner Capitainen.)

Nu er det først at jeg kiender min Broder. (til Araminte.) Nu vel an, saa kom da, min Dronning, og lad os give os med hverandre, og lad saa Verden knurre og murre. Det er sandt, vi har begyndt Frie-

riet

riet med at skielde hverandre ud for Kieltringer og Canailler; Men hvor mange ere der ikke, som begynde med søde Ord og Caresser, min Engel, min Skat, mit Hierte, min søde lille Dukke, og andet saadant forliebt Krammerie? og naar de har kiendt hinanden nogle faae Maaneder, saa ender de just saaledes som vi begyndte. Ney, da holder jeg for, at der er meere Realitet i vores Omgang; og jeg kan ikke see rettere, end at jo vi to er gandske vel skikkede til hverandre. De er halvgal, imellem os at sige, jeg ligeledes. Følgelig har den eene ikke noget at bebreide den anden.

Finette.

Dersom Fruen vil høre mit ringe Raad, saa holder jeg for, at hun burde tage ham, om ikke for andet, saa for Curiositetens Skyld.

Araminte.

(efter at have betænkt sig.)

Nu vel da, kom an, vi ere Brud og Brudgom fra denne Time af. Min Broder, saaledes som De seer ham der, saa har han stedse raadet mig til den eenlige Sand, for engang at være min eneste Arving. Men saa partiisk, som hans Omgang har været, saa slet skal Udfaldet svare til hans Hensigter. Kom, min Engel, lad mig omfavne dig. Det første vi skal tænke paa, efter vores Egteskabs Fuldbyrdelse, det skal være at oprette et Testament, hvorved jeg indsætter dig som eneste Arving og Eier af alle mine Midler.

Menechmus.

Det er, gid jeg faae Skam, vel betænkt, saa skal de faae en lang Næse allesammen.

Demophon.

Og De, Hr. Capitain, De bliver da min Svigersøn?

Capitainen.

Det er en Lykke, som jeg i lang Tid har tragtet efter, og som jeg nu haaber, med deres Tilladelse, at have opnaaet.

Henrich. (til Finette.)

Mig synes det gaaer her til, som i en vis gammel Juule-Leeg, hvor hver tar sin. Vi to staaer endnu som ørkesløse Tilskuere, og vi skulde ogsaa have noget at bestille for Tidsfordriv. Har du ikke Lyst til min lille Person, saaledes som du seer mig her, fix og ferdig, sund og frisk, og i alle Maader i brugbar Stand? Vil du givte dig, saa sig til.

Finette.

Jeg havde, sandt at sige, nok Lyst dertil, men jeg frygter — —

Henrich.

Hvad frygter du for?

Finette.

At jeg skal begaae en Daarlighed.

Henrich.

Ei, Bagatelle, bild dig ind at det er din Skiebne, saa er Sagen der med til Ende.

Til Spectatores.

Hvis nogen siger nu; Der spørges kan med Føje:
Hvad lærte man i Dag af den Comoedie?
Saa svarer jeg: Messieurs, vi ogsaa maae fornøje
Dem af Tilskuerne, hvis Lyst det er at lee.
Een finder Smag i en Catonisk Characterе,
En anden har Behag i Gratiernes Leeg:
Endeel vil at man skal mod Laster declamere,
Og andre kildres ved en lystig Skalke-Streeg.
En fin, man Sandhed kan i Skiemt og Alvor finde;
I begge Deele jeg mit beste giør dertil.
Og hvis jeg ey derved kan Deres Yndest vinde,
Saa svær jeg, at jeg strax min Gravskrivt skrive vil.

Ende paa den femte og sidste Act.

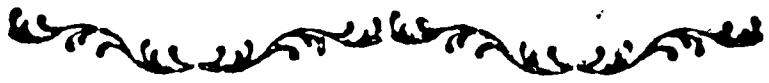

Faderen.

Comoedie i fem Acter.

Oversat

efter *Diderots* le Pere de Famille

af

Lars Knudsen.

Personerne:

d'Orbesson, Faderen.
Commandeur d'Auvile, Faderens Svoger.
Cecilie, Faderens Datter.
Saint Albin, Faderens Søn.
Sophie, et ungt ubekiendt Fruentimmer.
Germeuil, een af Faderens afdøde Venners Søn.
Monsieur le Bon, Faderens Huus-Hofmester.
Mademoiselle Clairet, Cecilies Kammerpige.
La Brie } Faderens Tienere.
Philip }
Descamps, Germeuils Tiener.
Adskillige Betientere i Huuset.
Madame Hebert, Sophies Vertinde.
Mad. Papillon, en Gallanterie-Kræmmerske.
Een af hendes Svepiger.
En undseelig Fattig.
En Bonde.
En Commissar.

Scenen er i Paris i Faderens Huus.

Faderen.

En Comoedie.

Theatret forestiller en Visit-Sal, udziret med Tapeter, Speile, Malerier, et Uhrværk ꝛc. Den tilhører Faderen. Det er langt ud paa Natten, imellem fem og ser om Morgenen.

Første Act.

Scene I.

Faderen. Commandeuren. Cecilie. Germeuil.

(Foran i Salen sees Faderen, gaaende langsom frem og tilbage. Han gaaer med nedslaget Hoved og Armene over Kors, ganske fordybet i Tanker. Længere inde, henimod Kaminen, som er paa een af Siderne i Salen, sidder Commandeuren og hans Søsterdatter og spiller Trictrac. Bag ved Commandeuren, lidt nærmere ved Kaminen, sidder Germeuil efter Magelighed i en Lehnestol, og har en Bog i Haanden; han afbryder imellemstunder Læsningen, for henrykt at betragte Cecilie, imens hun er beskæftiget med Spillet, og ikke bliver ham vaer. Commandeuren, som nok tvivler om, hvad der gaaer for sig bag ved ham, er derfor meget uroelig, hvilket kan sees af al hans Adfærd.

Cecilie.

Hvad feiler Dem, Morbroder? Mig synes, at De er uroelig.

Commandeuren.

(kaster sig hist og her i sin Lehnestol.)

Slet intet, min Søsterdatter. Mig fattes intet. (Lysene ere næsten udbrændte, og Commandeuren siger til Germeuil:) Min Herre! vil De behage at ringe. (Germeuil gaaer hen for at ringe, Commandeuren tager denne Leilighed i agt, og flytter hans Stol saaledes, at den staaer midt for Bretspillet. Germeuil kommer igien, og sætter sin Stol paa sit forrige Sted, og Commandeuren siger til Tieneren, som kommer ind) Lys!

(imidlertid gaaer Spillet fort, Commandeuren og hans Søsterdotter kaste vexelviis og nævne Dine.)

Commandeuren.

Sinke-Sex.

Germeuil.

De er ikke uhældig.

Commandeuren.

Jeg binder med den eene, og gaaer videre med den anden.

Cecilie.

Og jeg, min kiære Morbroder! jeg marqverer sex for forspilt; sex Dine for forspilt.

Commandeuren. (til Germeuil.)

Min Herre! det er en forbistret Vane, at De altid skal snakke i med, naar man spiller.

Cecilie.

Sex for forspilt.

Commandeuren.

Det forvirrer mig, og jeg kan ikke have mine Tanker samlede, naar man sidder og kiger bag ved mig.

Cecilie.

Cecilie.

Sex, og Fire, som jeg havde, ere ti.

Commandeuren. (stedse til Germeuil.)

Min Herre! Dersom De vil tiene mig i at sætte Dem et andet Sted, saa giør De mig en Fornøielse.

Scene 2.

Faderen. Commandeuren. Cecilie. Germeuil. La Brie.

Faderen.

Er det til deres Lyksalighed at de fødes, eller til vores? — — Ah! desverre! det er ingen af Delene. (La Brie kommer med Lys, som han sætter, hvor det behøves; naar han er paa Veie at gaae, kalder Faderen:) La Brie!

La Brie.

Herre!

Faderen.

(efter en kort Taushed, gaaende bestandigen frem og tilbage, og grublende.)

Hvor er min Søn?

La Brie.

Han er gaaet ud.

Faderen.

Hvad Tid?

La Brie.

Det veed jeg ikke Herre.

Faderen.

(tier atter noget)

Og I veed ikke, hvor han er gaaet hen?

La Brie.

Nej, Herre.

Commandeuren.

Den Slyngel veed aldrig noget. Duuser alle.

Cecilie.

Kiære Morbroder! De har ikke Deres Tanker ved Spillet.

Commandeuren.

(vranten og spodsk.)

Pas kuns paa Jeres eget min kiære Søsterdatter.

Faderen.

(som stedse gaaer frem og tilbage og grubler, til La Brie.)

Har han forbudet Jer at følge sig?

La Brie.

(som hand ikke havde forstaaet det ret)

Herre!

Commandeuren.

Det svarer han vist nok ikke til. Tresser alle.

Faderen.

(stedse som tilforn)

Har dette saaledes længe varet ved?

La Brie.

(endnu som han ikke forstod det.)

Herre!

Commandeuren.

Og til dette endnu mindre. Tresser alle nok en gang, jeg troer; at jeg er forhexet med doubletter.

Faderen.

Hvor denne Nat forekommer mig lang!

Com=

Commandeuren.

Faaer jeg dem en gang endnu, saa er jeg kaput. Der har I dem. (til Germeuil.) Naa, min Herre! lee lunt. De giør meget ilde i, at De tvinger Dem.

(La Brie er gaaet, Partiet er ude, Commandeuren, Cecilie og Germeuil nærmer sig hen til Faderen).

Scene 3.

Faderen. Commandeuren. Cecilie. Germeuil.

Faderen.

Hvilke Bekymringer foraarsager han mig! Hvor er han? Hvor skal jeg finde ham?

Commandeuren.

Ja, hvem veed det — — Men nu synes mig, at I har piint Jer selv nok for i Aften. Vil I nu lyde mit Raad, saa gaaer I smukt hen, og slaaer Jer til Roelighed.

Faderen.

Ah! Der er ingen Roelighed for mig meere at vente.

Commandeuren.

Dersom I har mistet den, saa kan I tilskrive Jer selv noget af Skylden, og min salig Søster alt det øvrige. Det var, Himlen forlade hende en Kone, som ret var oplagt til at forvende sine Børn.

Cecilie. (fortrøden.)

Min kiære Morbroder!

Commandeuren.

Det hialp ikke, at jeg idelig formanede Jer begge: Hold Øie med dem, I fordærver dem.

Cecilie.

Cecilie.

Kiære Morbroder.

Commandeuren.

Ere I nu deres Narrer, mens de ere unge, saa skal de vist blive Jeres Bøddeler, naar de blive ældre.

Cecilie.

Hr. Commandeur!

Commandeuren.

Ret saa! Hører man efter mig her eller ikke?

Faderen.

Han kommer ikke.

Commandeuren.

Her hielper nu ingen Klynken og Klagen, men at viise Mod og Mands Hierte. Nu er Ulykken for Døren, og siden I ikke har kunnet forebygge den i Tide; saa lad os i det mindste see, om I er i Stand til at bære den — — mellem os sagt saa tvivler jeg høiligen — — (Uhret slaaer 6.) Men slaaer den ikke nu Sex — — Jeg er ganske afmægtig — — mine Been begynde at værke, som min Podagra vilde gribe mig an igien. Jeg er Jer saa til ingen Tieneste alligevel. Jeg vil gaae hen, og pakke mig ind i min Slaaprok, og slænge mig i min Lehnestoel, Farvel! Svoger — — Hører I, at jeg siger: Farvel?

Faderen.

Far vel, far vel Hr. Commandeur.

Commandeuren. (idet han gaaer.)

La Brie!

La Brie. (uden for.)

Hr. Commandeur.

Com-

Commandeuren.

Lys mig op, og naar min Søstersøn er kommen hiem, saa lad mig viide det.

Scene 4.

Faderen. Cecilie. Germeuil.

Faderen.

(efterat han, bedrøvet, har gaaet noget frem og tilbage.)

Det er imod min Villie, min Datter, at du har vaaget i Nat.

Cecilie.

Jeg har ikkuns iagttaget min Skyldighed min kiære Fader!

Faderen.

Jeg skiønner paa din Omhyggelighed, men jeg frygter, at det maatte være dig skadeligt; gaae nu hen, og faae nogen Hvile.

Cecilie.

Det er alt silde ud paa Natten, min Fader, og dersom De vilde tillade mig, at bære samme Omsorg for Deres Sundhed, som De er saa god at bære for min — —

Faderen.

Nei, jeg bliver her, jeg maae og skal tale med ham.

Cecilie.

Min Broder er jo ikke meere et Barn.

Faderen.

Hvem veed, hvad Ulykke en eneste Nat kan tilveiebringe?

Cecilie.

Cecilie.

Min Fader — —

Faderen.

Jeg vil oppebie ham; jeg vil, at han skal see mig. (Han lehner sig sagteligen med sine Hænder paa sin Dotters Arme.) Gaae, min Dotter! gaae. Jeg er forsikkret om, at du elsker mig. (Cecilie gaaer, Germeuil laver sig til at følge hende, men Faderen holder ham tilbage, og siger:) Germeuil! bliv her.

Scene 5.

Faderen. Germeuil.

(Denne Scene gaaer langsom.)

Faderen.

(Ligesom han var allene, og seende efter Cecilie.)

Hendes Væsen er ganske forandret, hun har intet af sin forrige Munterhed og Lystighed, hendes Skiønhed forsvinder, hun græmmer sig — — ah! Siden jeg har mistet min Kone, og Commandeuren er kommen i Huuset hos mig, saa har min Lyksalighed forladt mig — — hvor dyrt sælger han ikke den Forhaabning, som han giver mine Børn — — hans ærgierrige Hensigter og den Myndighed, han tiltager sig i mit Huus, bliver mig jo længere, jo meere ufordragelig. Vi levede sammen i Roe og Eenighed, dette uregierlige og tyranske Gemyt har splittet os ad. Man frygter for hinanden, man undflyer hverandre, man skyer mig. Jeg er eensom og forladt midt iblandt min Familie, og jeg forgaaer — — Men det begynder allerede at dages, og min Søn kommer ikke endnu — — Germeuil!

Den

Den bitterste Smerte nager min Siæl, jeg kan ikke længere bære den Byrde, som trykker mig.

Germeuil.

De, min Herre?

Faderen.

Ja, Germeuil!

Germeuil.

Dersom De ikke er lyksalig, hvilken Fader har da nogentid været det?

Faderen.

Slet ingen — — troe mig, min Ven! at en Fader maae fælde mange hemmelige Taarer. (han sukker, han græder.) Du seer mine — — jeg betroer dig min Kummer.

Germeuil.

Min Herre! Hvormed kan jeg være Dem til Tieneste?

Faderen.

Jeg trøster mig med det Haab, at Du kan lindre den.

Germeuil.

Befal, min Herre!

Faderen.

Nei! jeg vil ikke befale, jeg vil bede, jeg vil sige: Germeuil! Dersom jeg har draget nogen Omsorg for dig, dersom jeg fra din spæde Barndom af har givet dig Prøver paa min Kiærlighed, dersom du erindrer dig det, dersom jeg ikke har giort Forskiæl paa dig og min egen Søn, dersom jeg i dig, har æret en oprigtig Vens Ihukommelse, som jeg aldrig vil eller kan forglemme — — Forlad mig denne Bedrøvelse, jeg foraarsager dig, det er den første Gang, i min Levetid, og det skal

og

og blive den sidste — — Dersom jeg har intet sparet, for at redde dig fra din ulykkelige Skiæbne, og staaet dig i en Faders Sted, dersom jeg har elsket dig, dersom jeg har beholdt dig i mit Huus, hvormeget Commandeuren, som ikke kan lide dig, end har sat sig derimod, dersom jeg i Dag aabner mit Hierte for dig; saa giengield mine Velgierninger med en ligesaa fuldkommen Fortrolighed.

Germeuil.

Befal, min Herre! befal!

Faderen.

Veed du intet om min Søn? — — Du er hans Ven; men Du bør ogsaa være min — — tael — — Forskaf mig min Rolighed igien!, eller betag mig den aldeles — — Veed du intet om min Søn?

Germeuil.

Nei, min Herre!

Faderen.

Du er oprigtig, og jeg troer dig. Men betænk selv, hvormeget denne din Uvidenhed maae forøge mine Bekymringer. Hvad skal jeg dømme om min Søns Opførsel, naar han skiuler den for en Fader, som har givet ham saa utallige Prøver paa sin Fromhed, og holder den hemmelig for sin beste og kiæreste Ven? — — Ah! Germeuil! jeg skiælver, naar jeg tænker paa, at mit Barn — —

Germeuil.

De er Fader, min Herre! og en Faders Hierte kan lettelig sættes i Bekymringer.

Fa-

Faderen.

Du veed det ikke, men jeg skal underrette dig, og lade dig selv dømme, om min Frygt er en Overilelse — — Siig mig, har du ikke mærket, hvor aldeles han paa nogen Tid har forandret sig?

Germeuil.

Jo, men altsammen til det beste. han er ikke nær saa indtaget af sine Heste, Tienere, og Equipage, ikke heller saa kræsen i Klæder og Pont, som tilforn, han har ikke en eneste mere af de Daarligheder, som De saa ofte bebreidede ham. Han er bleven keed af de Uordentligheder, som Mennesker paa hans Alder finde Fornøielse i. Ja, han har fattet en Afskye for forføriske Hyklere, og sumpne Venners Selskab, han finder Behag i at tilbringe hele Dage i Eenlighed paa sit Kammer, han læser, han skriver, han pønser, man kunde jo ikke ønske det bedre. Han har giort det af egen Tilskyndelse, som De dog tidlig eller sildig vilde paalagt ham som en Skyldighed.

Faderen.

Jeg har giort mig de samme Forestillinger, som du, men da var jeg ikke kommen i Erfaring om det, som jeg nu vil aabenbare dig — — Hør mig — — denne Forbedring, som jeg, efter dine Tanker, burde glæde mig over, og denne Udeblivelse om Natten, som sætter mig i saa stor Angest — —

Germeuil.

Denne Udeblivelse, og denne Forbedring?

Faderen.

Har taget sin Begyndelse paa een og samme Tid.

Germeuil.
(bliver forbavset.)

Faderen.

Ja, min Ven! paa een og samme Tid.

Germeuil.

Dette er besynderligt.

Faderen.

Ja, tilvisse besynderligt. Desverre! jeg er først for kort Tid siden bleven underrettet om denne Uordentlighed, men den har alt varet længe — — at indrette, og paa eengang følge to saa aldeles stridige Planer, den ene til et ordentligt Liv, for at forblinde vore Øine om Dagen, og den anden til yderste Uordentlighed, som han over om Natten. Her seer du det, som undertrykker mig — — — at han, uagtet hans naturlige Høimodighed, har kunnet fornedre sig til at underkiøbe Tienerne, at han har forskaffet sig Nøglerne til Indgangene i Huuset, at han bier indtil jeg er i Roelighed, at han hemmelig erkyndiger sig derom, at han sniger sig hemmelig ud, allene og til Fods, og det hver Nat, i hvad Veir, eller Klokkeslet det end er. Dette er maaskee mere, end nogen Fader har kundet taale, eller noget Barn, paa hans Alder, har tordet vove — — men midt i al denne Uordentlighed, at vise Opmærksomhed for de allermindste af sine Pligter, Alvorlighed i sin Tænkemaade, Vaersomhed i sin Tale, Lyst til Eensomhed, og Foragt for det flygtige Levnet — — ah! min Ven — — hvad skal man haabe af et ungt Menneske, som paa een og den samme Tid kan forstille og tvinge sig i saa høi en Grad — —

jeg

jeg seer ind i Fremtiden, og det, den spaaer mig, kommer mit Blod til at iisne — — var han allene forfalden til Laster, saa havde jeg endda Haab. Men at spilfægte med Dyd og Sæder — — —

Germeuil.

Jeg tilstaaer, at jeg ikke begriber denne Opførsel, men jeg kiender Deres Søn; af alle Laster er Falskhed den, som allermindst passer sig til hans Carakter.

Faderen.

Der er ingen Last saa afskyelig, at man jo kan forfalde til den, naar man er iblant slette Mennesker, og hvem mener du vel, at han for nærværende Tid kan omgaaes med? — — alle skikkelige Folk sove, naar han vaager — — ah! Germeuil! — — men, mig synes, at jeg hører nogen — — maaskee det er ham — — gaae tilside —

Scene 6.

Faderen. (allene.)

(han nærmer sig til det Sted, hvor han hørte nogen gaae, han lyder efter og siger bedrøvet.)

Jeg fornemmer intet mere. (han gaaer frem og tilbage, derefter siger han:) Jeg maae sætte mig. (han søger at faae nogen Roelighed, men kan ingen finde, derefter siger han:) Nei! Det er mig umueligt — — hvilke Forvarseler opstige der i min Siæl, den ene følger uafladelig paa den anden, og qvæler den — — O alt for ømme Faders Hierte! kan du da ikke slaae dig til Roe et eneste Øyeblik — ah! i dette Øyeblik forspilder han maaskee sin Helbred — — sin Velfærd — — sin

Dyd — — og, hvem veed? sit Liv — — sin Ære — — og min — — (han staaer pludselig op.) Hvad er det for Billeder, som forfølge mig.

Scene 7.

Faderen. En Ubekiendt.

(Imedens Faderen løber forvildet omkring, overvældet af Bedrøvelse, kommer en ubekiendt ind, klædt som en gemeen Karl, i en Rotingot og Vest, han har Armene indsvøbt i Rotingoten, Hatten nedslaaen, og trykket dybt ned over Øynene. Han nærmer sig med langsomme Skridt, han sees fordybet i Bekymringer og grublende, han gaaer igiennem, uden at blive nogen vaer.)

Faderen.

(som seer ham komme, oppebier ham, holder ham tilbage ved en Arm, og spørger ham.

Hvem er I? Hvor vil I hen?

Den Ubekiendte.

(Svarer intet.)

Faderen.

Hvem er I? Hvor vil I hen?

Den Ubekiendte.

(Svarer endnu intet.)

Faderen.

(Løfter den Ubekiendtes Hat langsom op, og da han kiender sin Søn, raaber han:)

Himmel! — — Det er ham — — Der ere mine ulykkelige Forvarsler opfyldte. — — ak! — — (han drager nogle ynkelige Sukke, han viger fra ham, kommer tilbage igien, og siger:) Jeg vil tale med ham — — jeg gruer

gruer for at høre ham — — hvad faar jeg her at vide? — — ak: gid jeg var død! gid jeg var død!

Saint Albin.

(viger bort fra sin Fader, og sukker af Smerte.)

Ah!

Faderen.

(følger efter ham.)

Hvad er du — — Hvor kommer du fra? skulde jeg opleve den Ulykke?

St. Albin.

(gaar endnu længere bort.)

Jeg er i Fortvivlelse.

Faderen.

Retfærdige Himmel! hvad maae jeg høre.

St. Albin.

(kommer tilbage, og vender sig til sin Fader.)

Hun græder, hun sukker, hun har i Sinde, at tage herfra, og dersom hun tager bort, saa er jeg forloren.

Faderen.

Hvem? Hvilken?

St. Albin.

Sophie — — Nei! Sophie! Nei før skal jeg omkomme.

Faderen.

Hvem er denne Sophie? — — og hvad har hun tilfælles med den Tilstand, jeg finder dig i, og den Skræk, som du foraarsager mig?

St. Albin.

(kaster sig for sin Faders Fødder.)

Min Fader! De seer mig her for Deres Fødder. Deres Søn har ikke giort sig Dem uværdig. Men

han maae forgaae, han maae miste hende, som han elsker høiere, end sit Liv. De allene kan redde ham fra dette Tab. Hør mig! og kom mig til Hielp.

Faderen.

Tael! grusomme Barn! Hav Medlidenhed med den Smerte, som nager mig.

St. Albin.

(stedse paa Knæe.)

Dersom De nogen Tid har givet mig Prøver paa Deres Kiærlighed; dersom jeg, fra min spæde Barndom af, har i Dem fundet den allerømmeste Ven; dersom De har været min Fortrolige i alle mine Fornøielser og Bekymringer, saa negt mig ikke nu Deres Bistand. Frie mig fra at miste min Sophie. Lad mig takke Dem allene for det, jeg elsker høiest i Verden. Tag hende under Deres Beskyttelse — — hun vil forlade os, hendes Bortreise er besluttet — — see hende, min Fader! formaae hende til at staae fra sit Forsæt — — Deres Søns Liv beroer derpaa — — Dersom de vil see hende, saa er jeg den lyksaligste af alle Sønner, og De bliver den lyksaligste Fader.

Faderen.

Hvor han er forvildet! Hvem er da denne Sophie? Hvem er hun?

St. Albin.

(Staaer op, gaaer og kommer, gaanske uden for sig selv.)

Hun er fattig, hun er ubekiendt, hun opholder sig i en mørk Afkrog; men hun er en Engel, ja hun er en Engel, og denne Afkrog er et Himmerig. Jeg har aldrig forladt den, uden at være forbedret, jeg har ikke kiendt noget i mit vilde og uordentlige Levnet, som

kunde

kunde lignes med de uskyldige Timer, som jeg der har tilbragt, jeg vilde leve og døe paa dette Sted, om jeg endog skulde blive forskudt og foragtet, af den ganske Verden — — jeg bildte mig ind, at have elsket; men jeg har bedraget mig — — først nu er det at jeg elsker — — (han snapper sin Faders Haand.) ja, nu først er det, at jeg elsker.

Faderen.

Du driver Spot med min Fiielighed, og min Kummer. Ulyksalige! giør Ende paa disse Daarligheder, betragt engang dig selv, og svar mig! Hvad er dette for en uanstændig Forklædning? Hvad betyder den?

St. Albin.

Ah! min Fader! Det er denne Dragt, jeg maae takke for min Lyksalighed, for min Sophie, og for mit Liv.

Faderen.

Hvorledes? Forklar dig.

St. Albin.

Jeg maatte beqvemme mig efter hendes Stand, jeg maatte skiule min Rang for hende, og give mig ud for hendes Ligemand. Hør min Fader! hør mig!

Faderen.

Jeg hører, og venter.

St. Albin.

Næst ved dette eensomme Fristed, som skiuler hende for Verdens Øine — — dette var min sidste Tilflugt.

Faderen.

Nu vel!

St. Albin.

Ved Siden af dette Opholdssted — — var der endnu eet —

Faderen.

Bliv ved.

St. Albin.

Jeg leiede det. Jeg lod bringe saadant Boeskab derhen, som passede sig til et fattigt Menneske. Jeg flyttede derind, og blev hendes Naboe, under det Navn af Sergi, og under denne Dragt.

Faderen.
(for sig selv.)

Ah! jeg kommer til Live igien. Jeg finder, Himmelen skee Tak! at det er ikke uden Hiernens Forrykkelse.

St. Albin.

Dom heraf, om jeg elskede — — hvor stort mit Tab maae blive — — ah!

Faderen.

Sank dine adspredte Tanker, og stræb at fortiene Forladelse for din Opførsel ved ein fuldkommen Fortrolighed.

St. Albin.

Min Fader! jeg skal ikke dølge det allermindste jeg har, desverre! indet andet Middel til at bevæge Dem — — jeg fik hende første Gang at see i Kirken. Hun laae paa sine Knæe, ved Siden af en midaldrende Kone, som jeg i Begyndelsen tog for hendes Moder. Hun trak alles Opmærksomhed til sig — — ah! min Fader! Hvilken Blufærdighed, hvilke Yndigheder — — Nei!

Det

Det er mig umueligt, at beskrive Dem den Bevægelse, hun satte mig i, hvad Urolighed, jeg fornam, hvor hes tig mit Hierte bankede, hvad jeg følte, og hvorledes jeg blev — — fra dette Øieblik tænkte jeg ikke paa andet, jeg saae og hørte intet, uden hende; Hendes billede fulgte mig om Dagen, opfyldte mine Sandser om Natten, og forurolligede mig overalt. Jeg tabte derover min Munterhed, min Helbred, og min Roligheed, det var mig umueligt at leve, uden at faae hende op søgt, jeg gik allevegne, hvor jeg haabede at faae hende at see. Jeg forsmægtede, jeg tæredes hen, De har selv seet det, da jeg i det samme fik opdaget, at denne Kone, som fulgte hende, kaldte sig Madame Hebert, at Sophie gav hende Navn af beste Veninde, og at de, forviste til fierde Etage, levede begge et kummerfuldt Liv — — tør jeg vel tilstaae for Dem, de Forhaabninger, jeg den Gang smigrede mig med, hvilke Tilbud, jeg giorde, og alle de Anslag, jeg opfandt. Hvor maatte jeg skamme mig herover, da Himmelen havde indskudt mig, at faae min Boepæl ved siden af hende — — Ah! min Fader! alt det, som er nær ved hende maae enten blive dydigt, eller tage Flugten — — De veed endnu ikke alt, hvad jeg skylder Sophie — — De veed det ikke — — hun har aldeles forandret mig, jeg er ikke mere den, som jeg var tilforn — — fra de første Øieblikke af fornam jeg, at alle uanstændige Lyster forsvandt i mit Hierte, og at Forundring og Ærbødighed indtog deres Sted; uden at hun havde givet mig Afslag eller paalagt mig nogen Tvang, ja jeg troer endog, førend hun endnu havde kastet sine Øine paa mig, blev jeg frygtsom, min Frygtsomhed tiltog hver Dag mere og mere, og inden kort Tid var det mig ligesaa umue-

ligt, at forsøge noget imod hendes Dyd, som imod hendes Liv.

Faderen.

Hvad er dette for Fruentimmer, og hvormed ernære de sig?

St. Albin.

Ah! Dersom De vidste, hvor kummerlig disse Ulyksalige maae leve. Forestil Dem, at Deres Arbeide begynder om Morgenen, førend Dagen bryder frem, og at de ofte nødes til, at tage hele Nætter til Hielp. Sophies Veninde spinder, og Sophies fine og deilige Fingre slides og saares af et grovt og knuddret Lærred. Hendes Øine, de allerdeiligste af Verden, svækkes ved Skinnet af en Lampe; hun boer under et Tag, inden fire hvide Vegge; et Træbord et par Straae-Stoele, og et elendigt Sengested, er alt hendes Boeskab. O Himmel! har du da, da du dannede hende, fordømt hende til denne Skiæbne.

Faderen.

Hvorledes har du faaet Adgang til dem? tilstaae alting oprigtig.

St. Albin.

Det er utroeligt, hvilke Forhindringer jeg maatte overvinde, og hvad jeg foretog. Da jeg nu boede ved Siden af dem, søgte jeg ikke strax at besøge dem; men naar jeg, ved at gaae ned eller op, mødte nogen af dem, saa hilsede jeg dem med Ærbødighed. Naar jeg kom hiem om Aftenen (thi om Dagen troede man, at jeg var paa mit Arbeide.) saa pikkede jeg saa sagte paa deres Dør, og udbad mig saadanne smaae Villigheder, som Naboer gemeenligen bevise hverandre, saasom lidt Vand, en Gnist

Ild,

Ild, at tænde mit Lys. Lidt efter lidt vænnede de sig til mig, de fattede en Slags Fortrolighed til mig. Jeg tilbød dem adskillige smaae Tienester: De vilde, for Exempel, meget nødig gaae ud silde paa Aftenen, jeg forrettede da deres Ærender for dem.

Faderen.

(for sig selv.)

Hvilken Møie og Omhyggelighed, og til hvilket Øiemeed — — ah! dersom veltænkende Folk! — — (til St. Albin.)

St. Albin.

En Dag bankede det paa min Dør, det var Sophies Veninde, jeg lukkede op, hun kom ind uden at tale et Ord. Hun satte sig ned, og gav sig til at græde. Jeg spurgte hende, hvad der var hændet hende? ah! Sergi, svarede hun, det er langt fra ikke mig selv, jeg græder over, jeg er født og opdraget i Armod, den er bleven mig til en Vane, men dette Barn giør mig utrøstelig — — hvad fattes hende, hvad er der vederfaret Dem — — ah! desverre! svarede hun, i otte Dage, har vi ikke havt det mindste at fortiene, og vi staae Fare for at mangle det tørre Brød. Himmel! raabte jeg: Der! gaae! løb! derefter sluttede jeg mig inde, og lod mig siden ikke see af nogen.

Faderen.

Jeg forstaaer dig. Det er Frugterne af de Følelser, som vi indprente dem! de tiene kun til at giøre dem desmere farlige.

St. Albin.

Man lagde Mærke til min Ensomhed, og det havde jeg forud forestilt mig. Den fromme Madame

me Hebert gav mig derover nogle Bebreidelser; jeg giorde mig dristig, jeg erkyndigede mig hos hende om deres Tilstand. Jeg beskrev hende min, som jeg selv fandt for godt. Jeg foreslog hende, at forene vores Fattigdom, og for at lette den, at leve i Fællesskab, man giorde Vanskeligheder, jeg holdt ved, og tilsidst samtykte de mit Forslag. Dem selv, hvor stor min Glæde maatte være! Desverre! den har kun varet meget kort, og hvem veed, hvor længe min Smerte skal vedvare. Jeg kom, efter Sædvane, hiem til dem i Gaar. Sophie var allene, hun lehnede sig med begge sine Arme paa Bordet, og holdede sit Hoved paa sin Haand, hendes Arbeide var faldet ned for ved hende, hun fornam ikke, at jeg kom ind, hun sukkede, Taarene trængde sig ud igiennem hendes Fingre, og flød ned af hendes Arme; jeg havde allerede, paa noaen Tid mærket, at hun var bedrøvet — — hvad græd hun over? hvad var Aarsagen til hendes Bedrøvelse? det kunde ikke længere være Mangel, hendes Arbeyde og min Omhyggelighed forsynede os med alt det, som behøvedes — — Da jeg altsaa truedes med den eneste Ulykke, som jeg gruede for, stod jeg ikke et Øieblik i Betænkning, jeg kastede mig for hendes Fødder, hvor blev hun ikke bestyrtset! Sophie sagde jeg: De græder? Hvad fattes Dem? Skiul ikke deres Bekymringer for mig, tael! jeg besvær dem! tael! Hun taug stille, hendes Taare blev ved at rinde, hendes Øine, som havde mistet al deres Klarhed, og svømmede i Graad, vendte sig til mig, drog sig fra mig, og vendte sig strax til mig igien. Hun talte ikke, uden disse Ord: Stakkels Gerai! Ulyksalige Sophie! jeg havde imidlertid ladet mit Ansigt synke ned paa hendes Skiød, og vædede hendes Forklæde med mine

Taare.

Taare. Her kom vores Veninde igien, jeg stod op; jeg løb hende imøde, jeg spurgte hende, jeg vendte mig igien til Sophie, jeg besvor hende, men hun blev bestandig ved sin Taushed. Fortvivlelse betog mig, jeg gik om i Kammeret, uden at vide, hvad jeg foretog, jeg skreeg af Smerte: ah! det er ude med mig! Sophie! De vil forlade os! jeg er forloren! ved disse Ord fordobbledes hendes Taare, og hun faldt hen paa Bordet igien, i samme Tilstand, som jeg fandt hende. Et skummelt og dunkelt Skin, af en liden Lampe, oplysnede denne Sørge-Scene, som har varet den ganske Nat. Da Klokken slog, og man troede, at jeg skulde paa Arbeyde, gik jeg bort, og forsøiede mig herhid, undertrykt af de heftigste Bekymringer — —

Faderen.

Men du tænkte ikke paa mine.

St. Albin.

Min Fader!

Faderen.

Hvad forlanger du? Hvad Forhaabninger giør du dig?

St. Albin.

At De vil legge den sidste til af alle de Velgierninger, de har beviist mig fra det første, jeg blev, at de vil see Sophie, at de vil tale med hende, at — —

Faderen.

Unge, forvildede Menneske! — — veed du da, hvem hun er?

St. Albin.

Dette er iust det, som hun holder hemmeligt, men hendes Sæder, hendes Tænkemaade, og hendes Tale

passer

passer sig aldeles ikke med hendes nærværende Tilstand, der skinner en langt høiere Stand frem under hendes slette Klæder, alting røber hende, lige indtil en vis Stolthed, som man har indprentet hende, og som forvolder, at hun paa ingen Maade vil aabenbare sin Tilstand — — naar De seer hendes Uskyldighed, hendes Venlighed, og hendes Ærbarhed — — De erindrer dem endnu Mama — — De sukker, nu vel! det er hende livagtigen. Papa! tael med hende; og dersom Deres Søn har berettet Dem det mindste — —

Faderen.

Men denne Kone, som hun er i Huuset hos, har hun ikke fortalt dig noget.

St. Albin.

Hun er, desverre! ligesaa taus, som Sophie; alt det, jeg har kunnet udlokke af hende, er, at dette Barn er kommet fra Provindsen, for at søge Bistand hos en Paarørende, som har hverken villet see eller hielpe hende. Jeg har benyttet mig af denne Fortrolighed, for at lindre hendes Elendighed, uden at fornærme hendes Empfindtlighed. Jeg giør Godt imod den, som jeg elsker, og det er intet Menneske bekiendt, uden mig selv.

Faderen.

Har du sagt hende, at du elskede hende?

St. Albin. (heftig.)

Jeg, min Fader! — — ah! Jeg seer endnu ikke i Fremtiden nogen Leilighed saa gunstig, at jeg torde vove det.

Faderen.

Saa troer du da ikke, at hun elsker dig?

St.

St. Albin.

Forlad mig! — — undertiden har jeg troet det — —

Faderen.

Og hvoraf slutter du det?

St. Albin.

Af ubetydelige Ting, som bedre lade sig føle, end forklare. Hun tager, for Exempel, Deel i alt det, som mig angaaer; tilforn, naar jeg kom, saa klarede hendes Ansigt sig strax op, hendes Øine bleve mere levende, hun var mere munter, og mig syntes at blive vaer, at hun havde ventet efter mig; hun har tit beklaget mig, fordi mit Arbeide holdt mig ude den hele Dag, og jeg tvivler ikke paa, at hun jo ofte forlængede sit ud paa Natten, for at beholde mig desto længere hos sig.

Faderen.

Har du nu aabenbaret mig alting?

St. Albin.

Alting, min Fader!

Faderen.

(efter nogen Taushed.)

Gaae hen, og hviil dig — — jeg vil see hende.

St. Albin.

De vil see hende, min Fader! De vil see hende — — men betænk: at Tiden er knap.

Faderen.

Gaae, og skam dig, at du ikke er mere bekymret over den Uroe, som din Opførsel har foraarsaget, og endnu kan foraarsage mig.

St.

St. Albin.

Min Fader! De skal aldrig forurolige's herefter.

Scene 8.

Faderen. (allene.)

Erbarhed, Dyd, Armod, Ungdom og Yndigheder; alt det, som indtager en ædel Siæl — — neppe er jeg befriet fra een Bekymring, førend jeg falder i en anden — — hvilken Skiæbne — — men maaskee forurolige jeg mig for tidlig — — et ungt, forliebt og hidsigt Menneske overdriver alting baade for sig selv og andre — — man maae see — — man maae lade dette Pigebarn hente — — man maae høre hende, og tale med hende — — dersom hun er saaledes, som han har afmalet hende, saa kunde jeg maaskee formaae hende til — — forpligte hende til — — hvo veed, maaskee — —

Scene 9.

Faderen. Commandeuren (i Slaaprok og Nathue.)

Commandeuren.

Nu vel, Hr. d' Orbesson! I har da seet Jeres Søn, nu! hvad got Nyt?

Faderen.

De skal faae det at vide, Hr. Commandeur! lad os gaae ind.

Commandeuren.

Et Ord, om I behager — — Jeres Hr. Søn har nok viklet sig ind i noget Lapperie, som vil koste Jer en Hoben Bryderie, ikke saa?

Fa-

Faderen.

Hr. Svoger!

Commandeuren.

Og at I ikke siden skal undskylde Jer med Uvidenhed, saa kan jeg lade jer vide, at Jeres kiære Dotter, og denne Germeuil, som I har beholdt her i Huusset imod min Villie, de mage det og saa paa deres Side, at I skal ikke være ledig, og vil Himlen kun staae dem bi i deres Forsæt, saa skal de ikke give Jer Aarsag til at klage over Ledighed.

Faderen.

Hr. Svoger! vil De da ikke unde mig Rolighed et Øieblik.

Commandeuren.

De elske hverandre. Det er mig, som siger Jer det.

Faderen.

(utaalmodig)

Nu vel! Jeg vilde, at det var, som De siger.

(Faderen trækker Commandeuren ud af Scenen, imedens han taler.)

Commandeuren.

Nu! saa glæd Jer da. Ret nu kan de hverken forliges samlede, eller være fra hverandre. De kægles alletider, og ere dog alletider enige; i det samme de staae færdige at rive Øinene ud paa hinanden over ingen Ting, saa staae de hemmelig i Forbindelse, offensive og defensive, baade for og imod alle. Lad kun nogen understaae sig at mærke de Feil hos dem, som de kaste hverandre indbyrdes i Næsen, den kommer hverken for tidlig eller for sildig — — skynd Jer at skille dem ad, jeg varer Jer — —

Faderen.

Kom, Hr. Commandeur! lad os gaae ind, lad os gaae ind, Hr. Commandeur!

Ende paa den første Act.

Anden Act.

Scene I.

Faderen. Cecilie. Mademoiselle Clairet. Monsieur le Bon. En Bonde. Madame Papillon (en Gallanterie-Kræmmerske) med een af sine Syepiger. La Brie. Philip (en Tiener, som kommer for at lade sig forestille). En Person i sorte Klæder, som seer ud til en undseelig Nødlidende, og er det virkelig.

(Alle disse Personer kommie ind, een efter anden; Bonden bliver staaende, og legger sig paa sin Klep; Mdme Papillon, siddende i en Lehnestoel, tørrer Sveeden af sit Ansigt med sit Tørklæde. Hendes Svepige staaende ved Siden af hende, med en liden Pap-Eske under Armen. Msr. le Bon ligger skiødesløs udstrakt paa en Canope. Den Person i sorte Klæder holder sig afsides, staaende i en Krog ved et Vindue. La Brie er i Vesten, og har Papillotter i Haaret. Philip er iklædt. La Brie gaaer omkring ham, og seer noget skiævt til ham, imidlertid at Monsr. le Bon beseer Madame Papillons Pige med et Kiige-Glas. Faderen kommer ind, og de reise sig alle. Hans Dotter følger ham, og har sin Kammerpige for ved sig, som bær sin Frøkens Frokost. Mademoiselle Clairet giver Madame Papillon

pillon et bevaagent Nik idet hun gaaer hende forbi. Hun dekker Frøkenens Frokost paa et lidet Bord. Cecilie sætter sig paa den ene Side af Bordet, og Faderen paa den anden. Mademoiselle Clairet bliver staaende bag ved sin Frøkens Stol. Den Scene bestaaer af tvende Scener, som gaae for sig paa eengang; Cecilie taler med en halvsagte Stemme.)

Faderen.
(til Bonden.)

Nu! Det er jer, som er kommet, for at overbyde min Forpagter i Lemeuil. Jeg er fornøiet med ham, han er en nøiagtig Mand, han har Børn, og jeg fortryder ikke paa, at han hos mig forbedrer sine Omstændigheder. Reis kun hiem igien.

(Mademoiselle Clairet giver Madame Papillon et Vink, at komme nærmere.)

Cecilie.
(sagte til Madame Papillon.)

Bringer hun mig noget smukt i Dag Madame?

Faderen.
(til sin Huus Hofmester.)

Nu vel! Monsr. le Bon! hvad Nyt er indløbet?

Mad. Papillon.
(sagte til Cecilie.)

Nu vil Frøkenen faae det at see.

Msr. le Bon.

Den Skyldnere, hvis Revers er forfalden for en Maaned siden, begiærer endnu nogen Opsættelse med Betalningen.

Faderen.

Tiderne ere vanskelige, lad ham faae den Tid, han forlanger. Vi vil heller vove en liden Summe, end at han skulde legges øde.

(Imidlertid Scenen gaaer for sig, breder Mad. Papillon og hendes Pige Sirtzer, Lærreder, Hollandsk Atlas etc: ud paa Stolene, og Cecilie, imens hun drikker Caffe, beseer alt, laster, roser, og lader legge til Side etc.)

Msr. le Bon.

Haandværksfolkene, som har arbeidet paa Deres Lystgaard, d'Orsigny, ere komne.

Faderen.

Lad dem faae deres Regninger afgiorte.

Msr. le Bon.

De kunne maaskee overstige Cassens Behold.

Faderen.

De maae afgiøres alligevel: Deres Trang er altid større, end min, og jeg seer hellere, at jeg er i Knibe, end de. (til sin Dotter.) Cecilie! forglem ikke mine smaa Umyndige; see, om der er ikke noget deriblandt, som er dem tienligt. (Her bliver han den undseelige Fattige vaer; han reiser sig hastelig op, gaaer hen til ham, og siger:) Forlad mig, min Herre! jeg saae Dem ikke — — jeg var saa betaget af Huusbekymringer — — jeg havde ganske forglemt Dem.

(Alt som han taler, trækker han en Børs ov, som han listende des putter til ham, og imidlertid at han følger ham ud, og kommer igien, gaaer den anden Scene sin Gang.)

Clairet.

Dette er et deiligt Mønster.

Cecilie.

Cecilie.

Hvad kommer dette Stykke paa?

Mad. Papillon.

Net op 50 Rdr.

Clairet.

Det er fundet for det Kiøb.

Cecilie.

(betaler.)

Faderen.

(sagte og i en medlidende Tone, i det han kommer ind.)

En Familie at forsørge, en Stand at vedligeholde, og ingen Udkomme.

Cecilie.

Hvad har hun i den Eske?

Sye-Pigen.

Det er Kniplinger. (lukker Esken op.)

Cecilie.

(hæftigen.)

Nei, nei, jeg vil ikke see dem. Farvel Madame Papillon. (Mademoiselle Clairet, Madame Papillon og hendes Pige gaae.)

Msr. le Bon.

Denne af vore Naboer, som har giort Fordringer paa Deres Landgods, lod maaskee Sagen falde, dersom — —

Faderen.

Jeg lader mig ikke udplyndre, jeg opofrer ikke mine Børns Fordeele, til et uretfærdigt og gierrigt Menneske. Alt hvad jeg kan samtykke i, er, at ifald man dermed lader sig nøie, saa vil jeg skiænke ham saa me-

get, som Processen endnu kunde komme til at koste mig. See, at I faaer det afgiort.

(le Bon gaaer, Faderen kalder ham tilbage, og siger:)

Det er sandt. Msr. le Bon! forglem ikke at erkyndige jer om disse Folk fra Provindsen. Jeg har nylig faaet at vide, at de have sendt eet af deres Børn hershid. Stræb at I kan opspørge, hvor dette opholder sig. (til la Brie, som sætter tilrette i Salen.) I er ikke længere i min Tieneste. I har havt Kundskab om min Søns Uordentligheder, og I har benegtet det for mig: i mit Huus tyver man ikke.

Cecilie.
(bønlig)

Min Fader — — —

Faderen.

Hvor ere vi ikke meget besynderlige. Vi selv forringe dem, vi gjøre dem selv til nedrig tænkende Mennesker, og naar vi erfare, at de ere saadanne, saa ere vi endda saa uretfærdige, at besvære os derover. (til la Brie.) I kan beholde jeres Liberie, og jeg giver jer jeres Løn for en Maaned, gaae bort. (til Philip.) Er det jer, som man har talt til mig om?

Philip.

Ja Herre!

Faderen.

I har hørt, hvorfor han fik sin Afskeed. Lad det tiene jer til Erindring. Gaae nu, og lad ingen komme ind.

Scene 2.

Scene 2.

Faderen. Cecilie.

Faderen.

Min Dotter! har Du overveiet det?

Cecilie.

Ja, min Fader.

Faderen.

Hvad har Du besluttet?

Cecilie.

At adlyde Deres Villie i alle Ting.

Faderen.

Dette Svar var jeg mig ventendes.

Cecilie.

Dersom det imidlertid var mig tilladt at udvælge en Stand — —

Faderen.

Hvilken vilde Du da udvælge? — — Du betænker dig — — tael! min Datter.

Cecilie.

Jeg vilde udvælge mig Eenligheden.

Faderen.

Hvad forstaaer du ved Eenlighed? Er det et Kloster?

Cecilie.

Ja, min Fader! jeg seer ikke uden dette Tilflugtssted, for al den Sorg, som jeg frygter for.

Faderen.

Du frygter for Sorg, og Du tænker ikke paa den, Du vilde foraarsage mig. Du vilde forlade mig, Du vilde forlade din Faders Huus for et Kloster? Din Morbroders, din Broders og mit Selskab for et Slaverie? Nei! min Datter! det skal aldrig skee. Jeg ærer Religionens Kald til den eenlige Stand, men dette er ikke dit. Naturen har ikke forunöt dig alle de Egenskaber, som giøre Selskabet lyksaligt, fordi de skulde blive unyttige — — Cecilie! Du sukker — — ah! dersom dette Forsæt reiser sig af nogen hemmelig Aarsag; saa betænker Du ikke, hvilken Skiæbne, Du selv bereeder dig. Du har ikke hørt disse Ulyksaliges Jamren, hvis Tal Du vilde forøge, det igiennemtrænger Nattens og deres Fængslers rolige Stilhed. Da er det først, mit Barn, at Taarene flyde bitterligen, uden Vidner, og væde deres eenlige Leie — — Frøken! Tael ikke mere til mig om noget Kloster — — skulde jeg have givet et Barn Livet, skulde jeg have opdraget det, skulde jeg, uden Afladelse, have arbeidet paa, at befordre dets Lyksalighed, for at sende det levende i Graven; og tillige see baade mine og Selskabets Forhaabninger giorte til intet — — og hvem skulde forsyne det med dydige Borgere, naar de Fruentimmer, som ere de værdiaste til at være Mødre for en Familie, vilde vægre sig derfor?

Cecilie.

Jeg har sagt, min Fader, at jeg, i alle Ting vilde adlyde Deres Villie.

Faderen.

Saa tael da aldrig mere til mig om Klosteret.

Cecilie.

Cecilie.

Men, jeg tør dog haabe, at De ikke vil tvinge Deres Datter til at forandre sin Stand, og at De i der mindste vil tillade hende, at tilbringe sine Dage i Frihed og Rolighed i Deres Huus.

Faderen.

Dersom jeg ikke havde andet for Øie, end mig selv, saa vilde jeg maaskee samtykke i dette Forslag; Men jeg maae aabne dine Øine for den Tid, da jeg ikke mere er til — — Cecilie! Naturen har sine Hensigter, og naar Du nøie betragter den, saa skal Du erfare, at den hævner sig paa alle dem, som stræbe at forrykke dem: Mandspersoner, straffede for Egteskabsforagt, ved Laster, og Fruentimmer, ved Keedsommelighed og Foragt — — Du kiender enhver Stands Beskaffenhed; sig mig, er der nogen mere bedrøvelig, eller mindre agtet, end en gammel Jomfrue. Mit Barn! efter tredive Aars Forløb slutter man vist, at enten Legems- eller Gemyts-Feil nødvendig maae findes hos hende, som endnu ikke har fundet den, som havde Lyst at deele Livets Besværligheder med hende. Enten det nu er saa, eller ikke, saa tager Alderen til, Skiønheden tager af, Mandspersonerne skye dem, de blive vrantne, de miste deres Paarørende, Bekiendtskaber og Venner; en bedaget Jomfrue har da ingen andre om sig, uden Ligegyldige, som ikke bekymre sig om hende, eller egennyttige Siæle, som tælle hendes Dage; hun føler det og græmmer sig, hun lever, uden at trøstes, og døer, uden at beklages.

Cecilie.

Det er vist; men er der nogen Stand uden Besværligheder? og har ikke Ægtestanden ogsaa sine?

Faderen.

Hvem veed det bedre end jeg. I lære mig det begge hver Dag. Men det er en Stand, som Naturen har forordnet, det er alle levende Tings Kald — — Min Dotter! den, som giør sig Regning paa en uforanderlig Lyksalighed, kiender hverken det menneskelige Liv, eller hvortil Himmelen har bestemt det — — dersom Ægtestanden er underkastet de grueligste Bekymringer, saa er den igien en Kilde til de allerbehageligste Fornøielser. Hvor finder man Exempler paa en reen og oprigtig Egennytte, en uforfalsket Kiærlighed, en inderlig Fortrolighed, en stedsevarende Bistand, indbyrdes Velbehag, fælleds Bekymring, følte Sukke, og blandede Taarer, uden allene i Ægtestanden. Hvad er det, som en retskaffen Mand elsker høiere, end sin Kone? Hvad er der i Verden, som en Fader elsker høiere, end sine Børn — — O! hellige og lyksalige Ægtebaand! Naar jeg erindrer mig dig, saa oplives min Siæl og opløfter sig — — kiæreste Navne, Søn, og Dotter. Jeg har aldrig nævnet jer uden Rørelse og Henrykkelse, intet er lifligere for mit Øre, og intet er mere indtagende for mit Hierte — — Cecilie! erindre dig din Moders levende Live! kan vel nogens Liv være mere ønskeligt, end en Kones, som har anvendt hele Dagen paa at opfylde en omhyggelig Ægtefælles, en kiærlig Moders, og en medlidende Huusmoders Pligter — — hvor mange Anledninger til de allersødeste Betragtninger finder hun i sit Hierte, naar hun om Aftenen gaaer til sin Hvile.

Cecilie.

Visselig, min Fader! men hvor finder man Koner, som hun, og saadanne Mænd, som De?

Fa-

Faderen.

De findes, mit Barn, og det kommer paa dig selv an, at blive lige saa lykkelig, som hun.

Cecilie.

Dersom det bestod allene deri, at giøre sit Valg, at følge sin Fornuft og sit Hierte — —

Faderen.

Cecilie! Du slaaer Øinene ned, Du skielver, Du frygter for at forklare dig — — mit Barn, lad mig læse i dit Hierte; Du kan ikke holde noget hemmeligt for Din Fader, og dersom jeg havde tabt din Fortrolighed, vilde jeg ikke søge Aarsagen hos andre, end mig selv — — Du græder — —

Cecilie.

Deres Godhed bedrøver mig. Gid De kunde begegne mig med mere Strænghed.

Faderen.

Skulde Du da have fortient det? og skulde Dit Hierte have noget at bebreide dig?

Cecilie.

Nei, min Fader!

Faderen.

Hvad er det da, som bekymrer dig?

Cecilie.

Slet intet.

Faderen.

Du bedrager mig, min Dotter.

Cecilie.

Cecilie.

De overvælder mig med Godhed — — jeg ønskede, at erkiende den — —

Faderen.

Cecilie! skulde Du vel have udseet Dig Nogen? elsker Du?

Cecilie.

Hvor var jeg ikke at beklage.

Faderen.

Tael! mit Barn! Siig frem! Dersom Du ikke mistænker mig for en Strenghed, som jeg aldrig har kiendt, saa har Du ikke mindste Grund til denne utidige Frygtsomhed. Du er ikke mere et Barn, hvorledes kunde jeg laste den Følelse hos dig, som jeg selv har opvagt i din Moders Hierte. O Du, som beklæder hendes Sted i mit Huus; Du, som forestiller mig hendes Person, efterfølg hende i den Aabenhiertighed, hun viste imod den, som havde givet hende Livet, og som søate allene hendes og min Lyksalighed — — Cecilie! Du svarer mig intet.

Cecilie.

Min Broders Skiæbne kommer mig til at skiælve.

Faderen.

Din Broder er en Nar.

Cecilie.

Maaskee De vilde ikke finde mig fornuftigere end han.

Faderen.

Den Græmmelse frygter jeg ikke for hos Cecilie. Jeg kiender hendes Forsigtighed, og jeg venter allene

paa

paa Tilstaaelsen af hendes Valg, for at bekræfte det. (Cecilie tier. Faderen venter et Øieblik, derpaa farer han fort, ien alvorlig og fortrydelig Tone.) Det skulde været mig behageligt, at erfare dine Tanker af din egen Mund, men paa hvad Maade Du end underretter mig derom, saa vil jeg være fornøiet, enten det skeer ved din Morbroder, din Broder, eller Germeuil, det skal være mig lige kiært — — Germeuil er vores fælleds Ven — — han er et fornuftigt og sindigt Menneske — — han har min Fortrolighed — — og mig synes ikke, at han er uværdig til din.

Cecilie.

Jeg er af samme Tanker.

Faderen.

Jeg er ham meget forbunden, og det er Tid, at jeg belønner ham.

Cecilie.

Deres Børn skal aldrig indskrænke Deres Myndighed eller Erkiendtlighed — —. Han har hidindtil æret Dem som en Fader, og De har holdt ham som Deres eget Barn.

Faderen.

Kunde Du ikke udfinde, hvort jeg best kunde være ham til Nytte?

Cecilie.

Jeg troer, at det var det beste at raadføre sig med ham selv — — Han kan maaskee have sine Hensigter — — maaskee — — hvad Raad skulde jeg vel kunde give Dem — —

Faderen.

Commandeuren har ladet sig forlyde med — —

Cecilie.

Cecilie. (heftig.)

Jeg veed ikke, hvad det kan være, men De kiender min Morbroder. Ah! min Fader! troe det ikke.

Faderen.

Saa skal jeg da ende mit Liv, uden at see nogen af mine Børn lykkelige — — Cecilie — — grumme Børn! hvormed har jeg fortient, at I saaledes vil bedrøve mig — — Jeg har mistet min Dotters Fortrolighed, min Søn har indviklet sig i en Forbindelse, som jeg ikke kan samtykke, og som jeg maae bryde — —

Scene 3.

Faderen. Cecilie. Philip.

Philip.

Herre! her ere to Fruentimmer, som begiere at tale med Dem.

Faderen.

Lad dem komme ind. (Cecilie vil gaae, Faderen kalder hende tilbage, og siger bedrøvet:) Cecilie!

Cecilie.

Min Fader!

Faderen.

Du elsker mig ikke mere?

(Fruentimmerne, som vare anmeldte, komme ind, og Cecilie gaaer og holder sit Tørklæde for Øinene.)

Scene 4.

Faderen. Sophie. Mad. Hebert.

Faderen.

(i det han seer Sophie, i en bedrøvet Tone, og bestyrtset.)

Han har ikke bedraget mig; hvilke Yndigheder, hvilken Blufærdighed, hvilket indtagende Væsen — — Ak!

Mad.

Mad. Hebert.

Min Herre! vi indfinde os efter Deres Befaling.

Faderen.

Er det hende, Jomfrue, som kalder sig Sophie?

Sophie.

(skiælvende og forvirret.)

Ja, min Herre!

Faderen.

(til Mad. Hebert.)

Madame! jeg ønskede gierne at tale et Ord med denne Jomfrue. Jeg har hørt tale om hende, og jeg tager selv Deel deri. (Mad. Hebert holder sig tilbage.)

Sophie.

(stedse skiælvende, holder hende tilbage ved Armene.)

Beste Veninde!

Faderen.

Fat Mod, mit Barn! jeg vil ikke sige hende noget, som kan mishage hende.

Sophie.

Ah, Himmel!

(Mad. Hebert gaaer hen og sætter sig inderst i Salen, hun tager noget Syetøi frem, og giver sig til at arbeide.)

Faderen.

(fører Sophie hen til en Stol, og lader hende sætte sig ved Siden af sig.)

Hvor er hun fra, Jomfrue?

Sophie.

Jeg er fra en liden Bye i Provindsen.

Faderen.

Har hun været længe i Paris?

Sophie.

Ikke længe, og give Himlen, at jeg aldrig var kommet her.

Faderen.

Hvad tager hun sig for her paa Stedet?

Sophie.

Jeg ernærer mig med mit Arbeide.

Faderen.

Hun er meget ung?

Sophie.

Desto længere vil mine Lidelser vedvare.

Faderen.

Lever hendes Fader endnu?

Sophie.

Nei, min Herre!

Faderen.

End hendes Moder?

Sophie.

Himlen har forundt mig hende, men hun har prøvet saa megen Modgang, hendes Helbred er saa skrøbelig, og hendes Elendighed saa stor — —

Faderen.

Er da hendes Moder saa meget fattig?

Sophie.

Ja, meget fattig; men med alt dette er der dog ingen i Verden, hvis Dotter jeg ønskede heller at være.

Fa-

Faderen.

Jeg priser hendes Tænkemaade, og jeg formærker, at hun har et got Hierte — — hvad har hendes Fader været?

Sophie.

Min Fader var en redelig Mand; han hørde aldrig nogen Elendig, uden at vise sig medlidende; han forlod aldrig sine Venner i Nøden, og han geraadede selv derover i Fattigdom; han havde mange Børn med min Moder, og han efterlod os allesammen ved sin Død uden ringeste Udkomme — — Jeg var paa den Tid ganske liden — — jeg kan neppe erindre mig at have seet ham — — min Moder maatte løfte mig paa sine Arme op til hans Seng, for at omfavne ham og annamme hans Velsignelse — — jeg græd, ah! jeg følede ikke, hvor meget jeg den Gang tabte.

Faderen.

Hun rører mig — — og af hvad Aarsag har hun forladt sin Moders Huus og sit Fødested?

Sophie.

Jeg er kommen her til med een af mine Brødre, for at søge Bistand hos een af vore Paarørende, som har viist sig meget haard imod os. Han havde seet mig tilforn i Provindsen; det lod, som han havde fattet Yndest for mig, og min Moder haabede, at han endnu erindrede det; men han har ladet min Broder vise paa Døren, og forbudet mig nogen Tid at nærme mig den.

Faderen.

Hvor er da hendes Broder?

Sophie.

Han har givet sig i Kongens Tieneste, og jeg er bleven her tilbage hos denne Kone, som De der seer, og som har den Godhed for mig, at holde mig som sit eget Barn.

Faderen.

Det lader, som hun er kuns i maadelig Tilstand.

Sophie.

Det lidet, hun har, deeler hun troligen med mig.

Faderen.

Og hun har ikke siden hørt noget fra denne Paarørende?

Sophie.

Jo, forlad mig, min Herre! han har sendt mig noget til Underholdning; men hvad kan det gavne min Moder?

Faderen.

Men har da hendes Moder ikke siden erindret hende?

Sophie.

Min Moder havde anvendt sin sidste Formue, for at sende os til Paris. Ah, Himmel! hun ventede sig langt lykkeligere Udfald af denne Reise; hun havde ellers umueligen kunnet overtale sig til at sende mig fra sig. Hun har siden ingen Udveie seet, til at faae mig tilbage. Hun har dog nu ladet mig vide, at jeg inden kort Tid skulde blive afhentet, og komme hiem igien. Uden Tvivl maae nogen have paataget sig det af Medlidenhed. Oh! vi ere i en ynkværdig Tilstand.

Faderen.

Kiender hun da slet ingen her paa Stedet, som hun kunde vente Bistand hos?

Sophie.

Slet ingen.

Faderen.

Og hun ernærer sig med sit Arbeide?

Sophie.

Ja, min Herre!

Faderen.

Og De opholde sig ganske allene?

Sophie.

Ganske allene.

Faderen.

Men hvad er det for en ung Mandsperson, som jeg har hørt tale om, der kalder sig Sergi, og som boer ved Siden af Dem?

Mad. Hebert.

(hæftig, forladende sit Arbeide.)

Oh, min Herre! det er den honnetteste Karl af Verden.

Sophie.

Det er en Ulykkelig, som arbeider for sit Brød, ligesom vi, og som har forenet sin Fattigdom med vores.

Faderen.

Er dette alt, hvad hun veed om ham?

Sophie.

Ja, min Herre!

Faderen.

Nu vel, Jomfrue! denne Ulykkelige — —

Sophie.

Kiender De ham?

Faderen.

Om jeg kiender ham — — det er min Søn.

Sophie.

Deres Søn!

Mad. Hebert.
(paa samme Tid.)

Sergi!

Faderen.

Ja, Jomfrue!

Sophie.

Ah, Sergi! Du har bedraget mig.

Faderen.

Dydige og smukke Barn! betragt her, hvilken Fare hun har været i.

Sophie.

Sergi er Deres Søn?

Faderen.

Han bær Høiagtelse for hende, han elsker hende, men hans Passion vil giøre jer begge ulykkelige, dersom hun vedligeholder den.

Sophie.

Hvorfor kom jeg her til Staden? hvorfor reiste jeg ikke herfra, da mit Hierte tilskyndte mig?

Faderen.

Det er endnu Tid; hun maae reise hiem igien til en Moder, som kalder hende tilbage, og som hendes Op-

hold

hold her maae foraarsage den største Bekymring. Sophie! Vil hun vel det?

Sophie.

Ah, min Moder! hvad skal jeg vel sige Jer.

Faderen.

(til Mad. Hebert.)

Madame! Hun er saa god at følge dette Barn hiem igien, og jeg skal drage Omsorg for, at hun skal ikke fortryde den Uleilighed, hun har paataget sig.

(Mad. Hebert giør en Reverence.)

Faderen.

(bliver ved til Sophie.)

Men Sophie! Naar jeg nu skienker hendes Moder hende igien, saa maae hun igien skienke mig min Søn; hun maae lære ham, hvad man er sine Forældre pligtig, hun er selv saa fuldkommen underrettet derom.

Sophie.

Ah Sergi! Hvorfore — —

Faderen.

I hvor redelige hans Hensigter end have været, saa maae hun komme ham til at skamme sig ved dem; hun maae selv forkynde ham hendes Bortreise, og hun maae befale ham at giøre Ende paa min Smerte, og Urolighedens i hans Familie.

Sophie.

Beste Veninde!

Mad. Hebert.

Mit Barn!

Sophie.
(heldende sig op til hende.)

Jeg føler min Død.

Mad. Hebert.

Min Herre! vi ville gaae hiem, for at oppebie Deres Befalinger.

Sophie.

Stakkels Sergi! Ulykkalige Sophie!
(hun gaaer, heldende sig paa Mad. Hebert.)

Scene 5.

Faderen. (allene.)

O menneskelige Love! O grumme Fordomme — — er der ikke allerede Mangel nok paa Fruentimmer for en Mand, som tænker og føler? Hvorfor skal han end- og saa nøie indskrænke sit Valg — — men min Søn vil ikke blive længe borte — — Lad os stræbe, om det er mueligt, at dæmpe den Bevægelse, som dette Barn har opvakt i min Siæl — — Kan jeg vel, som jeg bør, foreholde ham de Pligter, han er mig og sig selv skyldig, naar mit eget Hierte stemmer overeens med hans — —

Scene 6.

Faderen. St. Albin.

St. Albin.
(heftigen, i det han kommer ind.)

Min Fader!

Faderen.
(gaaer frem og tilbage og tier.)

St.

Saint Albin.

(følger efter sin Fader, og i en frygtsom og klynkende Tone.)

Min Fader!

Faderen.

(standser, og i en alvorlig Tone.)

Min Søn! Dersom Du ikke er kommen til dine Sandser igien, dersom Fornuften ikke endnu har faaet sit Herredømme over Dig, saa forsøg ikke din Forseelse og min Kummer.

St. Albin.

Deres Kummer igiennemborer mit Hierte — — jeg skiælver ved at nærme mig til Dem — — jeg skal være rolig og fornuftig — — ja jeg skal være det — — jeg har foresat mig det.

Faderen.

(bliver ved at gaae frem og tilbage.)

St. Albin.

(nærmer sig til ham, og siger til ham i en sagte og skiælvende Tone:)

Nu, har De seet hende?

Faderen.

Ja, jeg har seet hende, hun er deilig, og jeg troer, at hun er dydig. Men hvad har Du i Sinde med dette Fruentimmer? at holde hende for Tidsfordriv? det tillader jeg ikke; til din Kone? dertil er hun Dig ikke anstændig.

St. Albin. (tvungen.)

Hun er deilig, hun er dydig, og hun er mig ikke anstændig! Hvilket Fruentimmer er mig da anstændig?

Faderen.

Saadant et, hvis Opdragelse, Fødsel, Stand og Midler kan stadfæste din Lykke og opfylde mine Forhaabninger.

St. Albin.

Saaledes bliver da mit Ægteskab alleneste en Forening imellem Ærgierrighed og Penge. Min Fader! De har ikkun een Søn, lad ham ikke opofres for Hensigter, som opfylde Verden med ulyksalige Ægtemænd. Jeg behøver en dydig og kiærlig Ægtefælle, som kan lære mig at udholde Livets Besværligheder, og ikke en riig og høibyrdig Frue, som forøger dem. Ah! ønsk mig Døden, min Fader! og gid Himlen før forunde mig den, end saadan en Kone, som jeg seer alt for mange af.

Faderen.

Jeg foreslaaer Dig ingen af disse, men jeg tillader aldrig, at Du forener Dig med denne, som Du saa ubesindigen har forelsket dig i. Jeg kunde betiene mig af min Myndighed og sige Dig: St. Albin! det mishager mig, det skal ikke skee, slaae det af dine Tanker; men jeg har endnu aldrig fordret noget af Dig, uden at overtyde Dig om mine Grunde; jeg har søgt dit Bifald, tilligemed din Lydighed, og jeg vil endnu vise samme Fiielighed. Sæt dit Sind i Rolighed og hør mig! Min Søn! Nu er det snart tyve Aar siden at jeg vædede Dig med de første Taarer, som Du trykkede af mine Øine. Mit Hierte hævedes ved at see i Dig en Ven, som Naturen skiænkede mig. Jeg tog Dig fra din Moders Barm paa mine Arme, og i det jeg løftede Dig imod Himmelen, og forenede min Stemme med

dit

dit Skrig, sagde jeg til Skaberen: O Du, som har forundt mig dette Barn! dersom jeg nogen Tid skulde efterlade de Pligter, som Du i Dag paalegger mig, eller, dersom han ikke skulde opfylde sine, da see ikke til hans Moders Glæde; men tag ham tilbage igien. Her hører Du det Ønske, jeg har giort baade over dig og mig. Det har stedse staaet i min Hukommelse. Jeg har ikke overladt dig til Leiesvendes Omsorg, jeg selv, jeg har lært Dig at tale, at tænke, og at føle. Ligesom Du tog til i Alder, har jeg udforsket dine Tilboielighedder; efter disse har jeg lagt Planen til din Opdragelse og fulgt den uden Afladelse. Hvor mange Moisommeligheder har jeg ikke paataget mig, for at skaane Dig, jeg har bestemt Dig den Stand for Fremtiden, som jeg saae, at Du af Naturen havde Lyst og Gaver til. Jeg har intet sparet, for at lade Dig sees i Verden efter din Stand. Og nu, da Dieblikket nærmer sig, at jeg skulde høste Frugten af min Omhyggelighed, da jeg ønsker mig til Lykke med en Søn, som svarer til sin Herkomst, ved hvilken han er bestemt til det fordeelagtigste Parti; hvis personlige Egenskaber kalde ham til de høieste Æresposter, saa skal en daarlig Passion, et Diebliks Fantassie, igien nedbryde alt, og jeg skal see hans beste Aar forspildte, hans Forfremmelse forhindret, og mit Haab skuffet, og det skulde jeg samtykke! Hvor har Du kunnet troe dette?

St. Albin.

Hvor er jeg ulyksalig!

Faderen.

Du har en Morbroder, som elsker dig, og tiltænker dig anseelige Midler; en Fader, som har opofret dig

sit Liv, og som i alle Ting stræber at vise dig Prøver paa sin Kiærlighed; Du har Herkomst, Paarørende, Venner; de ønskeligste og sikkerste Forhaabninger, og Du er ulyksalig? Hvad kan Du mere ønske dig?

St. Albin.

Sophie, Sophies Hierte, og min Faders Samtykke.

Faderen.

Hvad drister Du dig til at foreslaae? jeg skulde tage Deel i dine Daarligheder, og den almindelige Efterstale, som de ville paadrage sig? hvilket Exempel for Fædre, og for Børn? jeg! jeg skulde af en skammelig Ekrobelighed indføre Uorden i Selskabet, Forvirring iblandt Rang og Stand, og Familiernes Forringelse.

St. Albin.

Ah! Hvor er jeg ulyksalig! Dersom jeg ikke forenes med den, jeg elsker, saa maae jeg med Tiden forenes med een, som jeg ikke kan elske, thi jeg skal aldrig elske nogen anden, end Sophie. Jeg vil uafladelig ligne enhver anden med hende, og enhver anden skal blive ulyksalig; jeg bliver det ligeledes, De skal see det, min Fader, og De skal græmme sig til døde derover.

Faderen.

Naar jeg har opfyldt mine Pligter, saa bliver Ulykken din, dersom Du efterlader dine.

St. Albin.

Min Fader! skil mig ikke ved Sophie.

Faderen.

Al din Bøn er forgieves.

St.

St. Albin.

De har over hundrede Gange selv sagt mig, at en dydig Kone var den allerstørste Naade, som Himmelen kunde forunde et Menneske; jeg har fundet hende, og det er Dem, som vil berøve mig hende. Min Fader! skil mig ikke ved hende! Hvad maae hun ikke forvente sig af mig, nu, da hun veed, hvem jeg er? Skal St. Albin være mindre ædelmodig, end Sergi? Skil mig ikke ved hende. Det er hende, som har kaldet Dyden tilbage igien i mit Hierte, og det er hende allene, som kan vedligeholde den.

Faderen.

Det er at sige: at hendes Exempel skal udrette det hos dig, som mit ikke har kunnet formaae.

St. Albin.

De er min Fader, og De befaler. Hun skal være min Kone, og det er et ganske andet Herredømme.

Faderen.

Hvor stor er ikke Forskiellen imellem en Frier og en Mand, imellem en Kone og en Kiæreste. Du uerfarne Menneske! Dette veed du endnu ikke.

St. Albin.

Jeg haaber at blive uvidende derom for stedse.

Faderen.

Er der vel nogen Elsker, som betragter sin Kiæreste med andre Øine, og som ikke bruger de samme Talemaader?

St. Albin.

De har seet Sophie — — dersom jeg forlader hende, for Rang, Værdighed, Forhaabning, eller forudfattede Meninger, saa var jeg ikke værdig, at kiende hende. Min Fader! kunde De foragte Deres Søn saa aldeles, at De kunde troe ham dertil?

Faderen.

Hun har ikke vanæret sig med at give efter for din Kiærlighed. Følg hendes Exempel.

St. Albin.

Skulde jeg vanære mig, ved at blive hendes Mand?

Faderen.

Spørg Verden derom.

St. Albin.

Jeg vil rette mig efter Verden, som den er, i ligegyldige Ting; men naar der handles om mit Livs Lyksalighed eller Ulyksalighed; at vælge en Ægtefælle — —

Faderen.

Du forandrer ikke dens Meninger, ret Dig derfor efter dem.

St. Albin.

Dem, som har forstyrret alt, fordærvet alt, og undertvunget Naturen med deres uslе Vedtægter, dem skulde jeg underkaste mig?

Faderen.

Eller vente at foragtes af alle Mennesker.

St. Albin.

Jeg skal skye dem.

Faderen.

Deres Foragt skal følge Dig overalt, og dette Fruentimmer, som Du da har trukket efter Dig, skal ikke blive mindre beklagelig, end Du — — Du elsker hende jo?

St. Albin.

Om jeg elsker hende?

Faderen.

Saa hør! og skiælv for den Skiæbne, Du bereder hende. Den Tid skal komme, da Du skal kiende hele Værdien af hvad Du har opofret for hendes Skyld. Du skal befinde Dig hos hende, forladt af alle, uden Stand, uden Formue, og uden Anseelse. Kiedsommelighed og Græmmelse skal overfalde Dig; Du skal hade hende, og overvælde hende med Bebreidelser; hendes Taalmodighed og Fromhed skal fuldkommen forbittre Dig; Dit Had til hende skal foreges; Du skal hade de Børn, som hun har bragt Dig, og Du skal komme hende til at døe af Smerte.

St. Albin.

Jeg?

Faderen.

Ja Du.

St. Albin.

Aldrig! aldrig!

Faderen.

Vore Passioner troe, at alting er uforgængeligt; men den menneskelige Natur vil, at alle Ting skal faae Ende.

St. Albin.

Jeg skal lade af at elske Sophie? Nei! det er plat umueligt; jeg maatte ellers endnu tvivle om, at jeg elskede Dem.

Faderen.

Vil Du være forvisset herom, og give mig Prøver derpaa, saa giør, hvad jeg forlanger af Dig.

St. Albin.

Det er forgieves, at jeg vilde, jeg kan ikke, jeg er mig ikke selv mere mægtig, min Fader! jeg kan ikke.

Faderen.

Ubesindige! Du vil være Fader. Veed Du en Faders Pligter? Og dersom Du veed dem, kunde Du da tillade Din Søn det, som Du begierer af mig?

St. Albin.

Ah! dersom jeg torde svare.

Faderen.

Tael!

St. Abin.

De tillader det.

Faderen.

Ja, jeg befaler det.

St. Albin.

Da De vilde forene Dem med min Moder, da den hele Familie satte sig op imod Dem, da min Farfader kaldte Dem et utaknemmeligt Barn, og De hemmelig i Deres Hierte kaldte ham en grum Fader, hvilken af dem begge havde da Ret? Min Moder var dydig og deilig ligesom Sophie; hun var uden Formue, ligesom Sophie; De elskede hende ligesaa høit, som jeg elsker Sophie; taalde De, at man bersvede Dem hende, min Fader! og har jeg ikke ogsaa et Hierte?

Faderen.

Jeg havde min Udkomme, og Din Moder var af Stand.

St.

St. Albin.

Hvo veed endnu, hvem Sophie kan være?

Faderen.

Hiernespind!

St. Albin.

Udkomme angaaende, saa vil Kiærlighed og Armod forskaffe mig den.

Faderen.

Skiælv for den Ulykke, som venter dig.

St. Albin.

Den største, jeg skiælver for, er, at skilles ved Sopie.

Faderen.

Frygt for at tabe min faderlige Kiærlighed.

St. Albin.

Jeg skal vist vinde den igien.

Faderen.

Hvem har forsikkret Dig derom?

St. Albin.

De skal see Sophies Taarer rinde; De skal see mig for Deres Fødder, og mine Børn skal række deres smaa uskyldige Arme imod Dem, og de skal vist ikke forskyde dem.

Faderen.

Han kiender mig alt for vel — — (efter en kort Taushed paatager han det strengeste Væsen og Tone, og siger:) Min Søn! jeg seer, at al min Tale er forgieves, at Fornuften har aldeles mistet sin Magt over Dig, og at det Middel, som jeg stedse har havt Afskye for at

benytte

benytte mig af, er det eneste, som endnu er tilovers, jeg maae bruge det, siden Du selv tvinger mig dertil. Lad dine Griller fare. Jeg vil saa have det, og jeg befaler Dig det med al den Myndighed, som en Fader har over sine Børn.

St. Albin.

(tvingende sin Forbittrelse.)

Myndighed, Myndighed, det er alt, hvad de raabe paa.

Faderen.

Bær Ærbødighed for den.

St. Albin.

(gaaer frem og tilbage.)

Saaledes ere de alle, saaledes elske de os, hvad kunde de giøre os verre, om de vare vore Fiender?

Faderen.

Hvad siger Du? Hvad er det du mumler?

St. Albin.

(som tilforn:)

De troe sig viise, fordi de regieres af andre Passioner, end vi.

Faderen.

Tie!

St. Albin.

De give os Livet alene for at herske over det.

Faderen.

Tie.

St. Albin.

De opfylde det med Bitterheder, og hvorledes skulde de røres ved vores Kummer, da den er bleven dem til en Vane.

Fa-

Faderen.

Du forglemmer, hvem jeg er, og hvem Du taler med. Tie! eller frygt for at tildrage Dig det skrækkeligste Tegn paa en Faders Vrede.

St. Albin.

En Fader! en Fader! Der er ingen til mere, de ere kun Tyranner.

Faderen.

O Himmel!

St. Albin.

Ja Tyranner.

Faderen.

Gaae fra mig, utaknemmelige og unaturlige Søn! Jeg giver Dig min Forbandelse. Gaae langt fra mine Øine. (Sønnen gaaer, men neppe har han giort nogle Skridt, førend Faderen løber eftet ham og siger:) Hvor gaaer Du hen, Ulyksalige?

St. Albin.

Min Fader!

Faderen.

(kaster sig i en Lehnestol, og Sønnen falder paa Knæe for ham.)

Jeg, din Fader? Du, min Søn? Jeg hører Dig ikke til, jeg har aldrig havt med Dig at giøre. Ah! Du forgifter mig Livet, Du ønsker min Død. Ah! hvorfor har den hidindtil tøvet saa længe? hvorfor er jeg ikke lagt ved Siden af Din Moder? Hun er ikke mere, og mine ulyksalige Dage ere forlængede.

St. Albin.

Min Fader!

Faderen.

Gaae fra mig! skiul dine Taare for mig. Du sønderriver mit Hierte, og jeg kan ikke forjage Dig af det.

Scene 7.

Faderen. St. Albin. Commandeuren.

(Commandeuren kommer ind, St. Albin, som laae for sin Faders Fødder, reiser sig, og Faderen bliver siddende i Lehnestoelen, heldende Hovedet paa sine Hænder, og ganske nedslaget.)

Commandeuren.

(viser St. Albin ham, som gaaer op og ned, uden at høre.)

Hør Du! see herhid! betragt, hvilken Tilstand Du har bragt ham i. Jeg havde spaaet ham, at Du vilde legge hans Dine sammen af Hiertesorg, og Du maatte det, at min Spaadom treffer rigtig nok ind.

(imidlertid at Commandeuren taler, reiser Faderen sig, og gaaer, St. Albin vil følge ham.)

Faderen.

(vender sig om til sin Søn.)

Hvor vil Du hen? Hør, hvad Din Morbroder siger, jeg befaler Dig det.

Scene 8.

St. Albin. Commandeuren.

St. Albin.

Tael da, min Herre! Jeg hører Dem — — ders som det er en Ulykke at elske, saa er den hændtes, og jeg veed ikke mere noget Middel derimod — — dersom

man

man negter mig hende, saa maae man først lære mig at forglemme hende. — — forglemme hende! — — hvem? Hende? Jeg? jeg skulde kunde? jeg skulde vilde? gid min Faders Forbandelse falde paa mit Hoved, om jeg nogensinde faaer en saadan Tanke.

Commandeuren.

Hvad er det vel, man forlanger af Dig? at forlade et lille Dyr, som Du aldrig burde anseet, uden for det løse; som er uden Midler, uden Slegt, uden Bekiendtskab; som kommer her, jeg veed ikke hvorfra, som hør til, jeg veed ikke hvem, og som fører et Levnet, jeg veed ikke hvordan. Man har nok af saadanne Mannesseller. Der findes de Narre, som legge sig øde for deres Skyld; men at ægte, at ægte dem!

St. Albin. (hidsigen.)

Min Hr. Commandeur!

Commandeuren.

Staaer hun Dig saa vel an? Ih! nu vel! saa behold hende, jeg seer ligesaa gierne, at Du har denne, som en anden, men lad os ogsaa haabe engang, at see Enden paa denne Historie, naar Tid er.

St. Albin. (vil gaae.)

Commandeuren.

Hvor vil Du hen?

St. Albin.

Jeg gaaer bort.

Commandeuren.

(holder ham tilbage.)

Har Du forglemt, at jeg taler med Dig i Din

St. Albin.

Nu vel, min Herre! Tael da! Piin mig, styrt mig i den Yderste Fortvivlelse, jeg har ikke uden dette ene at svare Dem: Sophie skal være min Kone.

Commandeuren.

Din Kone?

St. Albin.

Ja, min Kone.

Commandeuren.

En foragtelig Tøs!

St. Albin.

Som har lært mig, at foragte alt det, som De er en nedrig Slave af.

Commandeuren.

Er der da ingen Skam i Dig?

St. Albin.

Skam?

Commandeuren.

Du, en Søn af Hr. d'Orbesson, og Søstersøn af Commandeur d'Auvile!

St. Albin.

Ja, jeg en Søn af Hr. d'Orbesson, og Deres Søstersøn.

Commandeuren.

Der have vi Frugterne af denne vunderværdige Opdragelse, som Din Fader brystede sig saa meget af! Der see vi dette Mønster for alle unge Mennesker, baade ved Hoffet og i Byen? — — Men Du bilder Dig maaskee ind, at Du er riig?

St.

St. Albin.

Nei.

Commandeuren.

Veed Du, hvor meget Du har efter Din Moder?

St. Albin.

Det har jeg aldrig bekymret mig om, og jeg skiøtter ikke om at vide det.

Commandeuren.

Hør engang. Hun var den yngste af sex Børn, som vi vare i alles, og det i en Provinds, hvor Døttrene faae ikke ringeste Medgift. Din Fader, som var ligesaadan en Nar, som Du er nu, blev fortryllet af hende, og tog hende. Tusende Rigsdaler aarlig Rente, som skal deles med Din Søster, det giør fem hundrede Rigsdaler til enhver. See! der har Du Jeres hele Rigdom.

St. Albin.

Jeg har fem hundrede Rigsdaler i Rente om aaret?

Commandeuren.

Ja, saa langt, som de kan række.

St. Albin.

Ah! Sophie! De skal ikke længere boe oppe under Taget, De skal ikke længere udstaae Nødlidenheds besværligheder. Jeg har fem hundrede Rigsdaler aarlig Rente!

Commandeuren.

Men Du kan veente Dig fem og tyve tusende Rigsdaler efter Din Fader, og maaskee dobbelt saa meget efter mig. Hør, min Søstersøn! man begaaer Galskaber iblandt, men Du kan aldrig begaae nogen, som

er saa kostbar som denne.

St. Albin.

Ei! hvad nytter Rigdom mig, naar jeg ikke eier den, som jeg vilde dele den med.

Commandeuren.

Galning!

St. Albin.

Det veed jeg, saaledes kalder man dem, som give et ungt, deiligt og dydigt Fruentimmer Fortrinet for alt andet; og jeg giør mig en Ære af at være Formand for dette Slags Gale.

Commandeuren.

Du løber hovedkulds i Din Ulykke.

St. Albin.

Jeg vilde leve af det tørre Brød, jeg vilde drikke Vand, naar jeg eiede hende, og jeg skulde endda prise mig lyksalig.

Commandeuren.

I fuld fire Spring løber Du i Ulykken.

St. Albin.

Jeg har fem hundrede Rigsdaler aarlig Rente.

Commandeuren.

Hvad vil Du vel fange an?

St. Albin.

Hun skal forskaffes Underholdning, Værelser, og Klæder, og vi skulle leve fornøiede.

Commandeuren.

Ja, som Tiggere.

St.

St. Albin.

Lad saa være.

Commandeuren.

Hun kan have Fader, Moder, Brødre, og Søstre, og alt det Sleng faaer Du paa Halsen.

St. Albin.

Det vil jeg finde mig i.

Commandeuren.

Jeg venter kun at see Dig med Huuset fuldt af Børn.

St. Albin.

Saa skal jeg tage min Tilflugt til alle medlidende Siæle, man skal see mig, man skal see hende, som deler min Ulykke med mig. Jeg skal sige mit Navn, og jeg skal vist finde Bistand.

Commandeuren.

Du forstaaer Dig godt paa Mennesker.

St. Albin.

De troer dem da alle onde.

Commandeuren.

Jeg har nok stor Uret.

St. Albin.

Enten De har Ret, eller Uret, saa har jeg tvende sikkre Tilstød tilovers, med hvilke jeg kan trodse den hele Verden: Kiærlighed, som giver os Mod til at foretage, og Kiækhed, som giver os Kræfter til at holde ud — — man hørde ikke saa mange Beklagelser i Verden, hvis ikke den Fattige feilede Modet, og hvis den Rige ikke var uden Menneskelighed.

Commandeuren.

Jeg forstaaer Dig — — tag da din Sophie, træd din Faders Villie, Velanstændigheds Love, og den Høiagtelse, Du skylder din Stand, under Fødder. Ødeleg Dig, vanær Dig, kast Dig i Solen, jeg skal ikke længer forhindre Dig. Du skal tiene til Exempel for alle Børn, som steppe deres Øren til for Fornuften, som iile at indgaae slige skammelige Forbindelser; som bedrøve deres Forældre, og paaføre deres Familie Spot og Skam. Du skal faae din Sophie, siden Du vil have din Villie, men Du skal ikke have det tørre Brød, hverken til hende eller hendes Unger, som jeg siden skal have hengendes for min Port.

St. Albin.

Det er just det, De frygter for.

Commandeuren.

Er jeg ikke at beklage! — — Jeg har nu i forgetyve Aar negtet mig selv alle Ting. Jeg havde kunnet givte mig, og jeg har selv berøvet mig denne Trøst. Jeg har slaaet Haanden af min egen Slegt, for at forene mig med disse; og nu faaer jeg Løn for min gode Villie — — hvad vil Verden sige — — det er en afgiort Sag; jeg tør aldrig lade mig see mere for nogens Øine. Og kommer jeg nogensteds, og man spørger: Hvem er dette gamle Stor-Kors, som seer saa bedrøvet ud? Saa vil man sige ganske sagte: Det er Commandeur d'Auvile — — Morbroderen til den unge Mar, som har givtet sig med — — ja vist — — Siden vil man give sig til at hviske, man betragter mig, Skamfuldhed og Forbittrelse betager mig, jeg staaer op, jeg tager min Stok, og gaaer min Vei — —

Nei!

Nei! jeg vilde give alt det jeg eier til, at en brav Engelsmand havde givet Dig et dygtigt Puf med sin Bajonet, og kiørt Dig paa din Hals i een af Graverne, da Du laae og klavrede paa Muurene af St. Philippo, og at Du der havde blevet begravet tilligemed de andre. I det mindste havde man da sagt: Det var Skade, han tegnede til noget Godt, og jeg kunde derved havt Leilighed til at søge Kongen om en Naade som kunde sat din Søster i en anseelig Stand — — Nei! det er uhørt, at der nogentid har været saadant et Givtermaal i nogen Familie.

St. Albin.

Dette kan blive det første.

Commandeuren.

Og jeg skulde taale det?

St. Albin.

Dersom De behager.

Commandeuren.

Bilder Du dig det ind?

St. Albin.

Ganske vist.

Commandeuren.

Godt! vi vil faae at see.

St. Albin.

Det er alt seet.

Scene 9.

St. Albin. Sophie. Mad. Hebert.

(Imedens St. Albin bliver ved at tale, som han var allene, kommer Sophie og hendes Veninde ind, og taler imellem i de Ophold, St. Albin giør i sin Monologe).

St. Albin.

(efter en kort Tavshed gaaende frem og tilbage og grundende.)

Ja, det er alt seet — — de have sammensvoret sig imod mig — — jeg mærker det — —

Sophie.

(i en sagte og klagende Tone.)

Man vil have det — — kom, min Veninde!

St. Albin.

Det er den første Gang, min Fader er i Forstaaelse med denne umenneskelige Morbroder.

Sophie. (sukkende.)

Ah, hvilket Øieblik!

Mad. Hebert.

Ja tilvisse, mit Barn!

Sophie.

Mit Hierte er beængstet.

St. Albin.

Lad os ikke forsømme Tiden — — jeg maae søge hende op.

Sophie.

Der er han! Ah, min Beste! det er ham selv.

St. Albin.

Ja, Sophie! det er mig, jeg er Sergi.

Sophie. (hulkende.)

Nei, De er det ikke mere. (vendende sig til Mad. Hebert.) Hvor er jeg ulyksalig! jeg vilde, at jeg var død! O min beste Veninde! hvad er det, som jeg har paa-

taget

taget mig? hvilken Tidende skal jeg forkynde ham, hvilken Tilstand vil han geraade i? Hav Medlidenhed med mig — — Tael De til ham.

St. Albin.

Frygt for intet, Sophie. Sergi elskede Dem, St. Albin tilbeder Dem, og De seer her det oprigtigste Menneske, og den kiærligste Elsker.

Sophie.
(dybt sukkende.)

Ah!

St. Albin.

Troe, at Sergi hverken kan eller ønsker at leve uden for Dem.

Sophie.

Jeg troer det. Men hvortil gavner det?

St. Albin.

Siig kun eet Ord.

Sophie.

Hvilket?

St. Albin.

At De elsker mig. Sophie, elsker De mig?

Sophie.
(dybt sukkende.)

Ah, gid jeg ikke elskede Dem!

St. Albin.

Giv mig da Deres Haand, og tag igien imod min, tilligemed den Eed, som jeg her giør Dem for Himmelens og denne dydige Kones Aasyn, som her staaer os i Moders Sted, at jeg aldrig skal høre nogen anden til, end Dem.

So-

Sophie.

Ah! De veed, at et ærekiært Fruentimmer ikke tager imod eller giør nogen Eed, uden paa de forordnede Steder — — og det bliver ikke mig, som skal følge Dem derhen — — Ah, Sergi! først nu skielner jeg det Mellemrum, som adskiller os.

St. Albin. (hidsigen.)

Sophie! Ogsaa De?

Sophie.

Overgiv mig til min Skiebne, og giv en Fader sin Rolighed igien, som elsker Dem.

St. Albin.

Det er ikke Dem, som taler, det er ham; jeg kiender dette følesløse og grumme Hierte.

Sophie.

Han er det ikke; han elsker Dem.

St. Albin.

Han har forbandet mig, han har forskudt mig. Der fattedes ham nu intet, uden at betiene sig af Dem, for at berøve mig Livet.

Sophie.

Ah, Sergi! skaan Deres Liv.

St. Abin.

Sværg da, at De vil være min, uagtet al hans Modstand.

Sophie.

Jeg, Sergi! skulde jeg røve en Søn fra sin Fader — — jeg skulde trænge mig ind i en Familie, som forkaster mig?

St.

St. Albin.

Ei! hvad bekymrer De Dem om min Fader, min Morbroder, min Søster, og min heele Familie, naar De elsker mig.

Sophie.

De har en Søster?

St. Albin.

Ja, Sophie.

Sophie.

Ah, hvor er hun lykkelig!

St. Albin.

De bringer mig til Fortvivlelse.

Sophie.

Jeg adlyder Deres Paarørendes Villie. Himlen forlene Dem i Tiden en Ægtefælle, som er Dem værdig, og som elsker Dem ligesaa inderlig som Sophie.

St. Albin.

Og det ønsker De mig, Sophie?

Sophie.

Det er min Pligt.

St. Albin.

Gid Ulykke ramme den, som har kiendt Dem, og kunde blive lykkelig med nogen anden.

Sophie.

De skal blive det, De skal nyde alle de Velsignelser, som tilsiges de Børn, som adlyde Deres Forældres Villie. Jeg skal erhverve mig Deres Faders. Jeg skal allene vende tilbage igien til min Elendighed, og De skal imellemstunder erindre mig.

St. Albin.

Jeg skal døe af Smerte, og De skal være Aarsag til min Død. (seende bedrøvet til hende.) Sophie — —

Sophie.

Jeg føler selv al den Smerte, jeg foraarsager Dem.

St. Albin.

(seer igien bedrøvet til hende.)

Sophie — —

Sophie.

(til Mad. Hebert hulkende.)

O beste Veninde! Hans Taare qvæle mig — — Sergi! undertryk ikke min marte Siæl aldeles — — Jeg har nok i min egen Bedrøvelse. (Hun skiuler sine Øine med sine Hænder.) Farvel, Sergi!

St. Albin.

De forlader mig?

Sophie.

Jeg skal aldrig forglemme, hvad De har giort for min Skyld. De har elsket mig oprigtig, De har overbeviist mig derom, ikke saa meget ved at tilsidesætte Deres Rang, som derved, at De har æret mig i min Ulykke og Fattigdom. Jeg skal stedse erindre mig det Sted, hvor jeg lærde at kiende Dem — — Ah, Sergi!

St. Albin.

Saa vil De da see min Død.

Sophie.

Kun jeg, kun jeg er at beklage.

St. Albin.

Sophie! hvor agter De sig hen?

Sophie.

Jeg vil underkaste mig min Skiæbne. Jeg vil dele Gienvordigheden med mine Søskende, og begrave min egen i min Moders Bryst. Jeg er den yngste af hendes Børn. Hun elsker mig. Jeg skal aabenbare hende alt, og hun skal trøste mig.

St. Albin.

De elsker mig? og De forlader mig?

Sophie.

Hvi fik jeg Dem nogentid at see — — Ak!
(hun viger fra ham.)

St. Albin.

Nei, nei! — — jeg kan ikke — — Mad. Hebert, hold hende tilbage — — hav dog Medlidenhed med os.

Mad. Hebert.

Arme Sergi!

St. Albin. (til Sophie.)

De skal ikke herfra — — jeg skal gaae — — jeg skal følge Dem — — Sophie! bliv — — det er ikke ved Dem, ikke ved mig, at jeg besværger Dem — — De har besluttet min Ulykke og Deres — — Det er i disse grumme Paarørendes Navn — — dersom jeg mister Dem, skal jeg aldrig kunde see, høre, eller taale dem — — vil De da, at jeg skal hade dem?

Sophie.

Elsk Deres Paarørende, adlyd dem, og forglem mig.

St. Albin.

(som har kastet sig paa Knæe, raaber, i det han holder hende tilbage ved Klæderne:)

Sophie! Hør mig — — De kiender endnu ikke

Sophie.

(til Mad. Hebert, som græder.)

Kom, min Veste! kom, riv ham herfra.

St. Albin.

(i det han reiser sig.)

Han tør vove det Yderste. De fører ham til sin Undergang — — ja, De fører ham til den — —

(han gaaer, han beklager sig, han er fortumlet, han nævner imellemstunder Sophies Navn. Endelig lehner han sig paa Ryggen af en Stol, og holder Hænderne over Øinene.)

Scene 10.

St. Albin. Cecilie. Germeuil.

(imidlertid St. Albin er i denne Stilling, kommer Cecilie og Germeuil ind.)

Germeuil.

(standser inderst paa Salen, betragter bedrøvet St. Albin, og siger til Cecilie.)

Der er han, den Ulyksalige. Han er nedslagen, og veed ikke, at i dette Øieblik — — hvor beklager jeg ham — — Frøken! Tael De til ham.

Cecilie.

St. Albin!

St. Albin.

(som ikke seer dem, men hører dem nærme sig, raaber, uden at see til dem.)

I hvem I end ere, saa forføier Jer til de Barbarer, som have sendt Jer. Gaae bort!

Cecilie.

Cecilie.

Min Broder! det er mig, det er Cecilie, som er underrettet om din Bedrøvelse, og kommer til Dig.

St. Albin.

(i samme Stilling, som tilforn.)

Gaae bort!

Cecilie.

Dersom jeg er Dig til Plage, saa vil jeg gaae.

St. Albin.

Ja, Du er mig til Plage.

(Cecilie gaaer, men hendes Broder kalder hende tilbage med en svag og sørgelig Stemme.)

Cecilie!

Cecilie.

(nærmer sig til ham.)

Min Broder!

St. Albin.

(tager hende ved Haanden uden at forandre sin Stilling, og uden at see til hende.)

Hun elskede mig, man har berøvet mig hende. Hun flyer mig.

Germeuil.

Himlen give det!

St. Albin.

Jeg har tabt alt — — ah!

Cecilie.

Du har jo dog endnu en Søster, en Ven.

St. Albin.

(reiser sig med Heftighed.)

Hvor er Germeuil?

Cecilie.

Her er han.

St. Albin.

(gaaer stiltiende et Øieblik, derefter siger han:)
Min Søster! lad os være allene.

Scene II.

St. Albin. Germeuil.

St. Albin.

(gaaende frem og tilbage, og med adskillige Ophold.)

Ja — — det er det eneste Middel, som er tilovers — — jeg er færdig — — Germeuil! er her ingen, som hører os?

Germeuil.

Hvad har De at sige mig?

St. Albin.

Jeg elsker Sophie. Jeg elskes igien af hende. De elsker Cecilie, og Cecilie elsker Dem.

Germeuil.

Jeg! Deres Søster!

St. Albin.

Ja, De og min Søster; men I maae begge vente den samme Forfølgelse, som jeg nu maae udstaae. Har De derfor Mod, saa lad os tage herfra, Sophie, Cecilie, De og jeg, og søge vores Lykke langt fra disse Tyranner, som omringe os — —

Germeuil.

Hvad hører jeg — — Der feilede mig kun endnu denne Fortrolighed — — hvad vover De at foretage,

og

og hvad Forslag giør De mig? Er det saaledes, at jeg skulde giengielde alle de Velgierninger, som Deres Fader fra min Fødsels Time har overgydet mig med? Til Belønning for hans Kiærlighed imod mig, skulde jeg opfylde hans Hierte med Bedrøvelse, og sende ham i Graven, forbandende den Dag, da han tog mig i sit Huus.

St. Albin.

De giør Dem Skrupler, lad os bryde af.

Germeuil.

Baade den Gierning, De foreslaaer mig, og den, som De selv har besluttet, ere begge Laster — — — (med Heftighed.) St. Albin! lad dette Forsæt fare — — De har paadraget sig Deres Faders Vrede; men nu har De i Sinde at fortiene den. De paadrager sig Verdens Eftertale. De underkaster sig Lovenes Forfølgelse og styrter den Person i Fortvivlelse, som De elsker — — Hvilke Ulykker bereder De sig! — — og hvilken Urolighed sætter De mig i! — —

St. Albin.

Dersom jeg ikke kan giøre mig Regning paa Deres Bistand, saa skaan mig for Deres Formaninger.

Germeuil.

De styrter sig i Fordærvelse.

St. Albin.

Lodden er kastet.

Germeuil.

De styrter mig i selvsamme Fordærvelse, ja, i samme Fordærvelse. — — Hvad skal jeg svare Deres Fa-

der? naar han aabenbarer mig sin Græmmelse — — Deres Morbroder — — grumme Morbroder! men endnu grummere Søstersøn. — — Hvi skulde jeg endelig være Medvider i Deres Anslag — — De veed ikke — — Hvad vilde jeg giøre her paa dette Sted? — — Hvi skulde jeg faa Dem her at see? — —

St. Albin.

Farvel, Germeuil! omfavn mig; jeg forlader mig paa Deres Taushed.

Germeuil.

Hvor iller De hen?

St. Albin.

At forsikkre mig om det, jeg skatterer høiest i Verden, og at flye herfra for evig.

Scene 12.

Germeuil. (allene.)

Kunde Skiæbnen ove noget verre imod mig? Han staaer færdig, at bortføre sin Kiæreste, og veed ikke, at i samme Øieblik arbeider hans Morbroder paa at faae hende indsluttet — — De giør mig een efter anden til deres Fortrolige, og tillige til Medvidere — — hvilken Forfatning har de sat mig i? Jeg kan hverken tale, eller tie, hverken foretage mig noget, eller lade det være — — dersom man allene mistænker mig for at have været Morbroderen behielpelig, vil Søstersønnen holde mig for en Forræder, og jeg vil blive anseet for slet og nedrig af Faderen — — dersom jeg endda kunde aabenbare mig for ham — — men de har begge fordret Taushed — — jeg hverken bør eller kan bryde

den

den — — Dette saae Commandeuren forud, da han betroede sig til mig; til mig, som han hader, for at udføre denne uretfærdige Ordre, som han søger at udvirke — — ved at tilbyde mig sine Midler og sin Søsterdatter, tvende Tillokkelser, som han forestiller sig, at ingen kan imodstaae, er det kun hans Øiemeed, at indvikle mig i et Mytterie, som kan styrte mig — — han troer allerede at see sit Anslag fuldbyrdet, og ønsker sig hemmelig til Lykke — — Kommer Søstersønnen ham i Forveien, saa er Faren den samme. Han vil troe, at jeg har drillet ham, han bliver rasende, og røber alting — — Men Cecilie er underrettet om Sammenhengen; hun veed min Uskyldighed — — Men hvad vil hendes Vidnesbyrd formaae imod den hele Families Raab, som bliver opbragt imod mig — — Man vil ikkuns høre disse, og jeg bliver ikke desmindre anseet for Medhielper til Bortførelsen — — hvilken Forvirring har de bragt mig i! Søstersønnen af Ubetænksomhed, og Morbroderen af Ondskab — — og Du! arme Uskyldige! som er uden noget Menneskes Beskytteise, hvem skal redde Dig fra tvende ophidsede Mennesker, som begge, i lige Grad, har besluttet Din Ødeleggelse — — den ene venter paa mig, for at fuldføre den, den anden iiler selv derhen; og jeg har ikkun et eneste Øieblik — — men lad os ikke forsømme det — — lad os strax bemægtige os Ordren — — og derefter — — vi vil faae at see. —

Ende paa den anden Act.

Tredie Act.

Scene 1.

Germeuil. Cecilie.

Germeuil.
(i en bønlig Tone.)

Frøken!

Cecilie.

Lad mig i Roe.

Germeuil.

Frøken!

Cecilie.

Hvad tør De forlange af mig? Jeg skulde imoftage min Broders Kiæreste hos mig? hos mig? i mit Værelse? i min Faders Huus? Lad mig i Roe, siger jeg. Jeg vil ikke høre Dem længer.

Germeuil.

Det er det eneste Fristed, hun har tilovers, og det eneste hun kan tage imod.

Cecilie.

Nei! Nei!

Germeuil.

Jeg udbeder mig det kun for et Øieblik, imedens jeg kan see mig om andre Udveie, og besinde mig.

Cecilie.

Nei! Nei! — — en Ukiendt!

Ger-

Germeuil.

En Ulyksalig, som De ikke kunde negte Deres Medlidenhed, dersom De kun saae hende.

Cecilie.

Hvad vilde min Fader sige?

Germeuil.

Bær jeg mindre Ærbødighed for ham, end De? og frygter jeg ikke ligesaa høit for at fortørne ham?

Cecilie.

Og Commandeuren?

Germeuil.

En Mand uden Grunde.

Cecilie.

Han har, som alle hans Lige, mere end nok, naar det kommer an paa at beskylde og bagtale.

Germeuil.

Han vil sige, at jeg har drillet ham, eller Deres Broder vil troe, at jeg har forraadt ham, og jeg kan aldrig retfærdiggiøre mig — — Men hvad er der vel i alt dette, som kan forurolige Dem?

Cecilie.

De foraarsager mig alle mine Bekymringer.

Germeuil.

I disse fortredelige Omstændigheder er det allene Deres Broder og Morbroder, som jeg beder Dem at tage i Betragtning. Skaan dem begge for at begaae en lastværdig Gierning.

Cecilie.

Min Broders Kiæreste! en Ubekiendt! — — Nei, min Herre! mit Hierte siger mig, at jeg giør ikke vel, og det har endnu aldrig bedraget mig. Tael derfor ikke mere til mig derom; jeg skiælver for, at nogen har hørt os.

Germeuil.

Vær uden Frygt! Deres Fader har overgivet sig til sin Bedrøvelse. Commandeuren og Deres Bøder ere beskiæftigede med deres Anslag. Folkene har jeg skaffet af Veien. Jeg forestilte mig Deres Modstand i Foraveien — —

Cecilie.

Hvad har De foretaget?

Germeuil.

Leiligheden var mig gunstig, og jeg har ført hende herind, hun er her. Der seer De hende. Send hende nu tilbage, Frøken!

Cecilie.

Germeuil! Hvad er det, De har giort?

Scene 2.

Germeuil. Cecilie. Sophie. Madamoiselle Clairet.

Sophie.

(kommer ind, som en Forvildet; hun seer ikke, hører ikke, og veed ikke, hvor hun er. Cecilie er paa sin Side i den største Urolighed.)

Jeg veed ikke, hvor jeg er — — jeg veed ikke, hvor jeg gaaer hen — — mig synes jeg gaaer i Mørke

ke — — skal jeg da ikke finde et Menneske, som vil veilede mig? — — O Himmel! forlad mig ikke!

Germeuil. (kalder.)

Jomfrue! Jomfrue!

Sophie.

Hvem er det, som kalder?

Germeuil.

Det er mig, Jomfrue! det er mig.

Sophie.

Hvem er De? Hvor er De? Hvem De end er, saa kom mig til Hielp, ræd mig herfra — —

Germeuil.

(gaaer at tage hende ved Haanden.)

Kom — — mit Barn! herhid.

Sophie.

(giør nogle Trin, og falder paa Knæe.)

Jeg kan ikke — — Kræfterne forlade mig — — jeg segner.

Cecilie.

O Himmel! — — (til Germeuil.) Kald i en Hast — nei, nei, kald ikke.

Sophie.

(med tillukte Øine, og som hun fantaserte i Afmagt.)

De, Grumme — — hvad har jeg giort Dem?

(Hun seer sig om med alle Kiendetegn paa Forskrækkelse.)

Germeuil.

Vær ved frit Mod! Jeg er St. Albins Ven, og Frøkenen er hans Søster.

Sophie.

(efter en kort Taushed.)

Ah, Fruken! hvad skal jeg sige Dem? De seer min Smerte, den overgaaer mine Kræfter — — De seer mig for Deres Fødder, og jeg maae enten doe, eller takke Dem for min Frelse — — jeg er en Ulykkelig, som søger et Tilflugtssted — — det er Deres Morbroder, og Deres Broder, som forfølge mig — — Deres Morbroder, som jeg ikke kiender, og som jeg aldrig har forstaaet. Deres Broder — — ah! det var mindst af ham, at jeg ventede mig saa stor Græmmelse — — hvad skal jeg blive til, dersom De forsager mig? — — De vil fuldbyrde Deres Anslag imod mig — — kom mig til Hielp, og ræd mig — — ræd mig — — fra mig selv. De troer ikke, hvad hun tør vove, som frygter for Vanære, og som man med Magt tvinger til at hade Livet — — jeg har ikke selv givet Anledning til min Ulykke, og jeg har intet at bebreide mig — — jeg arbeidede, jeg havde mit Brød, og jeg levede i Roligbed — — min Smertes Tid er kommen. Det er deres, som have paaført mig den, og jeg skal, saa længe jeg lever, begræde, at De nogen Tid har kiendt mig.

Cecilie.

Hun bevæger mig — — O hvor maae de være onde, som saaledes kan plage hende!

(her viser Medlidenheden sig i Cecilies Hierte, istedet for Uroligheden; hun helder sig paa Ryggen af en Stol ved Siden af Sophie, og denne bliver ved.)

Sophie.

Jeg har en Moder, som elsker mig — — hvorledes skal jeg vise mig for hendes Øine? — — Fruken!

ken! frels en Moder sin Datter, jeg besvær Dem ved Deres egen, om De har hende endnu — — Da jeg forlod hende, sagde hun: Himmelens Engle! tager dette Barn under Eders Varetægt, og ledsager hende; men dersom De lukker Deres Hierte i for Medlidenhed, saa har Himmelen ikke hørt hendes Bøn, og hun vil græmme sig til Døde — — ræk hende Deres Haand, som man vil undertrykke, at hun maae velsigne Dem, saa længe hun lever — — jeg formaaer intet, men der er et Væsen, som formaaer alt, og hos hvilket Barnhiertigheds Gierninger aldrig blive ubelønnede — — Frøken!

Cecilie.

(nærmer sig til hende, og rækker hende Haanden.)

Staae op — —

Germeuil. (til Cecilie.)

Deres Øine staae fulde af Taare. De er rørt af hendes Ulykke.

Cecilie. (til Germeuil.)

Hvad har De giort?

Sophie.

Himlen være lovet! alle Hierter ere ikke forhærdede.

Cecilie.

Jeg kiender mit. Jeg vilde, at jeg ikke havde seet, eller hørt hende — — elskværdige og ulyksalige Barn! hvad hedder hun?

Sophie.

Sophie!

Cecilie.

(omfavner hende.)

Sophie! kom!

Germeuil.

(kaster sig paa Knæe for Cecilie, og tager een af hendes Hænder, som han kysser, uden at tale.)

Cecilie.

Hvad forlanger De nu mere af mig? Foier jeg mig ikke i alting efter Deres Villie?

(Cecilie gaaer inderst ind i Salen med Sophie, som hun overleverer til sin Kammerpige.)

Germeuil.

(i det han reiser sig hastig op.)

Jeg Uforsigtige — — hvad var det jeg vilde sagt hende?

Mademoiselle Clairet.

Jeg forstaaer, Frøken! Forlad sig kun paa mig.

Scene 3.

Germeuil. Cecilie.

Cecilie.

(efter en kort Taushed, med Fortrydelse.)

Nu kan jeg da takke Dem for, at jeg maae trænge til mine Folkes Naade.

Germeuil.

Jeg har allene udbedet mig et Øieblik af Dem, for at opsøge hende et Tilflugtssted. Hvad Roesværdigt var der i at giøre vel, naar der var ikke ringeste Ulei-lighed derved?

Cecilie.

Hvor ere dog Mandfolkene farlige! For at leve lyksalige, kan man ikke nokkom skye dem — — bort

fra

fra mig alt Mandfolk — — Jeg troer De vil gaae bort?

Germeuil.

Jeg adlyder Dem.

Cecilie.

Ypperligt! - Efterat De først har indviklet mig i de grueligste Bekymringer, saa feilede Dem ikke andet, end at De lader mig blive i dem. Gaae kun, min Herre! gaae!

Germeuil.

Hvor er jeg ulykkelig!

Cecilie.

De beklager Dem, troer jeg?

Germeuil.

Jeg foretager intet, uden det mishager Dem.

Cecilie.

De betager mig al min Taalmodighed — — betænker De, at jeg er i en Forvirring, som ikke tillader mig at overveie eller forebygge det ringeste, hvorledes tør jeg løfte Øinene op i min Faders Nærværelse? Dersom han mærker min Forvirring, og han spørger mig, saa er jeg ikke istand til at sige nogen Usandfærdighed. Veed De vel, at der behøves ikkun et ubetænksomt Ord til at oplyse saa mistænkeligt et Menneske, som Commandeuren — — og min Broder? — — Ah! jeg gruer i Forveien for det Optog hans Sorg vil foraarsage. Hvorledes vil han tage afsted, naar han ikke mere finder Sophie? — — Min Herre! forlad mig ikke et Øieblik, dersom De ikke vil have alle Ting aaben-

aabenbaret; men der kommer nogen, gaae bort! — — bliv her! — — Nei, gaae bort, gaae bort — — Himmel! hvilken Tilstand har jeg bragt mig i!

Scene 4.

Cecilie. Commandeuren.

Commandeuren.

(som han pleier.)

Cecilie! Du er allene?

Cecilie.

(i en frygtsom Tone.)

Ja, min kiære Morbroder! det er just min Lyst.

Commandeuren.

Jeg tænkde, at den gode Ven var hos Dig.

Cecilie.

Hvem? Hvilken Ven?

Commandeuren.

Ei! Germeuil!

Cecilie.

Han gik nylig herfra.

Commandeuren.

Hvad sagde han til Dig? og hvad sagde Du til ham?

Cecilie.

Adskilligt Ubehageligt, som hans Maade er.

Commandeuren.

Jeg bliver aldrig klog paa jer to. Aldrig kan I blive enige et Øieblik. Det giør mig ret ont. Han

har

har Forstand, Naturens Gaver, Indsigter, og Sæder, som taae mig i Særdeleshed vel an. Han har ingen Midler, det er sandt, men han er af god Herkomst, jeg har Agt for ham, og jeg har raadet ham, at fæste sine Tanker paa Dig.

Cecilie.

Hvad forstaaer De derimed, at fæste sine Tanker?

Commandeuren.

Det er let at forstaae. Du har formodentlig ikke sat Dig for, at døe Pige.

Cecilie.

Forlad mig, min Herre! Det er just mit Forsæt.

Commandeuren.

Cecilie! vil Du at jeg skal tale aabenhiertet med Dig, jeg har slaaet din Broder aldeles af mine Tanker. Det er et haardnakket Gemyt, et uregierligt Hoved, og han har nu nylig ført sig op imod mig paa saa uanstændig en Maade, at jeg skal huske ham det saa længe jeg lever — — lad ham kuns løbe, saa længe han lyster efter dette Dyr, som har giort ham forrykt i Hovedet, jeg skal ikke søge at hindre ham — — Man bliver ogsaa tilsidst keed af, at være god — — jeg har nu vendt al min Kiærlighed til Dig allene, min kiære Søsterdatter! — — dersom Du nu vilde din egen Lyksalighed, din Faders, og min — —

Cecilie.

Det bør De forestille Dem.

Commandeuren.

Men Du spørger mig ikke om, hvori den bestaaer?

Cecilie.

Cecilie.

De vil ikke længe lade mig blive i Uvished.

Commandeuren.

Ganske rigtig. Nu vel! Saa maatte Du holde Dig lidt nærmere til Germeuil. Det er et Parti, som Du nok formoder, at din Fader, ikke uden yderste Modstand, giver sit Samtykke til; men lad mig kun tale med Manden, jeg skal rydde alle Vanskeligheder af Veien, og hvis Du kun vil, saa skal Resten være min Sag.

Cecilie.

Vilde De da raade mig til, at tænke paa en Person, som ikke havde min Faders Bifald?

Commandeuren.

Han er ikke rig, og det er Knuden; men jeg har sagt Dig det: jeg vil ikke vide mere at sige af din Broder, men jeg vil forsikkre Jer to alle mine Midler. O! Cecilie! Dette fortiener nok den Umage, at tages i Betænkning.

Cecilie.

Jeg, jeg skulde berove min Broder?

Commandeuren.

Hvad kalder Du, at berove ham? er jeg Jer noget skyldig? Mine Midler høre mig til, og de har kostet mig alt for meget dertil, at jeg ikke skulde raade over dem, som jeg lyster.

Cecilie.

Min kiære Morbroder! jeg vil ikke undersøge, hvor vidt Paarørende ere Herrer over Deres Midler, eller om

om De uden Uretfærdighed kan overdrage dem, til hvem De vil; men dette veed jeg, at jeg ikke kan tage imod Deres Midler, uden at vanære mig, og denne Kundskab er nok for mig.

Commandeuren.

Saa troer Du, at St. Albin vilde gjøre det samme for sin Søster?

Cecilie.

Jeg kiender min Broder, og dersom han var nærværende, saa vilde vi ganske vist begge svare Dem med een Mund.

Commandeuren.

Og hvad vilde I da begge sige mig?

Cecilie.

Tving mig ikke, Hr. Commandeur! jeg er oprigtig.

Commandeuren.

Desto bedre! Tael kun, jeg er en stor Elsker af Oprigtighed. Du siger:

Cecilie.

At det er en Almenneskelighed uden Lige, at De have Paarørende i Provindsen, som ere i yderste Armod, som min Fader rækker Haanden uden Deres Vidende, og som De skiller ved en Formue, som tilfalder dem, og som de saa høiligen trænge til. At hverken jeg eller min Broder agte at tilegne os de Midler, som man burde erstatte dem, som Naturens og Selskabets Love have bestemt dem til.

Commandeuren.

Nu godt! I skal faae lige meget af dem begge to. Jeg slaaer Haanden af Jer allesammen. Jeg skal for-

lade et Huus, hvor alting gaaer Hulter til Bulter, imod al Sands og Fornuft, hvor intet ligner Børnenes Uforskammenhed, uden Faderens Kiærlingagtighed. Jeg vil nyde Got af mit Liv, og ikke længer plage mig selv for nogle Utaknemmelige.

Cecilie.

Deri giør De meget vel, min kiære Morbroder!

Commandeuren.

Jeg behøver ikke Deres Bifald, Frøken! men jeg vil raade Dig, at Du giver nøie Agt paa Dig selv. Jeg veed, hvad der gaaer for sig i dit Hierte; jeg lader mig ikke tage ved Næsen af din forstilte Redelighed; dine Smaalæier ere ikke nær saa hemmelige, som Du bilder Dig ind; men det er nok — — jeg mærker Pudset.

Scene 5.

Cecilie. Commandeuren. Faderen. St. Albin.

(Faderen kommer foran; hans Søn følger ham.)

St. Albin.

(er hidsig, trøsteløs, og forvildet, baade her og den hele Scene igiennem.)

De ere der ikke mere — — ingen veed, hvor de ere blevne af — — de ere forsvundne.

Commandeuren. (for sig selv.)

Got! min Ordre er udført.

St. Albin.

Min Fader! hør en fortvivlet Søns Begiering! Giv ham Sophie igien! Det er ham umueligt at leve uden hende. De befordrer alles Lyksalighed, som er hos og omkring Dem, skal da Deres Søn være den eneste, som

som De har giort ulykkelig — — Hun er der ikke mere — — de ere forsvundne — — Hvad skal jeg gribe til? — — hvilket ulyksaligt Liv!

Commandeuren. (for sig selv.)

Han har taget Tiden i agt.

St. Albin.

Min Fader!

Faderen.

Jeg har ingen Deel i deres Fraværelse. Jeg har alt sagt Dig det; troe mig.

(naar han har sagt dette, gaaer han langsomt frem og tilbage med nedslaget Hoved og fortrydelig Udseende.)

St. Albin.

(raaber imod det inderste.)

Sophie! Hvor er De? hvor er De bleven af — ah!

Cecilie. (for sig selv.)

Der har vi det, som jeg forestille mig.

Commandeuren. (for sig selv.)

Lad os fuldføre vores Arbeide. Lystig! (til sin Søsterson i en medlidende Tone:) St. Albin!

St. Albin.

Min Herre! lad mig i Roe; jeg fortryder alt for meget, at jeg har hørt Dem — — jeg fulgte efter hende — — jeg havde beveget hende — — og nu har jeg mistet hende.

Commandeuren.

St. Albin!

St. Albin.

Lad mig med Roe.

Commandeuren.

Jeg er Aarsag til din Bedrøvelse, og det fortryder mig.

St. Albin.

Hvor er jeg ulyksalig!

Commandeuren.

Germeuil sagde mig det nok i Forveien; men hvem kunde indbilde sig, at Du skulde geraade i den Tilstand for en Pige, som her er nok af i Hobetal.

St. Albin. (bestyrtset.)

Hvad siger De om Germeuil?

Commandeuren.

Jeg siger — — intet.

St. Albin.

Skulde alting berøves mig paa een eneste Dag? og skulde Ulykken, som forfølger mig, ogsaa have skilt mig ved min Ven? — — Hr. Commandeur! bliv ved!

Commandeuren.

Germeuil og jeg — — jeg tør ikke aabenbare det — — Du tilgiver os det aldrig.

Faderen.

Hvad har De foretaget Dem? Skulde det være mueligt — — Svoger! forklar Dem.

Commandeuren.

Cecilie! — — Germeuil har vist fortroet Dig det — — Siig Du det for mig.

St. Albin.

(til Commandeuren.)

De dræber mig.

Faderen.
(med Alvorlighed.)

Cecilie! Du bliver forvirret?

St. Albin.

Min Søster!

Faderen.
(betragtende sin Dotter med Alvorlighed.)

Cecilie! — — dog nei! Anslaget er alt for afskyeligt — — min Dotter og Germeuil ere ikke mægtige til sligt.

St. Albin.

Jeg skiælver — — jeg iisner — — Himmel! hvad trues jeg med?

Faderen.
(med Alvorlighed.)

Hr. Commandeur! forklar Dem, siger jeg, og hold op at plage mig med den Mistanke, De opvækker hos mig til alt det, som er omkring mig.

(Faderen gaaer frem og tilbage; han er fortrydelig. Commandeuren er hykkelsk, lader skamfuld, og tier. Cecilie er bestyrtset. St. Albin har Øinene paa Commandeuren, og venter med Forskrækkelse, at han skal forklare sig.)

Faderen.
(til Commandeuren.)

Har De besluttet at vedligeholde denne grumme Taushed endnu længer?

Commandeuren.
(til sin Søsterdotter.)

Siden Du tier, og jeg endelig skal tale — — (til St. Albin.) Din Kiæreste — —

St. Albin.

Sophie — —

Commandeuren.

Er indsluttet.

St. Albin.

Retfærdige Himmel!

Commandeuren.

Jeg har erhvervet en Ordre — — og Germeuil har paataget sig Resten.

Faderen.

Germeuil!

St. Albin.

Han!

Cecilie.

Min Broder! der er intet om.

St. Albin.

Sophie! — — og det er Germeuil!

(han kaster sig paa en Stol med alle kiendetegn paa Fortvivlelse.)

Faderen.

(til Commandeuren.)

Hvad har denne Ulyksalige forbrudt imod Dem, at De vilde forøge hendes Elendighed med hendes Æres og Friheds Forliis? Hvad Rettighed har De over hende?

Commandeuren.

Huuset er ganske anstændigt.

St. Albin.

Jeg seer hende — — jeg seer hendes Taarer — — jeg hører hendes Skrig, og jeg døer ikke — — (til Commandeuren.) Barbar! Tag jeres uværdige Medhielper

per med Jer! Kommer begge to! hav Medlidenhed med mig, og skil mig ved Livet — — Sophie! — — min Fader! kom mig til Hielp — — ræd mig af den gruesligste Fortvivlelse.

(Han kaster sig i sin Faders Arme.)

Faderen.

Giv Dig tilfreds, Ulykkalige!

St. Albin.

(i sin Faders Arme, i en bedrøvet og klagende Tone.)

Germeuil! — — Han! — — han — —

Commandeuren.

Han har jo ikke giort andet, end hvad enhver anden vilde giort i hans Sted.

St. Albin.

(stedse i sin Faders Favn, og i samme Tone.)

Som kaldte sig min Ven! Den Forræder!]

Faderen.

Hvem kan man herefter fortroe sig til?

Commandeuren.

Han vilde nødig dertil; men jeg har lovet ham mine Midler og min Søsterdotter.

Cecilie.

Min Fader! Germeuil er hverken nedrig eller troløs.

Faderen.

Hvad er han da?

St. Albin.

Hør! og lær at kiende ham — — oh! den Forræder! — — overvældet af Deres Vrede, opirret af denne umenneskelige Morbroder, forladt af Sophie — —

Faderen.

Nu vel!

St. Albin.

Søgde jeg i min Fortvivlelse at bemægtige mig hende, og at føre hende til de yderste Verdens Kanter — — Nei! aldrig er noget Menneske saa skammelig bedraget — — jeg aabner mit Hierte for ham — — jeg betroer ham mit Forsæt, som min Ven — — han kaster mig — — han fraraader mig — — han holder mig tilbage, og det alene for at forraade mig, for at ombringe mig — — det skal koste hans Liv.

Scene 6.

Faderen. Commandeuren. Cecilie. St. Albin. Germeuil.

Cecilie.

(som først bliver ham vaer, løber til ham og raaber:)

Germeuil! Hvor vil De hen?

St. Albin.

(gaaer ind paa ham, og raaber rasende:)

Forræder! Hvor er hun? Giv mig hende tilbage, og lav Dig til at forsvare dit Liv.

Faderen.

(løbende efter St. Albin.)

Min Søn!

Cecilie.

Min Broder! — hold inde! — ah! jeg døer! —

(hun falder hen paa en Stol.)

Com-

Commandeuren. (til Faderen.)

Hvad siger I nu? Tager hun sig det ikke nær nok?

Faderen.

Germeuil! gaae bort!

Germeuil.

Tillad, min Herre! at jeg bliver her.

St. Albin.

Hvad har Sophie giort Dig imod? Hvormed har jeg fortient, at Du skulde forraade mig?

Faderen.

(stedse til Germeuil.)

I har begaaet en afskyelig Gierning.

St. Albin.

Dersom Du elsker min Søster, dersom Du ønskede Dig hende, var det da ikke bedre — — jeg foreslog Dig det — — men det var ved et Forræderi, at Du vilde erholde hende — — Nedrige Karl! Du har bedraget Dig — — Du kiender hverken Cecilie, min Fader, eller denne Commandeur, som har forført Dig, og som nu fornøier sig over din Beskiæmmelse — — Du svarer intet — — Du tier — —

Germeuil.

(koldsindig og frimodig.)

Jeg hører Dem, og erfarer, at man her i et Øieblik skiller et Menneske ved al den Høiagtelse, som han har anvendt sin hele Levetid paa at fortiene. Jeg havde ventet ganske anden Medfart.

Faderen.

Forøg ikke jeres Bedrageri med Skinhellighed — — gaae herfra!

Germeuil.

Jeg er hverken Skinhellig eller Bedrager.

St. Albin.

Hvilken uforskammet Fripostighed!

Commandeuren.

Min Ven! det er ikke længer Tid at forstille sig. Jeg har tilstaaet alleting.

Germeuil.

Jeg forstaaer Dem, min Herre! og jeg lærer heraf at kiende Dem.

Commandeuren.

Hvad vil Du sige? Jeg har lovet Dig mine Midler, og min Søsterdotter, det er vores Aftale, og den staaer.

St. Albin.

I det mindste kan han takke Deres Ondskab for, at jeg bliver den eneste Brud, han skal dandse med.

Germeuil.

(til Commandeuren.)

Jeg agter ikke Rigdom, naar jeg skulde erhverve den med min Æres Forliis, og Deres Søsterdotter bør ikke være en Belønning for Forrædderi — — Der er Deres Ordre.

Commandeuren.

(i det han tager den.)

Min Ordre? Lad see engang, lad see.

Germeuil.

Den maatte være i andres Hænder, hvis jeg havde fuldbyrdet den.

St. Albin.

Hvad er det jeg hører? Sophie er i Frihed.

Germeuil.

St. Albin! lær at vogte Dem for at forblindes af Sandsynligheder, og at lade et ærefiært Menneske vederfares Ret. Hr. Commandeur! jeg er Deres Tiener.

(han gaaer.)

Faderen.

(med Fortrydelse.)

Jeg har dømt for hastig, jeg har fornærmet ham.

Commandeuren.

(forbauset, seer paa sin Ordre.)

Det er, bitterdød, den samme — — han har beskuffet mig.

Faderen.

De fortiener denne Ydmygelse.

Commandeuren.

Ret saa! Hids dem kun op til at trodse mig, de giøre det saa ikke nok desuden.

St. Albin.

I hvor hun end kan være, saa maae hendes Veninde være kommen tilbage. Jeg vil gaae — — jeg vil tale med hende — — jeg skal undskylde mig — — jeg skal kaste mig for hendes Fødder — — jeg skal græde, jeg skal bevæge hende, og jeg skal igiennemtrænge denne Hemmelighed. (han gaaer.)

Cecilie.

(i det hun følger ham.)

Min Broder!

St. Albin.

Lad mig gaae. Du har andre Bekymringer paa dit Hierte, end mine.

Scene 7.

Faderen. Commandeuren.

Commandeuren.

Hører I?

Faderen.

Ja, Svoger!

Commandeuren.

Veed I, hvor han vil hen?

Faderen.

Jeg veed det.

Commandeuren.

Og I forhindrer ham ikke?

Faderen.

Nei!

Commandeuren.

Og om han nu finder denne Pige igien.

Faderen.

Jeg sætter al min Lid til hende. Det er et Barn, men hun er et dydigt Barn; og i disse Omstændigheder vil hun udrette mere, end baade De og jeg.

Commandeuren.

Vel betænkt.

Faderen.

Min Søn er ikke i den Tilstand, at Fornuften kan udrette noget hos ham.

Com-

Commandeuren.

Derfor skal han gaae hen og styrte sig i Ulykken. Jeg maae blive rasende! Og I vil være en Huusfader? I?

Faderen.

Kunde De vel sige mig, hvad man skulde giøre?

Commandeuren.

Hvad man skulde giøre? Man skal være Herre i sit Huus; først vise, at man er en Mand, og siden en Fader, om de fortiene det.

Faderen.

Og imod hvem skulde jeg, med Deres Tilladelse, bruge Magten?

Commandeuren.

I mod hvem? Et artigt Spørsmaal? Imod dem alle. Imod denne Germeuil, som styrker Deres Søn i sine Galenskaber, som søger at bringe et Kreatur ind i Familien, for selv at aabne sig samme Vei, og som jeg skulde jage paa min Dør. Imod en Datter, som bliver Dag fra Dag mere uforskammet, som glemmer den Ærbødighed, hun skylder mig, og som inden kort Tid vil glemme den med, som hun skylder jer, og som jeg lod sætte inden fire Vægge. Imod en Søn, som har tabt al Følelse af Ære, og som agter at giøre os overalt til Spot og Fabel, og som jeg skulde giøre Livet saa suurt, at han skulde længe betænke sig, inden han fik i Sinde at undrage sig min Myndighed. Imod denne Kiærling, som har lokket ham til sig; og denne unge Tøite, som har giort ham gal. De skulde for lang Tid siden saaet Fødder at gaae paa; dem skulde

de jeg giort Begyndelsen med, og jeg vilde skamme mig, naar jeg var i Jeres Sted, at en anden skulde have kommet mig i Forveien — — men der behøvedes Mod til, og det har vi, Himlen skee Tak! intet af, min gode Svoger.

Faderen.

Jeg forstaaer Dem. Det er at sige: Jeg skulde jage et Menneske ud af mit Huus, som jeg har taget til mig fra Vuggen af; som jeg har staaet i Faders Sted, og som har været hengiven for mit Beste, fra han kunde skiønne; som skulde have spildt sine beste Aar hos mig; som skulde, ifald jeg slog Haanden af ham, være uden ringeste Tilstød, og som mit Venskab skulde giøre ulykkelig, dersom han ikke høstede Nytte af det; og alt dette, under den Forevending, at han giver min Søn onde Raad, som han har forhindret fra at fuldføre sit Anslag, fordi han giør et ulyksaligt Fruentimmer Bistand, som han maaskee aldrig har seet; eller rettere sagt: fordi han ikke har villet ladet sig bruge til hendes Fordærvelse. Jeg skulde indslutte min Datter. Jeg skulde fordunkle hendes Opførsel, eller hendes Characteer med ufordeelagtige Formodninger; jeg skulde sverte hendes Rygte, og det alene, fordi hun undertiden har givet Commandeuren Vederlag, naar hun, opirret af hans forrædelige Humeur, er gaaet ud af sin Caracteer, og ladet et ubetænksomt Ord falde. Jeg skulde giøre mig forhadt af min Søn. Jeg skulde udslukke alle de Følelser af hans Siæl, som han skylder mig. Jeg skulde fuldkommen ophidse hans fremfusende Sind, og bringe ham til at giøre en Opsigt, hvor ved han tabde Høiagtelsen i en Verden, som han nylig træder

ind

ind i, og det alene fordi han har truffet for en Ulyksalig, som er deilig og dydig, og fordi han af en Ungdoms Tilbøielighed, som dog i sig selv opdager hans gode Hierte, har fattet en Kierlighed, som bekymrer mig — — Skammer De Dem ikke ved Deres Raad? De som burde være en Beskytter hos mig for mine Børn, De er selv deres Anklager. De søger efter Feil hos dem. Dem, som de har, giør De større, og det skulde ærgre Dem, ifald De ingen fandt hos dem.

Commandeuren.

Den Ærgernes har jeg kun meget sielden.

Faderen.

Og disse Fruentimmer, som De har udvirket en Ordre i mod.

Commandeuren.

Det feilede kun ogsaa endnu, at I skulde tage dem i Forsvar med; bliv ved! bliv ved!

Faderen.

Jeg har Uret, Svoger! Der ere visse Ting, som man forgieves vilde fordre, at De skulle have Følelse af; men denne Sag gik mig dog, efter mine Tanker, saa meget an, at De i det mindste, burde giort mig den Ære, at give mig Deel deri.

Commandeuren.

Det er mig, som har Uret, for I har altetider Ret.

Faderen.

Nei, Hr. Commandeur! De faaer mig aldrig til, at blive en ubillig og grum Fader, eller en utaknemmelig og ildesindet Mand. Jeg udøver ikke nogen Vold for min egen Fordeels skyld. Jeg lader ikke mine Forhaab-

haabninger fare, fordi der kommer Forhindringer i Veien, som forhaler dem, og jeg giør ikke mit Huus til en Udørk, fordi der begaaes eet og andet i det, som misbhager mig ligesaameget, som Dem.

Commandeuren.

Det er rene Ord for Penge. Nu vel! behold Jeres kiære Datter; elsk for alting Jeres kiære Søn, og lad disse Dyr, som have faaet ham i Klørne, benytte sig af deres Frihed. Det er alt for viiseligt overlagt, at man skulde faae i Sinde at sætte sig derimod. Men hvad Jeres Germeuil angaaer, saa lader jeg Jer vide, at jeg og han kan ikke længer boe under eet Tag — — Eet af toe: enten han ud af Huuset i Dag, eller jeg drager ud i Morgen.

Faderen.

Det staaer i Deres eget Behag, Hr. Commandeur!

Commandeuren.

Det biede jeg kun efter. I saae med Forvielse, at I blev af med mig! er det ikke saa? Nei, nu skal jeg blive. Ja! Jeg skal blive her, om aldrig for andet, saa for at kaste Jer jeres dumme Opførsel i Næsen, og for at giøre Jer til skamme. Jeg er dog nysgierrig efter at see Enden paa disse Hocus Pocus.

Ende paa den tredie Act.

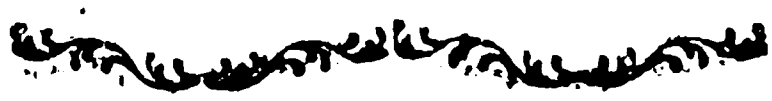

Fierde

Fierde Act.

Scene 1.

Saint Albin.

(kommer ind rasende.)

Alting er opdaget. Forræderen er blottet. Til hans Ulykke! Til hans Ulykke! Det er ham, som har bortført Sophie; han maae døe for min Haand. (han kalder:) Philip!

Scene 2.

St. Albin. Philip.

Philip.

Herre!

St. Albin.

(giver ham et Brev.)

Bring dette Brev.

Philip.

Til hvem, Herre?

St. Albin.

Til Germeuil. (for sig selv.) Jeg lokker ham ud af Huuset. Jeg støder ham min Kaarde i Brystet. Jeg tvinger ham til at bekiende sin Misgierning, og Hemmeligheden om hendes Opholdssted, og jeg flver overalt, hvor Haabet om at finde hende igien veileder mig. (han bliver Philip vaer, som er bleven staaende.) Er Du ikke gaaet endnu? ikke kommet tilbage?

Philip.

Herre!

St. Albin.

Nu!

Philip.

Er der ikke noget heri, som kunde fortørne Deres Hr. Fader?

St. Albin.

Fortvæk!

Scene 3.

St. Albin. Cecilie.

St. Albin.

Han, som har mig at takke for alt — — som jeg hundrede Gange har forsvaret imod Commandeuren — — Han, som — — (idet han seer sin Søster.) Ulyksalige! Hvilket Menneske har du ladet din Godhed falde paa.

Cecilie.

Hvad siger Du? Hvad feiler Dig, min Broder! Du forskrækker mig.

St. Albin.

Den Troløse! den Forræder — — Hun fulgte med Ham, i den Tillid, at han bragte hende herhid — han har misbrugt dit Navn — —

Cecilie.

Germeuil er uskyldig.

St. Albin.

Han kunde see deres Taare, høre deres Skrig og desuagtet rive dem af hinandens Arme. Den Barbar!

Cecilie.

Cecilie.

Han er ingen Barbar, han er din Ven.

St. Albin.

Min Ven? — — Jeg ønskede det — — det beroede kuns paa ham, at dele min Skiæbne med mig — — at følges, han og jeg, Du og Sophie.

Cecilie.

Hvad hører jeg — — Du har kunnet foreslaae ham — — han, Du, mig, din Søster?

St. Albin.

Hvilke Overtalelser anvendte han! Hvor mange Indvendinger giorde han mig! Med hvilken Falskhed — —

Cecilie.

Han er et ærekiært Menneske; ja, St. Albin! Det er ved dine Beskyldninger, at Du tilfulde overbeviser mig derom.

St. Albin.

Hvad tør Du paastaae? — — skiælv! — — skiælv — — Du forøger mit Raserie, naar Du forsvarer ham — — flye fra mig!

Cecilie.

Nei, min Broder! Du skal høre mig. Du skal see Cecilie for dine Fødder — — Germeuil — — lad ham nyde den Ret, han fortiener — — kiender du ham ikke mere — — har da et Øyeblik kunnet aldeles forandre ham — — Du beskylder ham — — uskiønsomme Menneske!

St. Albin.

Ulykke for Dig, om Du endnu har mindste Kiærlighed til ham — — jeg græder — — Du vil snart faae Aarsag at græde med.

Cecilie.

(forskrækket, og med en skiælvende Røst.)

Hvad er dit Forsæt?

St. Albin.

Har Du Medlidenhed med dig selv, saa spørg mig ikke.

Cicilie.

Hader Du mig?

St. Albin.

Jeg beklager Dig.

Cecilie.

Venter Du efter min Fader?

St. Albin.

Jeg flyer ham. — — jeg flyer den hele Verden.

Cecilie.

Jeg mærker det. Du vil styrte Germeuil — — Du vil styrte mig — — nu vel! saa styrt os — — aabenbar min Fader — —

St. Albin.

Jeg har intet videre at aabenbare ham; han er underrettet om alt.

Cecilie.

O Himmel!

Scene 4.

Scene 4.

St. Albin. Cecilie. Faderen.

(St. Albin reiser sig i Førstningen urolig ved sin Faders Ankomst; endelig bliver han staaende ganske ubevægelig.)

Faderen.

Du flyer mig, og jeg kan ikke forlade Dig — — jeg har ingen Søn mere, og Du beholder bestandigen din Fader! — — St. Albin! Hvorfor flyer Du mig — — jeg kommer ikke for at forøge din Kummer, og sætte min Myndighed i Vove for nye Foragt — — min Søn! min Ven! Du vil dog ikke, at jeg skal døe af Græmmelse — — her ere vi alene. Her er din Fader. Der er din Søster. Hun græder, og mine Taare vente alene efter dine, for at forene sig med dem. — — Hvor sødt skal dette Øieblik blive, dersom Du vil! — — Du har mistet den Person, som Du elskede, og Du har mistet hende ved et Menneskes Utroskab, som var Dig kiær.

St. Albin.

(Løfter Øinene rasende til Himmelen.)

Ah!

Faderen.

Triumpfeer igien baade over Dig selv, og over ham. Tæm en Passion, som fornedrer Dig. Viis, at Du er mig værdig — — St. Albin! giv mig min Søn igien. (St. Albin viger bort. Man bemærker, at han gierne vilde vise samme Følelser igien for sin Fader, men han kan ikke. Faderen giør sig en vrang Udtydning af hans Adfærd, og bliver ved, i det han følger efter ham.) Himmel! modtager man en Fader saaledes? han undviger mig — — Utak-

nemmelige Barn! unaturlige Barn! Og hvor vil Du vel gaae hen, hvor jeg ikke kan følge Dig? Overalt skal jeg følge Dig. Overalt skal jeg fordre min Søn af Dig. (St. Albin viger endnu bort, Faderen følger efter ham og raaber heftigen:) Giv mig min Søn — — giv mig min Søn! (St. Albin gaaer hen og støtter sig imod Væggen, han løfter Hænderne i Veiret, og skiuler sit Hoved imellem Armene; Faderen bliver ved.) Han svarer mig intet! min Røst trænger ikke mere ind i hans Hierte! en rasende Passion har tillukket det, den har udryddet al Følelse deraf; han er bleven forstokket og ubændig. (Han kaster sig paa en Stol, og siger:) O ulyksalige Fader! Himlen har truffet mig, den straffer mig med det, som var Maadet for min Skrøbelighed — — det bliver min Død — — Grumme Børn! jeg ønsker mig den — — og I ønske det — —

Cecilie.

(nærmer sig til sin Fader hulkende.)

Ah! — — ah!

Faderen.

Giv Jer tilfreds — — I skal ikke længe see min Kummer — — jeg vil begive mig herfra — — jeg vil forføie mig til et eensomt Sted, for at oppebie Enden paa et Liv, som er Jer til Besværlighed.

Cecilie.

(smertefuld, i det hun tager fat paa sin Faders Hænder.)

Hvad skal der blive af Deres Børn, dersom De forlader dem?

Faderen.

(efter et Øiebliks Taushed.)

Cecilie! jeg smigrede mig i Haabet med Dig — — med Germeuil — — naar jeg betragtede Jer, sagde jeg

jeg ved mig selv: Det er ham, som skal giøre min Dotter lykkelig, og hun skal igien opreise min afdøde Vens Familie.

Cecilie.

(bestyrtset.)

Hvad hører jeg!

St. Albin.

(vender sig om rasende.)

Han skulde ægtet min Søster? jeg skulde kaldet ham Broder? Ham!

Faderen.

Alting undertrykker mig paa eengang — — det er ikke mere at tænke paa.

Scene 5.

St. Albin. Cecilie. Faderen. Germeuil.

St. Albin.

Der er han, der er han! Gaaer, gaaer alle herfra!

Cecilie.

(løber Germeuil imøde.)

Germeuil! bliv der! kom ikke nærmere! bliv der!

Faderen.

(griber sin Søn om Liver, og trækker ham ud af Salen.)

St. Albin! — — min Søn! (imidlertid gaaer Germeuil frem ganske rolig og frimodig. St. Albin seer sig tilbage, inden han kommer uden for, og giver Tegn til Germeuil)

Cecilie.

Er nogens Ulyksalighed større, end min? (Faderen kommer igien, og møder Commandeuren, som lader sig see inderst i Salen.)

Scene 6.

Cecilie. Germeuil. Faderen. Commandeuren.

Faderen.

Kiære Svoger! om et Øieblik er jeg hos Dem.

Commandeuren.

Det er saa meget som, I skiøtter ikke om mig nu. Jeres Tiener!

Scene 7.

Cecilie. Germeuil. Faderen.

Faderen.
(til Germeuil.)

Mit Huus er i Uenighed og Forvirring. Det er Jer, som er Aarsag dertil — — Germeuil! jeg er fortrydelig; jeg vil ikke bebreide Jer, hvad jeg har giort for jeres Skyld. Maaskee I ønskede det. Men efter at jeg har skiænket Jer min Fortrolighed i Dag, længere vil jeg ikke gaae tilbage, saa havde jeg ventet mig langt andet paa jeres Side — — Min Søn ponser paa et Rov; han betroer Jer det; og I dølger det for mig. Commandeuren fatter et andet afskyeligt Forsæt; han giør Jer til Medvider heri; og I dølger det ligeledes.

Germeuil.

De har fordret det af mig.

Faderen.

Burde I have lovet dem det? Imidlertid bliver denne Pige borte, og man overbeviser Jer om, at I har ført hende bort — hvor er hun kommen hen — hvad

hvad skal jeg dømme om jeres Taushed — men jeg vil ikke aspresse jer noget Svar. Der herser et Morke i denne Opførsel, som det ikke sømmer mig at trænge igiennem. I hvad det end er, saa tager jeg mig af dette Pigebarn, og jeg vil, at hun kommer tilstede igien. Cecilie! Jeg giør mig ikke længere Regning paa den Trøst, som jeg haabede at finde hos Jer. Jeg seer forud den Græmmelse, min Alderdom trues med, og jeg vil skaane jer for den Smerte, at være Vidne dertil. Jeg har, saavidt jeg veed, ikke forsømt noget, som kunde befordre Jeres Lyksalighed; og det skal glæde mig, at jeg faaer at høre, at mine Børn ere lykkelige.

Scene. 8.

Cecilie. Germeuil.

Cecilie.

(kaster sig paa en Stol, og hælder Hovedet bedrøvet paa sine Hænder.)

Germeuil.

Jeg seer den Bekymring, De er i, og jeg venter paa Deres Bebreidelser.

Cecilie.

Jeg er i Fortvivlelse — min Broder tragter Dem efter Livet.

Germeuil.

Hans Udfordring anfægter mig ikke. Han troer sig fornærmet, men jeg er uskyldig og rolig.

Cecilie.

Hvorfor troede jeg Dem? Hvorfor fulgde jeg ikke mine Forvarsler — De har selv hørt min Fader.

Germeuil.

Deres Fader er en retsindig Mand, og af ham befrygter jeg intet.

Cecilie.

Han elskede Dem, han agtede Dem.

Germeuil.

Dersom jeg havde opvakt disse Følelser hos ham, saa skal jeg erhverve mig dem igien.

Cecilie.

De skulde giort hans Dotter lykkelig — Cecilie skulde igien opreist hans Vens Familie.

Germeuil.

Himmel! Er det mueligt!

Cecilie.

(for sig selv.)

Ah! Jeg turde ikke aabne ham mit Hierte — han var trøsteløs over min Broders Tilstand, og jeg frygtede for at forøge hans Kummer — kunde jeg forestilt mig, at uagtet den Modstand, og det Had, som Commandeuren — ah! Germeuil! Det var til Dem, han bestemde mig.

Germeuil.

Og De elskede mig — ah! — men jeg har opfyldt mine Pligter — og hvordan Følgerne end skal blive, saa skal jeg aldrig fortryde det Parti, jeg har taget — Frøken! De maae være underrettet om alleting.

Cecilie.

Hvad er der endnu mere?

Germeuil.

Denne Kone —

Cecilie,

Cecilie.

Hvem?

Germeuil.

Sophies Veninde.

Cecilie.

Nu vel!

Germeuil.

Hun sidder her ved Porten. Huusfolket er forsamlet om hende. Hun forlanger at komme ind, og at faae talt med —

Cecilie.

(springer op med Hilsærdighed, og løber for at gaae bort.)

Ah Himmel! — jeg løber —

Germeuil.

Hvorhen?

Cecilie.

At kaste mig for min Faders Fødder.

Germeuil.

Bliv her! betænk!

Cecilie.

Nei, min Herre!

Germeuil.

Hør mig.

Cecilie.

Jeg hører intet mere.

Germeuil.

Cecilie! — — Frøken!

Cecilie.

Hvad forlanger De af mig?

Ger-

Germeuil.

Jeg har forebygget alt. Man holder hende ude; hun skal ikke komme ind; og om hun endogsaa kom herind, og man alene forhindrer hende fra at faae Commandeuren i Tale, hvad kan hun da sige de andre, som de ikke allerede vide?

Cecilie.

Nei, min Herre! Jeg vil ikke længere staae i Vove. Min Fader skal underrettes om alleting; min Fader er god, han skal erfare min Uskyldighed, han skal underrettes om Hensigterne af Deres Foretagende; jeg skal erholde Forladelse, for mig og for Dem.

Germeuil.

Men denne Ulyksalige, som De har forundt Tilflugt, kan De vel, efter at De har antaget sig hende, raade med hende, som De vil, uden hendes Vidende?

Cecilie.

Min Fader er god.

Germeuil.

Der er Deres Broder.

Scene 9.

Cecilie. Germeuil. St. Albin.

(St. Albin kommer med langsomme Skridt, seer mørk og forvildet ud; med nedslaget Hoved, Armene over Kors, og Hatten dybt nedtrykket over Øinene.)

Cecilie.

(springer imellem Germeuil og ham og raaber:)

St. Albin! — — Germeuil!

St.

St. Albin.
(til Germeuil.)

Jeg ventede, at De var alene.

Cecilie.

Germeuil! Det er Deres Ven; det er min Broder.

Germeuil.

Jeg skal ikke forglemme det, Frøken! (han sætter sig paa en Stol.)

St. Albin.
(kaster sig paa en anden.)

Gaae, eller bliv; men vent ikke, at I slipper mig.

Cecilie.
(til St. Albin.)

Ubesindige! — — Utaknemmelige! — — hvad har Du sat Dig for — — Du veed ikke — —

St. Albin.

Jeg veed alt for meget.

Cecilie.

Du bedrager Dig.

St. Albin.
(staaer op.)

Lad mig i Roe. Lad os alene — — (han vender sig til Germeuil, og lægger Haanden paa sin Kaarde.)

Germeuil.
(Germeuil reiser sig hastig.)

Cecilie.
(stiller sig lige for sin Broder, og raaber:)

O Himmel! — — hold inde — — viid, at — — Sophie — —

St.

St. Albin.

Nu vel, Sophie!

Cecilie.

Hvad skal jeg sige ham?

St. Albin.

Hvorhen har han ført hende? Tael! Tael!

Cecilie.

Hvorhen han har ført hende? — — han har befriet hende for Commandeurens Forfølgelse — — han har ført hende herhid — — jeg har maattet tage imod hende — — hun er her i Huuset, og hun er her imod min Villie — — (hulkende og grædende.) Gaae nu! Jil, at støde ham din Kaarde i Brystet.

St. Albin.

O Himmel! kan jeg troe det, Sophie er her i Huuset? — — og det er ham? — — det er Dig? — — O min Søster! — — O min Ven! — — jeg en Ulyksalig — — en Affindig.

Germeuil.

De er en Elsker.

St. Albin.

Cecilie! Germeuil! jeg skylder Jer alt — — Kan I tilgive mig — — ja, I ere retfindige, I elske begge, ligesom jeg; I ville sætte Jer i mit Sted, og I ville tilgive mig — — men hun er underrettet om mit Anslag, hun græder, hun fortvivler, hun foragter mig — — hun hader mig — — Cecilie! vil du hævne Dig, vil Du nedtrykke mig ved Tyngden af mine Forseelser saa giv mig det største Beviis paa Din Godhed — — lad mig see hende — — lad mig see hende et Øieblik.

Cecilie.

Cecilie.

Hvad vover Du at begiære af mig?

St. Albin.

Min Søster! jeg maae see hende; jeg maae.

Cecilie.

Men betænker Du?

Germeuil.

Han bliver ikke fornuftig paa andre Vilkaar.

St. Albin.

Cecilie!

Cecilie.

Men min Fader, og Commandeuren?

St. Albin.

Ei! hvad hindrer det — — jeg maae see hende, og jeg løber derhen — —

Germeuil.

Bliv her!

Cecilie.

Germeuil!

Germeuil.

Frøken! man maae kalde.

Cecilie.

O hvilket bedrøveligt Liv!

(Germeuil gaaer at kalde, og kommer tilbage med Mademoiselle Clairet. Cecilie gaaer inderst ind i Salen.)

St.

Cecilie.

(griber hendes Haand i det hun gaaer forbi, og kysser den med Henrykkelse. Han vender sig derpaa til Germuil, og siger, i det han omfavner ham:)

Nu faaer Jeg hende igien at see.

Cecilie.

(Naar hun har talt sagte med Mademoiselle Clairet, bliver hun ved høit og i en fortrydelig Tone.)

Før hende herhid, tag Jer vel i agt.

Germeuil.

Hold bestandig Die med Commandeuren.

St. Albin.

Jeg skal see Sophie igien. (Han nærmer sig, og lyder efter til den Side, hvor Sophie skal komme fra, og siger:) Jeg hører hendes Trin — — hun nærmer sig — — jeg skielver — — jeg gruer — — det er, som mit Hierte vilde tage Flugten af mit Bryst, og frygter for at gaae hende i møde — — jeg tør ikke oplæfte mine Øine — — jeg er ikke mægtig, til at tale med hende.

Scene 10.

Cecilie. Germeuil. St. Albin. Sophie. Mademoiselle Clairet (er i Forgemakket ved Indgangen til Salen.

Sophie.

(saasnart hun bliver St. Albin vaer, løber hun forskrækket hen at kaste sig i Cicilies Arme, og raaber:)

Frøken!

St.

St. Albin.

(følger efter hende.)

Sophie!

(Cecilie holder Sophie i sine Arme, og trykker hende kiærligen op til sig.)

Germeuil. (kalder.)

Mademoiselle Clairet!

Mademoiselle Clairet. (uden for.)

Jeg er her.

Cecilie. (til Sophie.)

Frygt intet. Fat Mod, og sæt sig ned.

(Sophie sætter sig, Cecilie og Germeuil forføie sig inderst ind paa Theatret, hvor de forblive Tilskuere af det, som gaaer for sig imellem Sophie og St. Albin. Germeuil seer alvorlig og tankefuld ud; han seer undertiden bedrøvet til Cecilie, som paa sin Side viser sig bedrøvet, og Tid efter anden fortrydelig.)

St. Albin.

(til Sophie, som slaaer Øinene ned, og viser en streng Alvorlighed.)

Er det Dem? Er det Dem? Jeg finder Dem igien, Sophie — — O Himmel! — — Hvilken Haanhed! — — Hvilken Taushed! — — Sophie! Negt mig ikke et Øiekast — — jeg har udstaaet saa meget — — Siig dog et Ord til denne Ulyksalige — —

Sophie.

(uden at see til ham.)

Har De fortient det?

St. Albin.

Lad dem sige det.

Sophie.

Hvad kan man siae mig? Veed jeg ikke allerede alt for meget? Hvor er jeg? Hvad giør jeg her? Hvem har ført mig herhid? Hvem holder mig her tilbage? — — Min Herre! Hvad er Deres Forsæt med mig?

St. Albin.

At elske Dem, at eie Dem, at være Deres, uagtet al Verdens Modstand, uagtet Deres egen.

Sophie.

Det viser mig tydelig, hvad Foragt man kaster paa de Ulykkelige; man regner dem for intet, og man troer at kunne behandle dem, som man behager; men jeg har ogsaa Paarørende, min Herre!

St. Albin.

Jeg skal giøre mig kiendt af dem. Jeg skal gaae — — jeg skal falde for deres Fødder, og det er af deres Hander at jeg vil erholde Dem.

Sophie.

Lad disse Tanker fare. De ere fattige, men de elske deres Ære — — Min Herre! giv mig til mine Slegtninge igien, giv mig mig selv igien, send mig tilbage.

St. Albin.

Begier heller mit Liv, det hører Dem til.

Sophie

O Himmel! hvad skal jeg gribe til? (til Cecilie og Germeuil i en beklagende og bedende Tone.) Min Herre! — Fader! (hun vender sig igien til St. Albin.) Min Herre! send mig tilbage — — send mig tilbage — — Grumme

Men-

Menneske! vil De see mig for Deres Fødder — — her seer De mig. (hun falder paa Knæ for St. Albin.)

St. Albin.

(falder igien paa Knæ for hende.)

De, for mine Fødder! det er mig, som skal kaste sig, som skal døe for Deres.

Sophie. (staaer op.)

De er uden Medlidenhed — — ja, uden ringeste Medlidenhed — — Ublue Rover! hvad har jeg da giort Dig? hvad Magt har Du over mig? — — Jeg vil gaae herfra — — jeg vil see, hvem der tør forhindre mig — — De elsker mig? — — De har elsket mig? — — De?

St. Albin.

Lad dem tale.

Sophie.

De har besluttet min Undergang — — ja, De har besluttet den, og De agter at fuldføre den — — Ah, Sergi!

(i det hun beklagelig siger dette Ord, synker hun ned paa en Stol; hun vender Ansigtet fra St. Albin, og giver sig til at græde.)

St. Albin.

De vender Deres Øine fra mig — — De græder — — ah! jeg har fortient at døe — — jeg Ulykkalige! hvad havde jeg i Sinde? hvad har jeg sagt? hvad har jeg vovet? og hvad har jeg foretaget?

Sophie.

(for sig selv.)

Elendige Sophie! til hvad Ende har Himmelen skaanet dig! — — Armoden river mig ud af min Me-

ders Arme — — jeg kommer her med een af mine Brødre — — vi kom her for at søge Medlidenhed, og vi finde intet uden Foragt og Ubarmhiertighed — — ingen vil kiende os — — min Broder forlader mig — — jeg bliver ene tilbage — — en medlidende Kone bliver rørt af min Ungdom, og ynkes over at see mig forladt — — men en ulykkelig Stierne, som har bestemt min Undergang, fører dette Menneske efter mig, og driver ham til min Fordervelse — — min Graad er forgieves — — de har sat sig det for, og de lade ikke af, førend de have ombragt mig — — skeer det ikke ved ham, saa skeer det ved hans Morbroder — — (hun reiser sig.) og hvad vil denne Morbroder mig — — hvorfor forfølger han mig ogsaa — — er det mig, som har lokket hans Søstersøn til mig — — der staaer han — — lad ham tale — — lad ham være sin egen Anklager — — forføriske Menneske! Fiende af min Rolighed — — tael — —

St. Albin.

Mit Hierte er uskyldigt, Sophie! Hav Medlidenhed med mig — — tilgiv mig!

Sophie.

Hvem kunde vel mistænke ham? — — han syntes saa kiærlig, og saa god — — jeg troede, at han var idel Fromhed.

St. Albin.

Sophie! Tilgiv mig!

Sophie.

Jeg skulde tilgive Dem?

St. Albin.

Sophie! (han vil tage hendes Haand.)

Sophie.

Sophie.

Viig fra mig! Jeg elsker Dem ikke mere, jeg agter Dem ikke. Nei aldrig!

St. Albin.

O Himmel! Hvor skal jeg hen — — min Søster — — Germeuil — — tael! tael for mig! — — Sophie! Tilgiv mig!

Sophie.

Nei! (Cecilie og Germeuil komme nærmere.)

Cecilie.

Mit Barn.

Germeuil.

Troe, at han tilbeder hende.

Sophie.

Nu vel! Saa lad ham vise mig Prøver derpaa, lad ham beskytte mig imod hans Morbroder, lad ham give mig til mine Slegtninge igien, lad ham sende mig tilbage, saa vil jeg tilgive ham.

Scene II.

Germeuil. Cecilie. St. Albin. Sophie. Mademoiselle Clairet.

Mademoiselle Clairet.

Der kommer nogen, Frøken! Der kommer nogen.

Germeuil.

Alle bort herfra.

(Cecilie overleverer Sophie til Mademoiselle Clairet, de gaae alle paa adskillige Steder ud af Salen.

Scene 12.

Commandeuren. Mad. Hebert. Descamps.

(Commandeuren kommer fusende ind, Mad. Hebert og Descamps følge efter.)

Mad. Hebert.

(pegende paa Descamps.)

Ja, min Herre Det er ham. Det er ham, som var med det slemme Menneske, som har røvet hende fra mig; jeg kiendte ham strax igien,

Commandeuren.

Kieltring! Jeg veed ikke, hvad der holder mig at jeg ikke strax lader hente en Commissair for at lære Dig, hvad man vinder ved at lade sig bruge til Skielmsstykker.

Descamps.

Min Herre! før mig ikke i Ulykke. De har lovet mig det.

Commandeuren.

Nu vel! — — hun er da her i Huuset?

Descamps.

Ja, min Herre.

Commandeuren. (for sig selv.)

Hun er her i Huuset, Commandeur! og Du har ikke kunnet giette det (til Descamps.) og hun er i min Søsterdotters Værelser?

Descamps.

Ja, min Herre!

Commandeuren.

Og den Slyngel, som fulgde med Kareten, var Dig?

Des-

Descamps.

Ja, min Herre!

Commandeuren.

Og den anden, som sad inden i, var Germeuil?

Descamps.

Ja, min Herre!

Commandeuren.

Germeuil?

Mad. Hebert.

Han har sagt: Ja.

Commandeuren. (for sig selv.)

Naa, denne Gang har jeg dem i Fælden.

Mad. Hebert.

Min Herre! Da de førde hende bort fra mig, saa rakde hun sine Arme ud imod mig, og sagde: Farvel, min beste Veninde! Jeg faaer jer aldrig mere at see, beed for mig. Min Herre! lad mig faae hende at see, lad mig tale med hende, lad mig trøste hende.

Commandeuren.

Det lader sig ikke giøre — — hvilken Opdagelse!

Mad. Hebert.

Hendes Moder, og hendes Broder har betroet mig hende, hvad skal jeg svare dem, naar de fordre hende igien? Min Herre man maae give mig hende igien, eller man maae indslutte min tillige med hende.

Commandeuren. (for sig selv.)

Det haaber jeg, der skal staae Raad til. (til Mad. Hebert.) Hør! For nærværende Tid maae I gaae

herfra. Gaae bort gesvindt; for alting lad jer ikke see her oftere; dersom nogen bliver Jer väer, saa svarer jeg ikke for nogen Ting.

Mad. Hebert.

Men jeg faaer hende da igien, kan jeg være sikker derpaa?

Commandeuren.

Ja, ja, vær kun sikker — — — og gaae.

Descamps.

(som seer efter hende, i det hun gaaer.)

Gid den Kiælling var forbandet, og Portneren med, som har ladet hende komme herind.

Commandeuren. (til Descamps.)

Og Du Skifting! — — gaae! følg denne Kone hiem — — og giør Dig Regning paa, at dersom nogen faaer Nys om, at hun har talt med mig — — eller hun lader sig see her tiere, saa skal det koste dit Halsbeen.

Scene 13.

Commandeuren. (alene.)

Min Søstersøns Kisselinke, i min Søster-Dotters Værelser — — jeg tvivlede nok om, at Folkene vare i Legen med — — man hviskede og tiskede, snart fulgde man mig i Hælene, og snart skyede man mig — — her er en Kammerpige, som følger efter mig, som min egen Skygge — — her have vi Udtydningen paa alle disse Ophævelser, som jeg ikke kunde blive klog paa — — Hr Commandeur! Dette skal lære Jer, at I ikke sover paa Jeres Post, Hvor der er Sværm, der er man altid vis paa, at opdage noget Nyt — — de havde deres

res gyldige Aarsag, hvorfor de holdte denne Kiælling ude — — det lumske Pak — — Lykken sendte mig herhen, som jeg var kaldet — — imidlertid, saa lad os nu see, lad os overveie, hvad her er videre at giøre — — for det første: gaae listigen tilverks, og ikke forstyrre dem i deres Sikkerhed — — men dersom vi gik lige til vores Taassefaar? — — Nei hvortil vilde det nytte? — — d'Auvile! her bør Du lade see, at Du har Forstand — — men, jeg har jo min Ordre — — de har selv givet mig den igien — — ja! — — her er den — — hvor Lykken dog staaer mig bi — — denne Gang skal den giøre mig Tieneste — — inden et Øieblik kommer jeg hovedkulds over dem, jeg bemægtiger mig Tøiten; jeg faaer Knegten, som har spundet alt dette sammen, jaget paa Døren — — jeg støder med eet to Giftermaal overende — — min pene Søsterdatter skal huske det, det skal jeg love hende, og dette gode Taassefaar, bie kuns! ham skal jeg vist ikke forglemme — — jeg hevner mig over Faderen, Sønnen, Dotteren og hendes Ven — — O Commandeur! Hvilken stor Dag for dig!

Ende paa den fierde Act.

Femte Act.

Scene 1.

Cecilie. Mademoiselle Clairet.

Cecilie.

Jeg døer af Urelighed og Angest — — Er Descamps kommet igien?

— Mademoiselle Clairet.

Nei, Froken!

Cecilie.

Hvor kan han være gaaet hen?

Clairet.

Jeg har ikke kunnet faae det at vide.

Cecilie.

Hvad har der siden tildraget sig?

Clairet.

I Begyndelsen var der megen Bulderen og Larmen, jeg veed ikke selv, hvormange de vare. De kom og de gik, men med eet hørte baade Larmen og Bulderet op. Jeg listede mig saa sagte paa Spidsen af Foden, og hørte med alle mine Øren, men jeg kunde ikke forstaae, uden nogle Klageord uden Sammenhæng. Jeg hørte alene Commandeuren, som raabde i en forfærdelig Tone: En Commissair herhid!

Cecilie.

Der skulde vel ingen have seet hende?

Clairet.

Clairet.

Det er umueligt, Frøken!

Cecilie.

Skulde Descamps have sladdret?

Clairet.

Det er just det, jeg tvivler om; han forsvandt af Huuset, som en Lynild.

Cecilie.

Og min Morbroder?

Clairet.

Ham saae jeg, han giorde Grimaser, og talde med sig selv — — han lod see alle Kiendetegn paa den onde Glæde, som De veed han fornøier sig med.

Cecilie.

Hvor er han?

Clairet.

Han er ude, ganske alene, og og til Fods.

Cecilie.

Gaae! løb! — — pas paa til han kommer tilbage — — lad ham ikke slippe Jer af Synet, — — man maae see at faae fat paa Descamps — — man maae have at vide, hvad han har sagt (Mademoiselle Clairet gaaer, Cecilie kalder hende tilbage og siger:) Saasnart Germeuil kommer igien, saa siig ham, at jeg er her.

Scene 2.

Cecilie. St. Albin.

Cecilie.

Hvilke Omstændigheder har ieg bragt mig i — — ah! Germeuil! Bekymringer følge mig overalt — — alting

alting synes at true mig — — alting forskrækker mig. (St. Albin kommer ind og Cecilie gaaer til ham.) Min Broder! Descamps er borte, ingen veed, enten hvad han har sagt, eller hvor han er bleven af. Commandeuren har listet sig ud, og ganske alene — — der trækker sig et Uveir sammen, jeg seer det, jeg føler det, jeg vil ikke oppebie det.

St. Albin.

Efterat Du har vovet saa meget for min Skyld, kunde Du da forlade mig?

Cecilie.

Jeg har giort ilde. Jeg har giort ilde — — Dette Barn vil ikke blive her længer. Vi maae lade hende gaae. Vores Fader har mærket min Urolighed. Nedsunket i Bedrøvelse, og forladt af sine Børn, hvad maae han tænke andet, end at Skammen over een eller anden ubetænksom Gierning nøder dem til at skye hans Nærværelse, og forsømme ham i hans Kummer — — vi maae forføie os til ham igien. Germeuil er forjaget af hans Hierte; Germeuil, som han havde besluttet — — min Broder, Du er ædelmodig, sæt ikke længer din Ven, din Søster, din Faders Rolighed og hans Liv i Fare.

St. Albin.

Nei! Det er besluttet, at jeg ikke skal have Lise et Øieblik.

Cecilie.

Dersom denne Kone havde faaet epspurgt — — dersom Commandeuren fik et Nys om — — jeg kan ikke tænke derpaa, uden at skiælve, med hvilken Sandsynlighed, og med hvilken Fordeel kunde han ikke angribe

be os! med hvilke Farver kunde han ikke afmale vores Opførsel! i sær paa en Tid, da vor Faders Siæl staaer aaben for alle de Forestillinger, som man vil anbringe i den.

St. Albin.

Hvor er Germeuil?

Cecilie.

Han er i Frygt baade for Dig, og for mig, han er gaaet hen til denne Kone.

Scene 3.

Cecilie. St. Albin. Mademoiselle Clairet.

Mademoiselle Clairet.

(Lader sig see inderst i Salen og raaber.)

Commandeuren er kommet igien.

Scene 4.

Cecilie. St. Albin. Germeuil.

Germeuil.

Commandeuren veed alleting.

Cecilie. og St. Albin.

(med Forskrækkelse.)

Veed Commandeuren alleting?

Germeuil.

Denne Kone er kommet efter det; hun har kiendt Descamps igien. Commandeurens Trusler have giort ham frygtagtig, og han har sagt ham det altsammen.

Cecilie.

Ah!

St.

St. Albin.

Hvad bliver der nu af mig?

Cecilie.

Hvad vil min Fader sige?

Germeuil.

Tiden er kostbar, det hielper ikke at beklage sig. Har vi ikke kunnet afværge dette Stød, som truer os, saa maae han i det mindste finde os enige, og færdige til at tage derimod.

Cecilie.

Ah! Germeuil, hvad har De giort?

Germeuil.

Er jeg endnu ikke ulyksalig nok?

5. Scene.

Cecilie. St. Albin. Germeuil. Mselle Clairet.

Mademoiselle Clairet.

(lader sig see inderst i Salen og raaber:)

Der er Commandeuren!

Germeuil.

Lad os gaae tilside.

Cecilie.

Nei, jeg vil oppebie min Fader.

St. Albin.

Himmel! Hvad har Du i Sinde?

Germeuil.

Kom, min Ven!

St.

St. Albin.

Kom, lad os redde Sophie.

Cecilie.

Forlader I mig!

6. Scene.

Cecilie. (alene.)

(hun gaaer og kommer, og siger:)

Jeg veed ikke, hvor jeg vil være — — (hun vender sig imod det inderste af Salen og raaber:) Germeuil! — — St. Albin! — — O min Fader! hvad skal jeg svare dem — — hvad skal jeg sige til min Morbroder? — — men der er han — — lad os sætte os — — lad mig tage fat paa mit Arbeid — — det skal i det ringeste undskylde mig for at see paa ham.

(Commandeuren kommer ind, Cecilie reiser sig, og hilser ham, med nedslagne Øine)

7. Scene.

Cecilie. Commandeuren.

Commandeuren.

(vender sig om og seer til det Inderste, og siger:)

Min Søsterdotter! Du har der en Kammerpige, som er forbandet hurtig — — man kan ikke giøre et Skridt, uden man har hende i Møde — — men Du! mig synes, at Du er mig saa tankefuld, og saa fortabt — — der lader tog nu, ligesom alting begynder at sætte sig her igien.

Cecilie.

(stammende.)

Ja — — jeg troer — — at — — ah!

Com-

Commandeuren.
(helder sig paa sin Stok, og bliver staaende lige for hende.)

Baade Mæle og Hænder skiælve paa Dig — — det er en hesselig Plage, disse Bekymringer — — det lader dog, som din Broder kommer lidt til sig selv igien — — saadanne ere de alle. I Førstningen ere de fortvivlede, saa tænke de ikke paa andet, end at drukne eller henge sig, men i en Haandevending, Pist! saa er det forbi — — men dersom jeg ikke bedrager mig, saa er det ganske anderledes med Dig; og naar dit Hierte engang beslutter noget, saa bliver det bestandigt.

Cecilie.
(taler til sit Arbeide.)

Nu igien!

Commandeuren. (spodsk.)

Dit Arbeide lykkes kun slet.

Cecilie.
(bedrøvet.)

Meget slet.

Commandeuren.

Hvordan staaer det nu imellem din Broder og Germeuil? — — Ret vel, som mig synes — — det er uden Tvivl kommet til Opdagelse med dem — — alting opdages dog tilsidst, og saa skammer man sig kun over, at man har ført sig uformuftig op, — — Du har endnu ikke erfaret dette, eftersom Du hidindtil har været saa forsigtig og eftertænksom.

Cecilie. (for sig selv.)

Jeg kan ikke holde det længer ud. (hun reiser sig.) Jeg troer, at jeg hvrer min Fader.

Com-

Commandeuren.

Aa intet, Du hører slet intet — — det er ret en pudseerlig Mand, den Fader, Du har. Altid er han beskæftiget, uden selv at vide hvormed. Ingen har saa store Gaver som han, til med aabne Øine at være blind — — men lad os komme igien til vores Ven, Germeuil — — naar han ikke er nærværende, saa troer jeg ikke, at Du er fortredelig over, at man taler med Dig om ham — — Jeg har i det mindste ikke forandret mit Forsæt med ham.

Cecilie.

Min kiere Morbroder!

Commandeuren.

Og Du endnu langt mindre. Er det ikke sandt? — — Jeg opdager hver Dag nye Fuldkommenheder hos ham, og jeg har aldrig kiendt ham saa nøie, som nu — — Det er en Knøs, som opvækker Forundring — — (Cecilie reiser sig igien.) Men Du har et grumme Hastverk.

Cecilie.

Ja til visse!

Commandeuren.

Hvad kan det være, som haster saa?

Cecilie.

Jeg ventede min Fader, og han bier saa længe, det giør mig utaalmodig.

Scene 8.

Commandeuren. (alene.)

Utaalmodig, ja vær Du kun der. Du veed ikke selv, hvad der venter efter Dig — — enten Du piber,

tuder, eller klynker, saa skal Du skielles fra din kiere Germeuil; et Aar eller to i et Kloster i det Sted — — men jeg har begaaet en dum Streg: Denne Clairets Navn havde passet sig ypperlig i min Ordre, og det havde været een Omkostning — — men vores Faar kommer ikke — — uu, jeg har intet mere at bestille, saa begynder Tiden at falde mig lang. (han vender sig om, og da han seer Faderen komme, siger han til ham.) Naa! lad det faae Ende engang, min gode Mand. Saa kom dog!

Scene 9.

Commandeuren. Faderen.

Faderen.

Hvad har De at sige mig, siden det haster saa meget?

Commandeuren.

Det skal I faae at vide — — men bie et Øieblik (han listersig saa sagte til det inderste af Salen, og siger til Kammerpigen, som han treffer lurende.) Kom nærmere Mademoiselle! I giør jer for megen Uleilighed. Her kan I meget bedre høre os.

Faderen.

Hvad er der? Hvem taler De til?

Commandeuren.

Jeg taler til Jeres Dotters Kammerpige, som staaer her og lurer paa os.

Faderen.

Der seer De Frugterne af den Mistanke, De har opvakt imellem Dem og mine Børn. De har forjaget

dem

dem fra mig, og De har bragt dem til at staae i Fortrolighed med deres Folk

Commandeuren.

Nei, min gode Svoger! Det er ikke mig, som har forjaget dem fra Jer, men det er Frygt for, at I skulde komme efter deres Streger. Og dersom de staae i Fortrolighed med deres Folk, siden Jeg skal bruge Jeres Talemaade, saa er det, fordi de har dem nødig, for at gaae dem til Haande i deres slette Opførsel. Forstaaer I mig, min gode Svoger? — — I veed meget af hvad her gaaer i Svang, her rundt omkring Jer, imens I dysser Jer selv i Søvn med en Sikkerhed, som er uden Lige, eller overlader Jer til en unyttig Bedrøvelse, saa geraader Jeres hele Huus i Uorden, den har grebet allevegne om sig, baade Tienestefolk, Børn og deres Tilhængere — — her har aldrig været Undergivenhed i Huuset, og nu er her hverken Velanstændighed eller Sæder mere.

Faderen.

Ingen Sæder!

Commandeuren.

Nei, ingen Sæder.

Faderen.

Hr. Commandeur forklar Dem tydeligere — — dog — — nei, skaan mig — —

Commandeuren.

Det er langt fra ikke mit Forsæt.

Faderen.

Min Græmmelse er allerede saa stor, som jeg kan taale den.

Commandeuren.

Med det forsagte Gemyt, som I har, haaber Jeg ikke, at I skal føle den hæftige og levende Forbittrelse, som det anstod en Fader, men ligemeget, jeg har giort, hvad jeg burde, og I maae selv siden tage imod Følgerne.

Faderen.

De forskrækker mig. Hvad har de da begaaet.

Commandeuren.

Hvad de har begaaet? Hør kun! Hør kun!

Faderen.

Jeg hører.

Commandeuren.

Denne lille Tøite, som I er saa heftig bekymret for — —

Faderen.

Nu vel!

Commandeuren.

Hvor mener I vel, at hun er?

Faderen.

Jeg veed ikke.

Commandeuren.

I veed det ikke — — Saa viid da nu, at hun er i Jeres eget Huus.

Faderen.

I mit Huus!

Commandeuren.

I Jeres Huus, og hvem mener I vel, der har ført hende herind?

Fade-

Faderen.

Germeuil.

Commandeuren.

Og hvem der har taget imod hende?

Faderen.

Holdt, kiære Svoger! — — Cecilie — — min Dotter — —

Commandeuren.

Ja, Cecilie; just Jeres Dotter har taget imod Jeres Søns Kisselinke. Er det ikke dydigt? hvad tænker I?

Faderen.

Ah!

Commandeuren.

Denne Germeuil viser jer paa en forunderlig Maade sin Erkiendtlighed for alt det gode, han skylder Jer.

Faderen.

Ah! Cecilie! Cecilie! Hvor ere de Leveregler, som din Moder indprøntede Dig?

Commandeuren.

Jeres Søns Kisselinke, i Jeres eget Huus, og i Jeres Dotters Værelser! Dom selv! Dom!

Faderen.

Ah Germeuil! — — Ah! min Søn! — — Ah! hvor er jeg ulyksalig!

Commandeuren.

Dersom I er det, saa er det Jeres egen Skyld, gaae kun i Jer selv.

Faderen.

Jeg mister alt i et Øieblik — min Søn, min Dotter, en Ven.

Commandeuren.

Jeres egen Skyld.

Faderen.

Jeg beholder intet uden en grum Svoger, som finder sin Fornøielse i at forøge min Smerte — — gaae fra mig! grumme Menneske! lad mine Børn komme herhid til mig. Jeg vil see mine Børn.

Commandeuren.

Jeres Børn? Jeres Børn har nok andet at tage vare, end at høre paa Jeres Lamenteren. Jeres Søns Kisselinke — — ved Siden af ham — — og i Jeres Dotters Værelser — — Troer I vel, at Tiden bliver dem lang.

Faderen.

Hold op, barbariske Svoger — — men dog nei, bliv kun ved og dræb mig.

Commandeuren.

Siden I ikke har villet, at jeg maatte forekomme Jeres Græmmelse, saa bør I smage den i sin fulde Bitterhed.

Faderen.

O mine Forhaabninger, som jeg seer forlorne!

Commandeuren.

I har ladet deres Laster voxe op med dem, og naar man een og anden Gang viste Jer dem, saa lukkede I med frit Forsæt Øinene i. I har selv lært dem at foragte Jeres Myndighed; de har vovet alt, eftersom alt var dem tilladt.

Faderen.

Hvorledes skal jeg henslide mit Liv? Hvem skal forlindre mig min Alderdoms Besværligheder? Hvem skal trøste mig?

Commandeuren.

Naar jeg sagde til Jer: Hold Die med Jeres Dotter; Jeres Søn tar galt afsted; I har en Lur i Jer Huus; saa var jeg en haard, ond og Ufordragelig Mand.

Faderen.

Det bliver min Død. Det bliver min Død. Og hos hvem skal jeg søge Bistand — — Ah! — Ah! (han græder.)

Commandeuren.

I har foragtet mine Raad. Da loe I; græd, ja græd nu.

Faderen.

Jeg skal have Børn, jeg skal have levet kummerlig, og jeg skal døe forladt — — hvad kan det gavne mig, at jeg har været Fader? — — Ah! — —

Commandeuren.

Græd nu.

Faderen.

Grumme Menneske! skaan mig. Et hvert Ord af Deres Mund, giver mig et dødeligt Stød, som igiennemborer min Siæl, og sønderslider den — — dog nei, mine Børn ere ikke forfaldne til de Laster, som De beskylder dem for. De ere uskyldige, jeg skal aldrig troe, at de saaledes have forverret sig, og saa aldeles forglemt mig — — St. Albin! — — Cecilie! — — Germeuil! Hvor ere de? kan de leve uden mig, saa

kan jeg dog ikke leve uden dem — — jeg ville forlade dem — — jeg skulle forlade dem! — — lad dem komme — — lad dem alle komme og kaste sig for mine Fødder.

Commandeuren.

Forsagte Siæl! skammer I Jer ikke?

Faderen.

Lad dem komme — — Lad dem tilstaae deres Forseelse — — Lad dem fortryde den.

Commandeuren.

Nei, jeg ønskede heller, at de stod her i en Krog, og hørde Jer.

Faderen.

Hvad kunde de høre, som de ikke allerede veed?

Commandeuren.

Og som de ikke ogsaa veed at benytte sig af.

Faderen.

Jeg maae see dem, og enten tage dem til Naade igien, eller hade dem — —

Commandeuren.

Nu da, saa see dem. Tilgiv dem, elsk dem, og lad dem være Jeres Plage og Spot til evig Tid. jeg skal forføie mig saa langt herfra, saa jeg aldrig skal høre, hverken til dem, eller Jer.

Scene 10.

Scene 10.

Commandeuren. Faderen. Mad. Hebert. Msr. le Bon. Descamps.

Commandeuren.

(bliver Mad. Hebert vaer.)

Forbandede Kielling! (til Descamps.) Og du Dø-genicht, hvad giør du her?

Mad. Hebert. Le Bon og Descamps.

(til Commandeuren.)

Min Herre!

Commandeuren.

(til Mad. Hebert.)

Hvad søger I efter her? gaae Jeres Vei igien? Jeg veed, hvad jeg har lovet Jer, og jeg skal holde mit Ord.

Mad. Hebert.

Min Herre! — — Jeg kan ikke skiule min Glæde — — Sophie.

Commandeuren.

Gaae Jeres Gang, siger jeg.

Le Bon.

Min Herre! min Herre! hør hende.

Mad. Hebert.

Min Sophie — — mit Barn — — hun er ikke den, man har holdt hende for — — Msr. le Bon — — tael De — — jeg kan ikke.

Commandeuren. (til le Bon.)

Kiender I ikke bedre disse Kiellinger, og alle de Kroniker de løbe med? — — Msr. le Bon, paa jeres Alder, at lade sig tage ved Næsen?

Mad. Hebert. (til Faderen.)

Min Herre! hun er i Deres Huus.

Faderen.

(for sig selv og klagende.)

Saa er det dog sandt.

Mad. Hebert.

Jeg forlanger ikke, at man skal troe mig paa mit Ord — — lad hende selv komme frem.

Commandeuren.

Det er nok een af denne Germeuils Slægtninge, som ikke har Skoene til Fødderne?

(her hører man inden for en Tuden og Larmen, og uforstaaelige Raab.

Faderen.

Jeg hører en Tummel.

Commandeuren.

Det har intet at betyde.

Cecilie. (inden for.)

Philip! Philip! Kald paa min Fader.

Faderen.

Det er min Dotters Røst.

Mad. Hebert. (til Faderen.)

Min Herre! Lad mit kiære Barn komme hid.

St. Albin. (inden for.)

Kom ikke nærmere, saa kiært, som I har Jeres Liv, kom ikke nærmere.

Mad.

Mad. Hebert. Msr. le Bon. (til Faderen.)

Min Herre! Oh! skynd Dem.

Commandeuren. (til Faderen.)

Det har intet at betyde, siger jeg.

Scene II.

Commandeuren. Faderen. Mad. Hebert. Msr. le Bon. Descamps. Mademoiselle Clairet.

Mselle Clairet.

(forskrækket til Faderen.)

Kaarde! en Commissair, Vagten! min Herre! vær hastig, der skeer vist ellers en Ulykke.

Sidste Scene.

Faderen. Commandeuren. Mad. Hebert. Msr. le Bon. Descamps. Mademoiselle Clairet. Cecilie. Sophie. St. Albin. Germeuil. En Commissair. Philip.

Tieneren og det ganske Huus.

(Cecilie, Sophie, Commissairen, St. Albin, Germeuil og Philip komme styrtende ind; St. Albin har Kaarden trukken, og Germeuil holder ham tilbage.)

Cecilie.

(kommer ind raabende.)

Min Fader!

Sophie.

(løber hen imod Faderen raabende.)

Min Herre!

Com-

Commandeuren.
(til Commissairen raabende.)

Hr. Commissair! forret Jeres Embede.

Sophie og Mad. Hebert.
(til Faderen, og den første kaster sig paa Knæ.)

Min Herre!

St. Albin.
(stedse tilbageholdt af Germeuil.)

Man skal først skille mig ved Livet. Germeuil! slip mig!

Commandeuren.
(til Commissairen.)

Forret Jeres Embede.

Faderen. St. Albin. Mad. Hebert. Msr. le Bon.
(til Commissairen.)

Holt!

Mad. Hebert og Msr. le Bon.
(til Commandeuren, dreiende Sophie, som ligger paa Knæ, om til den Side, hvor han staaer.)

Min Herre! see paa hende.

Commandeuren.
(uden at see til hende.)

I Kongens Navn, Hr. Commissair! forret Jeres Embede.

St. Albin. (raabende.)

Holt!

Mad. Hebert og Msr. le Bon.
(raabende paa samme Tid, som St. Albin, til Commandeuren.

See dog paa hende!

So-

Sophie.

(vender sig til Commandeuren.)

Min Herre!

Commandeuren.

(vender sig om, betragter hende, og raaber bestyrtset:)

Ak!

Mad. Hebert og Msr. le Bon.

Ja, min Herre! Det er hende. Det er Deres Broderdotter.

St. Albin. Cecilie. Germeuil
Mademoiselle Clairet.

Sophie er Commandeurens Broderdotter?

Sophie.

(stedse paa Knæ for Commandeuren.)

Kiære Farbroder!

Commandeuren. (overfusende.)

Hvad har I her at bestille?

Sophie. (skielvende.)

Ah! giør mig ikke ulykkelig.

Commandeuren.

Hvorfor blev I ikke i Jeres Provinds? og hvorfor reiser I ikke, naar jeg lader befale det?

Sophie.

Kiære Farbroder! Jeg skal reise, jeg skal tage hiem igien, giør mig ikke ulykkelig.

Faderen.

Kom, mit Barn! staae op.

Mad.

Mad. Hebert.

Ah, Sophie!

Sophie.

Ah, beste Veninde!

Mad. Hebert.

Jeg omfavner Jer nu igien.

Sophie.

(paa samme Tid.)

Jeg seer Jer nu igien.

Cecilie.

(kaster sig for sin Faders Fødder.)

Min Fader! fordøm ikke Deres Dotter, uden at høre hende, uagtet alle Sandsynligheder er Cecilie dog ikke lastværdig. Hun har hverken kunnet overlægge eller raadføre sig med Dem.

Faderen.

(med en stræng Mine, men bevæget.)

Min Dotter! Du har begaaet en stor Uforsigtighed.

Cecilie.

Min Fader!

Faderen. (kiærligen.)

Staae op!

St. Albin.

Min Fader! De græder — —

Faderen.

Det er over Dig, og over din Søster. Mine Børn! hvorfor have I forladt mig? Her see I, at I har ikke kunnet uddrage Jer fra mig, uden at geraade i Vildfarelser.

St.

St. Albin og Cecilie.

(kyssende hans Hænder.)

Ah, min Fader!

(imidlertid seer Commandeuren skamfuld ud.)

Faderen.

(efter at han har tørret sine Taarer af, paatager sig et myndigt Væsen, og siger til Commandeuren:)

Hr. Commandeur! De har forglemt, at De er i Huuset hos mig.

Commissairen.

Er det ikke denne Herre, som tilhører Huuset?

Faderen.

(til Commissairen.)

Det skulde De erkundiget Dem om, førend De gik herind. Gaae kuns, min Herre! jeg er Dem Borgen for alt. (Commissairen gaaer.)

St. Albin.

Kiære Fader!

Faderen. (kiærligen.)

Jeg forstaaer Dig.

St. Albin.

(fremstiller Sophie for Commandeuren.)

Kiære Morbroder!

Sophie.

(til Commandeuren, som vender sig fra hende.)

Forskyd ikke en Dotter af Deres egen Broder.

Commandeuren.

(uden at see til hende.)

Oh ja! af en Mand uden Ordentlighed, uden Eftertænksomhed; som havde større Indkomster, end jeg; som

som har forødt det altsammen, og som har bragt Jer i den Tilstand, I er i.

Sophie.

Jeg erindrer mig, at da jeg endnu var et Barn, da giorde De sig en Fornøielse af at caressere mig. De sagde, at jeg var Dem kiær; siden jeg nu er Dem til Besværlighed, saa skal jeg tage herfra, jeg skal reise hiem, jeg skal søge til min Moder, min fattige Moder, som havde sat alt sit Haab til Dem.

St. Albin.

Kiære Morbroder!

Commandeuren.

Jeg vil hverken see eller høre Jer.

Faderen, St. Albin og Msr. le Bon.

(stille sig omkring ham.)

Hr. Svoger — — Hr. Commandeur — — kiære Morbroder!

Faderen.

Det er Deres Broder-Dotter?

Commandeuren.

Hvad vil hun her?

Faderen.

Hun er af Deres eget Blod.

Commandeuren.

Det fortryder mig alt for meget.

Faderen.

Hun fører Deres Navn.

Commandeuren.

Det er just det, som ærgrer mig.

Faderen.

Faderen.
(visende til Sophie.)

Betragt hende, hvilke Paarørende vilde ikke giøre sig til af hende.

Commandeuren.

Jeg kan lade Jer vide, at hun eier ikke det ringeste.

St. Albin.

Hun eier alt.

Faderen.

De elske hverandre.

Commandeuren. (til Faderen)

Vil I have hende til Jeres Sønne-Kone?

Faderen.

De elske hverandre.

Commandeuren. (til St. Albin.)

Og Du ønsker Dig hende til, Kone?

St. Albin.

Om jeg ønsker det?

Commandeuren.

Tag hende, for mig gierne; I giør saa, hvad I vil, enten jeg samtykkerdet, eller ikke. (til Faderen.) Men med et Vilkaar.

St. Albin. (til Sophie.)

Ah, Sophie! nu skal vi ikke mere skilles ad.

Faderen.

Kiære Svoger! lad alting være forglemt, ingen Vilkaar.

Commandeuren.

Nei jeg vil, at I skal skaffe mig Ret over Jeres Dotter, og denne Karl der.

St. Albin.

Ret! og hvorfor? Hvori har de forseet sig? Min Fader! jeg indstiller det til Dem.

Faderen.

Cecilie tænker og føler. Hun har en empfindtlig Siæl, hun vil selv forestille sig, hvorledes hun for en kort Tid har maattet forekomme mig. Jeg vil ikke forøge de Bebreidelser, som hun giør sig selv. Germeuil — — jeg tilgiver Jer — — I skal stedse beholde mit Venskab og min Høiagtelse, mine Velgierninger skal følge Jer overalt; men — — (Germeuil gaaer bedrøvet bort, og Cecilie seer efter ham.)

Commandeuren.

Endnu gaaer det an.

Mademoiselle Clairet.

Nu kommer nok min Tuur, jeg vil ligesaa got pakke ind først, som sidst. (hun gaaer.)

St. Albin. (til sin Fader.)

Min Fader! hør mig — — Germeuil, bliv! — — det er ham, som har reddet Dem Deres Søn — — uden ham skulde De nu ingen havt mere. Hvorledes vilde det gaaet mig? — — Det er ham, som har frelst mig Sophie — — truet af mig, truet af min Morbroder, saa var det Germeuil, og det var min Søster, som frelste hende, — — De havde ikke uden det samme Øieblik — — hun havde ikke uden det samme Tilflugtssted — — De har befriet hende fra min Voldsomhed — — kunde De straffe Dem for min Forseelse — — Cecilie! Kom! Vi maae formilde den beste af alle Fædre. (han fører sin Søster hen til sin Fader, og kaster sig tilligemed hende for hans Fødder.)

Faderen.

Faderen.

Min Dotter, jeg har tilgivet Dig; hvad forlanger Du af mig?

St. Albin.

At stadfæste for evig Tid hendes Lyksalighed, min, og Deres. Cecilie — — Germeuil — — De elske, de tilbede hverandre — — min Fader, overgiv Dem aldeles til Deres Godhed, lad denne Dag blive den lyksaligste i vort hele Liv. (han løber hen til Germeuil, han kalder paa Sophie.) Germeuil, Sophie! — — kommer kommer — — Lader os alle kaste os for min Faders Fødder.

Sophie.

(kaster sig ligeledes for Faderens Fødder, og slipper ikke hans Hænder, den hele Scene igiennem.)

Min Herre!

Faderen.

(bøier sig ned over dem og løfter dem op.)

Mine Børn! — — Mine Børn! — — Cecilie — — Du elsker Germeuil?

Commandeuren.

Har jeg ikke sagt jer det for længe siden?

Cecilie.

Min Fader! tilgiv mig.

Faderen.

Hvorfor dølge det for mig? mine Børn! I kiende ikke endnu Jeres Faders Hierte — — Germeuil, kom nærmere. Din Varsomhed har opvakt min Fortrydelse, men jeg har stedse anseet Dig som min anden Søn. Jeg havde tiltænkt Dig min Dotter. Gid hun med Dig maae blive den lyksaligste Kone!

Commandeuren.

Ret saa! Det kronede Verket. Jeg saae dette ravgale Indfald længe forud, men det var besluttet, at det uagtet al min Modstand skulde gaae for sig — — Nu Himlen skee Tak! Nu er det da forbi. Naa, kommer nu, lustig, lad os nu ret fornøie os, det er den sidste Gang vi sees sammen.

Faderen.

Det er ikke Deres Forsæt, Hr. Commandeur!

St. Albin.

Kiære Morbroder!

Commandeuren.

Gaae fra mig. Jeg tilsiger din Søster det allerufortonligste Had, og Du, om Du fik hundrede Børn, saa skal jeg aldrig staae Fadder til eet af dem, Farvel!

(han gaaer.)

Faderen.

Kommer mine Børn! Vi vil see, hvem af os der best kan igien oprette al den Viderværdighed, han har foraarsaget.

St. Albin.

Min Fader, min Søster, min Ven, jeg har bebrøvet jer alle, men betragt hende, og see, om I kan anklage mig.

Faderen.

Kommer, mine Børn! Mr le Bon, lad mine smaa Faderløse komme herhid. Mad. Hebert, jeg paatager mig at forsørge hende. Vi skal alle være lyksalige. (til Sophie.) Min Dotter! Deres Lyksalighed skal herefter være min Søns behageligste Forretning. Lær ham igien

igien at tæmme Øverilelsen af hans alt for hidsige Sind. Lad ham indsee, at man ikke kan være lykkelig, naar man lader sin Skiæbne styres af sine Passioner. Lad Deres Ydmyghed, Deres Venlighed, Deres Taalmodighed, og alle de Dyder, som De paa denne Dag har viist os, være en Rettesnor for hans Opførsel, og Maalet for hans ømmeste Høiagtelse.

St. Albin.
(med Munterhed.)

O ja, min Fader!

Faderen.
(til Germeuil.)

Min Søn — — min kiære Søn! Hvor har jeg længtes efter at kalde Dig med dette Navn! (Cecilie kysser sin Faders Haand.) Du skal giøre min Dotters Dage lykkelige, og jeg haaber, at Du skal ikke leve en eneste med hende, som jo skal være det — — jeg skal, saavidt det er mig mueligt, befordre alles Lykke — — Sophie! vi maae lade Deres Moder og Sødskende komme herhid; mine Børn! I skal høitideligen giøre hinanden en hellig Ed paa at elske hverandre bestandig, og hertil kan I ikke have for mange Vidner — — kommer hid, mine Børn — — kom Germeuil — — kom Sophie! (han foreener sine fire Børn og siger:) En smuk Kone, og en retskaffen Mand, ere de to meest henrykkende Væsener i Naturen — — giver Verden paa een Dag i Jer et dobbelt Exempel paa dette indtagende Syn — — Mine Børn! Himlen selv velsigne Jer, ligesom jeg her giver Jer min Velsignelse. (han udbreder sine Hænder over dem, og de bøie sig, for at tage imod hans Velsignelse.) Den Dag, som skal forene Jer, skal

blive den høitideligste i Jeres Liv, gid den ogsaa maae blive den lyksaligste! — — kommer, mine Børn — — O! hvor er det kummerfuldt — — O! hvor er det sødt, at være Fader.

(naar de gaae ud af Salen, leder Faderen begge sine Døttre; St. Albin har sine Arme slyngede om sin Ven, Germeuil; Msr. le Bon giver Haanden til Mad. Hebert, og de andre følge uden Orden, og alle vise sig henrykte af Glæde.)

Ende paa den femte og sidste Act.

Modrenes Skole.

Comoedie i een Act

efter

Monsr. *Marivaux's* l'Ecole des Meres.

Oversat

af

Reersløv.

Personerne:

Mad. Argante.

Angeliqve, hendes Dotter.

Lisette, Angeliqves Kammerpige.

Eraste, Angeliqves Beiler, under det Navn la Ramee.

Damis, Erastes Fader, Angeliqves anden Tiener.

Frontin, Mad. Argantes Tiener.

Champagne, Damis's Tiener.

Scenen er i Mad. Argantes Stue.

Scene I.

Eraste (under det Navn la Ramee og en Liberi-Kiole). Lisette.

Lisette.

Ja, nu er De vel nok forklædt, og jeg troer, at De under denne Dragt, naar De tillige giver Dem ud for mit Sødskendebarn, kan lade Dem see med al Sikkerhed; Deres Anseelse alene synes ikke at komme alt for vel overeens med Liberiet.

Eraste.

Vi have intet at frygte for. Jeg har ikke engang, da jeg kom her ind, ladet mig forstaae, at vi vare i Slægt sammen. Jeg har sagt, jeg vilde tale med Dig, og man svarede: Jeg kunde finde Dig her, uden at spørge mig videre.

Lisette.

Jeg troer, De bør være forvoiet over den Nidkiærhed, som jeg viser for at tiene Dem. Jeg sætter mig i Fare for alting; thi det, som jeg giør, for Deres Skyld, er just ikke efter Reglerne; men De er en meget artig Person; De elsker min unge Froken, hun elsker Dem igien. Jeg troer, hun vil blive lykkeligere med Dem, end med den, som hendes Moder bestemmer hende, og dette betager mig nogenledes de Skrupler, jeg har giort mig.

Eraste.

Hun elsker mig, siger Du? Lisette! Kan jeg vel smigre mig med saa stor en Lykke? Jeg, som ikke har seet hende, uden naar jeg traf hende spadserende! jeg, som alene ved mine Øiekast har kunnet vise hende min Kiærlighed? jeg, som ikke har kunnet tale med hende, uden to Gange, da hendes Moder med nogle andre Damer vare lidet fra os; hun elsker mig!

Lisette.

Ret inderligen. Men der kommer een af Huusets Betientere, det er Frontin, som ikke just hader mig. Hold gode Miner.

Scene 2.

Frontin. Lisette. Eraste.

Frontin.

See! er Du der, Lisette? Hvem er det, som er hos Dig?

Lisette.

Det er een af min Slægt, som kalder sig la Ramee, hvis Herre gemeenligen opholder sig i Provincerne; han er kommen hid for magtpaaliggende Ting, og da han nogen tid skal opholde sig her, profiterer han af Leilighedens og besøger mig.

Frontin.

Een af din Slægt, siger Du?

Lisette.

Ja.

Frontin.

Det er at sige: En Cousin?

Lisette.

Lisette.

Ja vist.

Frontin.

Hum! Han seer ud til en Cousin, dog ikke af de allernærmeste. Den Krabat har ikke saadanne Folder paa sig, som om han var af dit Slægtskab.

Lisette.

Hvad vil Du sige med dine Folder?

Frontin.

Jeg vil sige: Det er falske Penge, Du giver mig; Du vil min Troe binde mig noget paa Ærmet, og dersom Fanden end tog denne Cousin, saa formindskedes just ikke dit Slægtskab derved.

Craste.

Men hvorfor tænker I, at hun bilder Jer noget ind?

Frontin.

Hum, hvilket skalkagtigt Phisionomie! Msr. de la Ramee! ieg kan lade Jer vide, at ieg elsker Lisette, og at ieg vil givte mig med hende, og det ganske alene.

Lisette.

Det er dog fornødent, at jeg maae tale med ham om en vis Sag, som angaaer vor Familie, og kommer Dig ikke ved.

Frontin.

For en Uværd! Kom da til Endelighed med Jeres Familie-Sager, ieg bliver her.

Lisette.

Her maae fattes en Slutning, Frontin.

Frontin.

Frontin.

Nu videre.

Lisette.

Var Du vel istand at bevise en meget skikkelig og ærekier Person Tieneste, som vel vil forskylde og belønne Dig?

Frontin.

Enten han er skikkeliat Menneske eller ikke, saa duer hans Ærekiærhed ikke meget, naar han vil belønne — —.

Lisette.

Du veed, til hvem Fruen vil give Angelique, min Frøken.

Frontin.

Ja, jeg veed noget nær at det er tredsindstive Aar, som giver sig med sutten.

Lisette.

Du seer jo nok, at dette Givtermaal ikke skikker sig for hende.

Frontin.

Nei! det truer med Ufrugtbarhed. Der bliver ingen Arvinger af, hvis hun ikke bliver anderledes forsynet.

Lisette.

Angelique adlyder ikke sin Moder uden Gremmelse, og det saa meget mere, som hun af en Hændelse er kommen til at kiende et ungt elskværdigt Menniske, der har rørt hendes Hierte.

Frontin.

Det kunde hende sig, at vor Cousin, Ramee, nok er udsendt fra ham.

Lisette.

Lisette.

Du har netop, truffet det.

Eraste.

Ja, min Søn! det er mig selv.

Frontin.

Ih! Hvorfor sagde De ikke det før. I saa fald holder jeg Dem Deres Anseelse tilgode, og er Dem ganske hengiven. Lad høre: Hvad skal jeg giøre til Deres Tieneste?

Eraste.

Intet, uden at være mig behielpelig til en Samling og Samtale med hende, som Lisette i Aften vil forskaffe mig; Du skal blive for Resten fornøiet med mig.

Frontin.

Jeg troer det nok. Men hvad haaber De der skal flyde af denne Samling; thi i Aften bliver Contracten underskrevet.

Lisette.

Nu vel! imedens Selskabet før Aftens Maaltidet er i Fruens Gemak, skal Monsieur oppebie os i denne Sal, uden Lys, for et at blive seet, og jeg og Angelique skal komme hid, for at overlegge, hvad vi skulle gribe til.

Frontin.

Der er ingen Fare for at faae hverandre i Tale, men til hvad Nytte? Angelique er en Lucretia, opdragen i den strengeste Tvang, som, uagtet hendes Tilbøielighed til Dem, ikke vil lade see andet end Gremmelse og Graad, og derved forskrække Dem. Har De i Sinde at snappe hende bort?

Eraste.

Eraste.

Det var at gaae noget for yderlig.

Frontin.

Men De var dog vel ikke bange for at gribe til denne Yderlighed; er det ikke sandt?

Lisette.

Hvad os angaaer, Frontin, da befatte vi os ikke med andet, end at forskaffe Dem en Samtale med hverandre, hvor jeg vil være nærværende. Hvad De beslutte i samme, befatte vi os ikke med, det kommer os ikke ved.

Frontin

Jo vist, det kommer os lidet ved. Om denne liden Aften-Samtale, som vi forskaffe Dem i Salen, bliver robet, hvilket saa meget lettere kan skee, som een af Salsdørene gaaer ud til Haven, og fra Haven en Dør igien ud til Gaden, saa maae vi, fordi vi har bragt Dem ind i Salen, være ansvarlige for alle de andre smaa Døres og Laagers Aabninger, som vi have Kundskab om. Men lad gaae, som det kan! For at komme til noget, maae man undertiden sætte sin Ære i Vove. Sagen angaaer desuden et ungt Slagtoffer, som man vil opofre, og jeg troer det kan regnes til en Ædelmodighed at have Deel i dets Befrielse, uden at kiere sig efter, paa hvad Maade det skeer. Monsieur vil betale vel; din Medgift bliver derved større, og vi foretage os en Gierning, der er lige saa fordeelagtig som priisværdig.

Eraste.

Vær kun ikke bekymret for nogen Ting, jeg har ikke Lyst til at bortsnappe Angelique; jeg vil alene ste

opmun-

tre hende til at afslaae den Brudgom, man har bestemt hende. Men Natten stunder til, hvor skal jeg imidlertid forføie mig hen, indtil Tiden kommer, at jeg kan see Angeliqve.

Lisette.

Eftersi ingen endnu veed, hvem De er, da, om nogen spørger Dem, saa giv Dem ud for een af Frontins Slægt, isteden for min, og forføi Dem ind i hans Kammer, som er næst ved denne Sal, hvorfra Frontin kan leede Dem hid, naar Tid er.

Frontin.

Nu vel da, Monsieur, mit Appartement er til Tieneste.

Lisette.

Gaae da strax; thi jeg maae forud tale til Angeliqve derom, som ganske vist vil være overmaade fornøiet ved at see Dem. Hun veed ikke, at De er her, jeg vil derfor sige, at der er en Tiener i Frontins Kammer, som forlanger at tale med hende paa Deres Vegne. Gaae ud, jeg hører nogen komme.

Frontin.

Kom Cousin! lad os tage Flugten.

Lisette.

Nei hie! Det er Angeliqves Moder. Hun maae ikke see Dem flygte, det er bedre, De bliver her.

Scene 3.

Lisette. Frontin. Eraste. Mad. Argante.

Mad. Argante.

Hvor er min Dotter, Lisette?

Lisette.

Lisette.

Formodentlig er hun i hendes Kammer, Frue!

Mad. Argante.

Hvem er den Karl?

Frontin.

Det er en Tiener, gode Frue, som De selv seer; han er kommen for at besøge mig, og jeg tager Deel i hans Velgaaende, efterdi vi ere fødte hver af sin Søster. Han er ikke fornøiet med sin Herre, de ere blevne uenes, han kommer derfor at forespørge sig, om jeg ikke veed noget Huus, hvor man kunde behøve hans Tieneste.

Mad. Argante.

Han seer temmelig vel ud. Hvem har I tient hos, min Søn?

Eraste.

Hos en Officier af Liv-Regimentet.

Mad. Argante.

Nu vel, jeg skal tale for Jer til Mfr. Damis; som kan antage Jer til min Dotters Tiener. Bliv her til i Aften og lad os være alene. Vie her, Lisette.

Scene 4.

Mad. Argante. Lisette.

Mad. Argante.

Min Dotter pleier gierne at sige Jer sine Tanker, Lisette; hvorledes er hun sindet, i Henseende til det Giftermaal, som nu skal sluttes med hende? I det mindste har jeg ikke fornummet nogen Modtvillighed paa hendes Side.

Lisette.

Lisette.

Ah, Frue! om der og var noget saadant hos hende, saa torde hun dog ei lade sig mærke dermed, hun er et ungt og frygtagtigt Fruentimmer, som, efter hendes Opdragelse, endnu ikke har lært andet, end at bevise Dem Lydighed.

Mad. Argante.

Det, tænker jeg, lærer man og best paa hendes Alder.

Lisette.

Jeg siger ikke derimod.

Mad. Argante.

Men lader det, som hun var fornøiet?

Lisette.

Kan man nogen Tid blive klog af hende? De veed jo, at hun neppe tør lukke Øinene ret op, af Frygt for at gaae uden for den strenge Ærbarhed, som De vil, hun skal vise; alt, hvad jeg veed, er, at hun er bedrøvet.

Mad. Argante.

O jeg troer det; det er Tegn til et got Hierte. Hun skal nu giftes, hun skal forlade mig, hun elsker mig, denne Skilsmisse er smertelig for hende.

Lisette.

Ei, Ei! et ungt Fruentimmer, som skal giftes, pleier dog at være munter.

Mad. Argante.

Ja et flygtigt og ustadigt Fruentimmer, som er opdraget iblant Flanegiedder, som har hørt tale mere

om Kiærlighed, end om Dyd, og som tusende unge Spradebasser har havt den tilladelige Frihed hos, at underholde med Caresser og forlibt Sladder; Men et indgetogent Fruentimmer, som lever under sin Moders Opsigt, der hverken har fordærvet Hjertet eller Forstanden hos hende, en saadan een, siger jeg, kan ikke andet end være bekymret, naar hun træder ind i en anden Stand. Jeg kiender Angelique og hendes uskyldige Adfærd; hun er ikke af denne Verden, og jeg er vis paa, at hun aldrig forlod mig, om jeg lod hende raade sig selv.

Lisette.

Det er besynderligt.

Mad. Argante.

Oh, det er jeg vis paa. Hvad den Mand angaaer, som jeg giver hende, da tvivler jeg ikke paa, at hun jo bifalder mit Valg; det er en meget riig, en meget fornuftig Mand.

Lisette.

Meget fornuftig? han har endelig havt Tid til at blive det.

Mad. Argante.

Sandt nok, han er noget gammel; Men sagtmodig, sjelig, forekommende, elskværdig.

Lisette.

Elskværdig! viid, hvad hun siger, Frue. Manden har sine tredsindstive Aar paa Bagen.

Mad. Argante.

Der spørges vel meget om en Mands Alder, der faaer en Dotter, som har havt saadan Opdragelse.

Lisette.

Lisette.

Spørger Deres Frøken Dotter intet derom, saa er hun det største Vidunder, jeg nogen tid har kiendt.

Mad. Argante.

Hvad vil du sige med dit Vidunder?

Lisette.

Jeg vil sige dermed, at man bør, saa meget muelig er, sætte Folkes Dyd i Sikkerhed; Deres Dotters vil ikke blive uanfægtet.

Mad. Argante.

Du har nogle narriske Tanker og Begreber; indskyder du egsaa min Dotter deslige?

Lisette.

Nei vist ikke; Men dem faaer hun nok af sig selv, uden at jeg tør besatte mig derined.

Mad. Argante.

Hvorfor skulde hun ikke, efter den Sindsbeskaffenhed, som findes hos hende, blive lykkelig.

Lisette.

Fordi hun bliver aldrig af det Sind, som Fruen siger; saadant Sind findes ingensteds.

Mad. Argante.

Hun maatte have et meget vanskeligt Sind, hvis hun ikke kom tilrette med en Mand, som tilbeder hende.

Lisette.

Paa hans Alder tilbeder man meget ilde.

Mad. Argante.

Sein vil forekomme alt, hvad hun længes efter.

Lisette.

Saa maae hun da slet ikke længes efter noget.

Mad. Argante.

Hold Munden. Jeg veed ikke, hvor jeg gider hørt paa dig.

Lisette.

Frøen spørger mig, og jeg svarer oprigtig.

Mad. Argante.

Gaae og sig til min Dotter, hun skal komme hid.

Lisette.

Det er ufornødent at hente hende, der kommer hun; jeg vil lade Dem være alene.

Scene 5.

Angelique. Mad. Argante.

Mad. Argante.

Kom hid, Angelique, jeg har noget at sige Dig.

Angelique. (neier dybt.)

Hvad har min Moder at befale?

Mad. Argante.

Du seer, min Dotter! hvad jeg i Dag giør for Din Skyld. Er Du ikke mig Tak skyldig for den Kiærlighed og Omhyggelighed, jeg har for Dig, ved det jeg arbeider paa et saa fordeelagtigt Givtermaal for Dig?

Angelique. (neier.)

Jeg skal giøre alt, hvad min Moder behager.

Mad.

Mad. Argante.

Jeg spørger: om Du ikke takker mig for det Partie, jeg giør for Dig. Begriber Du ikke, at det er en Lykke for Dig, at giftes med Mr. Damis, hvis Velstand, Egenskaber og Fornuft forsikrer Dig, at Du kommer til at leve lyksalig, fornøiet og roelig? Et Liv, som kommer overeens med Dine Sæder og de Tanker, som jeg alletider har stræbt at indskyde Dig? Nu! Svar, min Dotter!

Angeliqve.

Befaler De mig at giøre dette Partie?

Mad. Argante.

Uden al Tvivl. Lad mig høre engang! Er Du ikke fornøiet dermed?

Angeliqve.

Men — — — —

Mad. Argante.

Hvorledes? Men — — — jeg vil, at Du skal give mig et fornuftigt Svar; jeg venter Din Erkiendtlighed og ikke Dit Men — —

Angeliqve. (neier)

Jeg siger ikke et Ord, min Moder!

Mad. Argante.

Jeg vil gierne skiænke Dig disse Reverenser. Siig mig, hvad Du tænker.

Angeliqve.

Hvad jeg tænker?

Mad. Argante.

Ja, med hvad Øine anseer Du det omtalte Giftermaal?

Angelique. (neier.)

Men — —

Mad. Argante.

Altid Men — —

Angelique.

Jeg beder om Forladelse, min Moder! jeg huskede ikke derpaa.

Mad. Argante.

Saa husk da derpaa, og erindre Dig, at dette Men misbager mig. Jeg spørger, Dig, hvorledes Dit Hierte er beskaffent i disse Omstændigheder? Jeg tvivler ikke paa, at Du jo er fornøiet; Men jeg vilde høre Dig sige det selv.

Angelique.

Hvorledes mit Hierte er beskaffent? Jeg skiælver, jeg er bange, jeg ikke skal svare til Maade.

Mad. Argante.

Hvorfor skulde Du ikke svare mig til Maade?

Angelique.

De maatte maaskee blive vreed over mit Svar.

Mad. Argante.

Svar vel! saa bliver jeg ikke vreed. Er Du ikke af samme Tanker, som jeg? Er Du meer fornuftig end jeg?

Angelique.

Det kommer sig deraf, at mit Hierte har ingen Beskaffenhed.

Mad. Argante.

Hvad har det da, Mademoiselle?

Angelique.

Angelique.

Aldeles intet.

Mad. Argante.

Aldeles intet; hvad vil dette intet sige: Staaer dette Giftermaal Dig da ikke an?

Angelique.

Nei!

Mad. Argante.

Hvordan? det mishager Dig?

Angelique.

Nei, min Moder!

Mad. Argante.

Saa tael dog; thi jeg begynder at fatte Din Meening. Du vil sige, Du har ingen Villie.

Angelique.

Jeg kunde nok have een, om De saa vilde.

Mad. Argante.

Det giøres ikke nødig. Det er bedre, at Du bliver saadan, som Du er; at Du lader Dig styre og mig alene raade. Ja, Du har Ret, min Dotter. Det er best, naar alting er Dig ligemeget. Du seer jo og, at Du bliver belønnet derfor. Jeg giver Dig ikke en ung Spradebasse, som maaskee efter fiorten Dages Forløb passede lit paa Dig, som kunde forude sit og Dit Gods, og følge tusende ryggesløse Tilbøieligheder. Jeg giifter Dig med en fornuftig Mand; en Mand, hvis Hierte Du altid kan være vis paa; som skal vide at sætte tilbørlig Priis paa Din Dyd og Uskyldighed.

Angelique.

Hvad Uskyldighed angaaer, da besidder jeg den.

Mad. Argante.

Ja, tak min Omhue derfor; jeg seer Du er saadan, som jeg alle Tider har ønsket, Du maatte være. Da Du er vant til at efterkomme Dine Pligter, saa vil de Dyder, som Du nu behøver, ikke falde Dig besværlige; den væsenligste af dem er, ikke at elske andre end Din Mand.

Angeliqve.

Hvad skal jeg da giøre ved mine Venner?

Mad. Argante.

Du bør ingen have, uden dem, som ere Damis's Venner; efter hans Villie bør Du alletider skikke Dig, min Dotter; paa denne Fod indgaae vi Ægteskab.

Angeliqve.

Hans Villie? Hvad bliver der da af min?

Mad. Argante.

Jeg veed vel, at denne Artikel er noget for nærgaaende; Men man maae finde sig deri, min Dotter. Det er en Lov, som er os paalagt, og som i sig selv er os en Ære. Thi imellem to Personer, som leve tilsammen, falder det den meest fornuftige til at være lærvillig; og denne Lærvillighed vil blive let for Dig. Du har aldrig havt nogen Villie hos mig, Du har ikke vidst af andet end Lydighed.

Angeliqve.

Men min Mand skal ikke være min Moder.

Mad. Argante.

Du er ham endnu mere skyldig end mig, Angeliqve; og jeg er vis paa, at man i saa Fald ikke faaer noget

at

at bebreide Dig. Jeg forlader Dig, eftertænk nu alt, hvad jeg har sagt, for alting behold denne Lyst til at leve indgetogen, eensom og ærbar; behold denne Blyefærdighed, som giør, at jeg er ganske indtagen af Dig; behag ingen uden din Mand, og bliv i denne søde Eenfoldighed, som ikke lader Dig være ukyndig i noget, uden det, som er Ont. Farvel, min Dotter!

Scene 6.

Angelique. Lisette.

Angelique.

Som lader mig ikke være ukyndig i noget, uden det, som er Ont. Veed hun da noget af det, som er ont? Har hun lært det? Velan! saa vil jeg og lære det.

Lisette.

(kommer i det samme.)

Nu vel, Frøken! hvorledes staaer det med Dem?

Angelique.

Saaledes, at jeg bedrøver mig, som du seer.

Lisette.

Hvad har De sagt til Deres Moder?

Angelique

Alt, hvad hun har villet jeg skulde sige.

Lisette.

De giver Dem altsaa med Mr. Damis?

Angelique.

Jeg give mig med ham? Jeg forsikrer Nei; det er ham, som giver sig med mig.

Lisette.

Men ikke desmindre bliver De dog hans Kone.

Angelique.

Min Moder kan elske ham for os begge; thi hvad mig angaaer, skal jeg aldrig elske nogen anden end Eraste.

Lisette.

Han fortiener det ogsaa vel.

Angelique.

Ja vist, det er ham, som er elskværdig og føielig, og ikke Mr. Damis, som min Moder har hentet, jeg veed ikke hvorfra; som giorde meget bedre, om han blev min Bestefader, end min Mand; som giør, at jeg bliver saa kold som Jis, naar han taler til mig; som kalder mig altid: mit smukke Barn; ligesom man kierte sig meget efter, enten man var smuk eller grim i hans Øine. Derimod er alt det, som Eraste siger mig, meget rørende; man kan mærke, at han taler af Hiertet, og jeg vilde heller være hans Kone i otte Dage alene, end den andens min Livstid.

Lisette.

Der siges, Eraste er færdig at fortvivle.

Angelique.

Hvad vil han da jeg skal giøre? Ah! jeg veed vel, at han bliver utrøstelig. Er man ikke at beklage, naar man elsker hverandre saa høit, at man ikke er tilsammen? Min Moder siger, at man er forbunden at elske sin Mand. Nu vel! lad hende da give mig Eraste, jeg skal elske ham saa meget, man vil, efterdi jeg elsker ham, førend jeg er forbunden dertil; det skal ikke feile, det vil falde mig meget let.

Lisette.

Lisette.

Men efterdi De er af disse Tanker, hvorfor tager De da ikke Mod til Dem og afslaaer Damis? Det er endnu Tid. De har en besynderlig Fyrighed, naar De taler med mig, men De skiælver, naar De er hos Deres Moder. De maae endnu i denne Aften sige til hende: Denne Karl er alt for gammel for mig, jeg elsker ham ikke, jeg hader ham, jeg skal hade ham, jeg kan ikke givte mig med ham.

Angelique.

Du har Ret; Men naar min Moder taler til mig, saa har jeg ingen Forstand mere. Imidlertid mærker jeg dog, at jeg virkelig har nogen, og kunde have langt mere, om hun havde villet; Men aldrig at være hos nogen uden hende, aldrig at høre uden Formaninger, som man maae blive træt af, aldrig læse noget, uden det som giør mig kiedsommelig, er det den rette Vei til Forstand? Hvad lærer man deraf? Der ere Glutter til paa syv Aar, som ere komne videre end jeg. Er det ikke latterligt? Jeg tør ikke engang lukke et Vindue op. See engang! jeg beder Dig, hvorledes jeg er kiæd. Er jeg kiæd som andre Folk? Hvorledes seer jeg ud? Dette kalder min Moder en tarvelig Klædning. Tarvelighed regierer altsaa ingensteds uden her. Thi jeg seer ingen saaledes indsvøbt uden mig. Jeg maae ikke bære saa meget som en smule Baand. Hvad vinder min Moder derved? ikke andet, end at jeg faaer ont, naar jeg seer andre bære dem. Jeg har aldrig maattet see et Menneske; og førend jeg saae Eraste, pikkede Hiertet i mig, naar en ung Mandsperson betragtede mig. See! saadant er virkelig hendet mig.

Lisette.

Lisette.

Jeg kan ikke andet end lee af Deres Uskyldighed.

Angelique.

Men har jeg ikke Ret. Var jeg vel saaledes som jeg er, dersom man havde tilstaaet mig en anstændig Frihed; i Sandhed, havde jeg ikke et got Hierte, troer jeg, jeg maatte hade min Moder, fordi hun er skyld i, at jeg legger smaa Ting paa Hiertet, som jeg er vis paa, jeg ikke kierede mig efter, dersom de vare mig tilladte. Derfor vil jeg og, naar jeg bliver min egen — — lad mig kuns raade — — jeg vil vide alt, hvad andre veed.

Lisette.

Det troer jeg Dem nok til.

Angelique.

Jeg, som af Naturen er dydig, veed Du vel, at jeg falder i Søvn, naar jeg hører tale om Dyd. Du maae troe, jeg holder mig for at være lykkelig i det jeg ikke er Coquette, jeg skal heller aldrig blive det; Men min Moder fortiende vel, at jeg blev det.

Lisette.

Ah! kunde hun nu have den Fornøielse at høre paa Dem, og høste Frugten af sin Strenghed! Men lad os tale om andre Ting: De elsker Eraste?

Angelique.

Ja i Sandhed elsker jeg ham, saafremt der ellers er inter Ont i at tilstaae det; thi jeg er saa vankundig, at jeg veed ikke engang, hvad der er tilladt eller ei.

Lisette.

De kan uden Fare tilstaae mig alle Ting.

Ange-

Angelique.

O saa maae jeg da sige, at jeg elsker ham høit, og jeg kan umuelig taale at miste ham.

Lisette.

Fat da en fuldkommen Beslutning, aldrig at blive nogen andens. Her er een af hans Betientere, som har et Brev fra ham til Dem.

Angelique. (fornøiet)

Et Brev fra ham? Og Du har ikke før sagt mig noget derom? Hvor er det? hvor skal jeg ikke med Fornøielse læse det? Giv mig det! hvor er denne Betienter?

Lisette.

Sagte! Styr denne Hæftighed! Skiul i det minste noget deraf for Eraste, om De ved en Hændelse faaer ham i Tale; thi ellers gaaer De for vidt.

Angelique.

O det er altsammen min Moders Skyld. Men kan jeg ikke faae ham at see. Du taler om ham og hans Brev, og jeg seer ingen af Delene.

Scene 7.

Lisette. Angelique. Frontin. Eraste.

Lisette.

(til Angelique.)

See der bringer Frontin os hans Betienter.

Angelique.

Frontin! Mon han intet sladdrer til min Moder?

Lisette.

Lisette.

Frygt kuns ikke, han er paa Deres Side, og denne Betienter holdes for hans Slægt.

Frontin.

(holdende et Brev.)

Mfr. Erastes Tiener bringer Dem et Brev, Jomfru! der er det.

Angelique. (alvorlig.)

Giv hid. (til Lisette.) Er jeg alvorlig nok.

Lisette.

De bær Dem vel nok ad.

Angelique. (læser.)

„Hvad fornemmer jeg! Man har sagt mig, at De „giver Dem i Aften. Dersom De fuldbyrder dette Æg„teskab, uden at tillade mig at see Dem og tale med „Dem, da skiøtter jeg ikke mere om at leve.„ (falder sig selv ind i Talen.) Da skiøtter han ikke mere om at leve, Lisette! (læser videre.) „Farvel! jeg venter Deres Svar „og jeg døer.„ Dette Brev trænger lige ind i mit Hierte. Nei, ingen Ting kan holde mig tilbage. Lisette, jeg maae tale med ham, og jeg vil ikke, han skal døe. Gaae og beed ham komme hid! før ham ind paa hvad Maade skee kan.

Eraste.

(faldende paa Knæe.)

De vil ikke, at jeg skal døe! dog alligevel giver De Dem i Aften, deilige Angelique!

Angelique.

Ah! er det Dem, Eraste?

Eraste.

Eraste.

Hvad Slutning vil De da gribe til!

Angelique.

Jeg veed ikke; jeg er for afmægtig til at svare Dem. Staae op!

Eraste.

(staaer op.)

Gaaer min Fortvivlelse Dem ikke nær?

Angelique.

Har De ikke hørt, hvad jeg har sagt?

Eraste.

Jo, mig syntes, at De havde nogen Godhed for mig.

Angelique.

Ja, De har vel mærket meer end det; thi jeg sagde temmelig reent ud, at jeg elsker Dem. Men undskyld mig, Eraste, jeg vedste ikke, at De var nærværende.

Eraste.

Er De da forfrydelig over, at dette Ord er sluppet Dem ud af Munden?

Angelique.

Jeg forfrydelig! tvertimod, det er mig kiært, at De har faaet det at vide, uden at Skylden egentlig er min. Nu har jeg ikke fornødent at giøre mig Umage for at dølge det for Dem.

Frontin.

Tag Dem i Agt, at man ikke overrumpler Dem.

Lisette.

Han har Ret. Jeg troer der kommer nogen. Gaae bort, Frøken!

Ange-

Angelique.

Men jeg troer ikke, De har havt Tid til at sige mig alt, hvad De vilde.

Eraste.

Ah, Froken! Jeg har jo neppe seet Dem. Jeg behøver en længere Samtale med Dem, for at overtale Dem til at redde mit Liv.

Angelique.

(i det hun gaaer bort, siger til Lisette:)

Vil Du da ikke forskaffe ham Tid til at overtale mig?

Lisette.

Jo, Frontin og jeg skal være Omsorg derfor. De skal strax faae os at see igien; Men skynd Dem bort.

(Angelique: gaaer.)

Scene 8.

Lisette. Frontin. Eraste. Champagne.

Lisette.

Hvem kommer herind? Det er Hr. Damis's Tiener.

Eraste.

Hvoraf kiender De ham? Det er min Faders Tiener, og ikke Hr. Damis's, som er mig ganske ubekiendt.

Lisette.

De tager feil. Men vær kun ved frisk Mod.

Champagne.

God Aften, min lille Snut! God Aften, Messieurs! jeg venter min Herre, som sagde, han vilde strax komme her,

her, og jeg er ret fornøiet over denne Samling. (seer paa Eraste.) Hvad kalder I denne Monsieur?

Eraste.

Kan det nytte Jer noget at vide, at jeg kalder mig la Ramee?

Champagne.

La Ramee? Men hvor kommer De til dette Ansigt.

Eraste.

Hvor jeg kommer dertil? Et artigt Spørsmaal. Fordi jeg aldrig har havt noget andet. Farvel, Lisette! Denne Dosmers Samtale falder mig keedsommelig.

(gaaer.)

Scene 9.

Champagne. Frontin. Lisette.

Frontin.

Jeg maatte gierne vide, hvad der stikker Dig. Er det ikke min Fætter, la Ramee, tilladt at have sit eget Ansigt?

Champagne.

Jeg tillader gierne Mr. la Ramee at have sit eget Ansigt; men det er ham ikke tilladt at betiene sig af en andens.

Lisette.

Hvorledes af en andens? Hvad er det for taabelig Snak?

Champagne.

Ja endnu engang; af en andens. Denne Mine og Anseelse hører ikke ham til, den er ikke her paa sin rette Plads; i det mindste har jeg seet samme hos een, som jeg kiender.

Frontin.

Maaske er det et Modens Ansigt, som Msr. la Ramee har paataget sig?

Lisette. (leende.)

Hvad er det for en taabelig Snak, Champagne! er der ikke tusende Mennesker til, som ligne hverandre!

Champagne.

Det er sandt; men lad nu det Ansigt være hvis det vil, det bekymrer jeg mig lidet om; enhver har sit; I alene, Mademoiselle Lisette har et Ansigt, som ligner inaens; thi I er smukkere end hele Verden; ingen er saa elskværdig som I.

Frontin.

Holdt, om Du behager; lad dette nydelige Ansigt kun være i Fred; din Berømmelse giør det kun Vanære.

Champagne.

Ah, Monsieur Frontin! Jeg siger ikke et Ord mere, dersom Du elsker Lisette; thi alle har ikke een og den samme Smag.

Frontin.

Hold Munden, siger jeg; jeg elsker hende.

Champagne.

Og Du, Mademoiselle Lisette?

Lisette.

Du har mældet Dig i en ulykkelig Tid; thi jeg elsker ham.

Champagne.

Altsaa har jeg intet at haabe?

Lisette.

Lisette.

En Compliment paa min Side.

Frontin.

Skieldsord og en Hoben Næsestyver paa min Side, om Dig saa behager.

Champagne.

Giorde jeg ikke ret min Lykke der?

Scene 10.

Msr. Damis. Champagne.

Damis.

See! Er Du der?

Champagne.

Ja, min Herre! man har i dette Dieblik ladet mig forstaae, at jeg har intet at vente her; jeg slutter fra mig til Dem, at De ogsaa har kun lidet at haabe.

Damis.

Hvad vil du sige dermed?

Champagne.

Lisette vil intet vide af mig at sige, og desuden har jeg seet Deres Hr. Søns Physiononie i en Tieners Ansigt.

Damis.

Jeg forstaaer intet deraf. Lad os være alene. See, der er Madame Argante med Angelique.

Scene II.

Mad. Argante. Angelique. Mr. Damis.

Mad. Argante.

Min Herre er uden Tvivl nylig ankommen?

Damis.

Ja, Madame! i dette Øieblik.

Mad. Argante.

Der er allerede et artigt Selskab forsamlet hos mig; endeel af Familien og andre gode Venner; thi Deres eene Paarørende har De jo ikke villet fortroe Deres Giftermaal.

Damis.

Nei, Madame! jeg frygtede, de skulle misunde mig min Lykke, og derfor har jeg hemmelig villet forsikkre mig min Lykke. Min Søn veed ikke engang noget af mit Forsæt, og derfor har jeg bedet Dem, at De vilde give mig det Navn Damis istedet for Orgon, som kan indføres i Contracten.

Mad. Argante.

Det raader De for, min Herre! For Resten staaer det ikke en Moder an at rose sin Dotter; men jeg troer, at jeg giver Dem en Gave, som en saa skikkelig Mand, som De, er værdig til. Det er sandt, at de Fordele, som De forsikrer hende om — —

Damis.

O Madame! lad os ikke tale derom; det er min Skyldighed at takke Dem begge, og jeg burde ikke haabet, at en saa smuk Person vilde have anseet een, der gielder saa lidet som jeg.

Ange-

Angelique. (afsides.)
En saa smuk Person!

Damis.
Al Verdens Liggendesæe er intet mod den Skønheds og Dyds Skat, som hun bringer mig til Medgivt.

Mad. Argante.
Hvad Dyden angaaer, da siger De sandt om hende. Men, min Herre! man bier efter Dem; De veed jeg har tilladt vore gode Venner at forklæde sig og udgiøre et lidet Ball. Er det og med Deres Minde? Det er det første min Dotter har seet af det Slags.

Damis.
Ligesom Dem behager, Madame!

Mad. Argante.
Lad os da forføie os hen til Selskabet.

Damis.
Tør jeg i Forveien bede Dem om een Ting, Madame? Tillad, at jeg i Henseende til vores saa nær tilstundende Forening maae have et Øieblikks Samtale med Angelique; det er en Forngielse, som jeg endnu ikke har kunnet have.

Mad. Argante.
Det tillader jeg, min Herre! Man kan i nærværende Omstændigheder ikke afslaae Dem den. Det skeer, efter al Anseende, alene for at undersøge min Dotters Hierte; det er vel ikke Tid endnu, at det ganske erklærer sig, men det maae være dem nok, at det adlyder uden mindste Modstand. Dette kan De selv sige til Angelique, jeg tillader Dem det. Forstaaer De mig?
(gaaer.)

Angeliqve.

Ja, min kiære Mama!

Scene 12.

Angeliqve. Damis.

Damis.

Endeligen kan jeg, deilige Angeliqve! i Centrum forsikre Dem om en evig Kiærlighed. Vel er det sandt, at min Alder ikke svarer til Deres — —

Angeliqve.

Nei, der er stor Forskiel.

Damis.

Imidlertid vil man dog give mig det Haab, at De godvilligen tager imod min Haand.

Angeliqve.

Min Moder siger det.

Damis.

Og hun tillader, at De selv maae stadfæste det.

Angeliqve.

Ja; men man er ikke forbunden at betiene sig af de givne Tilladelser.

Damis.

Er det af Undseelse eller af Modbydelighed, at De nægter mig den Tilstaaelse, som jeg forlanger?

Angeliqve.

Nei; det er ikke af Undseelse.

Angeliqve.

Hvad siger De mig der? Saa er det da af Modbydelighed — — De svarer mig intet? Ange-

Angeliqve.

Det kommer sig deraf, at jeg er høflig.

Damis.

De har altsaa intet fordeelagtigt at svare mig?

Angeliqve.

Endnu maae jeg tie.

Damis.

Ogsaa af Høflighed?

Angeliqve.

Altid af Høflighed.

Damis.

Tael ret aabenhiertig med mig: Hader De mig?

Angeliqve.

De gaaer mig for nær paa Levemaadens Vegne. Var De vel tilfreds med, om jeg sagde ja?

Damis.

De kunde sige nei.

Angeliqve.

Det kunde jeg meget mindre; thi saa løi jeg.

Damis.

Hvorledes? Det gaaer endog saa vidt, at De hader mig. Jeg tænkde, De kunde lade Dem nøie med, ikke at elske mig.

Angeliqve.

Er De fornøiet dermed, saa er jeg ogsaa; og dersom det ikke er uanstændigt at tilstaae for Folk, at man ikke elsker Dem, saa er jeg ikke længer i Knibe.

Damis.

Og det siger De mig reent ud?

Angelique.

Ja; og igientager det saa ofte, som De behager.

Damis.

Saadanne Igientagelser er jeg ikke meget for; det er langt fra det, Deres Moder har ladet mig forstaae.

Angelique.

O! forlad Dem heller paa, hvad jeg siger; jeg veed det meget bedre end min Moder. Hun har kunnet tage feil, men jeg siger Dem Sandheden.

Damis.

Nemlig, at De ikke elsker mig.

Angelique.

Nei slet intet, jeg kan umueligt; det er ikke af Ondskab, men ret naturligen, at jeg siger det. Og De, som er, efter det man har sagt mig, saa skikkelig en Mand, dersom De vilde, for min Oprigtigheds Skyld, ikke elske mig mere, men lade mig være i Roe, tøi jeg er ikke nær saa smuk, som De troer, saa skulde De kunde finde hundrede, som vare bedre end jeg.

Damis. (assides.)

Lad see engang, om hun ikke har nogen anden Kiærlighed. (til Angelique.) Det er i Sandhed ikke mit Forsæt at tvinge Dem.

Angelique.

Det, De der siger, er meget fornuftigt, og jeg vil giøre meget af Dem, dersom De bliver saaledes ved.

Damis.

Damis.

Det giør mig ont, at jeg ikke har vidst saadant før.

Angelique.

O! dersom De havde spurgt mig derom, skulde jeg nok have sagt det.

Damis.

O! det maae forebygges.

Angelique.

Hvor er De god og tienstfærdig. Men sig ikke til min Moder, at jeg har tilstaaet, jeg elsker Dem ikke; thi saa blev hun vred paa mig. Giør det, som bedre er. Siig, De finder mig ikke forstandig nok; at jeg har ikke de Fortienester, som De havde troet om mig, hvilket og er sandt nok. Korteligen: at De maae noiere overlægge denne Sag. Min Moder, som er meget stolt, vil ufeilbarligen støde sig herover, bryde overtvers, og der bliver intet af voreg Giftermaal. Jeg skal, jeg svær Dem til, være Dem derfor uendelig forbunden.

Damis.

Nei, Angelique! nei, De er alt for elskværdig, hun vil fatte Mistanke om, at det er Dem, som ikke vil have mig. Alle disse Udflugter due ikke; der er kun een, som er god. Elsker De nogen anden?

Angelique.

Jeg? Nei! troe ikke det.

Damis.

Altsaa kan jeg ikke undslaae mig for at ægte Dem; jeg har lover det, og jeg bør holde Ord. Dersom De derimod elskede en anden, vilde jeg ikke sige hende, at

De havde tilstaaet mig det, men alene, at jeg tvivlede derom.

Angelique.

Men tvivler De da derom?

Damis.

Hvor skulde jeg tvivle derom! det er mig umueliat, siden det ikke er sandt i sig selv. Uagtet al den Lyst jeg har til at giøre Dem mig forbunden, saa vil jeg dog ikke gaae hen og binde Deres Moder noget paa Ærmet.

Angelique.

Gaae, gaae! giør Dem ingen Skrupel derover, tael som en ærekiær Mand.

Damis.

Altsaa elsker De da?

Angelique.

Men Damis! bedrager De mig ikke?

Damis.

Jeg har alene Deres sande Fordeel for Øinene.

Angelique.

Hvilke gode Egenskaber! Hvor vilde jeg ikke elske Dem, dersom De kuns var tvve Aar gammel.

Damis.

Nu vel da!

Angelique.

Sandt at sige, saa er der en anden, der behager mig.

Frontin. (til Damis.)

Min Herre! Kruen sender mig, for at lade Dem vide, at Selskabet bier efter Dem og Angelique.

Damis.

Damis.

Nu komme vi strax. (til Angelique.) Hvor har De lært at kiende den, som behager Dem?

Angelique.

O spørg mig ikke om mere. Det er nok for saa from en Mand som De. Jeg vil mælde Dem der oppe.

Scene 13.

Damis. Frontin.

Damis. (for sig selv.)

Jeg er ret fortredelig herover; men jeg elsker hende for høit, for at overlade hende til hvem det end er. (høit.) Frontin! kom hid, jeg har et Ord at sige dig.

Frontin

Gierne, min Herre! men man længes efter Dem oven paa.

Damis.

Jeg vil kuns bie et Øieblik. Hør! jeg har merket du er en vittig Karl.

Frontin.

Jeg er det og nogle Dage om Ugen.

Damis.

Vil du bevise mig en Tieneste, som ingen er bedre istand til, end du?

Frontin.

De vil kiøbslaae med min Troskab; men i Dag er det een af mine fornuftige Dage. De udretter intet; jeg veed, hvor troe og taus, man bør være.

Frontin.

Damis.

Jeg skal retskaffen betale dig.

Frontin.

Bie lit, min Herre! saadan Begyndelse bevæger mig alletider.

Damis.

See, der er min Børs.

Frontin.

Hvilken forførisk Klump! Der seer jeg min Overvinder.

Damis.

Den haver dig til, dersom du vil betroe mig hvad du veed om Angelique. Jeg har nyligen paa en behændig Maade faaet hende til at tilstaae for mig, at hun har en Kiæreste. Saaledes, som hendes Moder passer paa hende, har hun hverken kunnet see eller sporge til ham, uden ved Betienternes Hielp i Huuset. Du har maaskee selv befattet dig dermed, eller veed, hvem der befatter sig dermed, og den Person vilde jeg gierne have af Veien. Hvem er det? Hvor har de seet hverandre? Jeg skal nok tie med Hemmeligheden.

Damis.

(tagende Børsen.)

Jeg vilde gierne modstaae Deres Ord; men det, De der har i Haanden, trækker, og jeg giver mig.

Damis.

Siig frem.

Frontin.

De spørger mig der om en Sag, som jeg ikke veed noget af. Lisette er alene fuldkommen vidende om denne Handel.

Damis.

Damis.

Den Bedragerske!

Frontin.

Tag Dem i agt! De kan ikke fordømme hende, uden De tillige giør mig min Proces. For Resten er det kun en Time siden jeg lærde at kiende Personen, som virkelig er i mit Kammer. Lisette har giort ham til min Paarørende, og i et Øieblik vil hun endog bringe ham herind, hvor mig er paalagt at slukke Lysene. Hid skal Frøkenen komme tilligemed Lisette, for at overlægge sammen, paa hvad Maade Deres Giftermaal kan tilintetgiøres.

Damis.

Det beroer altsaa alene paa dig, saa faaer jeg fuldkommen Oplysning.

Frontin.

Hvorledes da?

Damis.

Tillad mig alene, at jeg skiuler mig her, der skal ingen see mig, siden du tager Lysene bort, og jeg kan da høre alt, hvad de sige.

Frontin.

De har Ret. Vie! der ere nogle gode Venner oven paa, som efter Maaltidet vil forklæde sig, for at fornøie sig. Man har bragt adskillige Masqverade-Klæder herhid, som ligge i det lille Kammer næst ved Salen; vil De, at jeg skal bringe Dem een af dem?

Damis.

Du giør mig en Fornøielse.

Frontin.

Frontin.

Saa løber jeg da hen og henter den; thi det er snart paa Tiden, at de skal komme.

Damis.

Gaae!

Scene 14.

Damis, først alene, og siden Frontin.

Damis.

Jeg kan aldrig bære mig bedre ad, for at faae den rette Sammenhæng at vide. Dersom jeg seer, at Angeliques Kiærlighed gaaer til en vis Grad, saa tænker jeg ikke videre paa Givtermaalet; imidlertid skiælver jeg dog. Hvor er man ikke ulykkelig, naar man paa min Alder elsker!

Frontin.

(som bringer en Domino-Habit.)

See her, min Herre! her er Deres fulde Rustning, her er en Masque, som skal giøre Dem saa ung, som om De var 18 Aar; De skal intet tabe ved denne Forandring. Kiæd Dem gesvindt paa. Ret saa! stil Dem der, rør Dem ikke af Stedet. Nu ere Lysene slukte. Farvel!

Damis.

Hør! det unge Menneske kommer vel strax, og jeg grunder paa een Ting: Naar Lisette og Angliqve ere komne herind, saa beed Moderen paa mine Vegne, at hun i al Stilhed kommer hid. Det skal ikke skade dig, du skal have Fordeel deraf.

Frontin.

Faaer jeg noget for dette Ærende?

Damis.

Damis.

Gaae, bekymre dig kuns ikke.

Frontin.

(raver i Mørke.)

Nu vel! jeg gaaer. Jeg har ont ved at finde Veien, men jeg hører nogen — —

Scene 15.

Lisette. Eraste. Frontin. Damis. (skult.)

(Lisette er ved Døren tilligemed Eraste, for at gaae ind.

Frontin.

Er det dig, Lisette?

Lisette.

Ja. Hvem taler du med der?

Frontin.

Med Natten, som hindrede mig fra at finde Døren igien. Men hvem er med dig?

Lisette.

Tael sagte! Eraste, som jeg lukker ind i Salen.

Damis. (afsides.)

Eraste!

Frontin.

Got! hvor er han? (kalder:) La Ramee!

Eraste.

Her er jeg.

Frontin.

(tagende ham ved Armen.)

Kom hid, Monsieur! gaae nu og spadseer her, indtil vi komme til Dem igien.

Lisette.

Lisette.

Farvel saa længe! jeg kommer strax hid med min Froken. (Lisette og Frontin gaae.)

Scene 16.

Eraste. Damis (skiult.)

Eraste.

Jeg tvivler ikke paa, at Angelique jo elsker mig; men hendes Frygtighed forurolliger mig, og jeg er bange, jeg kan ikke sætte saa meget Mod i hende, at hun tør sige sin Moder imod.

Damis. (afsides.)

Mon jeg bedrager mig? Det er jo min Søns Røst. Lad høre videre.

Eraste.

Jeg maae være ganske stille.

(han gaaer og raver i Mørke.)

Damis.

Jeg troer han kommer hen til mig, jeg maae søge mig en anden Plads.

Eraste.

Jeg hører nogen røre sig. Er det Dem, Angelique, er det Dem? (i det samme tager han Damis ved sin Domino-Habit.)

Damis.

(holdende sig tilbage.)

Sagte!

Eraste.

Ah! det er Dem selv.

Damis.

Damis. (afsides.)

Det er min Søn.

Eraste.

Nu vel, deilige Angeliqve! Dømmer De mig til at døe af Sorg? De har nylig sagt mig, at De elskede mig, Deres smukke Øine har bekræftet det samme ved de elskværdigste og kiærligste Smiil. Men hvad nytter det, at De elsker mig, naar jeg skal miste Dem? Jeg beder for vores Kiærligheds Skyld, siden De har forsikret mig om Deres, elsk mig bestandig, jeg besvær Dem ved de Yndigheder, som det synes Himlen alene har bestemt for mig, ved denne tilbedelige Haand, som jeg tilsiger en evig Kiærlighed.

Damis.
(trækker sin Haand tilbage.)

Eraste.

Træk den ikke tilbage, Angeliqve! opret det jeg taber i min Fornøielse, da jeg ikke kan see Deres deilige Øine, ved den Forsikring, aldrig at være nogen andens. Tael, Angeliqve!

Damis. (sagte.)

Jeg hører nogen. (til Eraste.) Tie stille, lille Tosse!
(gaaer fra Eraste tilside.)

Eraste.

Himmel! hvad hører jeg! De flyer for mig! Ah, Lisette! Er du ikke der?

Scene 17.

Angeliqve og Lisette, som komme ind.
Damis. Eraste.

Lisette.

Her ere vi, min Herre!

Eraste.

Jeg maae fortvivle; din Frøken flyer for mig.

Angeliqve.

Jeg, Eraste! jeg flyer ikke for Dem, see, her er jeg.

Eraste.

Men hvorledes? Har De ikke nylig givet mig den grummeste Afviisning?

Angeliqve.

Jeg har jo ikke sagt uden et eneste Ord.

Eraste.

Det er sandt; men det samme tilkiendegav den yderste Foragt.

Angeliqve.

Saa har De ilde forstaaet mig. Foragter man dem, som man elsker?

Lisette.

I Sandhed, min Herre! jeg troer De drømmer.

Eraste.

Jeg begriber det ikke. Men De bringer mig til Live igien, efterdi De siger, at De elsker mig; værdiges dog at igientage det endnu engang.

Scene 18.

Scene 18.

Mad. Argante. Frontin. Lisette. Eraste. Angeliqve. Damis.

Angeliqve.

Det kan jeg gierne, jeg vil igientage det med Fornøielse; men det er jo noget, som De er forvisset nok om.

Mad. Argante. (afsides.)

Hvad hører jeg?

Angeliqve.

Ellers har man sagt mig, at man bør være mere paaholden i de Samtaler man har med sin Kiæreste. Men jeg lader Hiertet raade, uden at forstille mig; det er min Fornøielse at see Dem; og er det en Feil paa min Side, at jeg saa ofte tilstaaer, at jeg elsker Dem, saa maae alt dette gaae paa Deres Regning, jeg vil ingen Skyld have deri.

Eraste.

Hvor indtager De mig!

Angeliqve.

Havde min Moder tilstaaet mig nogen meer Erfarenhed; var jeg lidt mere vant til Verden, saa elskede jeg Dem maaskee uden at sige det. Jeg skulde da lade Dem forsmægte, inden jeg saade Dem det; jeg skulde undertvinge mit Hierte; det skulde ikke gaae saa gesvindt til. De skulde da allerede have sagt mig, at jeg er en Utaknemmelig; men jeg kan ikke saaledes forstille mig. Sæt Dem i mit Sted: jeg har taalt saa megen Tvang, min Moder har giort mig Livet saa suurt, jeg har saa

liden Forngielse, hun har saaledes dræbt mine Tilbøieligheder, jeg er saa keed af at dølge dem, at jeg, naar jeg er fornøiet, allerede har givet det tilkiende, førend jeg lukker Munden op. Det gaaer med mig, som med den, der faaer Lov at trække sin Aande. Forestil Dem nu, hvad et Fruentimmer er, der alletider har været i Tvang; som nu er hos den hun elsker; som er aabenhiertet; som aldrig har havt den Fornøielse at sige, hvad hun meener, førend nu, og som aldrig kan tænke paa noget, som er mere indtagende; hvorledes skulde jeg giøre Dem Modstand?

Eraste.

Jeg er næsten henrykt af Glæde over det jeg høier. Men hvorledes skal vore Sager løbe af? Jeg har den Lykke at have en fornuftig Fader, som jeg elsker ligesaa hart, som han elsker mig, og som jeg haaber skal billige vores Anslag.

Angeliqve.

Da har jeg ikke den Lykke at have en Moder, som ligner ham, dog elsker jeg hende ikke mindre derfor.

Mad. Argante. (kommer frem.)

Ah! det er alt for meget, uværdige Dotter! som ikke fortiener min Kiærlighed.

Angeliqve.

Ah, jeg er forloren!

(Lisette, Eiaste og Angeliqve gaae alle tre tilside.)

Mad.

Mad. Argante.

Snart, Frontin! lad Lysene blive tændte.

(i det hun siger disse Ord, nærmer hun sig og tager fat paa Damis, som hun holder fast i Kiolen, sigende:)

Utaknemmelige! er det Frugten af den Umage, jeg har havt for at giøre Dig dydig, at anrette hemmelige Sammenkomster uden mit Vidende, at beklage Dig over en Opdragelse, som jeg har anvendt al Flid paa. Hør, I unge Vildlappe! det allerstrængeste Kloster skal fremdeles være Borgen for, at Jeres Hierte ei skal skeie saaledes ud.

Sidste Scene.

Frontin. De Forrige.

(Frontin kommer med Lys, og andre Betientere med Fakier.)

Damis.

(demasqverer sig, siger leende.)

De seer nok, at man neppe tog imod mig i et Kloster.

Mad. Argante.

Hvorledes? Det er Dem, min Herre! (hun bliver Eraste vaer i sit Liberi.) Og denne Skielm, hvad giør han her?

Damis.

Denne Skielm er min Søn, som jeg, efter at jeg nøie haver overlagt alle Ting, beder at De vil give Deres Dotter til.

Mad. Argante.

Deres Søn!

Damis.

Ja ham selv. Kom hid, Eraste! hvad jeg her har hørt, volder, at jeg faaer Øinene opladte, og seer, hvor ufornuftigt mit Foretagende var; beed Fruen indstændig, at hun vil være Dig gunstig; det skal være mig kiært, at Angelique bliver Din Brud.

Eraste.

(paa Knæe.)

Hvor er jeg Dem forbunden, min Fader! Vil Fruen ikke tilgive os, hvad der er skeet?

Angelique.

(paa Knæe for sin Moder.)

Kan jeg vente nogen Naade?

Damis.

Deres Dotter har vel forløbet sig, men hun er dydig. Var jeg i Deres Sted, vilde jeg glemme alleting, og lade mig overtale.

Mad. Argante.

Nu vel, min Herre! jeg vil følge Deres Raad, og giøre hvad Dem behager.

Damis.

Altsaa skal den Lystighed, som jeg, for at fornøie Dem, havde indrettet, være for min Søn.

(Angelique omfavner Mad. Argante af Glæde.)

Eraste.

Den Skiønhed, som indtager Øiet,
Indtages altid ei igien.
Man er med graa Haar misfornøiet,
Og frygter sig for Alderen.

Skiønt

Skiønt Gamle sig paa alt forstaae,
Kan de dog ei den Konst udfinde,
Hvorledes De skal Hierter vinde.
Lad dem paa nye i Skole gaae.

Angelique.

I Mødre! seer paa vores Beste,
Og tvinger ei vor Kiærlighed!
Vort Hierte kan sig ei bortfæste
Til det, I kalder Herlighed.
Om vi al Verden kunde faae,
Og med en Ung ei maatte leve,
Hvad hialp da Gamles Verelbreve?
Hvo vil hos dem i Skole gaae?

Lisette.

En vittig og tienstfærdig Pige,
Som ynkes over Unges Tvang,
Hun haver ei i Huuset Lige.
Naar Tiden hine falder lang,
Da finder hun behændig paa,
En Elsker trolig at ledsage,
Som, for sin Elskte at behage,
Vør ikke først i Skole gaae.

Frontin.

Hvor mangen foregiven Fætter
Kan sig i Huuset snige ind?
Som ikke altid det udretter,
Der meest fornøier Mandens Sind.
Best derfor, at man passer paa,
For at fordrive slig en Støver,
Der torde sige: Du behøver
Hos mig i Skole først at gaae.

Eraste og siden Chorus.

Vi stedse ville os umage,
For at beholde Deres Gunst;
Og for at kunde Dem behage
Anvende vi al Flid og Kunst.
Det er vor eneste Attraae,
At kunde noget artigt finde,
Og derfor have vi i Sinde,
I Skole flittige at gaae.

Ende.

Hver Mands Ven.

Comoedie i een Act

efter

Monſieur LE GRANDS

l'Ami de tout le Monde.

Overſat

af

Reerslev.

Personerne:

Lisimon.
Clarine.
Hortense.
Daraminte.
Philander.
Jasmin.
Steffen, Kudsk.
Fastidas.
Formicin.
Bondin.
Douillet.

Scene I.

Lisimon. Clarine.

Clarine.

Sandhed, min Herre! De har giort meget ilde, at De ikke før har bragt mig paa Deres Side. Jeg havde i det mindste raadet Dem, at De ikke skulde sætte det saa længe op, førend De begierede Hortense til Ægte.

Lisimon.

Min kiære Clarine! hvad skulde jeg vel giøre? det er kun i otte Dage jeg har havt den Lykke at kiende hende; hendes Fader har i al den Tid været paa Landet, og jeg biede alenefte efter hans Tilbagekomst, for i Dag at begiere hende.

Clarine.

Men Hortense burde dog ladet Dem vide, at hendes Moder er Herre i Huuset, og at Faderen alene dansede efter hendes Pibe.

Lisimon.

Vi har hidindtil alene kunnet tale med hinanden hemmeligen og meget sielden; de faa Øieblikke har været mig saa kostbare, at jeg ikke har kunnet vende dem an paa andet, end paa at tale om Kiærlighed; og da jeg nu i fire Dage ikke har havt den Lykke at tale med hende, er jeg inderlig bedrøvet.

Clarine.

Clarine.

Og det er formodentlig det, som i Dag nøder Dem og Hortense at holde sig til mig. Nu har De mig nødig, imellem os at sige; thi i disse sidste fire Dage har det faaet en anden Anseelse her. Hortense, som kun tilforn havde maadelige Midler, har paa eengang faaet sin Medgivt forøget til hundrede tusende Rigsdaler, og det af en Farbroder, som har giort sin Lykke i Indien.

Lisimon.

Jeg har allerede hørt tale derom.

Clarine.

Men De veed vel ikke, at denne Tidende om hendes Midlers uformodentlige Tilvext har bredet sig vidt ud, og at der i den Anledning indfinde sig en heel Sverm af Friere, følgelig bliver der ikke saa let en Sag at faae Ja paa Hortense nu, som tilforn, da De var rigere end hun.

Lisimon.

Men, Clarine! man har forsikret mig, at hendes Fader, Philander, i Dag kom fra Landet. Dersom jeg forekom mine Medbeilere, og strax ved hans Ankomst meldede mig?

Clarine.

Saa var De endda lige nær. Han antog Dem strax til sin Svigersøn, han giorde det samme ved hundrede andre, som meldede sig. Jeg seer nok, De kiender ikke Herren; hans Philosophie, eller rettere sagt, hans Galenskab, bestaaer deri, at han aldrig bryder sig selv med nogen Verdens Ting; han stræber at undgaae alle Leiligheder til at bryde andre, eller giøre dem imod;

mod; og det er ikke uden Aarsag, at Folk kalder ham hver Mands Ven.

Lisimon.

Det er jo ingen Lyde at være hver Mands Ven, det er Tegn til et fromt og got Gemyt.

Clarine.

Dersom han ikke drev det alt for vidt, og af Frygt for at mishage Folk, ofte undskyldte Feil, ja endog grove Laster, som hele Verden fordømmer. Ved det han vil see igiennem Fingre med alleting, giør han sig selv latterlig blant Folk. Det artigste er, at man undertiden hører ham billige to Ting paa eengang, som ere aabenbare stridige med hverandre. Hvorfor mange Folk sige om ham, at han er et galt Menneske, som ved sine urimelige Meninger vil kuldkaste alt, hvad andre antage for sandt og afgiort.

Lisimon.

Men dersom nogen virkelig fornærmede ham, troer du da, at han i al Stilhed taalte det?

Clarine.

Jeg troer nei; og jeg tænker, at han, hvad Æren angaaer, var ligesaa empfindtlig som en anden; dog er han paa Ærens Vegne i visse Maader ikke saa kilden, som de fleste. For Exempel: Engang vilde hans Kone ret sætte hans Taalmodighed paa Prøve, hun stilte sig an, som hun holdt af en anden, og ret umagede sig for, at han skulde tvivle om hendes Dyd og Troskab. Hun satte mig ud paa ham, for at erfare, hvorledes han fandt sig i Tingene. Jeg vaa min Side stræbde at bilde ham ind, at det gik ham som flere ulykkelige

Mænd,

Mænd, og at han burde hævne sin fornærmede Ære. Men han svarede i al Koldsindighed: Jeg har ikke i Sinde at qvæle mig over et Onde, som jeg ikke er Skyld i; det er ikke større Skam for en ærekiær Mand, at have en utroe Kone, end at have et Uhrværk, som gaaer urigtig.

Lisimon.

Det kalder jeg at tage sig Verden let.

Clarine.

Godt! han gik endnu videre: da han saae, jeg beklagede ham, paastod han, at Galaner i saa Fald var meer at beklage, end Mændene; at den Flid og Umage, som de giorde sig for at berøve andre deres Gode, beviste, at dette Gode manglede dem i deres Lyksalighed, og at Mændene ofte havde for meget af det, som Galanerne havde for lidet af.

Lisimon.

Det er et artigt Begreb du gir mig om hans Tænkemaade. Men lad os tale om Hortense: Troer du, at hun i Henseende til sin uformodentlige Lykke har forandret sine Tanker og Godhed for mig?

Clarine.

Nei ingenlunde, det forsikrer jeg. Og da hun i Morges for første Gang talede til mig om Dem, saae jeg kiendelige Beviis paa hendes Kiærlighed og Høiagtelse for Dem — — Men der kommer hun; dette kan hun bedre selv sige Dem, end jeg.

Scene 2.

Scene 2.

Lisimon. Hortense. Clarine.

Hortense.

Ah, Lisimon! hvor er det mig kiært at finde Dem her! Har Clarine fortalt Dem, hvad Lykke mig er vederfaret, siden jeg sidst saae Dem?

Lisimon.

Kalder De det en Lykke, min Jomfrue! at Deres Midler ere blevne forsøgede? faaer jeg ikke derved en Hoben mægtige Medbeilere?

Hortense.

Men er De ikke vis paa mit Hierte?

Lisimon.

Jo; men skal jeg troe Clarine, saa staaer Valget ikke til Dem selv. Jeg mister iligemaade den Fornøielse jeg fandt i at opofre Dem mine faa Midler, og at De ved mig alene skulde blive lykkelig.

Hortense.

Misunder De mig da dette Fortrin? Jeg, som aldrig har ønsket mig saa anseelige Midler, uden for at deele dem med Dem?

Clarine.

Det er de smukkeste Tanker paa begge Sider, som jeg i Verden har hørt. Men lad os komme til Sagen. Jeg vil ikke raade Herren at begiere Dem til Ægte, førend alle hans Medbeilere have faaet Kurven. Han er ikke kiendt her, og hvad Skikkelse han end paatager sig hos Deres Moder, faaer han dog tilligemed dem

Afskeed.

Afskeed. Men jeg har et Forslag i Hovedet, som jeg med Tiden skal sige Dem.

Lisimon.

Men om een af mine Medbeilere imidlertid faaer Ja?

Clarine.

Jeg er vis paa, at Fruen ikke giver nogen Ja.

Lisimon.

Men hvorfor?

Clarine.

Fordi Herren siger dem allesammen Ja. Har jeg ikke allerede sagt Dem, at det er en Mand, som aldrig kan afslaae noget Menneske noget; som aldrig kan finde Feil hos nogen. Hans Kone derimod har enten af Ondskab eller naturlig Feil noget at sætte ud paa alle Mennesker. Prøv Dem noie selv, førend De melder sig. Hvad er for Exempel Deres Hoved-Passion?

Lisimon.

Er det Spørsmaal? Kiærlighed. Jeg tilbeder den elskværdige Hortense, det er min Hoved-Passion. Hvad kan hendes Moder have at sætte ud derpaa?

Clarine.

I Sandhed mange Ting. Hun vil strax undersøge Deres Maade at elske paa. Elsker De for meget, vil hun befrygte, at De bliver en mistænkelig Mand. Elsker De kuns maadelig, er hun bange, at De skal blive for taalmodig en Mand. Altsaa, paa hvilken Side hun end betragter Dem, kommer De ingen Vei, og Deres Tilbud bliver anseet som et Nul og intet. Men jeg hører hende komme; gaae tilside, i et Øieblik skal jeg være hos Dem igien.

Scene 9.

Scene 3.

Clarine. (alene.)

Jeg ynkes ret over de stakkels Børn. Lisimon har nylig giort mig en anseelig Foræring, men desuagtet er det mig ret derom at giøre, at jeg kan være ham til Tieneste.

Scene 4.

Duraminte. Clarine.

Duraminte.

Ah! kommer kun, I Herrer Friere! og mælder Jer, jeg skal nok tage Jer i Tieneste. Saa længe min Dotter ingen anden Medgivt havde, end sin Skiønhed, var der ikke een, som flettede en Fod. Nu hun har hundrede tusende Rigsdaler, kan man ikke have Dørene lukte for Jer! Jeg seer ligesaa dybt i Tingen som I, nu er jeg istand til at vælge, og ingen skal faae min Dotter, uden den, der er noget Got ved.

Clarine.

Saamen, Frue! det er og best, at man nøie gaaer disse unge Herrer igiennem, og undersøger deres Midler, deres Anseelse og Levemaade.

Duraminte.

Og først og sidst deres Tænkemaade. De veed, at min Mand i Dag kommer fra Landet, og jeg er vis paa, at alle de Friere, jeg har hørt nævne, vil strax komme, for at begiere min Dotter. Men den ene og den anden skal passere Mynstringen; og den mindste Feil, jeg finder hos dem, er nok til at give dem Afviisning.

Jeg vil holde det for en Lykke, om een eller anden af dem kunde give mig Leilighed til at skiændes med min Mand.

Clarine.

Ei, Frue! uden at giøre sig Umage for at mundhugges med Deres Mand, er der jo Leilighed nok her i Huuset, til at øve Deres Vrede paa: Ryggesløse og skielmske Tienere, en Kudsk, som er en Fyldebøtte, stædige Heste, er det ikke nok til at spæge Deres skiændekiære Sind? at jeg ikke skal tale om mig selv, som er maaskee den meest haardnakkede Pige, som De nogentid kunde træffe for.

Duraminte.

Og det er just saadanne Folk, som du og dine Lige, jeg vil have, og ikke en Mand, som den jeg har, den koldsindigste og sagtmodigste af alle. Hvilket keedsommeligt Selskab, at leve med en Mand, som ingen Ting kan bevæge. Jeg vilde heller, troer jeg, leve med en Mand, som var saa hidsig, at han næsten gav mig Hug, end aldrig at høre nogen Modsigelse. Naar jeg har Lyst til at klamres, seer jeg gierne, at man ikke bliver mig Svaret skyldig.

Clarine.

Det er naturligt; men er det ikke nok, at Herren bifalder alt det, og holder det for got, som Fruen forkaster.

Duraminte.

Men alt dette skeer med en Koldsindighed, som giør mig rasende, og jeg vilde i det mindste, at han skulde blive vreed engang.

Clarine.

Clarine.

Jeg maae tilstaae, at Fruen i saa Fald er at beklage. At leve i sytten Aar tilsammen, og ikke have kunnet komme Blodet til at kaage i sin Mand en eneste Gang! da tusende andre Koner, som ikke nær kan lignes med Dem, have daglig deslige fornøielige Tidsfordriv.

Scene 5.

Duraminte. Clarine. Jasmin.

Jasmin.

Frue! der er Herren, han kom i dette Øieblik.

Duraminte.

Got! saa meget desbedre! jeg vil oppebie ham her, for i desstørre Magelighed at skiændes med ham. Nu skal vi faae at see, med hvilken Sindsrolighed han vil anhøre alle de Uordener, som i hans Fraværelse ere skeete her i Huuset. (til Clarine og Jasmin.) Lad os være alene. Kommer nogen og vil tale med os, saa lad dem komme ind.

Clarine. (afsides.)

Nu maae jeg have fat paa vore to Elskende, og underrette dem om, hvad mit Forslag er, saa vi baade kan faae Manden og Konen i Strikken.

Scene 6.

Philander. Duraminte.

Philander.

God Dag, min hierte Kone! jeg er saa fornøiet, at jeg veed ikke, hvad Fod jeg vil staae paa. Efter at

jeg har faaet den behagelige Tidende fra Deres Broder, skulde De ikke troe, hvor mange gode Partier, der har mældet sig hos mig, for at faae vores Dotter, Hortense, til Ægte.

Duraminte.

Da er det og nogle uforskammede Folk; hvorfor skulde de søge Dig op to Mile herfra, naar jeg er her i Byen?

Philander.

Derfor fortiene de jo ingen Utak, min Kone! de har troet, at jeg var Mand i Huuset, og desuden har de forsikret mig, at man havde skræmmet dem med Dit hastige Sind, saa de ikke har tordet indfinde sig hos Dig.

Duraminte.

Det faaer de dog at giøre; thi uden mit Samtykke faaer ingen min Dotter.

Philander.

Det har jeg og sagt dem; de komme allesammen her i Dag.

Duraminte.

Og hvem af dem vilde Du vel antage til Svigersøn?

Philander.

I Sandhed! mig syntes, at enhver af dem var saa fornuftig, at jeg ikke kunde sige nogen Nei.

Duraminte.

Ja, det er vel nok; men nu er her noget andet at tale om. Jeg har smukke Tidender at hilse Dig med. Den Fromhed, som Du begegner Dine Betientere,

tere med, har foraarsaget smukke Ting i Din Fraværelse.

Philander.

Hvad er nu det? Du vil altid kyse mig med intet.

Duraminte.

Ja vist! med intet. Du kan kun lede efter et Par hundrede Rigsdaler. Din dumme Jyde-Karl har slaaet Glasset i Stykker af det store Speil.

Philander.

Den stakkels Karl har ikke giort det af Ondskab.

Duraminte.

Jeg troer det sandelig gierne; men ikke desmindre er Glasset dog i Stykker.

Philander.

Jeg er vis paa, det giør ham ont. Troe mig!, han har nok af den Sorg, det foraarsager ham; forøg den ikke ved at skiænde paa ham.

Duraminte.

Hvordan! jeg skiænde paa ham? Jeg har i Sinde at jage ham paa Døren, og — —

Philander.

Hvorfor vil Du jage ham paa Døren, naar han for det øvrige tiener Dig troligen og vel? Du kan næsten være vis paa, at denne Tiener ikke slaaer flere Speilglas i Stykker, eller at han i det mindste vil vogte sig meer derfor, end om Du tog en anden, som ikke før havde slaaet Speile i tu.

Duraminte.

Det er vel talt. Men siden Du da vil skaane den første, lad da den anden Lux, Din Tiener, hænge,

som man har overrumplet, da han vilde stiæle Dit Sølvs Bordtøi.

Philander.

Er han ikke løbet bort derimed?

Duraminte.

Nei; men det er ikke hans Skyld, thi han blev greben i Gierningen. Jeg ventede alene paa Din Hiemkomst, for at see, hvad Du vilde giøre ved denne Tyv.

Philander.

O! hvad ham angaaer, da mener jeg — — det er best at give ham sin Løn, og lade ham gaae.

Duraminte.

Hvordan! give ham sin Løn. Lad os heller kiøbe en Strikke derfor at hænge ham i.

Philander.

Ah, min Kone! vi ville ikke lade nogen hænge; lad os heller ynke denne Ulyksalige, og takke Himlen, at vi ere fødte til en vis Stand, og med bedre Tilbøielligheder.

Duraminte.

Hvad vil det sige?

Philander.

Jeg vil sige, at ofte giør een sig til af sin Dyd og Skikkelighed, som maaskee ikke var et Haar bedre end de han fordømmer og har Afskye for, dersom han var i deres Omstændigheder. Siden nu denne Ulyksalige ikke har faaet fuldført, hvad han vilde, saa lad os slaae os til Roe.

Dura-

Duraminte.

O gaae Din Vei! Du fortiende, at han skulde have ranet Dig alt Dit Gods fra. Men der er Din Kudsk i en smuk Tilstand, sæt ogsaa Sminke paa hans Fylderie.

Scene 7.

Philander. Duraminte. Steffen.

Philander.

Hvad er paa Færde, min stakkels Steffen?

Steffen.

O min Herre! for en Ulykke! nu kan jeg ikke længer omgaaes med Deres Heste, der er ingen Udkomme med dem, de vil ingen Raison tage imod.

Philander.

Han har undertiden nogle artige Talemaader.

Duraminte.

Ja meget fornøielige!

Steffen.

Jeg havde spendt for, og vilde bringe Kareten derhen, som De havde befalet mig; jeg forlod mig paa, at de ofte vare stædige, men paa eengang stak Bræmsene dem, de fik Nykker — — Skulde De vel troe, at de have været saa forvovne at kaste mig ned af Bukken.

Duraminte.

Det er snarere Vinen, der har kastet dig af, Fyllebøtte!

Steffen.

Vinen skulde kaste mig af? Nei tvertimod, den giør, at jeg sidder saa fast, som om jeg var spændt til Bukken.

Duraminte.

Hvor er min Karet?

Steffen.

Deres Karet? Jeg troer ikke, at De har nogen meer, Frue! Deres Heste have splittet den i tusende Stykker, og dog har de, saa sandt jeg er en ærlig Kudsk, ikke drukket andet end Vand i Dag.

Duraminte.

Hvor ere da Hestene bleven af?

Steffen.

Dem har man holdt an.

Philander.

Saa er Ulykken endda ikke saa stor. Og hvem har været saa god at holde dem an? man bør belønne saadan Godhed.

Steffen.

Det har endeel af dem, der har Boder paa Torvet, hvis Skuure og Borde de har kastet overende, og de har, som De siger, havt den Godhed at lade Hestene arrestere, og klaget over dem hos Politiemesteren.

Duraminte.

Fordi vi skal betale den Skade, de har giort.

Philander.

Det er billigt.

Dura-

Duraminte.

Hvordan! det er billigt?

Philander.

Ja; en Husbond er pligtig at svare til det hans Folk og Heste beskadige.

Duraminte.

Men er det billigt, at Din Kudskes Folderie skal foraarsage os saadan Fortred og Bekymring?

Steffen.

Ja det er billigt; thi jeg har drukket mig fuld paa Deres Sundhed og for Deres-Penge. Herren har givet mig Drikkepenge, og jeg har drukket.

Duraminte.

Du havde faaet Penge for at drikke, men ikke for at drikke dig fuld.

Steffen.

O Frue! man kan aldrig giøre Ære nok af saa godgiørende en Husbond, som Herren er; og desuden, hvad Fornøielse er det at drikke, naar man ikke kan finde, at man har faaet noget?

Duraminte.

Og Du kan have den Taalmodighed at høre al denne Snak?

Philander.

Der er ikke saa meget Ont i det han siger. Det er nu hans Lyst at drikke, han har overgivet sig til den, Vinen er bleven Mester over ham.

Steffen.

Nei, Herre! Vinen er ikke bleven Mester over mig, jeg drikker altid for at drikke mig fuld. Jeg har

hørt Dem selv sige over hundrede Gange til Dem selv, at man uden Ophør skal stræbe at giøre sig lyksalig; det er jeg aldrig, uden naar jeg er fuld, saa tænker jeg ikke paa, at jeg er Kudsk, men bilder mig ind, at Jorden er ikke værdig at bære mig, derfor gaaer jeg hen og drikker paa en frisk igien, for alt meer og meer at befordre min Lyksalighed. (gaaer.)

Scene 8.

Philander. Duraminte.

Philander.

Hans eenfoldige Oprigtighed forgsier mig: jeg er kuns bange, at han giør sig Skade paa Helbreden.

Duraminte.

Ja det var en stor Skade.

Scene 9.

Philander. Duraminte. Clarine.

Clarine.

O Herre! for denne Gang bringer jeg et got Partie, og Fruen skal have ont ved at modstaae hans artige Manerer. Da han kom her i Gaarden, lod han sætte sine graaskimlede Heste i Stalden og sin Karet i Vognskuuret. Folkene har han givet 20 Ducater, at de skulde drikke for paa hans Sundhed.

Duraminte.

Hvad er det for en Nar?

Clarine.

Jeg veed min Troe ikke; men Pengene sidde ikke fast hos ham. Der er han.

Scene 10.

Clarine. Philander. Duraminte. Fastidas (med sine Tienere).

Fastidas.

Da jeg har hørt, min Herre! at Deres Carosse er bleven beskadiget, har jeg lader min sætte i Deres Vognskuur, og mine Heste i Deres Stald, og jeg beder, at De vil modtage denne lille Foræring.

Philander.

Min Herre! jeg er ganske skamfuld over den Artighed, De beviser mig — —

Fastidas.

Ei! lad os ikke tale derom, det er smaa Ting, jeg har endnu tre til Deres Tieneste. Lad os tale om noget andet. Jeg er kommen her for at begiere Deres Dotter til Ægte.

Duraminte.

Min Herre! det er os en stor Ære; men De tænker maaskee, at vor Dotter er rigere, end hun er.

Fastidas.

Jeg veed, Frue! at hun har kuns hundrede tusende Rigsdaler; men jeg vil have hende meer for hendes Dyd og Skiønhed, end for andre Aarsagers Skyld.

Philander.

Ah, min Kone! det er meget ædelmodigt.

Duraminte.

Ja vist; men man maae i Forveien undersøge, om hun skikker sig for Herren, og om han skikker sig

for

for hende. Efter Anseelse har han Midler, man kan af hans artige Opførsel vel slutte det.

Fastidas.

Jeg har ikke meer end hundrede tusende Rigsdaler.

Philander.

Hundrede tusende Rigsdaler, min Kone!

Duraminte. (til sin Mand.)

Hold Munden, min Herre! det er meer end min Dotter fortiener. Men med alt dette maae jeg sige Dem, at jeg agter alletider en Persons Egenskaber høiere end hans Rigdom, og før jeg gaaer videre, maae jeg med Deres Tilladelse erkyndige mig om det første.

Fastidas.

Det er just det jeg forlanger, Frue! mit Navn er nokkom bekiendt, og enhver veed at sige Dem, at der er ingen i Byen, der fører større Pragt end jeg. Ingen Ting er mig for overflødig. Jeg tager hver Dag nye Betientere an, og giver aldrig nogen Afskeed. Jeg har jevnligen et Dussin Lærde til Bords hos mig. Dedicerer nogen mig et Skrivt, giver jeg i det mindste tusende Rigsdaler. Jeg klæder og underholder vel hundrede Poeter.

Clarine.

Vil De klæde og underholde Resten, som ere nøgne, skal Deres Midler ikke strække vidt.

Fastidas.

Hvad vil det sige? det er nu mit Sindelav. Jeg kiøber alt, hvad der er til Fals, men hæver aldrig noget op deraf. Uhre, Ringe, Daaser og andre Kostbarheder,

heder, alt dette løber i et Øieblik igiennem mine Hænder, og falder i dens, som først roser det.

Clarine.

Ah, min Herre! hvad har De der en meget smuk Daase!

Fastidas.

Der, min Dotter! den er for Dig.

Clarine. (tager den.)

Min Herre! jeg takker — —

Duraminte.

Hvad giør du, Clarine? giv Herren den strax igien; du er meget uforskammet, at du vil skille ham ved sin Daase.

Clarine.

Frue! det er ikke Herren, jeg skiller ved den, men den første, som efter mig havde kunnet rose den.

Fastidas.

Den er kun af halvtredsindstyve Ducaters Værdie, Frue! det er smaa Ting.

Philander.

Men Kone! kan Du vel efter saa ædelmodige Gierninger betænke Dig et Øieblik længer?

Duraminte.

Hold Munden, siger jeg endnu engang. Min Herre! tilforn syntes mig, at De havde for mange Midler for min Dotter, men nu mærker jeg, at De har for faa for hende. Hvor har De ved saadan Ødselhed endnu kunnet beholde hundrede tusende Rigsdalet?

Fastidas.

Fastidas.

Got! min Fader efterlod mig, da han døde, tre Gange det.

Duraminte.

Er det længe siden han døde?

Fastidas.

Ongefær et Aar.

Duraminte.

To hundrede tusende Rigsdaler i saa kort en Tid tilsat! Men, min Herre! dersom De bliver saaledes ved, og jeg gav Dem min Dotter med sine hundrede tusende Rigsdaler, saa var De endda inden Aarets Udgang lige saa meget skyldig, som De har arvet.

Fastidas.

Men, Frue! hvor gider De regne saadant efter? Jeg lader aldrig giøre Regnskab; jeg har en Forvalter, som besørger alle mine Sager; jeg bekymrer mig om intet, uden at skrive under ved hver Maaneds Slutning.

Clarine.

Da staaer Deres Huussager i gode Hænder.

Fastidas.

Ah, den stakkels Karl! han klager, at han ofte maae sætte til af sit eget.

Philander.

Ah, min Herre! lad mig omfavne Dem. Jeg er indtagen af Deres Tænkemaade. Med saa høit et Hierte burde De være en fød Prints. I Sandhed, der er intet bedre i Verden, end at indlægge sig Ære med sine Midler?

ler? Hvilken Fornøielse, at kunne dele dem med andre! Det er, at jeg saa skal sige, at svinge sig over det Menneskelige, naar man uophørlig stræber efter at giøre Folk lykkelige.

Duraminte.

Men ved det man idelig giør andre lykkelige, bliver man tilsidst Prakkere og ofte høist strafværdige; det er Overdaadiges Skiæbne.

Philander.

Nu, nu! en Overdaadig bekymrer sig ikke om den tilkommende Tids Fortredeligheder, han nyder den nærværende Tids Behageligheder i de Bersømmelser ham tillægges. Han erindrer sig med Fornøielse den forbigangne Tid, naar han seer dem, som han har udøst sine Velgierninger paa.

Duraminte.

Men om han nu ikke har forbunden sig uden Utaknemmelige?

Philander.

Utaknemmelige! der ere ingen Utaknemmelige til; og det, som Du kalder Utaknemmelighed, er oftest ikke uden Glemsomhed.

Duraminte.

Vil Du paastaae, at der ere ingen Utaknemmelige til?

Philander.

Nu vel da! om der end ere saadanne til, er det da ikke altid en Fornøielse for dem, som have giort Got, at de have Ret til at bebreide andre deres Utaknemmelighed?

Dura-

Duraminte.

Alt dette er got og vel. (til Fastidas.) Men, min Herre! hvis ydmygste Tienerinde jeg er, tillader, at jeg afslaaer ham min Dotter. Jeg vil ikke efter et Aars Pragt og Overdaadighed see hende ulykkelig for hendes øvrige Livstid. Min Herre kan kun lade sin Vogn og Heste føre bort igien.

Fastidas.

De behøver ikke at sige mere, Frue! Folk, som ere sindede som jeg, fatte strax Deres Slutning. Min Herre! jeg er Deres ydmygste Tiener. (gaaer.)

Scene II.

Philander. Duraminte. Clarine.

Duraminte.

Nu er Du vel lit fortredelig, min kiære Mand! tilstaae mig det reent ud.

Philander.

Jeg! nei ingenlunde. At han ikke skulde tage sig det for nær, at Du havde givet ham Afslag, saa havde jeg Lyst at tage imod hans Caresse, siden jeg er forsikret om, at den største Fortred, man kan giøre en Overdaadig, er, at man ikke antager, hvad han vil skiænke bort, og jeg vil ikke giøre nogen Siæl Fortræd.

Duraminie.

Ja, det mærker jeg. Men hvad vil denne latterlige Gestalt, der kommer?

Philander.

Ah, min Kone! det er een af de gode Mænd, som har giort mig den Ære at besøge mig paa Landet, en rig Mand, som staaer sig meget vel.

Clarine.

Clarine.

Vi faae snart at see, hvad der stikker i ham.

Scene 12.

Philander. Duraminte. Formicin. Clarine.

Formicin.

Min Herre! jeg kommer her, for efter Deres mig givne Løvte at bringe den omtalte Sag i Rigtighed.

Philander.

Velkommen, min Herre!

Duraminte.

Kan man ikke faae at vide, min Herre! hvad for et Løvte min Mand har giort Dem, og hvad det er for en Sag, De taler om.

Formicin.

At ægte Deres Dotter, Frue!

Duraminte.

Men, min Herre! mueligen veed De ikke, at De i saadan en Sag burde holde sig til mig.

Formicin.

Jeg har først talt til Deres Mand derom, og jeg kom her i Tanke at overtale Dem til at give Deres Samtykke til det giorte Løvte.

Duraminte.

Min Mand, min Herre! er alt for føielig; han kan ikke sige nogen nei, det er hans Natur; men jeg

undersøger en Ting lit nøiere, og Ægteskab synes mig saa betydelig en Sag, at man ikke nok kan betænke sig deri. Hvem er De, min Herre?

Formicin.

Jeg er en gammel Ungkarl, Frue! som ved Flid, Sparsommelighed, og Tienstfærdighed imod enhver, naar der følger got Pant med, har funden Leilighed at skrabe kiønne Penge-sammen; jeg har aldrig givet en Skilling ud i Utide, undertiden ikke nænt at anskaffe mig det meest fornødne; saa at jeg nu for nærværende Tid eier meer end 50000 Rigsdaler i reede Penge.

Philander.

Min Kone! lad os blive ved ham.

Duraminte.

Lidt Taalmodighed, min Herre! De vil vel anskaffe sig Heste og Vogn, om De ikke allerede har dem?

Formicin.

Jeg, Frue! — — bevare os derfra! jeg falder aldrig til saadanne Daarligheder, jeg holder ikke en Tiener engang, jeg laver min Mad selv.

Clarine.

Da ere Deres Retter vel meget nydelige?

Formicin.

Ikke en Moders Siæl besværer sig derover.

Clarine.

Det er at sige: De spiser altid i Cabinettet alene.

Dura-

Duraminte.

Om De fik min Dotter, min Herre! hvad blev da Deres Hensigt, hvad Anseelse vilde De da give hende for Verden? Jeg lader Dem vide, at hun nok vil være lit fornemme.

Formicin.

Ah, Frue! jeg skal snart faae hende dannet efter mit Sind; jeg skal saa lempelig faae hende til at begribe, hvor fordeelagtigt det er at giemme et Æble til man bliver tørstig. Vi ville smukt lukke for de hundrede tusende Daler, som der siges hun faaer til Medgivt, og lægge dem til de halvtredsindstyve tusende, jeg har, og søve rolig ved Siden af vore Midler. Vi ville mætte os med den søde Fornøielse, at være visse paa, ikke at mangle for den tilkommende Tid, og stedse see andre være elendigere end vi.

Philander.

Det er ikke saa ilde talt, min Kone!

Duraminte.

Hvordan! Du, som i dette Øieblik berømmede Overdaadighed, Du synes ogsaa vel om Herrens Maade at tænke paa. Er noget saa gemeent og uanstændigt som Gierrighed?

Philander.

Det er sandt, Gierrighed er i Verden udraabt for en Last, men det lader som de Overdaadige have kaldet den saa, for at hævne sig, naar de have forødet deres Midler. De kunne ikke forbyde de Gierrige selv at troe, at de ere lyksalige, de vil endog nægte dem det Gode, at holdes derfor af andre. Jeg nægter vel ikke, at der jo

er nogen Slags Forblindelse i Herrens Opførsel og Levemaade, men han er langt fra ikke saa ufornuftig, som Du vil giøre ham.

Duraminte.

Nu fik Piben atter en anden Lyd, for ikke at giøre Herren Fortred, saa sadler Du vel strax om igien.

Philander.

Ved det jeg paa nogen Maade roser Gierrighed, har jeg ikke i Sinde at fordømme Overdaadighed. Man kan paa to Maader fornøie sig i at bruge sine Midler. Først, naar man virkelig eier dem, dernæst, naar man bilder sig ind at anvende dem vel. Den Fornøielse, at eie og giemme dem, er ikke den betydeligste; thi naar man har længe været vant dertil, finder man ikke meer Behag deri; men det er en anden Sag, naar man bilder sig ind, at ville bruge dem vel; den Indbildning bliver man aldrig keed af. For Exempel: Naar een i Herrens Sted ciede halvtredsindstyve tusende Rigsdaler, og kiøbte derfor et Landgods, saa ender denne Indbildning sig ved det Landgods, men Herrens strakker sig uendelig længere; i det han ikke skiller sig ved sine Penge, er hans Indbildning riig, og eier alt det man kan kiøbe for halvtredsindstyve tusende Rigsdaler.

Formicin.

Efter saadan Forklaring troer jeg ikke, at Fruen har noget paa min Opførsel at udsætte.

Duraminte.

O aldeles intet! jeg kan alene sige Dem, at De faaer aldrig min Dotter; jeg vil ikke, at hun skal huuses, fødes og klædes i Indbildning.

Clarine.

Clarine.

Fruen har Ret; og med en Karl af Deres Alder var hun nød til at giøre sig endnu langt andre Indbildninger.

Formicin.

Jeg seer altsaa, at her er intet for mig at bestille. Jeg gir dem en god Dag. (gaaer.)

Scene 13.

Philander. Duraminte. Clarine.

Philander.

I Sandhed, min Kone! jeg troer Du har afslaaet to gode Partier.

Duraminte.

Lad mig raade, og tael ikke et Ord deri.

Philander.

Men et got Raad — —

Scene 14.

Rondin. De Forrige.

Rondin.

Jeg gaaer lige til, uden at sige Varskoe engang. Hei, I der henne, er det ikke her den Pige er, som skal givtes?

Clarine.

Det er en meget omgiengelig Mand.

Rondin.

God Dag, I got Folk tilsammen. (til Philander.) Jeg kan nok see paa Jeres sagtmodige Væsen, at det er Jer jeg saaer at bestille med. Kiender I mig?

Philander.

Nei, min Herre! jeg har ikke den Ære.

Rondin.

Mit Navn er Jacob Rondin; jeg er en Søn af Christopher Rondin, som i levende Live var Professor i Billedhuggeriet. Jeg kommer for at begiere Jeres Dotter til Ægte; man har sagt mig, at det er en lillo levende Tøs, og det var best at skynde sig.

Clarine.

Det var en artig Maade at tale paa. Hvem taager De min Jomfrue for?

Rondin.

Du kommer mig for at være et got Huus-Dyr, du. Den Krabat, som saaer dig, vil faae nok at bestille.

Clarine.

Hvilken fornøielig Mand er ikke det; at dutte mig saaledes i mit Herskabs Nærværelse, uden at have seet mig nogentid tilforn.

Rondin.

Hille Skam! jeg finder dig endnu langt artigere, at du skal have din Næse med i alleting, og snakke med, førend dit Herskab engang har svaret mig.

Dura-

Duraminte.

Hold Munden, Clarine. Det er sandt, min Herre! at min Dotter er giftefærdig; men i at vælge hende en Mand er jeg lit vanskelig. Man bliver dagligdags bedraget, og Verden er fuld af Skalke.

Rondin.

Det skal man ikke kunde forekaste mig. Jeg gaaer lige til i alleting. Har jeg nogen Feil, da er det, at jeg er alt for ligefrem.

Duraminte.

Det er ofte en større Feil, end man tænker. Høflighed er en meget god Ting.

Rondin.

Fy! Høflighed har jeg ikke med at bestille. Høflighed, siger man, er altid geleidet af Falsthed. (til Duraminte.) Lad Jeres Dotter komme frem, saa skal jeg strax sige Jer, om Skabelsnet staaer mig an. Er hun ung?

Clarine.

O Himmel! kan man spørge derom, naar man seer Fruen? man burde snarere undres over, at hun har en giftefærdig Dotter.

Rondin.

Jeg troer du spøger. Fruen seer ud til at være syrgetyve Aar gammel.

Clarine.

Hvilken Uforskammenhed! hvad tænker De?

Rondin.

Saamen! jeg siger det, fordi jeg tænker, det er saa. Ih nu! jeg er oprigtig og ligefrem.

Duraminte.

Det er at drive Oprigtigheden temmelig vidt.

Rondin.

Moerlille! det giør mig ont, at I tager Jer det saa nær! jeg vidste ikke, at I endnu giorde Paastand paa at være ung; og nu undres jeg ikke over, at I er saa vanskelig i Henseende til at vælge hende en Mand; formodentlig, fordi I ikke vil saa hastig være Bestemoder.

Duraminte.

Men denne Herre! det lader som De alene var kommen her for at være uforskammet.

Rondin.

Jeg! bevare os derfra! jeg har ikke i Sinde at fortørne nogen. Kunde I heller lide en Hykler, som vilde berømme Jer?

Clarine.

Nei, det var endnu langt verre; Berømmelser sigte gierne til eaen Fordeel. Smaa Folk rose alene for at faae noget; de Store for at slippe for at give noget, og de, som ere Ligemænd, for at skifte Berømmelser imellem sig.

Rondin.

Da skiøtter jeg ikke om, at man skal rose mig; man kan aldrig giøre mig større Fornøielse, end sige mig Sandheder lige i Øinene.

Clarine.

De ere Dem dog vel ikke alt for behagelige?

Duraminte.

Velan, min Herre! siden De er saa meget for at man skal sige Dem Sandheder, saa viid, at De er det

ufor-

uforskammenste Menneske paa Jorden, og at en utidig og aabenmundet Oprigtig bør forjages af alle menneskelige Selskaber.

Philander.

Ah, min Kone! hvad siger Du der? man er lykkelig, naar man kan træffe for saadanne Venner. Ja, min Herre! jeg vil være Deres Ven, jeg er indtagen af Deres Oprigtighed — —

Rondin.

I vil være min Ven? Hvad Forbindtlighed skulde jeg skylde Jer derfor? Man siger: I er det hele menneskelige Kiøns Ven.

Clarine.

Ret saa! der har Herren fundet sin Mand.

Rondin.

Gaae, gaae Jer Vei; vær alene min Svigerfader, det er alt, hvad jeg nu forlanger af Jer.

Duraminte.

Men De veed vel ikke, min Herre! at jeg er Kone i Huuset, og at min Mand giør intet uden min Tilladelse.

Rondin.

Desverre for ham! En Mand er en stor Dosmer, naar han lader sig lede af sin Kone.

Clarine.

Naa, Herre! svar dog. Vil De ikke fremdeles rose Herren for sin Oprigtighed?

Philander.

Hvorfor vil Du, at jeg skal laste ham? Herren siger strax, og uden at forestille sig, hvad han meener

om Folk. Tænker han feil, saa bør den, han taler til, ikke fortørnes derover, og er det han siger, en fornærmende Sandhed, saa er det jo bedre, at den, det angaaer, faaer det at vide først af dens Mund, som har opdaget hans Feil, end at han først skulde faae det at vide, naar det var gaaet igiennem alle Bagtaleres Munde.

Rondin.

Ja det Gode er der ved mig, at jeg aldrig taler paa Folkes Bag.

Duraminte.

Da vil jeg og sige Dem i Øinene, hvad jeg meener, at Deres Aabenhiertighed og Person i ingen Maade staaer mig an, og at De kan gaae og see sig om en Kone andensteds.

Rondin.

Nu vel! det kalder jeg at tale, og jeg kan paa min Side sige Jer, at jeg kerer mig Fanden derom. Jeg er kommen her, og jeg gaaer igien. Da mine Naboer i Morges raabte til mig, og vidste, at jeg vilde gaae hen og tage mig en Kone, spurgte de, i det jeg gik dem forbi: Unge Rondin! hvorhen? Farvel til en anden Gang. (gaaer.)

Scene 15.

Philander. Duraminte. Clarine.

Clarine.

Jeg maae bekiende, det var en meget ubehøvlet Karl. Lad os see, om den, der kommer, vil føre sig artigere op.

Philander.

Philander.

Han seer meget adstadig ud.

Scene 16.

Philander. Duraminte. Clarine.
Douillet.

Douillet.

Min Herre! jeg veed ikke, om jeg har den Ære at være kiendt af Dem.

Philander.

Nei, min Herre!

Douillet.

Mit Navn er Douillet.

Philander.

Tør jeg spørge om min Herres Ærende?

Douillet.

Jeg har spurgt, at adskillige Personer have begieres Deres Dotter til Ægte; men at Fruens Tanker endnu ikke ere komne overeens med Deres, i Henseende til at vælge hende en Mand. Friernes Feil have formodentlig foraarsaget denne Uenighed. Men jeg har intet at befrygte mig, og troer ikke at faae Afslag. Man kan ikke bebreide mig Ærgierrighed, Misundelse eller Utaknemmelighed. Jeg har aldrig angrebet publiqve Penge, aldrig skaffet nogen fra sin Tieneste, eller dømt uretfærdig, løbet og snurt Hælene, eller solgt noget for ubillig Priis. Alle saadanne Laster er jeg fri for. Jeg er, Himlen

Kee

skee Tak! hverken Hof- eller Embedsmand, hverken Dommer, Krigsmand eller Kiøbmand.

Duraminte.

Hvad er De da?

Douillet.

Slet intet. Jeg har Midler, jeg sætter til uden at være overdaadig, uden at være gierrig. Jeg bekymrer mig aldrig om nogen Ting. Man tager mig af Sengen, klæder mig paa, klæder mig af, og lægger mig igien.

Clarine.

Det er meget mageligt.

Douillet.

Man gaaer, man læser, man skriver for mig. Jeg æder, drikker og sover, det er min fornemste Øvelse.

Clarine.

De skal see denne Karl gider ikke engang havt Umage at være Fader til sine Børn.

Douillet.

Sandt at sige, giøter jeg mig alene for Selskabs Skyld, for at have een, der kan fordrive mig Tiden.

Duraminte.

Jeg troer dog, at saadan en Levemaade maae være Dem keedsommelig.

Douillet.

Aldeles ikke; jeg er vant dertil, jeg er en Fiende af Arbeide.

Dura-

Duraminte.

Men har De da ingen Betiening, som De i det mindste kan have Navn af i Verden?

Douillet.

Ingenlunde. En Betiening, skiønt man lader den forrette ved en Fuldmægtig, kræver dog nogen Møie og Bekymring, og dem kan jeg umuelig befatte mig med. Jeg vil hverken forøge eller formindske mine Indkomster.

Philander.

Herren har Ret. Hvor er det behageligt at være sin egen Herre, og ikke have nogen at giøre Regnskab for!

Duraminte.

Det er en latterlig Lyksalighed at leve uden at bestille noget. Jeg gad nok spurgt, om en Doven og Ørkesløs er agtet af nogen i Verden; hvad nytter han til i den menneskelige Samqvem? Jeg lader Dem vide, at jeg vil ikke have nogen til Svigersøn, som er en Ørkesløs Dagdriver, som er lad — —

Clarine.

Jeg er af samme Tanker som Fruen; hendes Dotter skal have en arbeidsom Mand. Jeg er en dødelig Fiende af Dovenskab.

Philander.

Da jeg har noget andet at sige Jer. Jeg holder for, at Ørkesløshed er den eneste fuldkomne Egenskab.

Clarine.

Atter noget Nyt.

Philander.

Den Stand, vi ved Ørkesløshed sættes i, giver tilkiende, at vi ere saadanne, som vi bør være, naar vi ville være lykkelige. Alt det, som har Navn af Dyden, giør, at vi tragte efter noget, som vi ikke besidde, men Ørkesløshed, i det den lader os blive det vi ere, beviser, at intet mangler os.

Clarine.

Efter al denne smukke Snak, min Herre! er det best, troe De mig, at De gaaer hen, og slaaer Dem til Rolighed.

Duraminte.

Clarine har Ret; og jeg skulde troe, at jeg giør Dem en Tieneste, naar jeg afslaaer Dem min Dotter. Ægteskab, maae De troe, skikker sig ikke for en Person af Deres Sindelav; det er fuld af Fortredeligheder, og har undertiden bedrøvede Følger, som kunde forstyrre Deres Rolighed.

Douillet.

I Sandhed, Frue! jeg troer De har Ret. Hei da, Porteurer!

Scene 17.

Jasmin. Douillet. Clarine.

Jasmin.

De ere i Porten; vil Herren have dem her op i Stuen?

Douillet.

Nei, nei! jeg vil endelig have den Umage, at gaae ned til dem.

Clarine.

Clarine.

Det er ret. Imellemstunder er en lille Bevægelse tienlig for Helbreden.

Douillet.

Min Herre! jeg er Deres — — Frue! siden Deres Dotter skal have en arbeidsom Mand, saa ønsker jeg Dem een.

Scene 18.

Philander. Duraminte. Clarine.

Philander.

Clarine! da min Kone gav denne Mand Afslag, da vidste hun selv ikke, hvad hun giorde.

Clarine.

Hvem gav hun Afslag? Een, der duede til intet.

Duraminte.

Skulde jeg da ikke kunde finde en fornuftig Mand til min Dotter; jeg vil aldrig anhøre nogen meer.

Clarine.

O! vær af den Godhed aleneste at høre denne.

Scene 19.

Lisimon. De Forrige.

Clarine. (sagte.)

Pas paa at spille Deres Rolle vel.

Lisimon. (sagte.)

Bekymre dig kuns ikke derom. (til Philander.) Min Herre! Det gode Lov, Folk giver Dem, foraarsager denne Besøgelse. Jeg har i lang Tid søgt efter at finde en ret ærekiær Mand, og man har forsikret mig, at jeg

fandt den i Dem. Jeg er ligesaa begierlig efter at finde en oprigtig Kone, og man siger, at Fruen, Deres gode Kiæreste, har fremfor nogen denne Egenskab.

Duraminte.

Nu vel da, min Herre! jeg sætter, ifald De finder alt dette her, hvad Fordeel havde De da deraf?

Lisimon.

Hvad Fordeel, Frue? jeg har Midler; jeg vilde regne det for min største Lykke, om jeg kunde dele dem med en elskværdig Person, som havde Forældre af saa rare Fortienester at takke for sin Fødsel og Opdragelse.

Duraminte.

Det er at sige: De er kommen for at begiere vor Dotter til Ægte.

Lisimon.

Ja, Frue! det er derfor jeg er kommen her, og det Haab, at erholde hende, er det eneste, der har hindret mig fra det Forsæt, jeg havde fattet, at indslutte mig for min Livstid i den grueligste Ødemarken, for at skille mig fra Resten af det menneskelige Kiøn.

Philander.

Og hvorfor da, min Herre?

Lisimon.

Fordi jeg hader alle Mennesker. Jeg har aldrig fundet dem saa onde og saa troløse, som de nu omstunder ere. Det lader, som Naturen stod paa Fordærvelsens sidste Trin.

Philander.

For et ungt Menneske er det nogle forfærdelige Tanker.

Lisimon.

Lisimon.

Jeg kan aldrig beskrive Dem det, min Herre! Men hader jeg dem, som ere onde, saa hader jeg endnu meget mere dem, som undskylde hines Laster. Det Slags Folk, som holde alt for got, og har ikke Lyst til at hade nogen.

Clarine.

Frue! her har vi just den, som skal gisre Herren rasende.

Philander.

Og hvorfor vil De hade nogen, min Herre? Umaaen er paa den hadende Persons Side. Og hvorfor vil De gisre sig Moie, fordi De troer, at der ere ingen Fornuftige til? Da er min Tankemaade langt anderledes; jeg tragter daglig efter at forskaffe mig Venner, og —

Lisimon.

Hvad hører jeg? Venner! Ere der nogen til i Verden af dem? Enhver elsker sig selv og ingen anden. Alting løber ud paa dette: Venskab er kun et intet betydende Ord, og en Art af Stilstand, som de gisre i det Had, den ene naturligviis bær til den anden.

Philander.

Ah, min Herre! siden De er af saadanne Tanker, saa gaae hen og kast Dem i Deres Udørken. De fortiener ikke at leve blant Mennesker, allermindst med mig; og min Dotter er ikke for Dem.

Lisimon.

Jeg lader hende gierne fare; det er alt nok, at hun hører Dem til. Jeg mærker man har bedraget mig med det Begreb, man har villet give mig om Dem, og jeg gaaer hen at udføre mit første Forsæt.

Duraminte.

Bie, min Herre! min Mand giver Dem Afslag, men jeg antager Dem. De søgde efter en Mand uden Feil, og en oprigtig Kone; De finder kuns Halvparten af det, De søgte om; jeg bør fornøie Dem.

Lisimon.

Nei, Frue! hvorledes kunde jeg tilbringe min Tid med saadant et Menneske?

Duraminte.

Da kan jeg gierne, min Herre! kom, kom. Naar vi ere to, som stride mod ham, kan vi dessnarere bringe ham til Billighed.

Lisimon.

Deres Sind og mit, Frue! stemme saa vel overens, at jeg aldrig kan giøre bedre, end at opofre min øvrige Levetids Rolighed for Deres Fornøielse. Jeg har alt besluttet at giøte mig med Deres Jomfrue Dotter.

Duraminte.

Nu har jeg faaet alt, hvad jeg ønskede mig. Kom min Herre! jeg vil fremstille Dem for hende, og om min Mand end blev gal, saa skal De have Brøllup med hende i Aften. Lad os lave alting til, for at fornøie os. (gaaer bort med Lisimon.)

Clarine.

Jeg har allerede hørt Musikanterne, som begynde at stemme.

Sidste Scene.

Philander. Clarine.

Clarine.

Endelig er De bleven Dem ganske ulig, min Herre!

Philander.

Jeg! aldeles ikke; hvad jeg har giort, var alene for at skaffe min Dotter en Mand. Jeg laster ei det unge Menneskes Maade at tænke paa, endskiønt der er stor Forskiel paa min og hans.

Clarine.

Clarine.

Nu vel! hvis saa er, saa kan jeg lade Herren vide, at han er anderledes sindet, end han lader til, og alt dette var kun et forliebt Pudserie, som var opspundet imellem ham, Deres Dotter og mig, for at faae Fruen besnæret.

Philander.

Da er det mig meget kiært, at jeg har gaaet Jer saa vel tilhaande, uden at vide det forud. Lad os ikke sige hende Pudseriet, førend efter Brølluppet, og nu kun tænke paa at fornøie os.

Philander.

Paa Jordens Kreds jeg ingen hader
Jeg heller elsker een og hver.
Jeg Had og Avind overlader
Til dem, som er' Umennesker.
Hvad Titel lignes kan med den,
Som man mig giver: Hver Mands Ven :,:

Lisimon.

Et Venskab jeg for alting agter,
Som er paa Dydens Grund anlagt;
Men alle andre kuns betragter
Med største Haanhed og Foragt.
Hvad Lykke lignes kan med den,
Min Elskelige er min Ven?
Hvad Lykke lignes kan med den,
Jeg er min Elskeliges Ven?

Hortense.

Vort Venskab udi Ægtestanden
Som Guldet Prøve holde maae;
Men de som vil i færd med Panden
Bør ikke Naun af Venner faae.
Naar Manden elsker troeligen,
Har Konen nok i saadan Ven.
En Kone er ei hver Mands Ven,
Naar Manden elsker troeligen.

Steffen.

Steffen.

Lad Eders Kielder aaben være,
Skiænk af den allerbeste Viin!
Laan til enhver, som vil begiære;
Skiul ikke det beslaane Skriin;
Saa har I giort Begyndelsen
Til ret at være Hver Mands Ven.

Duraminte.

Jeg længe i Betænkning tager,
Hvem jeg skal række Samfunds Haand.
Mig gode Egenskaber drager
Til et bestandig Venskabs Baand;
Hvo, som min Dyd erkiender, den
Befinde skal, jeg er hans Ven.

Clarine.

Hvis jeg mig engang skal forandre,
Tar jeg helst en taalmodig Mand;
Han bedre er end alle andre,
Som ingen om sig lide kan.
Ifald hans Kone har Forstand,
Faaer hun nok Venner til sin Mand :,:

Chor.

(Til Tilskuerne.)

Det er vor Fordeel, Lykke, Ære,
At være Eder til Behag;
Saalænge I os vil ernære
Og i det Danske finde Smag.
Vi reise strax til Tiberen,
Hvis Publicum er ei vor Ven;
Er Publicum kun vores Ven,
Da see vi neppe Tiberen.
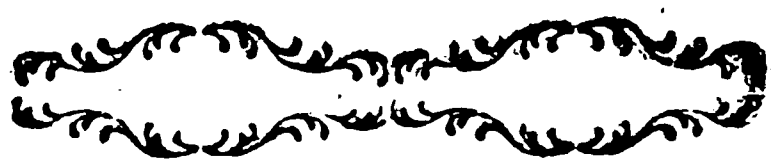
Ende.